Masal Masal İçinde

Kleinzeit

JOHN BARTH

İngilizceden Çeviren: Aslı Biçen

Ayrıntı

JOHN (SİMMONS) BARTH

1930 doğumlu Amerikalı romancı, kısa hikâye yazarı ve denemeci.

Barth, postmodernist edebiyat anlayışının önde gelen uygulayıcı ve kuramcılarından biridir. Barth'ın edebiyat anlayışı, geleneksel romanın anlatı olanaklarının tükendiğini düşünmesinden kaynaklanır. 1967'de yayımlandığında çok tartışma yaratan denemesi, 'Tükeniş Edebiyat'ında, çağdaş deneyci yazarı "düşünsel bir çıkmazla karşılaşıp yeni ve insani bir şey yaratabilmek için bu çıkmazı kendisine karşı kullanan yazar" olarak tanımlar. Barth gerçekliği iletmeye çalışmaktansa, "Yazar rolünü taklit eden bir yazar tarafından yazılan ve Roman biçimini taklit eden romanlar" yazma deneyiyle ilgilenir. 1980'de yayımlanan "Yenilenme Edebiyatı" adlı denemesindeyse gerçekçiliğin ve modernizmin mirasını değerlendirip modernizmin hikâye anlatmaktan vazgeçme eğiliminin bir tür akademikleşmeye yol açmış olduğuna dikkat çeker ve postmodernist olarak değerlendirilen romanlarda, deneysellikleri açısından modernizmi sürdürseler de, hikâyeye dönüş olduğundan söz eder. Barth yapıtlarında sık sık kara mizaha, müstehcen söz oyunlarına, labirentimsi olay örgüleri, geçmişle şimdinin iç içe geçirilmesi ve mitik, tarihsel karakterlerin alaycı bir biçimde kullanılması gibi tekniklere başvurur. Barth'ın bütün yapıtlarındaki temel temanın bireylerin insan varoluşunun özünde yatan saçmalığı aşma çabaları olduğu söylenebilir.

Barth, sonraları öğretim üyeliği yapacağı Baltimore'daki Johns Hopkins Üniversitesi'nde öğrenciyken incelediği *Binbir Gece Masalları* gibi Doğu klasiklerinden çok etkilenmiş; bu etki yazarlığa başlamasında çok önemli bir rol oynamıştır. Barth'ın yapıtlarında 1950'lerin ortalarından bu yana üniversitede İngiliz Edebiyatı dersleri vermesinin izleri de görülür. Romanlarının çoğunda olaylar üniversite ortamında geçer ve kitapları edebiyat yapıtlarına örtük göndermelerle doludur. Romanları ticari açıdan da başarılı olmasına karşılık Barth'ın Amerika'daki okurları çoğunlukla öğrenciler ve akademisyenlerdir. Genellikle öncekilere anıştırmalar yapan, hattâ aynı roman kişilerini kullanan romanlarının (örneğin, *Letters* [1979; Mektuplar] yazarla önceki romanlardaki karakterlerin birbirlerine yazdıkları mektuplardan oluşur) en başarılısının 850 sayfalık, pikaresk *The Sot-Weed Factor* (1960; Zom-otu Etkeni) olduğu kabul edilir.

Diğer Yapıtları: Romanlar: *The Floating Opera* (1956; Yüzen Opera), *The End of the Road* (1958; Yolun Sonu), *Giles Goat-Boy; or, The Revised New Syllabus* (1966; Keçi Çobanı Giles; ya da Gözden Geçirilmiş Yeni Müfredat), *Sabbatical: A Romance* (1982), *The Tidewater Tales* (1987; Tidewater Hikâyeleri), *The Last Voyage of Somebody The Sailor* (1991; Denizcinin Son Yolculuğu) ve *Once Upon A Time: A Floating Opera* (1993; Bir Varmış Bir Yokmuş: Yüzen Opera). Öyküler: *Lost in the Funhouse* (1968) ve *Chimera* (1972; *Masal Masal İçinde*). Deneme: *The Friday Book* (1984).

Ayrıntı: 105
Edebiyat dizisi: 36

Masal Masal İçinde
Khimaira
John Barth

İngilizceden çeviren
Aslı Biçen

Yayıma hazırlayan
Tuncay Birkan

Kitabın özgün adı
Chimera

Random House/1972
basımından çevrilmiştir

Kapak illüstrasyonu
Sevinç Altan

Kapak düzeni
Uğur Ural Mut

Basıma hazırlık
Renk Yapımevi (0 212) 516 94 15

Baskı ve cilt
Mart Matbaacılık Sanatları Ltd. Şti. (0 212) 212 03 40

Birinci basım
Ocak 1995

ISBN 975-539-083-0

AYRINTI YAYINLARI
Piyer Loti Cad. 17/2 34400 Çemberlitaş-İstanbul Tel: (0 212) 518 76 19 Fax: (0 212) 516 45 77

John Barth

MASAL MASAL İÇİNDE

Khimaira

İçindekiler

Dünyazatname
7

Perseusname
49

Bellerophonname
112

1

"Tam o sırada her zamanki gibi ablamın sözünü kestim, 'Hikâye anlatmakta üstüne yok Şehrazat. Sen Şah'la sevişip ona hikâyeler anlatırken yatağınızın ayakucunda oturduğum birinci gece bu; anlattığın son hikâye de bir cinin bakışı gibi beni yerime mıhladı. Tam bitirmeden önce böyle araya girmek aklımın ucundan bile geçmezdi, ama doğudan ilk horozun ötüşü geldi kulağıma, falan filan, hem Şah'ın da gün ağarmadan önce biraz olsun uyuması gerek. Keşke senin yeteneğin bende de olsaydı.'

"Şehroş da her zamanki gibi karşılık verdi, 'Senden iyi dinleyici olmaz Dünyazat. Ama bu daha bir şey değil; bekle de gör bak yarın akşam hikâye nasıl bitecek! Tabii şayet, bu haşmetli Şah, 33.3 aydır niyetlendiği gibi kahvaltıdan önce beni öldür-mezse.'

" 'Hıh', dedi Şehriyar. 'İlle de iyi eleştiriler alacağını zannetme; beni daha kandıramadın. Ama şu sonuncunun iyi olduğu konusunda kardeşine katılıyorum, o inişler çıkışlar, aslında doğru olduğu anlaşılan yalanlar, başka dünyalara kaçamaklar. Bunları nasıl uyduruyorsun hiç aklım ermiyor.'

" 'Sanatçıların hileleri vardır,' diye karşılık verdi Şehroş. Sonra üçümüz de birbirimize iyi geceler dedik, toplam altı iyi geceler. Sabah, ağabeyin, Şehroş'un öyküsünden büyülenmiş bir vaziyette saraya gitti. Babam da, koltuğunun altında palası, kızının kafasını kesmesi söyleneceği zanniyla bininciye saraya geldi; vezirlikte üstüne yoktur ama üç yılın gerginliği onu biraz sapıttırdı –hem saçları beyazladı hem de dul kaldı. Şehroş ve ben, ilk elli geceden sonra, Şehriyar, 'Allah biliyor ya hikâyenin sonunu duymadan onu öldürmeyeceğim' dediğinde ferahlıyorduk; ama babam her sabah şaşkına dönüyordu. Âdet olduğu üzre minnettarlığını dile getiriyordu; Şah âdet olduğu üzre bütün gününü huzuruna birilerini kabul ederek, erkek erkeğe kâh bir şeyler emredip kâh bir şeyleri yasaklayarak geçiriyordu; o gider gitmez Şehroş'un yanına yatardım ve âdetimiz olduğu üzre günü uyuyarak ve sevişerek geçirirdik. Birbirimizin dillerinden ve parmaklarından bıktığımızda hadım ağalarını, hizmetçileri, köleleri, evcil köpek ve maymunları alırdık odaya; son faslı da Şehroş'un harikalarıyla geçerdik: Bağdat'tan küçük, ağır toplar, Fildişi Adaları'ndan dildolar, falan filan. Ettiğim bir yemini bozmamak için ben Basra'dan gelen ankakuşu şeklinde küçük bir aletle idare ederdim, ama Şehroş hiç sınır tanımazdı. En sevdiği hikâye, düğün gecesinde bir kızı kaçırıp, onu yedi çelik anahtarla kilitlenen bir hazine sandığına koyan, sonra sandığı kristal bir küreye koyup onu da okyanusun dibine yerleştiren domuz bir ifriti anlatan hikâyeydi. İfrit bunu kıza kendisinden başka hiç kimse sahip olmasın diye yapar. Ama ne zaman bütün bu alet edavatı kıyıya çekip yedi anahtarla kilitleri açsa ve onu dışarı çıkarıp ırzına geçse kucağında uykuya dalar; kız usulca altından kalkıp, oradan geçen bütün erkeklerle onu boynuzlar, kanıt olarak da adamların mühürlü yüzüklerini alır; hikâyenin sonunda kızın elinde tam beş yüz yetmiş iki tane yüzük birikmiştir ve aptal ifrit hâlâ onun *sahibi* olduğunu düşünüyordur! Aynı şekilde Şehroş ağabeyini

günde yüz kere boynuzluyordu: Demek ki şimdiye kadar yüz bin boynuz filan olmuş. Aynı zamanda her gün hikâyesini başlatan ve bitiren Hazine Anahtarını sona saklıyordu.

"3.3 yıl önce Sultan Şehriyar her gece bir bakirenin ırzına geçip her sabah onu öldürürken; insanlar Allah'a bütün hanedanı yerle bir etmesi için dua ederken ve bir sürü aile kızlarını alıp kaçtığından Çin ve Hint adalarında düzülecek doğru düzgün genç kız kalmamışken benim ablam Banu Sasan Üniversitesi'nde bir fen-edebiyat öğrencisiydi. Güzellik kraliçesi, öğrenci temsilcisi ve rekorlar kaydetmiş bir atlet olmasının yanı sıra bin kitaptan oluşan özel bir kütüphaneye ve kampüs tarihindeki en yüksek ortalamaya sahipti. Doğudaki bütün mezun dernekleri ona burs vermek için yarışıyordu –ama ülkedeki durum o kadar canını sıkmıştı ki, Şehriyar'ın bütün kardeşlerimizi öldürmesini ve ülkeyi mahvetmesini engellemek için bir araştırma yapmak üzere son dönemde okuldan ayrıldı.

"İlk başta ilgilendiği siyaset bilimi onu hiçbir yere götürmedi. Şehriyar'ın gücü mutlaktı, subaylarının ve belli başlı bakanlarının (babamız gibi) kızlarına dokunmayıp kurbanlarını liberal entelektüeller ve diğer azınlıklar arasından seçerek orduyu ve kabineyi kendisine bağlıyor ve bir darbe olasılığını ortadan kaldırıyordu. Devrim söz konusu bile edilemezdi, çünkü kadın düşmanlığı ifrata kaçmasa bile, bütün geleneklerimiz ve kurumlarımız tarafından alttan alta destekleniyordu ve katlettiği kızlar üst sınıflardan seçildiği müddetçe gerilla savaşı türünden bir şeye de zemin oluşmuyordu. Son olarak da, Semerkant'tan hemen yardımına koşacağın kesin olduğu için bir işgal ya da suikast da olası görünmüyordu: Şehroş senin intikamının Şehriyar'ın gecede-bir-bakire politikasından daha kötü olacağını tahmin etti.

"Bunun üzerine politikayı bir kenara bırakıp (ben de onun kitaplarını getiriyor, kalemlerini açıyor, çayını demliyor ve fişlerini düzenliyordum) psikolojiyi denedik –o da başka bir çıkmaz sokaktı. Önce *senin* karın tarafından boynuzlanmaya verdiğin tepkinin öfkeye kapılıp onu öldürmek, sonra da ümitsizliğe düşüp krallığını terk etmek olduğunu, Şehriyar'ın tepkisinin ise bunun tam aksi olduğunu belirledi; ***bunun*** da aramızdaki yaş farkından ve olayı ayrı zamanlarda fark etmenizden kaynaklandığını sap-

tadı; söz konusu patolojinin bir ruhsal sorundan ziyade kültürden ve mutlak hükümdar konumundan kaynaklandığına karar verdi, falan filan. Yani buradan da bir şey çıkacağı yoktu.

"Her geçen gün daha da ümitsizliğe kapılıyordu; bekareti bozulmuş ve kafası uçurulmuş Müslüman kızların sayısı dokuz yüzü geçmişti ve babamın adayları tükenmek üzereydi. Şehroş'un kendini düşündüğü yoktu –Şah'ın, vezirine ve kızının marifetlerine duyduğu saygı yüzünden kendisine dokunmadığını tahmin etmemiş olsaydı bile düşünmezdi kendini. Ama durumun iğrençliğinin yanı sıra, özellikle benim adıma endişeleniyordu. Doğduğum günden itibaren, ki o zaman dokuz yaşındaymış, sanki onun kızıymışım gibi bana ihtimam göstermişti; anam babam olmasa da olurdu; aynı tabaktan yemek yer aynı yatakta uyurduk; kimse bizi ayıramazdı; hayatımın ilk on iki yılında bahse girerim bir saat bile ayrı kalmamışızdır. Ama ne onun kadar güzel ne de yetenekliydim –dahası ailenin en küçüğüydüm. Göğüslerim büyüyordu; âdet görmeye başlamıştım bile: Babamın Şehroş'u kurtarmak için beni feda etmesi an meselesiydi.

"Hiçbir şey işe yaramayınca, son çare olarak, her ne kadar aptalca görünse de ilk aşkı olan folklor ve mitolojiye döndü ve bulabildiği bütün bilmece/bulmaca/gizem motiflerini inceledi. 'Bir mucizeye ihtiyacımız var Dünya,' dedi (o bininci kez notlarına göz gezdirirken saçlarını örüyor ve boynuna masaj yapıyordum), 'karşılaştığım yegâne cinler de yüzüklerde ya da lambalarda değil hikâyelerde boy gösteriyor. Büyü kelimelerde –Abrakadabra, Açıl Susam Açıl– ama bir hikâyede büyülü olan sözler diğerinde büyülü değil. Gerçek büyü hangi kelimelerin, ne zaman ve ne için işe yaradığını anlayabilmek; işin hilesi hileyi öğrenmek.'

"Heyecan dolu araştırmamız sürerken bu son cümle onun sloganı, hattâ saplantısı haline geldi. Kendisi hikâye, Şehriyar da bakire stoğunun sonuna yaklaştıkça, prensibinin doğru olduğuna gitgide daha fazla ikna oldu ama bütün dünya hikâyeleri arasında bunu doğrulayan ya da sorunu çözmek için nasıl kullanacağımızı gösteren hiçbir hikâye olmadığı için de ümitsizliğe kapılmaya başladı. 'Kimsenin anahtarını bulamadığı hazineler hakkında binlerce masal okudum', dedi bana; 'bizim anahtarımız var ama hazineyi bulamıyoruz.' Açıklamasını istedim. 'Hepsi burada,' dedi

–mürekkep hokkasını mı yoksa ona doğru uzattığı tüyü mü kastettiğini anlayamadım. Artık onu pek az anlıyordum; kriz büyüdükçe okumak yerine düş kurmaya başladı, kalemini de dünya edebiyatındaki Büyülü Anahtar motiflerini not etmek yerine alfabemizin harflerini rastgele çiziktirmek ve kendini kaşımak için kullanıyordu.

" 'Küçük Dünya,' dedi düşteymişçesine ve beni öptü: 'Varsayalım ki bütün bu vaziyet okuduğumuz bir hikâyenin olay örgüsü olsun, sen, ben, babam ve Şah da hikâye kişileri. Bu hikâyede, Şehrazat Şah'ın kadınlar hakkındaki fikirlerini değiştirip onu sakin, sevgi dolu bir kocaya dönüştürmenin bir yolunu buluyor. Böyle bir hikâye düşünmek zor değil, di mi? Şimdi, bulduğu çözüm ne olursa olsun –ister bir tılsım, ister cevabı içeren büyülü bir hikâye, ister büyülü herhangi bir şey– iş gelip okuduğumuz hikâyedeki belli sözcüklere bağlanıyor, di mi? Bu sözcükler de alfabemizin harflerinden oluşuyor: Şu kalemle çizebileceğimiz iki düzine kıvrık çizgi. Anahtar bu, Dünya! Erişebilirsek, hazine de bu! Sanki -sanki hazinenin anahtarı, hazine!'

"O bu son kelimeleri söyler söylemez kütüphanemizin ortasında bir cin belirdi. Şehroş'un uyumadan önce okuduğu hikâyelerdeki şeylerden hiçbirine benzemiyordu: Bir kere korkutucu değildi ama bayağı tuhaf görünüyordu: Kırk yaşlarında açık tenli birisi, ankakuşunun yumurtası gibi pasparlak tıraş olmuş. Kıyafetleri sade ama serseri gibiydi; uzun boylu ve sağlıklıydı, gözlerinin önüne taktığı bir çerçeve içindeki camlar dışında oldukça hoş bir görünüşü vardı. O da bizler kadar ürkmüş görünüyordu –Şehroş'un elindeki kalemi düşürüp eteklerini toplayışını bir görseydin!– ama çok geçmeden korkusunu yendi ve önce ikimize sonra da elindeki küçük büyülü çomağa bakarak dostça gülümsedi.

" 'Sen gerçekten de Şehrazat mısın?' diye sordu. 'Hiç bu kadar net ve gerçekçi bir rüya görmemiştim! Sen de küçük Dünyazat olmalısın –tam hayal ettiğim gibisiniz! Korkmayın: Sizi böyle görmenin ve sizinle konuşmanın benim için ne demek olduğunu anlatamam; rüyada olsam bile rüyam gerçekleşti. İngilizce biliyor musunuz? Ben hiç Arapça bilmiyorum. Şu işe bak, bunun gerçekten olduğuna inanamıyorum!'

"Şehroş ve ben birbirimize baktık. Cin tehlikeli görünmüyordu; sözünü ettiği dilleri bilmiyorduk; söylediği bütün sözcükler *bizim* dilimizdeydi ve Şehroş ona kaleminden mi yoksa sözlerinden mi geldiğini sorunca soruyu anlamış gibi gözüktü ama cevabı bilmiyordu. Dünyanın öte tarafındaki bir ülkede yaşayan bir hikâye yazarı olduğunu söyledi –yani *eski* bir hikâye yazarı. Anladığımıza göre bir zamanlar ülkesindeki insanlar okumaktan hoşlanıyorlarmış; ama şimdilerde iyi edebiyatın yegâne okuyucuları eleştirmenler, diğer yazarlar ve kendi hallerine bırakıldıklarında müzik ve resmi kelimelere tercih eden isteksiz öğrencilermiş. Kalemi (o büyülü çomak, daha doğrusu içindeki büyülü bir mürekkep haznesi olan o büyülü divit) kurumak üzereymiş; ama o mu edebiyatı bırakmış yoksa edebiyat mı onu geceleyin bir türlü hatırlayamadık, çünkü ya onun ya da bizim zihinlerimizde bir dizi kriz iç içe geçmiş gibiydi. Şehriyar'ınki gibi Cin'in hayatı da karman çormandı – ama kadınlara karşı bir husumet beslemek şöyle dursun, yenilerde bir çift hatuna delicesine vurulmuş ve ancak bu yakınlarda aralarında bir seçim yapmayı başarabilmişti. Mesleği de bir durgunluk dönemine gelmişti, dönebileceği bir yol olduğunu sezse buna bir dönüm noktası demek işine gelecekti: geçmişte yaptıklarını ne reddetmek ne de tekrar etmek istiyordu; tek arzusu onların ötesine geçip öncelemedikleri bir geleceğe kavuşmak ve her nasılsa, aynı zamanda anlatının esas kaynaklarına da dönmekti. Şehriyar sorununu nasıl çözeceğimiz bizim için ne kadar muğlaksa bu işi yapmayı nasıl başaracağı da onun için o kadar muğlaktı –hattâ daha da fazla, çünkü çektiği güçlüklerin ne kadarının kendi zayıflıkları, yaşı, konumu ve kişisel farklarından; ne kadarının çağı ve bulunduğu yerdeki edebiyatın genel gerilemesinden; ne kadarının ülkesini (ve iddiasına göre insanlığı) kuşatmış olan diğer krizlerden kaynaklandığını bilmiyordu. Dediğine göre bu krizler bizimkiler kadar ümitsiz ve sorunluydu ve büyük sanat eserleri oluşturmak için gereken zihin açıklığına ya da onları değerlendirmek için gereken sükunete düşmandılar.

"Bu sorunlara kendini öylesine kaptırmıştı ki mesleği, hayatı, her şeyi bir duraklama noktasına gelmişti. Dostlarından, ai-

lesinden ve işinden (bir edebiyat doktoruydu) ayrılmış ve bataklıklarda inzivaya çekilmişti, sadece ona en bağlı olan sevgilisi geliyordu oraya.

" 'Projem,' dedi, 'eskiden nerede olduğumu –*hepimizin* nerede olduğunu– gözden geçirerek şu an nerede olduğumu keşfedip nereye gideceğimi öğrenmek. Maryland bataklıklarında öyle bir salyangoz var ki –belki de onu ben uydurdum– önüne ne gelirse kendi salgılarıyla yapıştırarak yapıyor kabuğunu, aynı zamanda içgüdüsel olarak kabuğu için en uygun maddelerin bulunduğu tarafa doğru yöneliyor; tarihini sırtında taşıyor, onun içinde yaşıyor, büyüdükçe ona yeni ve daha geniş halkalar ekliyor bulunduğu yerden. Ben de o salyangozun hızıyla gidiyorum –ama durmadan daire çizerek kendi izimi sürüyorum! Okumayı yazmayı bıraktım; kim olduğumu bilmiyorum; ismim bir harf yığınından başka bir şey değil; edebiyat da öyle: Bir sıra harf, bir sıra boşluk, anahtarını kaybettiğim bir şifre.' Burnunun üzerindeki o tuhaf camları yukarı itti –sık sık yaptığı bu harekete gülmeden edemiyordum– ve sırıttı. '*Neredeyse* bütün edebiyat. Anahtar diyorum da, sanırım buraya bu yüzden geldim.'

"Sonra Şehroş'un kaleminden mi yoksa sözlerinden mi çıktığı sorusuna cevaben araştırmalarının, onunkiler gibi, kendisini bir açmaza götürdüğünü söyledi; hemen elinin altında yeni bir kurmaca hazinesinin yattığını hissediyordu, anahtarı bir bulabilseydi. Bu benzetme üzerinde öylesine düşünürken, içine battığını hissettiği notlar bataklığına, aradığı hazine anahtarının hazinenin kendisi olduğunu fark eden bir adamla ilgili bir hikâye daha eklemiş. Bunun nasıl bir şey olduğunu (ve onu kuşatan bütün sorunlara rağmen hikâyeyi nasıl anlatacağını) düşünmeye fırsat bulamamış, çünkü kâğıdın üzerine *Hazinenin anahtarı hazinedir* kelimelerini yazar yazmaz kendini bizim karşımızda bulmuş –ne kadarlığına, ne için, ya da nasıl olduğunu hiç bilmiyordu, sadece dünyada en sevdiği hikâyecinin Şehrazat olduğunu söyledi.

" 'Amma da çenem düştü!' diye bitirdi sözlerini gülerek. 'Kusura bakmayın!'

" 'Ablam bir süre düşündükten sonra, düşündüklerinin tuhaf bir biçimde çakışarak ikisini de aynı muammalı formüle çıkarmasının, Cin'in kütüphanesine ışınlanmasıyla ilgili olduğunu

öne sürdü. İşler sarpa sararsa beni kurtarmak için, tersine bir ışınlanmanın başarılıp başarılamayacağını denemeye can attığını söyledi; kendisine gelince, bu iş ilgisini çekse bile ülkesini kasıp kavuran kadın kıyımından hayali kaçışlar yapmaya vakti yoktu: Her ne kadar takdire şayan olsa da bu büyünün ikisinin de sorunlarını çözemeyeceğini düşünüyordu.

" 'Ama çözümün kendi ellerimizde olduğunu biliyoruz!' diye bağırdı Cin. 'İkimiz de hikâyeler anlatıyoruz: Bunun hazinenin anahtarının hazine olmasıyla bir ilgisi olduğunu en az benim kadar kuvvetle seziyor olmalısın.'

"Ablam burun deliklerini kıstı. 'İki keredir benim hikâyeler anlattığımı söylüyorsun,' dedi; 'ama ben Dünyazat'tan başka hiç kimseye hikâye anlatmadım, hem uyumadan önce ona anlattığım hikâyeler de herkesin bildiği şeyler. Kendi kendime uydurduğum tek hikâye şu hazinenin anahtarı hikâyesi ki onu da anladığım söylenemez...'

" 'Aman Allahım!' diye bağırdı Cin. 'Yani daha bin bir geceye *başlamadın* mı?'

"Şehroş sertçe başını salladı. 'Bildiğim yegâne bin gece bizim domuz şahın Müslümanların bakire kızlarını öldürdüğü bin gece.'

"Gözlüğünü çıkaran ziyaretçimiz bunu duyunca o kadar heyecanlandı ki bir süre konuşamadı. Sonra ablamın elini tuttu ve hayatı boyunca ona karşı hayranlık beslediğini söyleyerek ikimizi de şaşkına çevirdi, bu sözleri yanaklarımızı kızartmıştı. Demesine göre seneler önce, eğitimini sürdürebilmek için üniversite kütüphanesinde çalışan beş parasız bir öğrenciyken, Şehrazat'ın Şah Şehriyar'ı oyalamak için anlattığı hikâyeleri okur okumaz ona büyük bir tutkuyla bağlanmıştı ve bu tutku o kadar güçlenmişti ki diğer 'gerçek' kadınlarla ilişkileri ona sahte, yirmi yıllık evliliği Şehrazat'a karşı yapılmış uzatmalı bir sadakatsizlik, kendi yazıları basit taklitler, onun *Binbir Gece*'sindeki gerçek hazinenin solgun kopyaları gibi gelmişti.

" 'Şahı oyalamak!' dedi Şehroş. 'Bunu düşünmüştüm! Babam, ülke çöküntüye uğramadan Şehriyar'ın bu işe bir son vermek istediğine inanıyor, ama erkek kardeşi karşısında mahçup duruma düşmemek için bir bahaneye ihtiyacı varmış. Onunla sevişmeyi, sonra ona heyecanlı hikâyeler anlatmayı, beni öldüremeyecek

kadar iyi tanıyana kadar da hikâyelerin sonunu ertesi geceye bırakmayı düşünmedim değil. Hattâ o ve kardeşinden çok daha büyük zorluklarla karşılaştıkları halde intikam hırsına kapılmayan şahlarla ilgili hikâyeleri de araya sokuşturacaktım; ya da vefalı âşıklar ya da karılarını kendilerinden çok seven kocalarla ilgili. Ama kim inanır! Hem hangi hikâyenin işe yarayacağı ne belli? Hele o ilk birkaç gecede! Belki rahatlamak için iki üç gün bana dokunmaz; ama sonra kendini bıraktığı için öfkelenip eski politikasına geri döner. Ben de bu fikirden vazgeçtim.'

"Cin gülümsedi; ne düşündüğünü *ben* bile anlamıştım. 'Ama kitabı okuduğunu söyledin!'diye bağırdı Şehroş. 'Öyleyse içinde hangi hikâyelerin, ne sırayla anlatıldığını hatırlıyorsundur!'

" 'Hatırlamama gerek yok,' dedi Cin. 'Hikâye yazdığım seneler boyu kitabın çalışma masamın üzerinden eksik olmadı. Sadece orada tutmakla bile, binlerce kez kullandım onu.'

"Güya anlatmış olduğu, daha doğrusu anlatacağı hikâyeleri Cin'in kendisinin uydurup uydurmadığını sordu Şehroş. 'Nasıl uydurayım ki?' diye güldü. 'Ancak on iki yüzyıl sonra doğacağım! Hem onları sen de uydurmadın; sözünü ettiğin, şu "herkesin anlattığı" eski hikâyeler onlar; Denizci Sinbad, Alaaddin'in Lambası, Ali Baba ve Kırk Haramiler...'

" 'Başka neler var?' diye bağırdı Şehroş. 'Hangi sırayla? Ali Baba hikâyesini *bilmiyorum* ki! Kitap yanında mı? Karşılığında her şeyimi veririm!'

"Büyülü kelimeleri yazarken kitabını elinde tutmasına ve onu düşünmesine rağmen kitap onunla birlikte kütüphaneye ışınlanmadığına göre, büyü tekrarlansa bile ona bir kopya veremeyeceği sonucunu çıkarttığını söyledi Cin. Ama çerçeve hikâye dediği şeyi gayet iyi hatırlıyordu: Şehriyar'ın kardeşi Şahzaman'ın, karısının sadakatsizliğini fark edip onu öldürüşünü, Semerkant krallığını terk edip Şehriyar'ın yanına, Çin ve Hint adalarında yaşamaya gelişini; Şehriyar'ın karısının da bir o kadar sadakatsiz olduğunu öğrenince kardeşlerin çölde inzivaya çekilmelerini, ifrit ve kaçırdığı kadınla karşılaşmalarını, bütün kadınların sadakatsiz olduğuna karar verip her gece bir bakirenin ırzına geçip sabaha onu öldürme sözü vererek krallıklarına geri dönmelerini; Vezir'in kızı Şehrazat'ın, babasına karşı gelerek bu

kıyımı durdurmak için gönüllü olmasını ve –seks ve uyku arasındaki o can alıcı noktada bir hikâye anlatmasını isteyen ve gün ışımadan önce, tam en heyecanlı yerinde hikâyeyi keserek Şah'ın merakını kabartan– kardeşi Dünyazat'ın yardımıyla Şehriyar'ın yanında onun kalbini kazanacak, aklını başına getirecek ve ülkeyi çökmekten kurtaracak kadar uzun zaman kalabilmesini.

"Ablamı kucaklayıp ona yardım etmeme izin vermesi için yalvardım. Başını salladı: 'Anlatmam gereken hikâyeleri sadece bu Cin okumuş, o da hatırlamıyor. Dahası kaybolmaya başladı bile. Hazinenin anahtarı hazine olsa bile, onu hâlâ ele geçiremedik.'

"Gerçekten de kaybolmaya başlamıştı; ama Şehroş o büyülü cümleyi söyler söylemez geri döndü, öncesinden daha da fazla sırıtıyordu, tam *biz* kaybolmaya başladığımızda ve kendi odası belirmeye başladığında aynı kelimeleri düşündüğünü söyledi. Öyle anlaşılıyordu ki, hazinenin anahtarının hazine olduğunu aynı anda düşünerek Şehroş'la ikisi büyüyü tekrar edebileceklerdi. Anlaşılan bütün dünya tarihinde bunu düşünmüş olan yegâne iki kişi onlardı. Dahası, deyim yerindeyse uyanıp da kendini *Amerika*'nın bataklıklarında bulduğunda *Binbir Gece*'nin birinci cildinin açık duran içindekiler sayfasına şöyle bir göz atma fırsatı bulmuş ve ilk hikâyenin 'Tacir ile İfrit' adındaki çok bölümlü bir hikâye olduğunu saptamıştı –eğer yanlış hatırlamıyorsa, bu hikâyede öfkeli bir ifrit, bazı şeyhler hikâyelerini anlatana kadar masum bir tacirin ölümünü erteliyordu.

"Şehrazat ona teşekkür etti, başlığı bir yere yazdı ve ciddi bir havayla kalemini masaya bıraktı. 'Kardeşlerimi, ülkemi ve deliliğine yenik düşmeden önce Şah'ı kurtarmak sadece senin elinde,' dedi. 'Yapman gereken tek şey, bana gelecekten geçmişin hikâyelerini getirmek. Ama belki alttan alta Şah'ın kadınlar hakkındaki duygularını paylaşıyorsundur.'

" 'Hiç de değil!' dedi Cin sıcak bir sesle. 'Şu anahtar hilesi işe yararsa, senin hikâyelerini sana anlatmaktan onur duyarım. Tek yapmamız gereken belli bir saat kararlaştırıp büyülü kelimeleri aynı anda yazmamız.'

"Ellerimi çırptım –ama Şehroş'un yüzünde hâlâ soğuk bir ifade vardı. 'Sen bir erkeksin,' dedi; 'bir kadının ihtiyaç duyduğu bir hazinenin anahtarını elinde tutan her erkeğin istediği şeyi is-

tiyorsundur herhalde. İş icabı kendimi ilk önce Şehriyar'a vermeliyim; ondan sonra ertesi gecenin hikâyesini bana anlatırsan her gün günbatımında onu seninle boynuzlarım. Tamam mı?'

"Alınacağından korktum ama başını hayır anlamında sallamakla yetindi. Ona olan o köklü aşkı ve bir hikâye anlatıcısının nasıl bir şey olduğunu kendisine gösterdiği için duyduğu minnet yüzünden, Şehrazat'ın hikâyesinde herhangi bir rol oynamak onu anlatamayacağı kadar mutlu edecekti, bundan başka bir ödül düşünemiyordu. Dahası, bin geceden çok daha uzun bir zamandır, kendi hislerine karşılık vermeyen hiçbir kadınla aynı yatağı paylaşmama politikasını benimsemişti. Son olarak da, yeni genç sevgilisi –Şehrazat'a benzediği için ondan hoşlanmıştı– onu son derece mutlu ediyordu, kendisi de kadını mutlu ettiğini umuyordu; ensest ve oğlancılık gibi, sadakatsizliğe de meyilli değildi. Şehrazat'a duyduğu hayranlık her zamanki kadar güçlüydü –hattâ yüz yüze geldiği için daha da güçlü– ama sahiplenici değildi; Yunan şairlerinin ilham perilerini arzuladığı şekilde arzuluyordu onu, bir ilham kaynağı olarak.

"Şehroş kalemini masaya vuruyordu. 'Sözünü ettiğin şairleri bilmiyorum,' dedi sertçe. 'Burada bizim ülkemizde aşk o kadar özel bir şey değildir. Bir tarafta Şehriyar'ın bir harem dolusu odalığı, öte tarafta karısının ona yaptıklarını ve bildiğim çoğu hikâyeyi –özellikle de genç sevgilileri olan yaşlıca adamlarla ilgili olanları– düşündükçe biraz safça davrandığını söylemeden edemeyeceğim. Hem de anladığım kadarıyla geçmişte aldatılmaktan da aldatmaktan da payını almış olduğun halde. Öyle bile olsa, durumundan cinsel bir kazanç sağlamaya çalışmaman benim için büyük sürpriz oldu. Hadım mısın?'

"Ben yine kızardım, ama Cin, yine hiç alınma belirtisi göstermeden, her bir şeyinin yerli yerinde olduğu konusunda teminat verdi, genç sevgilisine duyduğu eşsiz aşk, üstesinden gelinemeyecek kadar masum olsa bile safça değildi. Boşa çıkan aşk deneyimi, zamanın olgunlaştırıp geliştireceği bir aşk fikrine daha da fazla iltifat etmesini sağlamıştı; geçmiş tutkuları ve yenilgileriyle yumuşamış olan yüreğini en çok ısıtan görüntü, birbirlerini ve ortak yaşamlarını her şeyden üstün tutan beyaz saçlı bir çiftin pek ender rastlanan görüntüsüydü. Aşk ölmüşse öl-

müştür; yaşadığı müddetçe bırak sonsuza kadar yaşasın, falan filan. Bazı edebiyat eserlerinin gerçekten çok daha kıymetli olduğunu ileri sürdü, öyle ki nadiren de olsa bazı durumlarda güzellikleri onları gerçek kılıyordu. Yegâne Bağdat, halıların uçtuğu ve büyülü sözlerle cinlerin ortaya çıktığı *Binbir Gece*'nin Bağdat'ıydı. Tümüyle bizim emrimiz altındaydı hem de ücretsiz. Birisi karşısında belirip üç dilek söylemesini istese, artık iki taneden fazlası gelmezdi aklına, çünkü birincisi –en çok sevdiği hikâye anlatıcısıyla yüz yüze gelip konuşmak– yerine gelmişti.

"Şehroş bunun üzerine gülümseyip diğer iki dileğinin ne olacağını sordu. İkincisi, diye cevap verdi Cin, kendisi ve genç arkadaşının, o tuzlu bataklıklardaki inzivada birbirlerine gösterdikleri sevgi sona ermeden önce ölmekti. Üçüncüsü (kendisi ve tam bir doyum arasındaki yegâne engel) iyi niyet, ilgi ve azıcık terbiye edilmiş bir duyarlıktan başka hiçbir anahtarı olmayan uygar zevkler hazinesine ölmeden önce karınca kararınca bir iki metelik eklemekti:Tarihin barbarlıklarını telafi edemese, yaşamın ve ölümün dehşetinden bizi kurtaramasa da, en azından o acılı yolda ruhlarımızı ümitlendiren, tazeleyen, büyüten, asilleştiren, zenginleştiren sanat hazinesini kastediyordu. Şimdiye kadar yayımlanmış olan karalamalarının bu incelikte olmadığına inanıyordu; Şehrazat'ı gördüğü bu tatlı rüyadan uyanmadan önce ölürse bu üçüncü dileği yerine gelmeyecekti. Ama bu son ikisi gerçekleşmese bile (kuşkusuz böylesine hazine anahtarları gibi ender rastlanıyordu) birincisi gerçekleştiği için mutlu ölecekti.

"Bunu duyan Şehroş sonunda mesafeli tavrını bir kenara bırakıp yabancının sağ elini avcuna aldı, kabalığı için özür diledi ve bu kez sıcak bir tavırla davetini tekrarladı: Eğer amacına ulaşmasını sağlayacak kadar hikâyeyi ona temin ederse, Şehriyar'la geçireceği ilk geceden sonra ne zaman isterse, gizli olmak kaydıyla onundu. Ya da (gerçekten de aldatmaktan hoşlanmıyorsa) kardeşlerinin katledilmesi sona erdiğinde Cin onu kendi yerine ve zamanına alabilirdi ve sonsuza kadar onun kölesi ve odalığı olurdu –tabii eğer o ve şimdiki sevgilisinin o zamana kadar birbirlerinden bıkmış olacakları varsayılırsa, ki gerçekçi bir varsayım olurdu bu.

"Cin bir kahkaha atıp onu elini öptü. 'Köle yok; odalık yok.

Dostum ve ben birbirimizi sonsuza kadar sevme niyetindeyiz.'

" 'Bu Sinbad'ınkilerden çok daha büyük bir mucize olur,' dedi Şehroş. 'İnşallah gerçekleşir Cin ve üçüncü dileğin de bahşedilir. Bana öyle geliyor ki yapmayı ümit ettiğin şeyi çoktan yapmış olabilirsin: Zaman gösterecek. Ama ben ve Dünyazat, bize hediye ettiğin hikâyeler karşılığında, *senin* ileride yazacağın hikâyelere bir katkıda bulunmak için elimizden geleni yaparız –kendi hemcinslerimizi kurtarmak için nasıl sebatla bir yol aradıysak senin yazman için de aynı şekilde bir yol ararız– canımız pahasına.'

"Sonra Şehrazat, bundan böyle beni sevdiği gibi seveceğine yemin ettiği sevgilisini onun adına kucaklaması için Cin'den söz aldı ve kadına hediye olarak –kitap gibi çıkmayıp, ışınlanması için dua ettiği– Cin'in bahsettiği imgeye benzeyen spiral bir kabuk şeklindeki altın küpesini kulağından çıkarıp verdi. Cin neşeyle kabul ederek, bundan altın bir roman yağmuru çıkaracağına yemin etti. Sonra ikimizi de öptü (babamınkiler dışında, senden önce bana dokunan yegâne erkek dudakları) ve ortadan kayboldu, kendi isteğiyle mi yoksa bir başkası yüzünden mi anlayamadık.

"Şehroş ve ben bütün gece heyecanla birbirimizi kucaklayarak Cin'le aramızda geçen her kelimeyi tekrarladık. Kendini Şah'a sunmadan önce, güvenip güvenemeyeceğini anlamak için büyüyü –ve gelecekten gelen meslektaşını–denemek adına bir hafta beklemesini rica ettim. Ama biz kıkırdayıp fısıldaşırken sarayda kardeşlerimizin birinin daha ırzına geçilip katlediliyordu; babamın bütün karşı çıkmalarına rağmen Şehroş sabah ilk iş kendini Şehriyar'a sundu; gece çökünce Şah'ın onu ölümcül yatağına alıp oyunlar oynamasına izin verdi, sonra hayatında ilk kez benden ayrıldığı için ağlıyormuş numarası yaptı. Şehriyar beni çağırtıp yatağın ayakucuna oturttu; benim işlediğim güzel geceliğini çıkarıp kalçasının altına beyaz, ipek bir yastık koyduktan sonra usulca bacaklarını açışını izlerken neredeyse bayılacaktım; o ana kadar hiç ereksiyon halindeki bir erkek görmediğim için cüppesini açtığında gördüğüm şey karşısında kendimi tutamayarak inledim: Tüyleri incilerle bezenmişti, sapı arabesklerle süslenmiş bir minareyi, başı da sokmaya hazır bir kobrayı andırıyordu. Benim paniğe kapıldığımı görünce dilini şaklatıp Şehroş'un üzerine çıktı; onu görmemek için Şehroş dolu dolu olmuş gözlerini bana dikti;

sonra onları kapatarak, ancak ve ancak, hikmetinden sual olunmaz o gizem zuhur ettiğinde atılması gereken çığlığı attı. Bir dakika sonra yastık bekaretine tanıklık eder, yaşlar da gözlerinden kulaklarına inerken Şah'ın saçlarını kavradı, güzel bacaklarını beline doladı ve hikâyesinin başarısını garantilemek için büyük bir coşkuyla kendinden geçmiş gibi davrandı. Ne seyretmeye tahammül edebiliyordum ne de gözlerimi kaçırabiliyordum. Hayvan tükenip yatakta dönmeye başlayınca (utanç ve suçluluk hissettiğini umuyordum, ya da Şehroş'un ölmeye gönüllü oluşu karşısında bir huzursuzluk) kendimi toparlayıp Şehroş'tan bana bir hikâye anlatmasını istedim.

" 'Zevkle,' dedi, büyük bir şokun izlerini taşıyan sesi yüreğimi burktu, 'tabii eğer haşmetli Şah izin verirse.' Ağabeyin mırıldandı ve Şehroş titrek sesle Tacir ile İfrit hikâyesini anlatmaya başladı, onun çerçevesi içine uzun uzadıya Birinci Şeyh'in Hikâyesi'ni serimlerken sesi de güçleniyordu. Tam zamanında lafını kesip hikâyeye övgüler düzdüm ve doğuda bir horozun öttüğünü duyduğumu söyledim; sanki Şah'ın politikasından haberim yokmuş gibi gün doğmadan önce biraz uyuyup hikâyenin sonunu ertesi gece dinlesek daha iyi olmaz mı diye sordum –hem o zaman benim çok daha fazla sevdiğim Üç Elma'yı da anlatırdı. 'Aman Dünya!' Şehroş beni azarlıyormuş gibi yaptı. 'Ondan daha iyi düzinelerce hikâye biliyorum: Abanoz At, Denizler Çocuğu Julnar, Efsunlu Şehzade'ye ne dersin? Ama bütün ülkede Şah'ın tadına bakmadığı tek bir genç hanım olmadığı gibi bıkana kadar dinlemediği tek bir hikâye de kalmamıştır herhalde. Ona yeni bir hikâye anlatacağımı iddia etmek, yeni bir sevişme tarzı göstereceğimi iddia etmekle aynı şey demek olur.'

" 'Buna ben karar veririm,' dedi Şehriyar. Bunun üzerine bütün gün birbirlerimizin kollarında terleyip durduktan sonra gün batımında büyülü anahtarı denedik; Cin karşımızda belirip sırıtarak gözlüğünü yukarı ittiğinde ve bize İkinci ve Üçüncü Şeyhlerin Hikâyeleri'ni anlattığında ne kadar rahatladığımızı tahmin edersin; o hayati ikinci gecede bu iki öykünün de tümüyle anlatılması gerektiğini tahmin ediyordu, bunun nedeni hem anlatısal bir bitimsizlik ya da hovardalık (en azından şeyhlere yaraşır bir cömertlik) sergilemek hem de Şah'ın ölüm cezasını iptal edip et-

mediğinin pek de kesin olmadığı bir zamanda bir türlü bitmeyen hikâye içindeki hikâyelerle gerilimi arttırmamaktı. Dahası, hikâyeler karşılığında ifritin tüccarın canını bağışladığı mesajı, lafı fazla uzatmadan, gün ağarana kadar verilmeliydi. Spiral küpenin, ışınlanma sonucu biraz daha güzelleşmiş olması dışında hiç zarar görmeden öte tarafa geçtiğini gülümseyerek ekledi Cin; sevgilisi ona bayılmıştı ve Cin onun Şehroş'un kucaklamasına günün birinde aynı şevkle cevap vereceğinden de emindi, tabii daha çağdaş rakiplerinin anısı biraz silinmeye ve Cin'in aşkına güvenmeye başlayıp da Cin bu çok özel büyülü anahtar hikâyesini ona anlattıktan sonra. Sonra şefkatle, bekaretinin bozulmasının ya da benim buna tanıklık etmemin Şehroş için çok da iğrenç bir deneyim olmadığını umduğunu söyledi; Şah'ı kadın düşmanlığından vazgeçirmesi için önünde birçok ateşli gece vardı ve hem ruhu hem de stratejisi açısından Şehrazat'ın biraz zevk almaya çalışması daha iyi olurdu.

" 'Asla!' dedi ablam. 'O yatakta bir tek şeyden zevk alabilirim, o da kardeşlerimi kurtarmak ve katillerini boynuzlamak.'

"Cin omuz silkip ortadan kayboldu; Şehriyar geldi, ikimize de iyi akşamlar diledi, Şehroş'a daha samimi bir biçimde sarılmadan önce defalarca öptü, sonra yatağa yatırıp oyuncul bir edayla Kadın Hileleri dizisindeki kitapların sayısı kadar pozisyonu üzerinde denedi, öyle ki Şehroş'un çığlıklarının acıdan mı, şaşkınlıktan mı yoksa –her ne kadar çılgınca görünse de– kendisine rağmen aldığı zevkten mi kaynaklandığını anlayamadım. Bana gelince, erkekler söz konusu olduğunda son derece masum olmama rağmen Şehroş'un kütüphanesindeki bütün aşk kılavuzlarını ve erotik hikâyeleri gizli gizli okumuştum ama bunların mağaralarında yalnız yaşayan yazarların inanılmaz hayallerinden, Şehroş'un da bir aralar kendini kaptırdığı, eğlence olsun diye bir şeyler karalama merakından ibaret olduğunu sanıyordum; o tuhaf pozisyonlarda o inanılmaz şeyleri yapan benim kendi ablamdı, ama buna rağmen gördüklerimin o kitaplardaki sihirli ilüstrasyonlar değil de gerçek hareketler olduğunu anlamam çok uzun sürdü.

" 'Hikâyeye devam et,' diye emretti Şehriyar işleri bittiğinde. Başlangıçta biraz duraklayarak, ama sonra bir gece öncesinden de

daha iyi bir sesle, Tüccar ile İfrit hikâyesini kaldığı yerden anlatmaya başladı Şehroş, biraz önce gördüklerim yüzünden hâlâ ıslak olduğumu fark etmenin verdiği ezayla neredeyse zamanında lafa girmeyi unutuyordum. Ertesi gün, birbirimizle kucaklaşırken, Şehroş Sultan'ı her zamanki kadar iğrenç bulmasına rağmen kendisine yaptığı şeylerin artık canını acıtmadığını, hattâ kendisi Şehriyar'ı, bizim Cin'in sevgilisini gördüğü gibi, el üzerinde tutulacak bir yatak arkadaşı olarak görseydi bunlardan zevk bile alabileceğini, dahası kendisinin de ona hoş şeyler yapabileceğini itiraf etti. Daha doğrusu, bekaretinin bozulmasının paniği ve ertesi sabah öldürüleceği korkusu geçtikten sonra artık Şehriyar'ın kendisini değil –kırk yaşında olmasına rağmen vakur ve yakışıklı bir adamdı, hem de usta bir âşık– hemcinslerimize karşı girişilmiş cinayetlerle dolu sicilini iğrenç buluyordu, ki bunu da hiçbir tatlılık, hiçbir şefkatli okşama silip atamazdı.

" 'Hiç mi?' diye sordu bizim Cin, günbatımında tekrar ortaya çıktığında. 'Bir adam düşün mesela, aslında iyi yürekli ve sakin biri olmasına rağmen bir gün bir cadı ona büyü yapıp aklını kaçırmasına ve tüyler ürpertici şeyler yapmasına neden olmuş; genç bir kadın da onu deliliğine rağmen severek onu iyileştirme gücüne sahip. Bu büyüyü bozabilir çünkü bunun bir büyü *olduğunu* ve onun gerçek kişiliği olmadığını bilir...'

" 'Umarım bu akşamki hikâye bu değildir,' dedi Şehroş iğneli bir edayla, bir zamanlar sevecen bir koca olsa da, Şehriyar'ın o günlerde bile bakire köle kızları arkadaşlarına hediye ettiğini, kendisi için bir ev dolusu odalık tuttuğunu ve yirmi yıllık tek taraflı sadakatten sonra bir âşık edindiği için karısını ikiye doğradığını işaret etti. 'Hem hiçbir büyü ölmüş olan o bin kızı geri getiremez, ne de ırzlarına geçilmiş olduğu gerçeğini değiştirir. Hikâyeye geçelim.'

"Cin 'Âşığından daha acımasız bir eleştirmensin,' diye mızmızlanıp Balıkçı ve Ecinni'nin giriş bölümünü anlatmaya başladı, hikâyenin basitliğinin üçüncü gece stratejik bir tempo değişikliği yaratacağına inanıyordu –çünkü dördüncü ve beşinci gecelerde bir dizi masal-içinde-masal-içinde-masal'a geçmesine neden olacaktı; bu anlatısal karmaşıklığı hayranlıkla 'oryantal' olarak tanımlıyordu.

"Ay be ay, yıl be yıl böyle sürüp gitti; geceleri Şehriyar'ın ya-

tağının ayak ucunda, gündüzleri de Şehrazat'ın yatağında sevişme ve hikâye anlatma sanatları hakkında öğrenebileceğim bu kadar çok şey olduğunu hiç tahmin etmezdim. Mesela, Efsunlu Şehzade hikâyesinin Balıkçı ve Ecinni hikâyesinin içinde geçmesi bizim Cin'in pek hoşuna gidiyordu, çünkü şehzadenin kendisi de hapsedilmişti (siyah taştan bir saraya); ayrıca bu hikâyenin sonunda içinde geçtiği hikâye de bitiyordu. Bu metaforik yapıyı, Şehroş'un Balıkçı masalı ve diğer masallarının *kendi* hayat hikâyesinde sahip olduğu 'salt entrika işlevi'nden (yani hayatlarımızı kurtarma ve Şah'ın aklını başına getirme işlevi) daha ustaca buluyordu; ama bu 'salt entrika işlevi' de birbiri içinde yer alan çoğu hikâye arasındaki rastgele ve keyfi ilişkiden daha üstündü. Bu ilişki (bana hikâyelerin anlattığı şeyler kadar önemli gelmese bile) ikisi için her şeyden daha önemliydi, tıpkı Şehroş ve Şehriyar'ın aşklarının derecesi ve niteliğinden çok gece zevklerinin hızı ve denedikleri pozisyonların mükemmelliğiyle baştan çıkmaları gibi.

"Şehroş beni öptü. 'Aşk dediğin ya vardır,' dedi, 'ya da yoktur. Sevişmek ve hikâye anlatmak için sadece iyi bir teknik yeterli değil belki –ama *sözünü* edebileceğimiz tek şey teknik.'

"Cin de onun gibi düşünüyordu: 'Samimiyetle yapılmışsa beceriksizlik hoşa gider, Dünyazat; samimiyetsiz ustalık da öyle. Ama senin istediğin tutkulu bir virtüözlük.' Bir hikâyenin kendi içinde anlatılan bir başka hikâyenin içine sokulup sokulamayacağı yollu sorular üzerinde bıkıp usanmadan fikir yürütürlerdi, böylece kapsayan ve kapsanan arasındaki geleneksel ilişki ters dönecek ve paradoksal olarak dönüşümlü bir hale gelecekti. Böylesi tuhaf bir yapı hangi insani durumu anlatmaya yarardı (sanırım bunu benim için tartışıyorlardı). Ya da her zamanki masal-içinde-masal yapısının, hattâ Cin'in günün birinde katkıda bulunmayı umduğu o edebi hazinede üç beş örneğini bulduğu masal-içinde-masal-içinde-masal-içinde-masal yapısının ötesine geçilip geçilemeyeceğini, mesela ortakmerkezli *yedi* masal-içinde-masal yazılıp yazılamayacağını tartışırlardı, bu öyle ayarlanacaktı ki en içtekinin doruk noktası sonrakinin doruğa ulaşmasını hızlandıracaktı, o da kendinden sonrakinin, falan filan, bir ipe dizilmiş fişekler gibi ya da Şehriyar'ın bazen ablama yaşattığı zincirleme orgazmlar gibi.

"Bu son kıyaslama –en sevdikleri– anlatı sanatı ile cinsel sanat arasında onları kâh birbirlerine düşüren kâh tam bir uzlaşımda birleştiren bir sürü başka kıyaslama yapmaya iterdi. Cin kendi zamanında tutkularla ilgilenen bazı bilimadamları olduğunu söyledi; bunlara göre dil, 'birçok açıdan sapkın olan, çocuklara özgü cinsellik-öncesi erotik coşkudan' kaynaklanıyormuş ve dille bilinçli olarak ilgilenmek 'libidinal hiperkateksis'miş –bu büyülü terimlerle yazmanın ve okumanın ya da anlatmanın ve dinlemenin aslında sevişme biçimleri olduğunu kastediyorlardı herhalde. Bunun gerçekten böyle olup olmadığı ne onun ne de Şehroş'un umrundaydı; yine de *sanki öyleymiş gibi* (en sevdikleri kelimeler) konuşmak hoşlarına gidiyordu ve böylelikle geleneksel dramatik yapı –serimlenmesi, hareketin artması, doruk ve sonuç– ile cinsel ilişkinin oynaşma, birleşme, orgazm ve rahatlamadan oluşan ritmi arasındaki benzerliği de açıklamış oluyorlardı. Bir anlatı teması olarak aşkın (ve işin karanlık tarafı olan savaşın) da bu yüzden bu kadar gözde olduğuna inanıyorlardı, âşıkların kucaklaşması anlatının doruk noktasıydı, birleşme sonrası yorgunluksa doğal zemini: Masal anlatmak için günün sonundan daha iyi bir zaman olabilir mi; seviştikten sonra yatakta (ya da macera veya savaştan sonra kamp ateşinin etrafında, ya da işten sonra şöminenin karşısında); âşıklar, dostlar, aynı işe baş koyanlar arasındaki bağı ifade etmek ve güçlendirmek için?

" 'Dünyanın en uzun hikâyesi,' diye bir gözlemini aktarmaya başladı Şehroş, '*Hikâye Okyanusu*'dur, yedi yüz bin beyit –tanrı Siva tarafından, bir gece kendisiyle çok güzel seviştiği için zevcesi Parvati'ye hediye olarak anlatılmıştır. Bir ozan hepsini ancak beş yüz akşamda okuyabildi, ama kadın onun kucağında oturup ozan bitirene kadar kıvançla dinledi.'

"Çok hoşuna giden bu örneğe, bize yabancı olan birçok örnek daha ekledi Cin: Mesela *Odysseia* adında muazzam bir destanın kahramanı yirmi yıl boyunca savaşıp orada burada dolaştıktan sonra eve dönüp kendisine sadık kalan karısıyla sevişirken ona başından geçen bütün maceraları anlatıyormuş, bu arada tanrılar onun için geceyi uzatıyorlarmış; *Dekameron* adındaki başka bir eserde salgın bir hastalıktan kaçmak için kendilerini kır evlerine atan on tane asil bey ve hanım sevişmek *yerine* hikâyeler an-

latarak birbirlerini eğlendiriyorlarmış (bunların bazıları da Şehroş'un hikâyeleriymiş) –küçük topluluklarının yapay doğasına uygun bir oyun. Tabii, bize aktardığı bütün o hikâyeleri okuduğunu iddia ettiği Şehroş'un kendisine ait o kitap, anlatıcı ve dinleyici arasındaki ilişkinin doğası gereği erotik olduğunu gösteren en iyi kitaptı ona göre. Anlatıcının rolünün, gerçek cinsiyeti ne olursa olsun esas olarak erkek olduğunu, dinleyenin ya da okuyanın dişi olduğunu, masalın kendisinin de ilişkinin ortamı olduğunu düşünüyordu.

" 'Öyleyse ben sapığın biriyim,' diye karşı çıktı Şehroş. 'Sen de, kadın yazarların eşcinsel olduğunu düşünen şu kaba adamlardan mısın?'

" 'Hiç de değil,' diyerek onu yatıştırdı Cin. 'Sen ve Şehriyar, hikâyeni anlatmadan önce genellikle birinci pozisyonda sevişiyorsunuz, ee sevgililer de ikinci sefer pozisyon değiştirmeyi severler.' Daha ciddi olması gerekirse, okurluğun 'dişi' olmasının edilgen ya da aşağı bir konum olduğunu söylemek istememişti: Mesela bir deniz feneri, denizcilerin aktif olarak anlamaya ve yorumlamaya çalıştığı sinyalleri pasif olarak verirdi; sevgilisi gibi ateşli bir kadın onun kucaklamalarına aynı enerjiyle karşılık verirdi; oyuncul bir hikâyenin okuyucusu en az yazarı kadar ter dökerdi, falan filan. Kısacası anlatı –bu konuda da tam bir fikir birliği içindeydiler– bir sevgi ilişkisiydi, tecavüz değil: Başarısı okurun onayına ve katılımına dayanırdı ki okur bunu istediği an geri çekebilirdi; aynı zamanda bu başarı okurun deneyimini ve yeteneğini birleştirebilmesine ve yazarın da onun ilgisini uyandırma, uyanık tutma ve tatmin etme yeteneğine bağlıydı –Şehrazat'ın gerçek hayatı nasıl buna bağlıysa, kendi edebi hayatı da öyle buna bağlıydı.

" 'Bütün sevgi ilişkileri gibi,' diye ekledi bir öğle sonrasında, iki taraf içinde potansiyel olarak verimlidir, hem senin de hoşuna gidecek bir biçimde çünkü erkek ve dişinin ötesindedir. Okurun yeni imgelere gebe olduğunu hissetmesi muhtemeldir, sen de Şehriyar'ın kadınlarla ilgili yeni imgelere gebe kalmasını istiyorsun; ama anlatıcı da gebe olduğunu fark edebilir...'

"Konuşmalarının çoğu bir kulağımdan girip bir kulağımdan çıkıyordu ama bu sonuncuyu duyduğumda Şehroş'a sımsıkı sarılıp,

bunun da onların *sanki*lerinden biri olmaması için Allah'a dua ettim. Neyse ki üç yüz sekizinci gece hikâyesini ben değil Ali Şar böldü, Şehriyar'a o kadar benzemesine rağmen sanki doğumuna yardım etmemiş de kendim doğurmuşum gibi bağrıma bastım onu. Altı yüz yirmi dördüncü gece küçük Garip şiddetle dünyaya geldiğinde ve dokuz yüz elli dokuzuncu gece güzel Cemile-Melis'in doğum gününde de aynı şeyleri hissettim. Cinya'nın egzotik dilinde 'bal-tatlı' anlamına gelen ikinci adını, dostumuzun hâlâ âşık olduğu sevgilisinin şerefine seçmiştik; Şehroş'un erkeklerle kadınların bazı durumlarda bir arada insanca yaşayabilmelerine rağmen, karılarla kocaların bunu asla yapamayacağını ileri sürmesine karşın, onunla evlenmek istediğini açıklamıştı. Cin'e göre, iki âşık arasındaki bağ ne kadar kapsayıcı, özel ve kalıcı olsa da, tarihi yeminleri, simgeleri, törenleri ve riskleriyle evliliğin sağladığı ruhani ciddiyet boyutuna ve kamusal sorumluluğa sahip değildi.

" 'Uzun sürmez,' dedi Şehroş aksi aksi. Cin nişanlısının, adaşının annesine gönderdiği bir hediyeyi onun parmağına taktı –evlendikleri gün Cin'le ikisinin birbirlerine hediye etmeyi düşündükleri, üzerinde koç boynuzu ve deniz kabuğu şekilleri olan bir yüzüktü bu– ve 'Ne Atina, ne Roma ne de Cemşid'in zaferleri uzun sürdü. Ama sanki sürebilirmiş ve sürecekmiş gibi yaşamalıyız,' dedi.

" 'Hıh,' dedi Şehroş; seneler içinde ağabeyinin bazı huylarını edinmişti, ağabeyin de onun. Ama onlara mutluluklar diledi –ben de canı yürekten, *sanki*siz kendi mutluluk dileklerimi ekledim– ve o gittikten sonra yüzüğü lamba ışığında evire çevire bir hal oldu, değişik parmaklarına takıp nasıl durduğuna bakıyor, sanki desenini inceliyormuş gibi dalıp gidiyordu.

"Böylelikle bininci geceye geldik, bininci sabah ve bininci öğleden sonraya, Şehroş bininciye tüyü hokkaya batırıp büyülü anahtarı kullandı. Bin birinci kere, yine gülümseyerek belirdi Cinimiz, yaklaşık kırk gecedir parmağında kendi yüzüğü vardı – uzun zamandır kitap yığınları arasında ondan daha keyifli bir ruh belirmemiştir. Her zamanki gibi üçümüz de kucaklaştık; her zamanki gibi çocukların, Şah'ın ve ablamın sıhhatte olup olmadıklarını sordu, sonra Şehroş'un hikâyelerinin de bir parçası

olduğunu iddia ettiği o hazinedeki ilerlemelerinden söz etti. Bu konuda ilk karşılaştığımızdaki kadar ketum olmadığından, Şehrazat'ın verdiği ilham ve sevgili karısının sağladığı binlerce rahatlık sayesinde içine saplandığını hissettiği o imgelem bataklığından bir çıkış yolu bulduğuna inandığını keyifle ilan etti: Yeni yazdığının kerameti her ne ise, muson mevsiminde bir kağnı sürücüsü, ya da kıyıya vurmuş bir geminin kaptanı gibi geri giderek ilerlemiş, hikâyenin kaynaklarına, köklerine inmişti. Şehrazat'ın kendisi gibi, anlatının ilk zamanlarından kalma malzemeleri ve alfabeden daha eski yöntemleri tümüyle şu anki amaçları için kullanarak, Şehroş'un bekaretinin bozulmasından bu yana geçen süre içinde tasarladığı üç *novella*dan oluşan dizinin üçte ikisini kaleme almıştı, daha önce Şehroş'la tartıştıkları çeşitli şekillerde birbirlerini anlamlandıran uzun masallardı bunlar, eğer başarılı olurlarsa (burada bana bakıp gülümsedi) ciddiyetle, hattâ tutkuyla bir şeyler *anlatmayı* da başarabileceklerdi.

" 'Bitirdiğim ilk iki tanesi mitik kahramanlarla ilgili, doğrusuyla yanlışıyla,' diye sürdürdü konuşmasını. 'Üçüncünün tam ortasındayım. İyi mi kötü mü olduklarını şimdilik söyleyemem, ama *doğru* olduklarından eminim. Ne demek istediğimi biliyorsun Şehrazat.'

"Biliyordu; sanki ben de biliyormuşum gibi hissettim ve mutlulukla bir daha kucaklaştık. Sonra hazır ortalardan konuşurken, Şehroş Kunduracı Maruf hikâyesinin sonuna geldiğini ve sonraki masalın en azından başını bilmesi gerektiğini söyledi.

"Cin başını salladı. 'Hayatım, başka hikâye kalmadı. Hepsini anlattın.' Bunu duyar duymaz harem ayaklarımın altından kaydı, neredeyse bayılacaktım, oysa o zalimce, kılını bile kıpırdatmadan duruyordu.

" 'Başka yok da ne demek!' diye bağırdım. 'Şimdi ne yapacak.'

" 'Şehriyar'ın kendisini öldürüp sana yönelmesini engellemek istiyorsa,' dedi sükunetle, 'sanırım kitapta olmayan bir şey uydurmak zorunda.'

" 'Ben hiçbir şey uydurmam,' diye bir hatırlatmada bulundu Şehroş. Sesi en az onunki kadar sakindi, ama yüz ifadesi –göre-

bilecek kadar kendimi toparladığımda– vahimdi. 'Ben sadece anlatırım.'

" 'Şu hazineden bir şeyler ödünç al!' diye yalvardım ona. 'Çocuklar annesiz ne yapar?' Harem yine ayaklarımın altından kaymaya başladı; bütün cesaretimi toplayıp 'Bizi yol ortasında bırakma, dostum' dedim. Üzerinde çalıştığın hikâyeyi Şehroş'a ver, bana ne yaparsan yap. Çocuğun olursa onlara ben bakarım; Melissa'nın ayaklarını yıkarım. Ne istersen yaparım.'

"Cin gülümseyerek, 'Bizim küçük Dünyazat bir kadın olmuş' dedi. Bir zamanlar Şehrazat'ın teklifi karşısında yaptığı gibi büyük bir nezaketle teşekkür ettikten sonra geri çevirdi, hem daha önce reddetmesine sebep olan nedenler yüzünden hem de hazinede kalan, Şah Şehriyar'ı eğlendirebilecek türde hikâyelerin Şehroş'un anlattıklarının taklitleri olduğunu bildiği için.

" 'Demek bin bir gecem bitti,' dedi Şehroş. 'Dostumuza nankörlük yapma Dünya; her şey bir gün biter.'

"Buna katılıyordum ama yegâne *mutlu* sonların hikâyelerde olduğu bu dünyadan uzaklarda bir yerde olmayı –sevgili ablam kadar çok sevdiğim Ali Şar, Garip ve küçük Melis'in de– diledim.

"Cin omzuma dokundu. 'Şunu unutmayalım ki,' dedi, 'benim bakış açıma göre –usandırıcı ve teknik bir bakış açısı olduğunu kabul ediyorum– bu sonuna geldiğimiz bir hikâye. Ablanın Şah'a anlattığı bütün o masallar kendi hikâyesinin –yani onun, senin, Şehriyar'ın ve Şahzaman'ın hikâyesinin– sadece ortasıydı.'

"Ben anlamadım –ama Şehroş anladı ve diğer omzumu kavrayarak, eğer bu usandırıcı teknik bir durumsa, ana hikâye için mutlu bir son uydurulup uydurulamayacağını sordu sükunetle.

" '*Binbir Gece*'nin yazarı hiçbir şey uydurmaz,' diye hatırlattı Cin; 'sadece, Kunduracı Maruf hikâyesini bitirdikten sonra Şehrazat'ın nasıl Şah'ın yatağından kalkıp önünde secde ettikten sonra, bin bir gecelik zevk karşılığında ondan bir lütufta bulunmasını rica etmeye cüret ettiğini anlatır. "Söyle, Şehrazat," der Şah hikâyede, –bunun üzerine Dünyazat'ı yollayıp çocukları getirtirsin ve annesiz büyümesinler diye kendi hayatının bağışlanmasını istersin,' dedi.

"Benim yüreğim hopladı; Şehroş hiç sesini çıkarmadan oturuyordu. 'Dikkat ettim, anlattığın hikâyeler için ya da Şehriyar'a

olan aşkın veya onun sana olan aşkı için ricada bulunmuyorsun,' dedi Cin. Bu akıllıca: Eğer isterse başka gerekçeler için istediğini sana *bahşetmekte* özgür bırakıyor bu onu. Sadece kendi hayatının bağışlanmasını istemekteki inceliğine de hayranım; politikasından pişman olması ve seninle evlenmesi için ahlâki açıdan önayak oluyor bu. Herhalde ben bunu düşünemezdim.'

" 'Hıh,' dedi Şehroş.

" 'Sonra şu hoş biçimsel simetri var.'

" 'Simetriyi boşver!' diye bağırdım. 'İşe yarıyor mu yaramıyor mu?' Sonra yüz ifadesinden işe yaradığını anladım; Şehroş'un yüz ifadesinden de bu planın kendisi için pek de yeni bir şey olmadığı anlaşılıyordu. İkisini de kucakladım, sevinçten öyle bir ağlıyordum ki Cin'in demesine göre mürekkebimizi akıttım, bunun üzerine evlendikten sonra eskisi gibi o ve çocuklarla kalmam ve sonsuza kadar yatağın ayakucunda oturmam için Şehroş'tan söz istedim.

" 'Acele etme Dünya,' dedi Şehroş. 'Hikâyeyi gerçekten böyle bitirmek isteyip istemediğime henüz karar vermedim.'

" 'Nasıl yani?' Yepyeni bir dehşetle Cin'e baktım. 'Kitapta öyle yazdığına göre öyle bitirmek *zorunda* değil mi?'

"O da telaşlanmış görünüyordu. Şehroş'un yüzüne baktı ve bu hayal ya da düşler sırasında bizim içinde bulunduğumuz durumların hepsinin tam olarak hikâyeye uymadığını itiraf etti, ne de olsa bizi uyanık olduğumuz saatlerde birbirimizden ayıran asırlar, ülkeler ve dilleri aşıp ona gelmişti hikâye. Meselâ onun okuduğu çeviride bütün çocuklar erkekti ve isimleri yoktu; kitabın sonuna gelindiğinde Şehrazat'ın Şehriyar'ı *sevdiğinden* her ne kadar söz edilmese de, ondan tiksindiğine ya da onu boynuzladığına dair bir şey de yoktu. En önemlisi kendisi olay örgüsünde kesinlikle yer almıyordu –yine de olayı kendi kitabındaki gibi bitirmesi için ablama ricada bulundu: Ağabeyinin onunla ve benim seninle evlenmemiz ve bahtımızın elverdiği ölçüde mutlu yaşamamız, falan filan.

"Ben kendimle ilgili bu endişe verici habere kendimi alıştırmaya çalışırken, Şehroş yüzünde bir gülümsemeyle, Cin'in 'kendi kitabım' derken bize yardımcı olduğu *Binbir Gece*'yi mi yoksa yazmakta olduğu kitabı mı kastettiğini sordu; çünkü bu

bağlantının sadece kendi yararına olmamasını yürekten diliyordu: Öyle ya da böyle, o, ben ve durumumuz şu anki amaçları için faydalı bulduğu 'eski anlatı malzemeleri' arasındaydı. *Onun* hikâyesi nasıl bitiyordu?

"Cin bir an gözlerini kapadı, gözlüğünü itti ve dizideki üçüncü novellanın hâlâ ortasında olduğunu, doruk noktasını ve sonunu yazmak şöyle dursun, ana hatlarını bile ancak belirlediğini tekrarladı. Sonra bana dönerek hikâyenin başlığının *Dünyazatname* olduğunu söyleyince, ağzım açık kaldı; ana karakter ablam değil bendim, ablamın içinde bulunduğu durumun yarattığı imge nasıl genelde bütün anlatı sanatçılarının ilgisini çekiyorsa, benim 'evleneceğim gece' içinde bulunacağım durumun da onun yaşadığı yer ve zamanın hikâyecilerinin ilgisini çekeceğini düşünüyordu.

" 'O yatağın ayakucunda geçirdiğin şu geceler, Dünyazat!' diye bağırdı. 'Bütün edebi gelenek aktarıldı sana –tabii bütün erotik gelenek de! İşitmediğin tek bir hikâye bile kalmadı; tekrar tekrar görmediğin tek bir sevişme şekli bile yok. Seni düşünüyorum da, iki açıdan da bakire olan küçük kardeş: Bütün o masumiyet! Bütün o tecrübe! Şimdi sıra *sende*: Şehriyar genç Şahzaman'a muhteşem sevgilisinden, kendisi için olduğu kadar hikâyeleri için de onu sevdiğinden söz etti– hikâyeleri *ona da anlattı;* iki kardeş iki kardeşle evleniyor; bu senin düğün gecen Dünyazat... Ama hele bir dur! Şehrazat'la karşılaşmadan önce Şehriyar bin bir gece boyunca her gece bir bakirenin ırzına geçip onu öldürdü; Şahzaman da aynı şeyi yapıyordu, ama ancak şimdi, yani bin bir gece sonra Şehrazat'tan haberi oluyor –demek ki karısını öldürdüğünden beri iki bin iki kadını haklamış ve bırak hayatını bağışlamayı ikinci bir gece geçirecek kadar bile hoşuna gitmemiş hiçbiri! Onu hoş tutmak için ne yapacaksın küçük kardeş? Yeni, heyecanlı bir sevişme şekli mi bulacaksın? Öyle bir şey yok! Şehrazat gibi ona hikâyeler mi anlatacaksın? Hepsini biliyor! Dünyazat, Dünyazat! Senin hikâyeni kim anlatabilir?'

"Korkudan ölmüş bir halde, Cin'den beni korkutmaktan vazgeçmesini isteyen ablama sarıldım, özürler dileyerek, sözünü ettiği şeyin *Binbir Gece*'nin ana hikâyesi olmadığını (o kesinlikle mutlu sona kavuşuyordu) kendi novellası, yani tam bir kurmaca olduğunu söyledi –onun için de bana karşı duyduğu sevgiye ya-

raşacak bir son bulmak konusunda cânı yürekten çaba harcayacaktı. Şehroş Cin'in tarif ettiği şekliyle durumumun ne olacağını uzun uzun düşündüğünü söyleyerek beni biraz daha rahatlattı, evlilik gecemiz için bazı planları vardı; başarılı olsalar da olmasalar da dostumuzun hikâyesine bir faydası olur diye bunları bir kenara not etmişti son bir armağan olarak; ama şu an için onları benden saklamayı tercih ediyordu.

" 'Demek sen de benim gibi,' dedi Cin düşünceli düşünceli, 'birbirimizi bir daha görmeyeceğimizi hissediyorsun.'

"Şehroş başını salladı. 'Senin anlatman gereken başka hikâyeler var. Ben benimkini anlattım.'

"Gözden kaybolmaya başlamıştı bile. 'Benimkilerin en iyisi,' dedi, 'seninkilerin en kötüsüyle bile boy ölçüşemez. Seni hep seveceğim Şehrazat! Dünyazat, beni ağabeyin bil! İyi geceler, kardeşlerim! Elveda!'

"Onu öptük; Şehroş'un mektubuyla birlikte gözden kayboldu; Şehriyar bizi çağırttı; Şehroş ve o, *Ananga Ranga* ve *Kama Sutra*'nın son sayfalarından bazı derlemeler yapar ve Şehroş, Kunduracı Maruf'un hikâyesini bitirirken, ben hâlâ sersemlemiş bir halde yatağın ayakucunda oturuyordum. Sonra Cin'in öğrettiği gibi ayağa kalktı, secde etti ve bir lütuf rica etti; artık kendi kendine yürüyebilen Ali Şar'ı, emekleyen Garip'i, annesinin memesiymiş gibi benim sütsüz mememi emen Cemile-Melis'i getirdim. Şehroş aman diledi; Şehriyar ağlayarak çocuklara sarıldı, onda hayal kırıklığına uğramasına yol açan şeylerin tam aksini gördüğünden onu çok uzun zaman önce bağışladığını ve hemcinslerini kurtarmak için onu yolladığı için Allah'a şükrettiğini söyledi. Sonra evlilik anlaşmasını hazırlaması için babama, Şehrazat ve hikâyelerini anlatmak için de sana adam yolladı; sen benimle evlenme sözü verince Şehroş planın ikinci bölümüne geçti (o sırada üçüncü bölümün ne olduğunu henüz bilmiyordum): İkimizin ayrılmaması için Semerkant'tan ayrılıp bizim yanımıza gelerek ağabeyinin tahtını paylaşacak ve kendi tahtını da üç yıldır çektiği acılar karşılığında babamıza verecektin. Şehriyar'dan daha yakışıklı geldin bana ve daha korkunç, ablamdan beni nelerin beklediğini söylemesini rica ettim.

" 'Tabii ki harika bir düğün yemeği, şaşkın Dünya'm benim!'

diye dalga geçti benimle. 'Hadımların hazırladığı banyomuzda gül, söğüt çiçeği, misk, amber kokuları arasında yıkanacağız; saçlarımızı tarayacağız; beni güneş seni de ay gibi giydirecekler ve damatları etkilemek için yedi değişik giysiyle dans edeceğiz. Şarap ve müzik bittiğinde arzularına gem vuramaz hale gelecekler; hepimiz birbirimizi öpüp iyi geceler dileyeceğiz, toplam on iki iyi geceler, kocalarımız bizi aceleyle gelin odalarımıza götürecek.'

" 'Aman Şehroş!'

" '*Sonra*' diye sürdürdü konuşmasını, artık sesinde alaycılık yoktu, 'tam zevklerinin eşiğinde durup önünde secde edecek ve Şahım ve efendime': 'Ey Güneşin, Ayın, Suların Şahı, falan filan, bin bir gece benimle yattıktan, benden üç çocuk sahibi olduktan ve atasözleri, meseller, vakayinameler, fıkralar, nükteli sözler, jestler, kıssadan hisseler, hikâyeler, anekdotlar, diyaloglar, hayat öyküleri, ağıtlar, taşlamalar ve Allah bilir daha nelerle sizi eğlendirmeye çalıştığımda beni dinledikten sonra, sonunda benimle evlendiğiniz için teşekkür ederim! Bir tanecik küçük kardeşime o canavar kardeşinizi ve babamıza da Semerkant Şahlığını verdiğiniz için de teşekkür ederim, umuyoruz ki minnettarlığı aklını başına getirir! Hepsinden fazla her gece bir bakirenin ırzına geçip onu öldürmekten vazgeçtiğiniz ve kardeşinizi de buna ikna ettiğiniz için teşekkürler! Sizden daha fazla bir şey istemeye hiç hakkım yok, benden bıkıp da beni öldürtene ya da başka genç kadınlar için terk edene değin cinsel ve diğer taleplerinizi yerine getirmekten büyük mutluluk duyacağım –bunu yapmaya hazırım, Dünyazat da Şahzaman için bunu yapmaya hazır. Yine de o sınırsız âlicenaplığınızı düşünerek, sizden son bir lütuf rica etmeye cüret ediyorum.' Eğer şansımız varsa, Şehriyar beni yatağa atmak için can atacağından 'Söyle' diyecek –bunun üzerine binlerce kötü olayın yapamadığı şeyi iyi bir olayın yapmak üzere olduğunu, yani seni benden sabaha kadar ayıracağını söyleyeceğim. Kocamı bilirim, eminim *à quatre* gibi bir şeyler teklif edecektir, bunu duyunca münasip bir biçimde yüzüm kızaracak ve seni birkaç saatliğine kaybetmeye razı olduğumu, sadece sen ve güveyin çekilmeden önce, sana bütün bakire gelinlerin bilmesi gereken bazı şeyleri söylemek için otuz dakikalık özel bir konuşma yap-

mak istediğimi söyleyeceğim. 'Bu alanda, bizim en azından yüz kere yaptığımızı görmediği bir şey kaldı mı ki?' diye soracak akıllı kayınbiraderin. 'Görmek yapmak demek değildir,' diyeceğim: 'Mesela benim oldukça yoğun bir cinsel deneyimim oldu, ama sadece tek bir erkekle, senden başka birinin karşısında bir bakire gibi utanıp sıkılırım; herhalde dünyada kimse Şahzaman kadar çok kadınla yatmamıştır ama tek bir kadın hakkında uzun boylu, derin bir bilgisi yok; dördümüz arasında sadece siz, Asrın Sultanı falan filan, iki tür deneyimi de tattınız, bir tarafta yirmi yıllık bir evlilik, bir tarafta bin bir tane tek gecelik, bir tarafta da benimle geçirdiğiniz otuz üç nokta üç ay, haremdeki odalıklarınsa lafı bile edilmez. Ama küçük Dünyazat'ın görsel deneyim dışında hiçbir deneyimi yok.' O ani cevaplar ustası 'Hıh' diyecek ve meseleyi Şahzaman'a açacak, o da bütün ferasetiyle 'Tamam. Ama kısa kesin.' diyecek. Her ikisi de bizim şimdiye kadar karşısında titrediğimiz ereksiyonların en büyüğüyle çekilecekler –*sonra* planın üçüncü bölümünde ne yapacağını sana anlatacağım. Ondan sonra birbirimize iyi geceler dileyerek öpüşecek, kocalarımızın yanına gidip dediklerimi yapacağız. Tamam mı?'

" '*Ne* yapacağız?' diye bağırdım –ama bunu ancak işler dediği gibi giderse söyleyecekti: Düğün yemeği ve dansı; odalarımıza doğru yola çıkışımız; onun araya girip teklifinde bulunması; sana, geçtiğimiz beş buçuk yıl içinde bekaretlerini bozup kafalarını uçurduğun iki bin zavallının hepsinden daha çok heyecan verdiğim için, kısa olmak şartıyla bir görüşmeye izin verişin. Cüppelerinizin önü kalkmış bir biçimde siz ikiniz çekildiniz; yatak odasının kapısı kapanır kapanmaz Şehroş arkanızdan tükürdü, başımı elleri arasına aldı ve dedi ki: 'Şimdi beni can kulağıyla dinle küçük kardeşim. Her ne kadar iyi niyetli olsa da, bizim Anahtar Cin'i bir erkek ve kadının hayatlarının sonuna kadar birbirlerini sevebileceğini söylediği için ya saf ya da yalancı –tabii hayatımız katledilen kardeşlerimizinki kadar kısa sürerse o zaman başka! Üç bin üç, Dünya –ölü! Sen, ben ve bütün o kurmaca, bin tanenin daha acılarını kısa yoldan sona erdirmekten başka ne işe yaradı? Babalarının, kocalarının, âşıklarının elinden çekecekleri uzatmalı bir eziyetten başka ne için kurtarıldılar? Şu anda efendilerimiz kendi keyiflerinden politikalarını yumuşatıyorlar; pederşahilik de-

ğişmedi; eminim bizim Cin'in zamanında bile vardır. Bir tanecik Melissa'sıyla olan ilişkisinin onun dilediği ve düşlediği bir şey değil, gerçekten de söylediği gibi olduğunu düşünsek bile, bu iğrenç kuralı kanıtlayan bir istisnadan öte gidemez. Şimdi buradayız, sen de hepimiz gibi oraya yatıp, bacaklarını açıp, hepimiz gibi boyun eğmek üzeresin. Allah'a şükürler olsun, benim gibi *icatçılık* tuzağına düşmeyecek ve muzır numaralar ve hikâyelerle zalimleri oyalayarak hemcinslerimiz adına bir zafer kazanabileceğini düşünmeyeceksin! Zafer diye bir şey yoktur, Dünya, sadece eşitsiz bir karşılık verme çabası var; hilelerden hilekârlığa, masallardan yalanlara geçmenin tam zamanı. Şimdi benim yapacağım gibi o şehvetli kocanın yanına git; bırak seni öpsün, koklasın, soysun, okşasın, sıkıştırsın, salyalasın, bırak seni yatağa yatırsın; ama üzerine çıkacak gibi oldu mu altından kayıp kulağına değişik bir sevişme tarzı bildiğini fısılda; böyle harikalar harikası kocaları nasıl etsek de mutlu etsek diye Allah'a dün gece dua ederken birden ortaya çıkan bir Cin söylediği için hem onun hem de Şehriyar'ın bilmediği bir tarz. Bu Cin pozisyonu o kadar muhteşem ki, kahvaltıda yumurta kırar gibi bakire telef eden bir adam bile kendini ilk kez sevişiyormuş gibi hisseder, falan filan. Dahası bu pozisyonda her şeyi kadın yapıyor, efendisi hiç kıpırdamıyor –kendini yaşayıp yaşayabileceği en dayanılmaz zevke teslim etmek dışında. Tek yapması gereken yatağın üzerine sereserpe yatmak, el ve ayak bileklerinin ipek kuşaklarla yatağın baş ve ayakuçlarına bağlanmasına katlanmak falan filan. Sonra küçük kardeşim, sonra onu soyup, sırtüstü yatağa bağladığında yedinci cüppenin sol cebinde benim oraya sakladığım usturayı al, aynen benim de yapacağım gibi –ve canavarı iğdiş et! O kahrolası dalgasını kes ve gırtlağına tıka, aynen benim Şehriyar'a yapacağım gibi! Sonra hemcinslerinin korkunç intikamından kurtulmak için kendi gırtlaklarımızı keseceğiz. Adieu, Dünya'cığım! İnşallah, *erkek* ve *kadın* denen şeyden haberi olmayan bir dünyada gözlerimizi açarız! İyi geceler.'

"Cevap vermek için ağzımı açtım; yapamadım; transa girmiş gibi sana geldim; sen beni öperken cebimde soğuk usturayı buldum. Beni düşteymiş gibi soymana izin verdim, hiçbir erkeğin dokunmadığı gövdeme dokunmana, üzerime çıkmana; rüyadaymış

gibi daha nadide bir zevk için ayağa kalkmanı isteyişimi duydum, seni Cin pozisyonunu denemek için kandırışımı ve elimde ve sesimde o keskin şeyle buraya bağlanışının hikâyesini anlatışımı. Ağabeyin iğdiş edildi; ablam öldü; artık onlara katılmamızın zamanıdır."

2

"Hikâyen bitti mi?"

Dünyazat başını salladı.

Şahzaman, elinde titreyen usturayla çırılçıplak yatağın kenarında duran gelinine gözlerini kısarak baktı ve boğazını temizledi. "Eğer onu gerçekten kullanacaksan, lütfen beni önce öldür. Adem elmasının üzerine derin bir çizik bu işi görür."

Kız titreyerek başını salladı. Böyle kıskıvrak bağlanmış şekilde elinden gelebildiğince omuz silkti genç adam.

"En azından bir soruya cevap ver: Allah aşkına bana bu olağandışı masalı neden anlattın?"

Dünyazat gözlerini ona çevirmeksizin, ablasının intikamının bir yönünün de sadece anlatan ve anlatılanın cinsiyetlerinin yer değiştirmekle kalmayıp (Cin'in düşündüğü gibi) durumlarının da yer değiştirmesi, diğerinin anlatanın insafına kalması olduğunu sıkıntılı bir sesle anlattı.

"Öyleyse insaf et!" diye ısrar etti Şah. "Kendin için!" Dünyazat başını kaldırdı. Durumuna rağmen Şahzaman Cin gibi gülümseyerek Şehrazat'ın aşkın geçici bir şey olduğunu düşünmekte haklı olduğunu söyledi. Ama yaşam da öyleydi ve ikisi de bu yüzden çok hoştu –hattâ geçici değilmişler gibi keyiflerine varıldığında daha da hoş oluyordu. Kadınlara yapılan onca eşitsizliğe rağmen, diye sürdürdü konuşmasını, binlerce kadın aşkı en az sevgilileri kadar değerli buluyorlar: Bunun kanıtı için insanın Şehrazat'ın hikâyelerine bakmaları yeterliydi. Eğer lanetlenmiş bir adama –kendini böyle sayıyordu, çünkü erkekliği elinden alınırsa, eline geçirir geçirmez kendi kılıcıyla kendi hayatına son verecekti– son arzusunu bahşetme lütfunda bulunursa, hattâ kendisi

bile bir gecelik kurbanlarına bunu yapıyordu, en büyük arzusu güzel celladı cinselliğini elinden almadan önce ona cinselliğin zevklerini öğretmek olurdu.

"Saçmalık," dedi Dünyazat sert bir sesle. "Hepsini gördüm."

"Görmek hissetmek değildir."

Ona ters ters baktı. "Öyleyse istediğim zaman öğrenirim, hem de daha az iğrenç bir öğretmenden: Ne kadar aptalca olursa olsun sevdiğim birinden." Kafasını çevirdi. "Tabii öyle bir adamla karşılaşırsam. Ki hiç sanmıyorum." Şaşkın şaşkın cüppesini giydi, önünü iliklerken usturayı beceriksizce elinde tutuyordu.

"Ne şanslı adam! Yoksa beni sevmiyor musun küçük karıcığım?"

"Tabii ki hayır! Kabul etmeliyim ki hayal ettiğim gibi canavar çıkmadın –yani görünüş olarak. Ama benim için tam bir yabancısın ve o kızlara yaptıklarını düşünmek kanımı donduruyor. Son kelimelerini aptalca flört etmek için harcama; fikrimi değiştiremezsin. Kendini ölmeye hazırlasan iyi olur."

"Hazır sayılırım, Dünyazat," diye karşılık verdi Şahzaman sükunetle. "Baştan beri hazırdım. Yoksa neden seni öldürtmek için muhafızları çağırmayayım ki? Eğer yapmanı istediği şeyi gerçekten yapmışsa, ağabeyim Şehrazat'ı çoktan öldürtmüştür bile. Altı yıl önce bu işe ilk başladığımızda böyle bir şeylerin olacağını düşünmemek aptallık olurdu."

"Sana inanmıyorum."

Şah kaşlarını kaldırıp dişlerinin arasından sert bir ıslık çaldı; Cemşid'in yedi halkalı kupasını resmeden halının arkasından anında iki iri yarı köle çıkıp Dünyazat'ı bileklerinden kavradılar, ağzını kapayıp elindeki açık usturayı aldılar.

"Haksızlık da olsa," dedi Şahzaman hoşsohbet bir edayla, "şu anda yegâne gücün benim sana vermeyi uygun gördüğüm güçtür. Haksızlık da olsa onu sana vermeyi uygun görüyorum." Gülümsedi. "Ona usturayı verin dostlarım, bu gece izinlisiniz. Eğer ilk andan itibaren kendimi senin ellerine özellikle bıraktığıma inanmıyorsan Dünyazat, şimdi öyle yaptığımı inkâr edemezsin. Tek istediğim bana anlattığın hikâyenin karşılığında sana bir hikâye anlatmama izin vermen; bitirdiğimde istediğini yapabilirsin."

Köleler istemeye istemeye onu bıraktılar ama odayı ancak, hâlâ çıplak ve bağlı bir biçimde duran Şahzaman emrini tekrarladığında terk ettiler. Dünyazat bitkin bir halde minderin üzerine oturdu, bileklerini ovaladı, dağılmış olan saçlarını topladı, sıkıca cüppesine sarıldı.

"Hiç etkilenmedim," dedi. "Usturayı alırsam bir okla beni deşiverirler."

"Bu aklıma gelmemişti," diye itirafta bulundu Şahzaman. "Öyleyse benim sana güvendiğim gibi senin de bana güvenmen gerekecek. Al onu. Israr ediyorum."

"Israr ediyormuş!" dedi Dünyazat buruk bir sesle. Usturayı aldı, eli minderin yanına düştü ve ağlamaya başladı.

"Dur bakalım," diyerek düşündü Şah. "Sana nasıl tam bir üstünlük sağlayabilirim? Şu muhafızlar hem hızlı hem de sadıktırlar; eğer gerçekten orada duruyorlarsa, korkarım herhangi bir hareketini yanlış anlayıp seni vurabilirler."

"Ne fark eder ki?" dedi Dünyazat umursuzca. "Zavallı Şehroş!"

"Buldum! Gel yanıma otur. Lütfen dediğimi yap! Şimdi usturanın ağzını tam daha önce koymayı düşündüğün yere koy; böylece kimse seni vuramadan hamleni yapıp rahatlayabilirsin. Beni diğer elinde tutman gerekecek; korkudan yumuşadım."

Dünyazat ağlıyordu.

"Hadi," diye üsteledi Şah: "Seni ciddi olduğuma ancak böyle ikna edebilirim. Yo, tam dibine daya, böylece yarım saniyede işi halledebilirsin. Vay anasını, tüylerim diken diken oldu! Ne vaziyet! Şu işe bak: Bu üstünlük bile canını sıkıyor sanırım, çünkü kendin almadın sana verildi: Erkek hâlâ kadını idare ediyor falan filan. Bunu gidermek için şu an elimden bir şey gelmez. Dahası iki insan arasında hep olur bu –yani mesela ablana karşı pasif bir tavır takınmanın nedeni pederşahilik değil. Boşver. Bak terliyorum! Şimdi: Öncelikler konusunda şu Cin'e katılıyorum ve senden sadece sana bir hikâye anlatmama izin vermeni değil önce benimle sevişmeni de istirham ediyorum."

Dünyazat gözlerini kapatıp başını iki yana salladı.

"Sen bilirsin," dedi Şah. "Seni asla zorlamayacağım, zaten hikâyemi duyunca da anlayacaksın. Anlatayım mı?"

Dünyazat fark etmez der gibilerinden başını kımıldattı.

"Daha sıkı tut. O usturaya da dikkat et!"

"İndiremez misin şunu?" diye sordu kız boğuk bir sesle. "Çok müstehcen. Hem de insanın zihnini çeliyor. Kusacağım galiba."

"Senin küçük göğüslerin ya da küçük parmakların da zihin çelmekte aşağı kalmıyor... Yo, lütfen, üstünlüğünü elden bırakmaman için ısrar ediyorum! Söz veriyorum hikâyeyi kısa keseceğim, senin insafına kaldım. Başlıyorum:

"Altı yıl önce kendimi dünyanın en mutlu erkeği zannediyordum. Bir şah çocuğu olarak büyütülmüştüm; okul yıllarım pek keyifliydi; çok iyi kariyer yaptım; yirmi beşimde Şehriyar'ın kırk yaşında yönettiği sultanlık gibi dört başı mamur bir sultanlığın başındaydım. Halkım beni severdi; yeterince dürüst bir hükümetim vardı, çeşitli güç odaklarını yeterince kontrolüm altında tutuyordum, falan filan. Bütün şahlar gibi imajımı korumak için bir haremim vardı ama kural olarak onları sadece yabancı ülkelerden gelen ziyaretçilere ayırmıştım. İsmi lazım değil, gelinimden başka kimseyi gözüm görmüyordu benim, evliliğimizin birinci yılı dolduğunda onu hâlâ tanıdığım bütün kadınlardan daha çok seviyordum. Bütün gün taht odasında çalıştıktan, emirler verip yasaklar koyduktan vs. sonra, akşam yemeği için kendimi dar atardım ve bütün gece bir sepetin içindeki iki kedi yavrusu gibi oyunlar oynardık. Birlikte denemediğimiz tek bir aşk oyunu yoktu; taklit etmediğimiz tek bir tanrı ve peri efsanesi. Haremdeki kızları kullandığımda, kendi karımı onlara tercih ettiğimi hatırlardım hep; çoğunlukla orta yerde onları geri yollar, bitirmek için karımı çağırırdım.

"Ağabeyim beni buraya onu ziyaret etmem için ilk olarak çağırdığında onu o kadar çok görmek istiyordum ki gelinimi geride bırakmaktan başka çarem kalmamıştı; birbirimize ilk kez veda ettik; sonra Şehriyar'in karısı için aldığım elmas gerdanlığı unuttuğumu fark edince, sevinçten çılgına döndüm, onun da aynı şeyleri hissedeceğini tahmin ediyordum. Birilerini yollamak yerine hemen kendim saraya koştum, böylece gitmeden önce bir kez daha sevişebilecektik –onu yatağımızda buldum, altında başahçı vardı. Son kelimeleri 'Gelecek sefere *beni* çağır' oldu; ikisini de ortadan ikiye böldüm, toplam dört parça, boynuzlu demesinler

diye; buraya geldiğimde yengemin ağabeyimi, Sadettin Suut adında ağaç tepelerinde gezen, ağzından salyalar akıtıp eblehçe sözler eden ve benimki yanında küçük parmağın gibi kalan bir aleti olan zencinin biriyle boynuzladığını öğrendim. Şehriyar ve ben, sultanlıktan çekilip, arka kapıdan sarayı terk ettik, eğer bu iş sadece bizim başımıza gelmişse, en sefil ahmaklar olduğumuz için kendimizi öldürmekte kararlıydık. Bir gün bataklıklarda, insanlardan uzakta dolaşır, içimiz içimizi yerken, körfezden hortum sandığımız bir şeyin kopup geldiğini gördük ve korunmak için bir ağaca tırmandık. Meğer senin ablanın hikâyesindeki meşhur ifritmiş: Çelik kutuyu haznenin içinden çıkarıp yedi anahtarla yedi kilidi açtı, düğün gecesi kaçırdığı kızı çıkarıp işini gördü ve kucağında uykuya daldı; bize aşağı inmemizi işaret etti kız ve ikimize de ifriti onunla orada ve o anda boynuzlamamızı emretti. Kim demiş bir erkek zorlanamaz diye? Elimizden geleni yaptık ve o ana kadar topladığı beş yüz yetmiş yüzüğe bizim mühürlü yüzüklerimizi de ekledi. Bunun üzerine bu dünyada, aranan bir kadının illa da bulacağını anladık, bronz bir kuleye kapatılsa bile.

"Ağabeyime kendi boynuzlanışımı ilk anlattığımda benim durumumda olsa bin kadın öldürmeden rahatlayamayacağını söylemişti; yeniden sarayına döndük; kraliçesini, cariyelerini ve âşıklarını öldürdü ve ikimiz de bundan böyle her gece bir bakirenin ırzına geçip onu öldürmeye yemin ettik, böylece bir daha asla aldatılmayacaktık. Umutsuzluğumuzun bizi getirdiği noktaya şaşarak Semerkant'a döndüm: Kişisel bir felaket nasıl da devlete bulaşıp genel bir felakete yol açıyordu, falan filan. Kadınlardan intikam almaktan ziyade bu son düşünceyle, sultanlık çökene ya da öfkeli halk ayaklanıp beni öldürene kadar bu korkunç politikayı sürdürmeye karar verdim.

"Ama Şehriyar'ın aksine ilk başta vezirime hiçbir şey söylemedim, sadece bana geceleyin güzel bir bakire getirmesini istedim. Onu sabah öldürme niyetinde olduğumu bilmediğinden bana kendi kızını getirdi, iyi tanıdığım ve hayranlık duyduğum bir kız, Semerkant'ta Şehrazat'ın bir eşi. Kendisi ilerleyebilmek için böyle yaptığını sandığımdan ikisini birden öldürmeyi düşünerek gülümsedim; ama çok geçmeden, gelmenin kendi fikri olduğunu kızın kendisinden öğrendim –ablanınkinin aksine onu

bana iten sadece aşktı. Onu soyup vücuduyla oynamaya başladım; ağladı; onu neyin üzdüğünü sordum: Kardeşinden ayrı kalmak değildi nedeni, sonunda benimle yalnız olmaktı, hayatının düşü gerçek olmuştu. Bundan çok etkilendiğimi ve iktidarsızlaştığımı şaşkınlıkla fark ettim. Zaman kazanmak için böylesi rüyaların bazen kâbuslara dönüşebileceğini söyledim. Bana ürkekçe sarıldı ve karımla âşığını tanıyıp sevdiği için onları öldürmemden mütessir olduğunu söyledi, çünkü hayal kırıklığından kaynaklanan öfkeme genel olarak sempati duymakla birlikte karımın beni boynuzlamasının nedenlerini anladığına inanıyordu ki ona göre bunlar da temelde ifrit hikâyesindeki bakirenin nedenlerinden pek farklı değildi. Kızmama rağmen, cesaretle konuşmayı sürdürüp Seks ve İnsan Mizacı Hakkındaki Trajik Görüş adını verdiği bir görüşü benimsediğini söyledi: Yani kadınlar ve erkekler arasındaki ilişkide savunulabilecek tek değer tam bir eşitlik olmasına rağmen bunun mümkün olduğuna pek inanmıyordu; hattâ hayatın gerçeklerini hiçe sayıp ısrarla bunun peşinde koşmak, insanın aşkta mutlu olma şansını ortadan kaldırmaktan başka bir işe yaramazdı muhtemelen; öte yandan, gerçek idealin bu olduğunu görüp de peşinde *koşmamak* kuşkusuz yine aynı etkiyi yaratırdı, Kendisine gelince, gerek bireylerde gerekse kurumlarda haksızlığa her ne kadar tahammül edemese de ve tarihleriyle mizaçları âşıklara ayakbağı olsa bile, eşitliğin, severek ulaşmaya çabalamaları gereken bir hedef olduğunu düşünse de mizacı ve yetiştirilme tarzı itibariyle ancak hayranlık duyduğu ve kendisinden daha fazla saydığı bir erkeğin gölgesinde mutlu olabildiğinden, bağımsızlığın kendisi için biçilmiş kaftan olduğunu pek düşünmüyordu. Benim hatalarımı ve onları gözardı edişimi gözardı etmek yapacağı en son şeydi ama bunlara rağmen bana o kadar hayranlık duyuyordu ki onu bir geceliğine olsun sevebilirsem hayatının tamama erdiğini düşünecek, başkaca bir isteği de kalmayacaktı, geri kalan yıllarını büyütmeye adayacağı küçük bir Şahzaman dışında. Eğer kadınlar yüzünden uğradığım hayal kırıklığı pek büyükse (pek tekin olmayan bir önseziyle bunu yüz ifademden anlamışa benziyordu) ve onu yatağıma almamın nedeni evlenmek hattâ haremime katmak değil de bekaretini bozup öldürmekse ikisini de

yapmakta serbesttim; tek ricası bunları yaparken ona iyi davranmamdı.

"Bu son sözü beni iyice üzdü, çünkü karımın düğün gecemizde söylediği bir sözü yankılıyordu: Benim ellerimden gelecek ölümün başka birinin kollarındaki bir hayattan daha tatlı olacağını söylemişti. Onu nasıl hor görüyordum, ona nasıl dargındım, onu nasıl özlüyordum! Sanki ikiye bölünen bendim, eskiden olduğu gibi onu kollarıma almak istiyordum, yine de bana geri verilse o kahrolası iki yarısını da ikiye bölerdim. Yeni kadınım yatakta yatıyordu, çıplak ve hareketsiz; bacaklarının arasına diz çöktüm, selefinin güzelliği ve ihaneti, kendi aymazlığım ve acımasızlığım –ve aşkı bir serap, sıkıntı, kıskançlık ve dargınlığı da kural haline getiren kadın erkek ilişkisi– yüzünden beni öyle bir ağlama almıştı ki kendimi ne kapıp koyuveriyor ne de dizginleyebiliyordum. Ona Semerkant'tan ayrılışımdan geri dönüşüme kadar geçen sürede olup bitenleri anlattım, ağabeyimle birlikte ettiğimiz yemini ve korkak bir tavuk veya bir ahmak gibi görünmemek için bu yemine sadık kalma niyetimi.

" 'Aman *dile düşme*!'diye bağırdı kız. 'Haremler, cinayetler – hep dile düşmemek için!' Bunun üzerine, bütün korkusuna rağmen alaylı bir sesle, eğer niyetim buysa yeminime sadık kalmamı söyledi, yoksa kafasını kestirmeden önce dilini kesmem gerekecekti; çünkü onun bekaretini bozmadan öldürtmeye yollarsam orada kim varsa, sadece celladı bile olsa benim sadece lafta erkek olduğumu, gerçekte olmadığımı söyleyecek ve kanıt olarak da bekaretini sunacaktı. Cesareti de sözleri kadar şaşırttı beni. 'Yemin ederim,' dedim, 'şunu kaldırmadan seni öldürtmeyeceğim.' Ama o ana kadar yüzümü bir kez bile kara çıkarmayan, şu anda da kesilmeye istekliymişçesine düşman bir ülkedeki salak bir asker gibi ayağa kalkan sol elindeki şu sefil yaratık beni yarı yolda bıraktı. Bildiğim her numarayı denedim, boşuna, hem de kurbanımın gönüllü yardımlarına rağmen. Onu hemen orada kendim de öldürebilirdim kuşkusuz, ama onun gözünde bir an olsun ikiyüzlü gibi görünmek istemiyordum; bu yüzden de onun bir bakire olarak ölmesine izin veremezdim –ne de, sonunda kendi kendime itiraf ettiğim gibi, Azrail canını almadan ölmesine. Yedi gece boyunca yatakta dönüp dolandık, öpüşüp koklaşıp oyunlar oynadık, artık

alaycı olmayan bağırışlarından da anlaşıldığı üzre alışık olmadığı bir keyfe öylesine kaptırıyordu ki kendini, onu şehvani kılıcımla bir yaralasam hiç duraksamadan uzatacaktı boynunu çelik kılıcıma. Yedinci gece, usanç terleri içinde nefes nefese yatarken ona hançerimi verdim ve onu, hem Semerkant hem de benim için beni bir an önce öldürme lütfunda bulunmaya davet ettim, çünkü yeminime sadık kalmıyormuş gibi görünmektense ölmeyi tercih ederdim.

" 'Sözüne sadık kalamamanın nedeni,' dedi yumuşak bir sesle: 'Doğan gereği iktidarsız olman değil, doğan gereği zalim *olmaman*. Eğer ağabeyine, tekrar düşündükten sonra onunkinden farklı bir sonuca vardığını söylersen, şıp diye iyileşirsin.' Söyledikleri o kadar doğruydu ki, hem yüreğimden hem de aletimden şıp diye bir ağırlık kalktı sanki; tek vücut olup hopladılar. Sonunda minnettarlık ve şefkatle içine girdim; bir çığlık atıp hemen boşaldık ve birbirimizin kollarında uyuya daldık.

"Bundan sonra Şehriyar'a verdiğim sözü tutmamın lafı bile edilemezdi; öte yandan, bütün olan bitenden sonra ona birini yollayıp fikir değiştirdiğimi haber verecek ve ondan da fikrini değiştirmesini isteyecek cesareti kendimde bulamadım ertesi sabah. Dahası, Vezir'in kızına, yeniden evlenmeye kalkışacak kadar âşık da değildim, zaten kendisi de evlilik kurumunu sorunlu buluyordu.

" 'Benimle evlenmeni asla beklemiyordum,' dedi bana ona bunları anlattığımda, 'ama bunu düşlediğimi ve bunun için dua ettiğimi söylemezsem dürüst davranmamış olurum. Aslında en büyük umudum seninle bir ilişki yaşamak ve onu hatırlatacak bir bebek sahibi olmaktı. Bebek olmasa da en azından ilişkiyi yaşadım; beni dün gece gerçekten sevdin.'

"Öyleydi, hattâ onu izleyen birçok gece de öyle –ama son adımı atacak kadar çok değil. Eğer kelimelerle aram iyi olsaydı, sizin Cin'in söylediklerini aynen tekrar ederdim herhalde: Bunu bilen ve ahlâki hayalgücü olan herhangi biri için erkekler ve kadınlar arasındaki diğer ilişkiler gerçekten de ciddi değildir; yine de o hayal gücü benim bunu yapmamı engelledi. Ağabeyimin bir gün bu zayıflığımı öğreneceğini düşünmek tüylerimi diken diken ediyordu. Asık suratlı ve huysuz biri oldum; sevgilim her zamanki

gibi nedenini hemen tahmin etti. 'Sözüne ne sadık kalabiliyorsun ne de bozabiliyorsun,' dedi: 'Belki bir yolunu bulana kadar ikisini birden yapsan iyi olur.' Böyle bir çelişkinin nasıl mümkün olabileceğini sordum ona. '*Sanki* denen büyülü kelime sayesinde,' diye cevap verdi, 'sadece dış görünüşü kurtararak tatmin olabilen bir insan için, hikâyelerdeki bütün cinlerden daha kudretlidir bu kelime.'

"Sonra dikkate değer bir öneri ileri sürdü: Efsaneye göre Semerkant'ın batısında sadece erkeklerin yaşadığı bir ülkeye komşu olan sadece kadınların yaşadığı bir ülke varmış: Baharda iki ay boyunca tarafsız bir bölgede özgürce çiftleşirlermiş, kadınlar evlerine hamile döner, erkek çocuklarını diğer kabileye verir, kız çocuklarınıysa kendi kabilelerinin bir üyesi olarak yetiştirirlermiş. Böyle bir topluluk olsa da olmasa da, şu anki durum için iyi bir alternatif ve ölüm karşısında kuşkusuz iyi bir seçenek olduğunu düşünüyordu; onun bana verdiği kadar ona değer veremediğime göre (beni bu kifayetsizliğim yüzünden kesinlikle *suçlamıyordu*) benim de yardımımla böyle bir topluluk kurmayı önerdi. Ağabeyimin politikasını benimsediğimi ilan edecek, her gece yatağıma bir bakire alıp sabahleyin onu öldürttüğümü ilan edecektim; ama gerçekten de ırzlarına geçip öldürtmek yerine onlara onun alternatif toplumundan söz edecek ve yüzlük gruplar halinde bu toplumu oluşturmak ve düzenlemek için onları gizlice Semerkant dışına yollayacaktım. Eğer kaderlerini öğrendikten sonra son gecelerini Semerkant'ta benimle sevişerek geçirmek isterlerse bu onların bileceği işti; hiçbirinin ölümü göçe tercih etmeyeceğini düşünüyordu, hem yeni yaşam tarzlarını beğenmeyenler ben politikamı değiştirdiğimde geri dönebilirler ya da istedikleri yere göç edebilirlerdi. İki halde de hayatta ve özgür olacaklardı; eğer öncüler barbarlar tarafından yakalanıp yeni toplum kurulmadan önce köle yapılırlarsa o durumdaki milyonlarca kardeşlerinden daha kötü bir durumda olmayacaklardı. Öte yandan, tarafsız bir bölgede birbirlerinin eşiti olarak, kendi istekleriyle serbestçe birleşen ayrı erkek ve kadın toplumları gelecekte böylesi bir ayrılığın gerekli olmayacağı gerçek bir toplumu mümkün kılabilirdi. Tabii bu sırada, öyle ya da böyle o korkunç yeminime sadık kalmış gibi gözükecektim.

"İlk duyduğumda plan bana saçma geldi; birkaç gece sonra o kadar da saçma gelmiyordu, hattâ düşünülebilirdi bile; bir hafta sonunda onunla birlikte bütün seçenekleri enine boyuna tartıştıktan sonra, diğerlerinden hiç de daha mantıksız görünmemeye başladı. Güzel meleğim de, Trajik Bakış Açısı gereği, bu yeni toplumun saf bir biçimde *işleyeceğini* ummuyordu: Hangi insani kurum işlemişti ki? Kötüleri ve iyileri olacaktı; daha filiz sürmeden tecavüzcüler tarafından yağmalanmazsa büyüyecek, değişecek ve kurucularınınkinden farklı biçimler ve değerler geliştirecekti –esas ruhunu kodlayacak, kurumlaştıracak ve saptıracaklardı. Bunu engellemenin bir yolu yoktu.

"Böyle bir kadın hiç gelmiş midir dünyaya? Onu saygıyla öptüm, sonra da son bir kez şehvetle. Sabahleyin son bir kez seviştikten sonra, elimle sol göğsünü okşarken, sükunetle niyetini ilan etti: Bakire krallığına ulaştığında o göğsünü sembolik nedenlerden kesecek ve bir kabul töreni babında yanındakileri de bunu yapmaya zorlayacaktı. 'Bunun için pratik bir bahane uydururuz,' dedi: ' "Yaylarımızı daha iyi gerebilmek için," filan deriz. Ama esas önemli olan bir tarafımızın kadın, bir tarafımızın savaşçı olması. Belki de adımız Memesizler olur.'

" 'Bu biraz aşırı gibi,' dedim. Radikal ve yenilikçi bir şeyin ayakta kalabilmesi için bir miktar aşırılığın gerekli olduğunu söyledi. Yerleşmiş ve kökleşmiş olacak sonraki nesillerin bu eski âdeti barbarca bulacaklarını ve buna karşı gelecek simgesel bir mamektomiyle –dekoratif bir yara ya da kozmetik işaret– ruhunu onurlandıracaklarını düşünüyordu... Neyse; hepsi geçmişte kaldı.

"İlişkimiz de: Gözümü açtığı için ona binlerce kez teşekkür ettikten, cüretkâr girişiminde başarılı olmasını dilediğimi söyledikten ve bu girişimi desteklemek için binlerce dinar verdikten sonra (rahat taşımak ve güvenlik için onlarla elmas alıp vajinasında taşıdı) öldüğünü ilan ettim, babası Vezir'e sırrımızı açtım ve onu gizlice uzak bir gölün kıyısındaki kalelerimden birine yolladım, orada yeni politikamın sözde kurbanları çevresinde toplanırken batıya yapacakları sefere hazırlandı. Kaderlerini öğrenenlerin belki üçte biri, öfkeyle, hüzünle ya da minnettarlıkla bakire kalmayı tercih ettiler; kimbilir hangi ruh hali içerisinde yeni topluma zarsız gitmeyi seçen diğer üçte ikiye de aynı mü-

cevherlerden yerleştirttim. Bunların yüzde ellisinden biraz daha azı birlikte geçirdiğimiz gece sonucu hamile kaldılar, yani iki yüz öncü batıya doğru yola çıktıklarında gerçek sayıları iki yüz altmış filandı. Bu politikayı yaklaşık iki bin gecedir sürdürdüğüme göre Semerkant'tan batıya gönderilen göçmenlerin ve doğmamış çocukların sayısı iki bin altı yüzü bulmuş olmalı; yüzde elliden biraz fazla erkek çocuk doğma oranı, normalden biraz fazla düşük olduğunu, yolculuk ve yeni bir bölgeye yerleşmenin zorluklarından kaynaklanan çocuk ve anne ölümlerini dikkate alır ve topluca köle alınmaları, tecavüz, yağma ya da doğal afetleri hesaba katmazsak Memesizler ülkesindeki öncülerin sayısı en azından, Şehriyar'ın ablandan söz eden mesajının Çin ve Hint adalarından buraya ulaşmasına kadar geçen zaman zarfındaki gecelerin sayısına eşit olmalı.

"Bu öncü annelerin başarılı olup olmadıklarını bilmiyorum; onların topunu birden Hazları Hazan, Haneleri Harap Eden'e yolladığımı öğrenmekten korktuğum için özellikle takip etmedim. Semerkant halkı bana karşı asla ayaklanmadı; ne de vezirim, Şehriyar'ınki gibi kendini feda edecek bakireler bulmakta zorlandı; sonlarda bile, resmi telefatımın onunkinin iki katı olmasına rağmen kızların yarısı gönüllüydü –bütün bunlardan gerçek kaderlerinin onlar için tam bir sır olduğunu anladım. Belki de sevgilim bu kadınlar şahlığını kurma niyetinde değildi hiç; belki de bu öneri düzmeceden ibaretti; belki de hepsi tekrar gizlice ülkeye dönüp, o mücevherlerle kendilerine çeyiz düzmüş, evlenip burnumun dibinde yaşamışlardır. Neyse: Her gece onları yatağıma alıyor, seçeneklerini sunuyor, sonra da ya isteksizce soyup sevişiyor ya da bütün geceyi iffetlice uyuyarak ya da konuşarak geçiriyordum. Uzunu kısası, esmeri sarışını, tombulu zayıfı, soğuğu ateşlisi, cesaretlisi korkağı, akıllısı aptalı, alımlısı sadesi – hepsiyle yatıyor, konuşuyor, hepsine sahip oluyordum, ama beni tek sahiplenen şey ümitsizlikti. Kendi rızalarıyla bir çoğuyla sevişmeme rağmen hiçbirini istemiyordum. Değişiklik önce çekiciliğini sonra da değişiklik olma özelliğini kaybetti. Tanımama duygusundan tiksinmeye başladım: Karanlıktaki yabancı gövdeden, yabancı dokunuş ve sesten, o sonsuz *teşhircilikten*. Tek istediğim, hayat hikâyemi yani birlikte hayat hikâyemizi sür-

dürebileceğim birisiydi: Sevgi dolu bir arkadaş; sevgi dolu bir eş; el üstünde tutulacak bir eş; bir eş, bir eş.

"Ağabeyimin ikinci mesajı, altı yıl önceki ilk ölümcül mesajının mucizevi bir misillemesiydi: Krallığı vezirime emanet edip, ağabeyimi kendisiyle evlenmeye ikna edecek denli hayata döndüren şu Şehrazat'ı bir göreyim diye yola çıktım. 'Belki de bir kız kardeşi vardır,' dedim kendi kendime; eğer varsa, hiç soru sormam, hiç hikâye istemem, hiçbir koşul öne sürmem, alçakgönüllülükle hayatımı onun ellerine bırakır, beni ona sürükleyen bu iki bin iki gecede olup bitenleri anlatır ve hikâyeyi istediği gibi bitirmesini isterdim –ister son bir vedayla, ister (hayal meyal başka bir dünyada şafak gibi gördüğüm) temiz, hoş ve taze bir günaydınla."

Dünyazat esnerken titredi. "Söylediklerine inanamıyorum. Şu Memesiz Öncüler ve Trajik Bakış Açıları masalına inanmam mı bekleniyor?"

"Evet!" diye bağırdı Şahzaman, başını yastığa gömdü. "Yalan olmayacak kadar önemliler. Belki kurmacalar –ama gerçekten daha doğrular."

Dünyazat usturayı tuttuğu eliyle gözlerini kapadı. "Ne yapmamı bekliyorsun? Seni affetmemi mi? Seni sevmemi mi?"

"Evet!" diye tekrar bağırdı Şah, gözleri çakmak çakmaktı. "Karanlık geceyi bitirelim hadi! Kadınlar ve erkekler arasındaki bütün o tutku ve nefreti; bütün o eşitsizlik ve farklılık karmaşasını! Aşka gerçek trajik bakış açısını benimseyelim! Belki kurmacadır, ama en derin ve en iyi kurmaca bu! Bana değer ver Dünyazat, ben de sana değer vereyim!"

"Allah aşkına sus!"

Ama Şahzaman üzerine gitti: "Hadi sarılalım; sabredelim; mümkün olduğunca sevelim birbirimizi, Dünyazat –sonra tekrar sarılalım, sabredelim, sevelim!"

"İşe yaramaz."

"Hiçbir şey *işe yaramaz*! Ama teşebbüs soyludur; neşe ve hayat doludur, onun dışındaki yollar ölüdür. Tutkulu eşitler gibi sevişelim!"

"Yani *sanki* eşitmişiz gibi demek istiyorsun," dedi Dünyazat. "Öyle olmadığımızı biliyorsun. İstediğin şey olanaksız."

"Hissettiklerine rağmen mi?" diye üsteledi Şah, "Bırak *sanki* diyelim! Şu *sanki*nin felsefesini yapalım!"

Dünyazat ağlamaya başladı: "Ablamı istiyorum!"

"Hâlâ hayatta olabilir; ağabeyim de." Şahzaman, daha sakin bir sesle, Şehriyar'ın kendisinin yakın tarihi ve fikirlerinden haberdar olduğunu ve Şehrazat canına kastederse kendisi gibi davranmaya yemin ettiğini söyledi: Yani (yirmi yaş daha büyük ve daha tutucu olduğu için) karısına tam olarak kendisini öldürme gücünü vermeyecek ama silahını elinden aldıktan sonra *onu* sağ bırakacaktı ve iyi toplumsal ilişkiler çerçevesinde ona kendisininkine eş bir özgürlük tanıyacaktı. Harem hanedanın vazgeçilmez bir geleneğiydi, göstermelik bir şey; Şehrazat'ın istediği kadar sevgilisi olabilir, ama tabii ki gizliden gizliye. Falan filan.

"Ablanın köleler ve dildolarla Şehriyar'ı bin gece boyunca *faka bastırdığını* düşünmüyorsundur herhalde?" diyerek bir kahkaha attı Şahzaman. "Hareminde neler olup bittiğini bile bilmiyorsa bir adam, uzun zaman şah kalamaz! Onu bu kadar çok sevmese ve diğer politikasından bıkmış olmasa buna neden izin versin ki, onu öldürmek için mi? Ablanın onun fikirlerini değiştirdiği doğru ama onu asla faka bastıramadı: Bütün kadınların sadakatsiz olduklarına inanıyordu ve bunun verdiği acıdan kendini korumanın tek yolunun onların ırzına geçip öldürtmek olduğunu düşünüyordu; artık bütün *insanların* sadakatsiz olduğuna inanıyor ve bu acıdan korunmanın tek yolunun sevmek ama umursamamak olduğunu düşünüyor. O eşit oranda bir gevşekliği, ben eşit oranda sadakati seçiyorum. Birbirimize değer verelim, Dünyazat!"

Kafasını kızgınlıkla daha doğrusu umutsuzlukla iki yana salladı Dünyazat. "Saçmalık. Konuşarak kendini içinde bulunduğun durumdan kurtarmaya çalışıyorsun."

"Tabii öyle! Tabii saçmalık! Bana değer ver!"

"Bitkinim. Şu usturayla ikimizi de öldürmeliydim."

"Bana değer ver Dünyazat!"

"Bütün gece konuştuk; horozları duyuyorum; gün ağarıyor."

"Günaydın o zaman! Günaydın!"

3

Elf Leyle ve Leyle, Binbir Gece kitabı, Şehrazat'ın değil, onun hikâyelerinin hikâyesi, açılış cümlesi de şöyle: "*Binbir Gece* derler bir kitap vardır, ve orada der ki bir zamanlar bir şahın Şehriyar ve Şahzaman diye iki oğlu varmış," falan filan; Şehriyar'dan çok sonra bir şah hazinesinde *Binbir Gece Masalları*'nın otuz cildini bulunca biter; sonuncunun sonunda çiftler –Şehriyar ve Şehrazat, Şahzaman ve Dünyazat– düğün gecelerinden sonra odalarına çıkar, birbirlerine neşeyle günaydın derler (toplam sekiz); Semerkant'ı gelinlerin uzun zamandır acı çeken babalarına bırakırlar ve gelecek nesiller için *Binbir Gece*'yi kaleme almaya koyulurlar.

Eğer o kadar güzel bir hikâye uydurabilseydim, bir karanlık gecede bin geceyi birden yaşayan ve sabahleyin birbirlerini kucaklayan Dünyazat ve güveyi ile ilgili olurdu; yüzlerini birbirlerine yaklaştırıp sevişirler ve yeni bir hayatın kuşluğunda abla ve ağabeylerini selamlamak için dışarı çıkarlar. Dünyazat'ın hikâyesi ortada başlar; benimkinin ortasında, onu bitiremiyorum –ama bütün o günaydınlara çıkan gecenin sonunda bitmesi gerek. Arap hikâyeciler bunu biliyorlardı; hikâyelerini "sonsuza kadar mutlu yaşadılar" diye değil, özellikle "Hazları Hazan Haneleri Harap Eden onları alana, Allah'ın rahmetine kavuşana, evleri harabeye, sarayları kalıntıya dönüşene, sultanlar miraslarını devralana kadar yaşadılar" diye bitirirlerdi. Hayatının ikinci yarısı birincisinden çok daha tatlı olacak Şahzaman'dan daha iyi kimse bilemez bunu.

Bu akıbeti neşeyle ve tümüyle kabul etmek kuşkusuz bir hazineye sahip olmak demektir, onun anahtarı da Anahtar ve Hazinenin aynı şey olduğunu anlamaktır. İşte hikâyenin hissesi (öpücükler küçük kardeş) bu, Dünyazat: Hazinenin anahtarı hazinedir.

Perseusname

1

İyi Akşamlar.

Hikâyeler insanlardan daha uzun ömürlü, taşlar hikâyelerden, yıldızlar da taşlardan. Ama yıldızlarımızın bile geceleri sayılı, kendi kalıbını takip eden bu masalı çoktan sonu gelmiş bir dünyaya taşıyacak olan da onlar.

Geceleyin uyandığımda dünyada olduğumu düşünüp de kendimi cennette bulunca, uyandığımda cennette olduğumu düşünüp de kendimi dünyada bulduğum geceyi hatırladım. Yolumu kaybedeli, Libya'da bir başıma kalalı çok oldu; yirmi yıl önce o kahrolası Gorgon'un başıyla bir uçtan bir uca ülkenin üzerinden uçmuştum ve kum tepelerine düşen her damla kan yılanlara dönüşmüştü –bunu da sonradan öğrendim: Yirmi yaşında ve yirmi

kilometre yukarıdayken nereden bilecektim ki? Şimdi yine oradaydım, deniz seviyesinde, kırk yaşında, dilim damağına yapışmış, sandaletlerime kaçan kumlardan ayaklarım su toplamış ve etrafım geçmişimden kalma yılanlarla sarılmış. Beni bu hale koyan, bir türlü yıldızımın barışmadığı o iki tanrı olsa gerek: Andromeda'yı kurban eden kaynanamın ev tanrısı sarışın Ammon, ve ben kendisi için bir tapınak yapana kadar Argos'un çatısını yerine koymayan bira-tanrısı Sabazios. Bir yudum soğuk su ve onu içebileceğim küçücük bir gölge için bütün Mykenai'yi verebilirdim o zaman; o rezillere dua bile ettim. Nafile. Nerede olduğumu, nereye gittiğimi düşünemiyordum, kendimi tümüyle kaybetmiştim, hayaller görmeye başlamıştım. Uçmakla geçirdiğim gençliğimin bir yerlerinde müşkül durumda kalınca nasıl yardım isteneceğini okumuştum: Kuma kocaman bir PERSEUS yazdım, sonra ne yaptığımı unuttum, yazmak insanın kafasını karıştırıyor; bir baktım ki kum tepelerinin üzerine yarım kilometre mesafeye PERSEUS'UN TEK SEVDİĞİ ANDROMED yazmışım. Son üç harfte öyle bir içim sıkıldı ki önce yazdığım her şey aklımdan uçup gitti; ancak sonuna USA harflerini ekledikten sonra aklım başıma eldi, mesajı aldım, netleştirmeye çalıştığım şeyi nasıl da karıştırmıştım. Dikkatimi toplamaya çalışarak kum tepesinin üzerinde biraz daha yalpaladım; ölmek üzereydim: Yardım çağrım önce kendi reklamıma, sonra da iki ismi bitiştiren bir duvar yazısına dönüşmüşse ne yapalım? Ama tashihçi geldim tashihçi gideceğim: Tam dönmüş ne yazdığıma bakıyordum ki sağ taraftan taze bir doğu rüzgârı patlak verip üzerinde durduğum A'yı sildi. Bu ipucunu değerlendirip bütün ismi sildim, fiille nesne arasındaki o hain boşlukta kendimi kaybedip, deliler gibi kendi kendime konuşarak hepsini sildim: Artık SEVDİĞİ yok, SEV yok, hepsini sil –kendimi de, hepsini, hepsini. Ama sondan üçüncü baştan birinci boşlukta yine kendimi kaybederek, bu sefer de kim olduğumu unuttum; öznenin sonundaki S harfine kadar sürünüp, ağzımdan köpükler saçarak bayıldım, böylece yedinci harfin sonunda çılgın bir ünlem oldum.–

"Tek hatırladığın bu mu?" diye sordu Calyxa.

"Hayat hikâyemin tam ortasında gözlerimi açıp da kendimi burada, cennette bulana kadar hatırladıklarım bunlar. Göbeğini bir kez daha öpsem hoşuna gider miydi?"

"Bir dene!" Kızararak dediğini yaptım. İşte böyle oldu: adımın yanında öldükten sonra, uzunluğunu tayin edemediğim bir zaman geçti, gözlerimi bir divan ya da bir mihrapta açtım, mor yastıklı, sarı kadife bu dikdörtgen, Daidalos'un Kokalus için dokuduğu Triton* kabuğuna benzeyen büyük bir spiral şeklindeki mermer odanın hemen hemen ortasındaydı. Oda, yatağın sol ayakucundan başlıyor, geri kalan kısımları dönerek gözden kayboluyordu. Duvarlarında taşa oyulmuş kabartma sahneler vardı, odanın gözden kaybolduğu yedinci kabartmaya kadar her sahne bir öncekinin bir buçuk katı genişliğindeydi –iyice kendime geldiğimde, yatan birinin gözüne hitap edecek şekilde yapılmış bu sahnelerin gençliğimin çeşitli dönemlerini mermer üzerinde göstermekte olduğunu gördüm. Sol ayakucundan çıkan ve yataktan daha geniş olmayan birincisi, krallığı mahvetmeye yazgılı oğlunu dünyaya getirmesin diye, doğum kontrolü sebebiyle büyükbabam kibirli Akrisios tarafından pirinç kuleye kapatılan annem Danae'yi gösteriyordu; büyükbabam, anneannem Aganippe'yle birlikte, Zeus'un arkalarında altın bir yağmur kılığında cüppesiz kızlarının üzerine yağıp, onu benimle ödüllendirdiğinden habersiz, meydanda atları okşuyordu. Bu duvar resmini diğerinden bir sütun ayırıyordu, o da limandan ayrılışımı gösteriyordu: Akrisios annemin hikâyesini düzmece bulmuş, beni ikiz kardeşinin piçi ilan etmiş, emzikliyi ve bebeğini pirinç bir sandığa koyup denize atmıştı; sahne, Siklat Adaları'ndan biri olan Seriphos sahillerinde geçiyordu: Genç Diktys elinde ağıyla duruyordu; bizi yakalamış, sandığı açmış ve deniz tutmasına rağmen fıstık gibi olan tatlı Danae'yi bebeğini emzirirken görünce şaşkınlıktan ağzı açık kalmış. Arka planda Diktys'in ağabeyi Kral Polydektes'in sarayının güzel bir kopyası var. Mihrap-divanımın hemen ötesinde ve aynı uzunlukta olan üçüncü kabartma, Samos'u resmediyordu: Yivli sütundan sonra yirmi yıl ileri gidilmişti; Seriphos'ta kral annemi şiddetle arzuluyordu; ancak ona düğün hediyesi olarak Medusa'nın başını getirirsem başka biriyle evleneceğini söyleyerek toy gözükaralığımdan faydalanmak istemişti.

"O kuledekinin amcan değil de Zeus olduğundan emin misin?"

* Yunan mitolojisinde yarısı insan yarısı balık olan bir deniz tanrısı. Deniz dalgalarının onun torunları olduğuna inanılırdı. (ç.n.)

diye sordum Danae'ye son bir kere –çünkü bekaretinin erken yaşta Akrisios'un ikizi Proitos tarafından bozulduğunu itiraf etmişti.

"On altı yaşındaydım," diye cevap vedi, "ama bir sümüklüböcekle bir altın yağmuru arasındaki farkı gayet iyi biliyordum." Babamın, göbeğine kadar gömüldüğü bir altın sağanağı olduğuna beni ikna etti.

"Peki Kral Polydektes'le evlenmek istemiyor musun?"

"Hı, can atıyorum."

Bunun üzerine onu Diktys'e emanet ederek, sanattan hayatı öğrenmek için üvey ablam Athena'nın tavsiyesiyle Samos yoluna çıktım: Çünkü tapınağındaki duvar resimlerinde (burada benimkinde de olduğu gibi) Gorgonların üçü de temsil edilmişti – yılan saçlı, domuz dişli, akbaba kanatlı, pirinç pençeli– içlerinden sadece ortadaki, yani Medusa ölümlüydü, başı uçurulabilirdi ve insanı taş ediyordu, yarıab'ımın demesi. Hermes'in ödünç verdiği bükülmez orak ve Athena'nın cilalı kalkanı elimde onu dinliyordum, onun zorlu komutlarının çok iyi bir dinleyicisiydim o zamanlar. Kılıç ve kalkan, dedi, yetmez; biri diğerine bağlı; nasıl annemi kurtarmak için Medusa gerekliyse, Medusa'yı öldürmek için de Athena'nın dolambaçlı stratejisinden başka şeyler gerekliydi: Yani, beni Hyperboreaların ülkesinin öteki ucundaki Gorgonşehir'e götürecek Hermes'in kanatlı sandaletleri, yılan-kız kardeşlerden kaçmak için Hades'in görünmezlik miğferi ve öldükten sonra Medusa herkesi taşlaştırmasın diye kafasını koyacağım büyülü *kibisis*. Ama kurnaz ablamın bile nerede olduklarını bilmediği Stygia perilerinin elindeydi bu aksesuarlar: Sadece amansız, suratsız Graialar biliyordu yerlerini, onlar da söylemezdi.

Öyleyse birinci vazifem, dördüncü panelde de açıkça gösterildiği gibi, bir an önce Samos'dan yola çıkıp sırt sırta omuz omuza tuhaf bir üçgen oluşturarak yüzleri dışa dönük tahtlarında oturan kart üçlünün bulunduğu Atlas Dağı'na ulaşmaktı. Dağın zirvesinden biraz uzakta (yani, Korkunç Dino'yla iğneli Pemphredo'nun mekânlarının tam ortasında), etrafı kolaçan etmek için bir yabangülü çalısının arkasında pusuya yattım ve çok geçmeden ortaklaşa kullandıkları tek göz ve dişi aralarında nasıl do-

laştırdıklarını öğrendim. Sağdan sola doğru gidiyordu gözden sonra diş, ondan sonra hiç, şöylesi bir ritmi vardı: Diyelim Pemphredo kör ve dilsiz, elleri kucağında oturuyordu, bu sırada sağındaki Dino ancak kendi bölgesini taramaya yetecek kadar gözü takıyor ve solundaki Enyo da ancak "Hiçbir şey yok" demeye yetecek kadar dişi takıyordu. Sonra Pemphredo sağ eliyle gözü Dino'nun sol elinden alıyor, yerine yerleştiriyor, ortalığı kolaçan ediyor, bu sırada Dino sağ eliyle Enyo'nun sol elinden dişi alıyor ve "Hiçbir şey yok" diyordu. Böylelikle gözlemi ihbar, ihbarı da dinlenme izliyordu, ancak (bir iki dakika sonra öğrendiğim üzre) en ufak bir çıtırtıda bile suratsız hanımlardan biri diğerinin omzuna vurarak elindekini alabiliyordu. İşlerin nasıl döndüğünü anladıktan sonra, konuşan ve dinlenenin olduğu tarafa geçip gözden uzak durmaya çalışarak, son derece dikkatli adımlarla yakınlaşmaya başladım; bir çakıl taşına basmamla, sağ elini Pemphredo'dan gözü almak için uzatmış olan boş Enyo, Dino'yu dürtükleyip dişi de aldı! Tam gözü takarken kendimi sağına, Pemphredo'ya doğru attım; dişi taktığında sadece "Bir şeyler var," diyebildi. Ayaklarının dibinde beni işiten Pemphredo Enyo'yu dürtükleyip gözü istedi, aynı zamanda da sağına uzanıp kendisine gelen dişi aldı. Dişi Enyo'ya verdiğini söyleyemediği için Dino ikisini de dürtükledi; iki kere dürtüklendiği için Enyo ellerini çaprazladı ve Pemphredo'ya gözü, Dino'ya dişi verdi; tahtların arasından ortaya geçtim; hepsi birbirini dürtüklüyordu; gözle diş etrafta fır dönüyor ama durmadan istendikleri için bir türlü yerlerine takılamıyorlardı. Sağ elimi tam zamanında Dino'yla Enyo arasına sokarak gözü ele geçirdim; Pemphredo'nun omzundan uzanıp daha yerine takmadan o amansız dişi almak çocuk oyuncağıydı. Kabartma ikisini de muzaffer bir edayla elimde tutarken gösteriyordu beni, bu sırada perişan olmuş Graialar sakat balıkçıllar gibi debelenip duruyorlardı.

Bence onu takip eden ve Stygia'yı gösteren kabartma sanatsal açıdan biraz daha başarısızdı, çünkü Graiaları gösteren sekiz metrelik resimden başlayarak yatağımın başucunun etrafından on üç metrelik bir kıvrım yapmasına rağmen çok daha basitti: Öfkeli üçlüden Stygia perilerinin nerede olduklarını öğrendikten sonra (konuşması için dişi mecburen kızgın Pemphredo'ya vermiştim ama

Amansız-Hatun–ısırıklarına karşı kendimi garantilemek için gözü elimde tutuyordum) geriye bir tek oraya gitmek kalıyordu; sona da o gızların gorgunç gogusunu duymamak için murnunu tıgamak, onlardan miğfer, dorba ve ganatlı sandaletleri almak lazımdı.

"Nasıl kokuyorlardı?" diye sordu Calyxa.

"Senin tam aksin gibi," dedim. "Ama, ölümsüz olduğuna göre, sonsuza kadar şu öpmegi en sevdigim yerlerden leş kibi ter salkılasaydın ve hiç yıgamasaydın bile–"

"Yirmi dört yaşındayım," dedi Calyxa, "gelecek hafta dolduracağım. Pek de fena değil."

Ama bu ucuz yiğitliğin nerede meydana geldiğini söyleyemedim ona, çünkü Lethe'nin suyu nasıl bellek için genel bir panzehirse, Styx-kızlarının kokusu da kaynağının hatırlanması karşısında aynı vazifeyi görüyordu. Pemphredo'nun tek dediği gözlerimi kapatıp burnum doğrultusunda gitmemdi, burnumu kapatmak zorunda kalmadan da gözlerimi açmayacaktım. Göz açıp kapayana kadar sözünü ettiğim alet edevatı kapıp gökyüzüne kanat açtım, kimbilir nereye.

"Eğer onu yıkayacak kimse yoksa," dedi Calyxa resmi bir sesle, "bir kız kendi kendisini yıkamalı."

Sol tarafımdaki son kabartma en olaylı ve en sevdiğim kabartmaydı. Altıncı parçasını oluşturduğu bütün gibi o da kendi içinde yedi bölüme ayrılmıştı; Hyperborea'da geçen birinci sahnesi, Gorgon'u şekerleme yaparken yakalayıp, kalkanımla yanaşarak boynundan ayırdığım korkunç kafasını elimde tutuşumu gösteriyordu; Hesperiea'da geçen ikinci sahne konukseverlikten nasibini almamış Atlas'ı taşlaştırışımı; hepsi de Joppa'da geçen üçüncü, dördüncü ve beşinci sırasıyla uçurumun üzerindeki Andromeda'yı tehdit eden deniz canavarı Cetus'u ters bir el hareketiyle öldürüşümü; Kassiope'nin itirazları sonucu düzenlenen kurtarma-sonrası düğün töreni, orada konuklara o ana kadar olan geçmişimi anlatmıştım; son olarak da Proitos'un Danae'ya âşık olduğu gibi Andromeda'ya âşık olan Phineus'un daveti basması üzerine, şölen salonunda çıkan enfes savaş; duvar resmi onu ve şürekasını taşa çevirişimi gösteriyordu. Altılı levhanın altıncı bölümünde, hikâyenin en heyecanlı yeri, Seriphos'a geri dönmüş,

düşmanımı bir kez daha yardıma çağırarak annemi kurtarmış ve bütün bu işleri başıma saran Polydektes'i de taşlaştırarak bu işe bir son vermiştim. Yedinci, bir süre sonra meydana gelen ufak bir tersliği resmediyordu, Larissa'daki jimnastik oyunlarında bir zefir dümdüz attığım diskin yönünü değiştirince tribünlerde oturan büyükbabam Akrisios Hades'e frizbilenmişti; bence bunun için ayrılan yer biraz fazlaydı, bütün yedinci kıvrımı kaplayan (hemen hemen otuz üç metre) tamamlayıcısı için de öyle, yani metrelerce karım ve benim Argos'ta tahta çıkışımız, çevremizde altın gibi parıldayan çocuklarımız, bir *Perseidae* yağmuru.

Elysion'da gözlerimi ilk açışımdan beri her gün her saat bu duvar resimlerini inceledim, şaşırtıcıydı, büyük altıncı paneldeki tüneğinden herkesi kanlı canlı, damarlı mermere dönüştüren Medusa dışında hiçbir heykeltıraşın beceremediği ölçüde hikâyeme ve içindeki karakterlere sadıktı. O imge hepsinden daha çok hoşuma gidiyordu: Mermer gibi sert, altından kaslarımla yirmi yıl önceki zaferimin bir kopyası içinde Gorgon'un cesedi üzerinde profilimi dönmüş duruyordum; büyülü sandaletler baldırlarımın hemen altına geliyordu; sol dizim biraz bükülmüş bir an sonra uçacağım; sağ kalçamın ortasında Hermes'in kılıcı,dizim gibi penisim (aşağıya bakınız) ve –Hades'in miğferinin altından çıkan altın buklelerim arasından kan damlayan başını elimde tuttuğum Medusa'nın gözlerini görmemek için– gözlerim de eğilmiş. Kutsal heykeltıraşın klasik realizmden yaptığı birkaç küçük sapmaya rağmen (o anın pek de afrodizyak bir an olmadığını kabul ediyorum ama eminim fallusumu biraz küçük yapmış; Medusa'nın yüzü de, o yılanlı saç biçimi dışında gayet sevimli!) bu panel şaheserler şaheseriydi: Uyanır uyanmaz gözüme ilk çarpan oydu; güzeller güzeli hemşire-perim yedinci duvar resminin arkasından çıkıp, bir mihrabın önündeymiş gibi yatağımın kenarına diz çöktüğünde hâlâ gözlerimi ondan alamamıştım.

Çölde geçirdiğim günlerden sonra hâlâ biraz çatallı çıkan sesimle: "Merhaba" dedim.

"Selam" diye fısıldadı ve kim olduğunu sorunca "Calyxa. Rahibeniz" diye cevap verdi.

"Ya. Mertebem mi yükseldi?"

Dünyada gördüğüm bütün gözlerden daha parlak gözlerini

bana dikerek heyecanlı bir sesle: "Sen burada hep tanrıydın Perseus. Hayatım boyunca Ammon ve Sabazios'un yanı sıra sana da taptım. Seni böyle görmenin ve seninle konuşmanın benim için ne demek olduğunu bilemezsin."

Kaşlarımı çattım, kısa kara saçlarına dokunarak nasıl öldüğümü hatırlamaya çalıştım. Calyxa, tanıdığım diğer periler gibi beyaz değildi, teni Etiyopyalı Kassiope gibi tarçın rengiydi, ne de Altı-C'den -E'ye ve Yediye kadar olan panellerdeki güzel dul eşim gibi krizalit rengindeydi, mayosunun örtmediği yerleri yanmış genç bir jimnastikçiye benziyordu; genç bir Artemis gibi küçük göğüslerini ve dar kalçasını da belli ediyordu bu mayo, Andromeda'nın olgun dişiliği, ya da Medusa'nın dolgun... –bunu düşününce hem belleğimde hem de erkekliğimde Altı-A'yı yalanlayan bir kımıldanma oldu.

"Burası Elysion mu, Calyxa, yoksa Olympos mu?"

"Cennet," diye cevap verdi kaşlarıyla kalçamı işaret ederek.

Ne Athena'dan ne de son on yıldır okuduğum kahraman dostlarımın hikâyelerinden Elysion'da ereksiyon olduğunu işitmiştim, oysa Olymposlular üzerlerinde yaşadıkları dağa uygun düşecek biçimde dimdiktiler: Ondan sonra içim ferahladı! Bu konu üzerine düşünüp güzel perimin ensesini okşarken duvar resimlerinin yatağımın ayakucunda başlamasına rağmen üzerinde bulundukları spiralin oradan başlamadığını, altın bir bukle gibi tavana doğru kıvrıldığını ve kafamı biraz sola kaydırsam tam üzerine gelecek bir noktada sonlandığını fark ettim; Calyxa'nın ne vaziyette olduğunu görmek için kendimi biraz doğrultunca aynı spiralin mor bir kalemle yatağa da çizilmiş olduğunu gördüm. O oyuncu peri çevik bir hareketle aşağıdaki spiralin üzerine atlayınca ortaya çıkan yarık, gergin göbeği beni epeyce şaşırttı, bildiğim iki göbeğin tersine iki ya da dört loplu değil helezonikti bu göbek; şu anda dilimi üzerinde gezdirdiğim fani tenin hem üstünde hem de altında sonsuz bir iç salınım yankılanıyordu.

Tanrılık iyiydi. Ama iktidarsız olduğumu iki kere görmek hiç hoş değildi: Birincisi, o öğleden sonra (güneşin biz ölümsüzler üzerinde de batacağını hiç düşünmezdim) Calyxa'yla sevişmeyi iki kere denedim ve onun olağandışı ustalığına rağmen ya da belki bu yüzden iki kere kalakaldım; ikincisi, yedi bin gece boyunca

Andromeda karşısında bir kere bile başarısızlığa uğramamıştım ama böylesi bir fiyasko daha önce bir kez daha başıma gelmişti (bunu da sonra hatırladım) –beni bekleyen perili ebediyet düşünülürse korkutucu bir manzaraydı bu.

"*Önemli* değil," diye tekrarlayıp durdu tatlı-terli Calyxa onu takip eden günler ve geceler boyu defalarca. "Benim için sevdiğim kişiyle birlikte *olmak* önemli, Perseus; düşlerim gerçek oldu."

Bir şey daha vardı: Bir kral ve mitik kahraman olarak belli bir ölçüde saygıya alışık olmama rağmen böylesi bir hürmete alışık değildim: Hayranımın hayranlık dolu bakışlarını üzerimde hissetmeden küçük su bile dökemiyordum (tanrıların da ölümlüler gibi işediğini bilmezdim); beni kuvvetlendirmek için getirdiği yemeklerin tabaklarını yalayarak temizliyordu (ambros yoksa evdeki gibi hurma, incir, kızarmış kuzu, retsina) (onları yıkaması için ısrar ediyordum); banyo yerine, uyuşuk bir kedi gibi beni de yalıyor ve (bu iş için çok kısa olan) saçlarıyla kuruluyordu: İnsanın morali düzgünse pek hoş bir şeydi, ki Calyxa'nın moralinin düzgün olmadığı zaman yoktu neredeyse; ama morali bozuksa tam bir baş belası. İzin versem kıçımı bile yalayacağını düşünüyordum (tanrıların sıçtığını bilmezdim).

"Siz tanrılar seksi çok ciddiye alıyorsunuz," diye azarladı beni ikinci fiyaskoda küfredince. Onun gibi perilerin, refakat ettikleri tanrılardan tam bir muamele görmeye alışık olabileceklerini söyledim, burukluktan uzak olmayan bir sesle ve iktidarsızlığa kesinlikle alışık olmadığım için ne diyeceğimi bilemediğimi buruk bir sesle, hattâ belki biraz fazla mızmızlanarak ortaya koydum.

"Bir kere yapabilsen harika olacağından eminim," diye yatıştırmaya çalıştı beni. Onun hatası olmadığını söyledim; hattâ, seneler öncesinde kalan Andromeda'yla ilk gecelerimizden beri kendimi hiç bu kadar zinde, rahat ve istekli hissetmemiştim; dahası Andromeda'yla ben bu işe iki amatör olarak başlamış ve aşk sanatını birlikte öğrenmiştik, oysa Calyxa'nın önceden epeyce deneyimi olduğu belliydi...

Surat asmaktan vazgeçip hemen bana katıldı. "İster inan ister inanma, yirmi iki yaşına kadar bakireydim." Kızlığında, Sabazios'a ve boynuzlu Ammon'a fazlasıyla hayran olduğu ve buna

ek olarak spor ve okumakla çok meşgul olduğu için hiçbir ölümlünün yanına yaklaşmasına izin vermediğini söyledi bana (ölümlülerin perilere el uzatabileceklerini hiç bilmezdim) keyifle; sonra bir akşam koyun tanrısının tapınağını süpürürken (Olympos Dağı'nda ne tozu bu böyle? Cennette ne tapınağı?) –biracının ve benim tapınağımla birlikte onunkine de bakıyormuş–, Ammon'un kendisi birden ortaya çıkıp, onu oracıkta toslamış. Bu başlangıçtan sonra üçümüzün tapınaklarının bakıcısı olmakla kalmayıp rahibe-fahişelik işini de üstlenmiş; dünyadaki meslektaşlarının saygıdeğer geleneğini izleyip, taptığı tanrıların üçte ikisiyle çiftleştiği zamanlar haricinde aşka gelip kendini bize çok bağlı erkek hayranlarımıza da sunmuş.

"Sabazios'a da haa!" diyerek hoşnutsuzluğumu belirttim. Kassiope'ye verdiği tavsiye yüzünden ona kızgın olmama rağmen Ammon'u sadece kıskanmakla yetinebilirdim, çünkü Joppa'da gördüğüm resimlerinde yağız buklelerinden çok hoş boynuzlar yükselen eli yüzü düzgün birine benziyordu. Ama Sabazios'un Argos'ta başıma getirmediği bela kalmamıştı; hem de o yaşlı domuzu benim güzel perimle birlikte düşününce tüylerim diken diken oluyordu.

Kıkırdadı. "İktidarsız olduğunu düşünüyorsun ha! Bunu *o kadar* da büyütme Perseus!" Yüzmenin ve koşunun yanı sıra, Ammon'un ve birkaç ölümlünün ona yaşattığı zincirleme orgazmlardan daha fazla sevdiği pek az keyif olduğunu dürüstçe itiraf etti. Öte yandan Sabazios'la yaptığı geğirtili bira sohbetleri, ve oral egzersizler, birincisi uzun ve dostane, ikincisi de kısa ve tatlı olduğu için Ammon'un canlı, ateşli düzüşleri kadar memnun ediyorlardı.

"Her şeyi kafana fazla takıyorsun," dedi bana ikinci gece, yine başarısız olup da beni inkâr edip Ammonculuğa geri dönmesini endişeyle söylediğimde. "Bir kere, ben Ammoncu olmaktan asla vazgeçmedim, geçmem de –Sabazios'a tapmaktan da, şu anda benimle bağlantıları olmaması bunu değiştirmez." Bana kibarca hayatındaki tek tanrı olmadığımı hatırlattı; öte yandan burada, mihrap-divanımda benimle birlikte olmak onu düşünemeyeceği kadar mutlu ediyordu; tanrısını –üçünden *herhangi* birini- onun deyişiyle "heykel tabanlığından inmiş", "kanlı canlı bir insan ola-

rak" tanımak çok hoştu. Dahası, toy bir delikanlı gibi, sevişmeyi sadece uzun süre dik kalmayla eş tutacak kadar saf mıydım gerçekten de?

Evet. "Ben bir *kahramanım*!" Elimin bir hareketiyle, ilk bölümünü bana o gün gösterdiği, kabartmalara geçmiş zaferlerimi işaret ettim. "Benim işim virtüözce bir performans sergilemek!"

Klitorisini kurcalayan elimi kenara itti; aptalca, âdet yerini bulsun diye yapılan el peşrevini engellemek, tanrılara karşı bile görevinin bir parçasıydı. "Cinselliği bir performans meselesi olarak düşündüğün sürece" diye öğüt verdi bana, "açılış gecelerinde çok sahne korkusu yaşarsın. Şimdi bana şöyle bir sarıl da, bugün sana gösterdiğim resimlerde neler olduğunu etraflıca bir anlat."

İçimi çekerek, bu öğlen bana gösterdiği,tapınağın birinci helezonunu sarmalayan ikinci büyük helezonu gibi onu sarmalayarak arkasına kıvrıldım. Neyse ki Perseus kabartmaları ve mihraptaki görüş alanım Andromeda'yla tahtta oturduğumuz panelle sınırlı değildi; ikinci bir dizi –oranları birinci diziye uygundu ama o muazzam döngüye uyum sağlayabilmek için daha geniş yapılmışlardı– sol ayakucumdaki direk ve Calyxa'nın göbek deliğiyle aynı hizada olan sütundan başlayarak birinci diziyi takip ediyordu.

"Anlarsın işte," dedim: "Çocuklar büyümüştü, yerlerinde duramıyorlardı; Andromeda ve ben farklı insanlar olmuştuk; evliliğimiz sallantıdaydı. Krallık rayına oturmuştu; yeterince ünlüydüm –ama altın buklelerimle birlikte ışıltımı da kaybetmiştim: Medusa'nın kafasını keseli yirmi yıl olmuştu; yirmi kilo almıştım ve sıkıntıdan ölüyordum. Daha yolun yarısında, eskisi gibi Danae'nin rahmi, pirinç sandık ve Polydektes'in emirleriyle zincire vurulmuş, kapana kısılmış gibi hissediyordum kendimi. Aslında –lütfen yüzüne hâkim ol– yavaş yavaş taşlaşmakta olduğuma inanıyordum, Medusa'dan aldığım radyasyonun sonradan böyle bir etki yaratıp yaratamayacağını sordum doktoruma. 'Yaşlı eklemlerin paslanıyor, o kadar' dedi salak, Gorgon'u unutmamı, uzoyu bırakmamı, biraz daha hareket etmemi söyledi. Ama tavşan avı canavar öldürmenin yerini tutar mı hiç? Geç vakitlere kadar oturuyor, çok içiyor, esir ettiğim bir dinleyici kitlesini hayat hikâyemi anlatarak ölesiye sık-

mak için utanmazca otoritemi kullanıyordum. 'Öyleyse sana hava değişikliği vereyim,' diye buyurdu doktor: 'Küçük bir deniz yolculuğu seni canlandırır.' Göz bile kırptı: 'Hanımı da al: İkinci balayı, falan filan.' "

"Bazen," dedi Calyxa, "şu doktorları hiç anlamıyorum."

"Ben de. Ama anlıyormuşum gibi davrandım ve Andromeda da hemen kabul etti: Çocukları Argos'a bırakıp Joppa'daki akrabalarını ziyaret edecekti; Cepheus ve Kassiope'yi görmeyeli yirmi yıl geçmişti. 'Benim kafamdaki bu değildi,' dedim ona; 'zamanı geldiğinde orada dururuz, ama önce rotayı takip edelim: Seriphos'ta Kral Diktys'e uğrayalım, Samoslu Athena'ya bir merhaba diyelim, Graialara kısa devre yaptırdığım Atlas Dağı'na çıkalım –sen Atlas Dağı'nı hiç görmedin hem– sonra Nil'de Chemmis'de kısa bir mola verelim, senin hayatını kurtarmadan önce bir yudum bir şeyler içmek için oraya inmiştim.' Bu arada, Calyxa –" duvar boyunca kıvrılan o dönemleri görmek için doğrulmuştum.

"Lütfen durma," diye ricada bulundu Calyxa, ben de politikasını değiştirdiğini sanıp konuşmama eşlik eden avare elpeşrevini kastettiğini düşünerek devam ettim.

"Böylece iş tam bir savaşa dönüştü, hem de Styxperişehir, Hyperborea ve Hesperiea'yı programdan çıkarıp Joppa'da bir hafta fazla kalmamızı ve Teselya'daki Larissa'ya da şöyle bir göz atmamızı sağlamama rağmen. Andromeda 'Joppa dönemi,' diyor, başka bir şey demiyordu."

"Bence mantıksızca davranmış," dedi Calyxa.

Boğazımı temizledim. "Pekâlâ, o güzel gençlik günlerimin izlerinden gitmeyi istemem biraz kendini beğenmişlikti belki; ama *sadece* kendini beğenmişlik değildi; her gece hikâyemi anlatmıyordum artık; o yolun üzerinde bir yerlerde bir şey kaybetmiştim, yanlış bir yere sapmıştım, ustalığı elden bırakmıştım, ne bileyim; özenle üzerinden geçersem yapısını anlayabileceğimi, anahtarı bulabileceğimi düşünüyordum."

"Biraz yukarıda solunda," diye fısıldadı Calyxa. Ama kendimi hikâyeme kaptırmıştım bir kere. "Dostun Sabazios'la aramızda çıkan davadan sonra," dedim, "Andromeda'yla ilişkimiz eskisi gibi olmadı." Göbekli bira-tanrısının Diyonizyak takma adını kul-

lanarak, yeni karısı Ariadne'yle birlikte Naksos'tan Argos'a bir cümbüş içinde geldiklerinde...

"Bana karısından söz etti onu son gördüğümde," diye itiraf etti Calyxa. "İlk başta kıskançlıktan deliye döndüm, ama çok mutluydu, kız da çok tatlıydı..."

"*Herkes* deliye döndü," dedim: "Özellikle de yaşlı kadınlar içtiler, içtiler, içtiler, barları kapatmaya kalkıştığımda da ben vazgeçene kadar bebeklerini yemeye ikna etti onları. Ciddiyim. Bir süre dayandım -her şeyin bir sınırı var- ama Andromeda onun şöhretini çekemediğimi söyledi..." Ona da söylediğim gibi, şu zıpçıktı tanrının hayranlarını gerçekten de kıskanıyordum, hele Argolis'i doğru düzgün yönetmek için kahramanlıktan vazgeçişimden beri şöhretimin gıdım artmadığı düşünülürse; öte yandan, pek de öyle fazilet timsali olmamama rağmen, düzene, kanuna, insanın kendini disiplin altına alması gerektiğine inanıyordum ve prensip olarak sıradan ev kadınlarının grup takılmasına karşıydım, çocuk yamyamlığı da cabası. Ben de Sabazios gibi Zeus'un oğluydum, ve tanrı olmasam bile (ki bunu annemin ölümlü oluşuna borçluydum) altın saçlı, iş bitirici kahraman şanına sahiptim; oysa Sabazios, gördüğüm kadarıyla, bütün gün içki içip dans etmekten başka bir şey yapmıyordu...

" 'Yiyip içip sıçmak' desen daha doğru olurdu," dedi Calyxa, sakin bir sesle. Çok değer verdiği dostlar arasında olmadıkça grup takılmaktan pek hazetmediğini de ekledi –mesela Ammon, Sabazios ve ben (bunu düşününce gerindi)–; genel politikası insanlara karşı duyduğu saygı oranında, maddi manevi kendini onlara sunmaktı. Yine de tombul sevgilisi uğruna, kendi tercihlerini bir kenara bırakıp, tuttuğunu becermek, zincirleme develeme vb. gibi diğer sapkınlıkları denemişti– tıpkı Ammon'la birlikteyken esrar içip arkadan sevişmesi gibi, oysa kendi haline bırakıldığında hafif hurma şarabı içmeyi ve Birinci Pozisyonu tercih ediyordu. İkisinde de onların keyiflerinden aldığı keyif, onu kendi tercihleri ötesinde memnun etmekle kalmamış (fedakârlığın ödülü) o koşullar altında edimlerin kendisini de son derece keyifli kılmıştı. Kısacası Sabazios'un kusurlarına gözünü kapamıyordu ama ona tapınırken bunlar aklına bile gelmiyordu. "Onunla gerçekten de konuşurduk."

Bu söylediklerinin ışığı altında, neden önceki paragraflardan birinde elimi ittiğini ve başka bir paragrafta da göbeğini öpmek için izin istediğimde neden kahkaha atarak elimi kolumu bağladığını sormak geldi aklıma. Cevabı sakin, kısa ve ciddi bir öpücük oldu ve incelikten yoksun olduğum halde ben bile mesajı aldım. Yanaklarını hissedince şöyle bir içim titredi, kendimi tuttum, ona tekrar sarılıp hikâyeme devam ettim:

"Sabazios'dan hoşlanmıyor değildim," dedim, "hem de başıma açtığı dertlere rağmen; ev kadınlarını memnun etmek için ona bir tapınak yapmaya karar verdikten sonra epeyce içki muhabbetimiz oldu. Ama ondan sonra Andromeda bir an olsun huzur vermedi: Şimdi de zayıflığımdan ya da Olympos'takilerin gözüne girmek için teslim olduğumu söylüyordu: Halk dalkavukluğu mu yapıyordum, çocuk yiyen protesto gruplarına yenik mi düşüyordum yoksa aptal bir kırklık gibi kendimi tekrar mı ediyordum? Şöhret ve krallık beni değiştirmişti, hem de iyi yönde değil, falan filan."

"Kusura bakma ama," dedi Calyxa, "Bayan Perseus umrumda bile değil. Onu savunmak sana düşer."

Ben de öyle yaptım: Bu hoş olmayan suçlamalarda bir gerçek payı vardı, kendimi onlara karşı savunmaya başlamadan önce ve savunmaya başladıktan sonra bunu gördüm. Ama nasıl yorumlanırsa yorumlansın şu gerçekten kaçış yoktu: Kahraman Perseus ya hüküm sürmeye devam edecek ya da ortadan kalkacaktı. Kral Perseus kendine saygısını bir kenara bırakıp düşmanıyla uzlaşmakla kalmayıp ona teslim de olmuştu.

"Ondan sonra her şey tepetaklak gitti," diye getirdim hikâyenin sonunu: "Yaygara, hırgür; sevişmeler, suçlamalar; barışmalar, küsmeler, tekrar açmayalım, her şeyi biliyorsun, şuradaki son panelle," Andromeda'yla benim çocuklarımızla çevrili, aşk beşiği tahtımızı paylaştığımız resimi işaret ettim, "bugünkü panel arasında kazılı," kızgın bakışlı kraliçem iyice sağa kaymış, somurtuk ben de iyice sola, çocuklar ortada, şaşkın ve mermer ön planda bir gemi hazırlanıyor.

"Bir hafta sonu Ammon'la Nil'de tatile çıkmıştım, Phoros'a kadar gittik," dedi Calyxa, "Epeyce yüzmüştük. İlk o zaman su altında sevişmiştim."

"O kadar iyi olmuyor, sence de öyle değil mi?" diye sordum

onun gibi kayıtsızca, aynı zamanda hatırlamaya çalışıyordum. "Doğal salgıları su götürüyor, insanın canı yanıyor. Bir keresinde bir deniz perisiyle..."

"Ben yine de sevmiştim," dedi Calyxa.

Ertesi gece de, tapınaktaki sergide, birbirimizle kaydettiğimizden daha fazla aşama kaydettik. "Keşke Medusa sadece *şu* bölgeyi taşlaştırsaymış!"diyerek içini çekti rahibem –ama söyleyeceğimden kesinlikle emin olduğu şeyi söylememi engelledi, yani acemi bir asker gibi tüfeği savaş başlamadan ateşlememin aşk sanatından değil yeni sevgililerden nasibimi almayışımdan kaynaklandığını. "Buraya gelen bazı turistlere benziyorsun," dedi bir keresinde: "Evde cakasından yanına varılmaz, burada tıs pıs."

Sapına kadar Perseus olduğum zamanlarda, dedim ona, dünyanın bilinen her yerine uçtum, Hyperborea'dan Hesperia'ya kadar, ama tanrılar ülkesinde turist olduğunu hiç duymamıştım. Her sabah, ikindi ve akşamın bir bölümünde Calyxa tapınağın dış kıvrımlarında gözden kayboluyor, bana son gösterdiği duvar resminden öteye geçmememem için Zeus'un kesin emirleri olduğunu söylüyordu. Nereye gidiyordu? Ona sordum. Ne yapıyordu: Ammon ve Sabazios'a mı kaçıyordu, yoksa benim mukaddes tapınağımda turistlerle iş mi pişiriyordu.

Münasebetsizliğim için (hemen) özür dileyene kadar bir şey demedi. "Eğer kavga edeceksen kavga et: Ne o öyle, bir adım ileri iki adım geri."

Özür dilediğim için özür diledim, aşırı uysallığımı Andromeda'nın uzun yıllar süren ev terbiyesine borçluydum ve onu da babasını Kassiope'nin idare etmesine, ama şunu da kabul ediyordum ki, Andromeda'nın Sabazios meselesinde söylediği gibi, doğru düzgün bir adam kesinlikle böyle bir şeye ...

"*Kes* şunu!" diye bağırdı Calyxa. Kestim, özür dilemeye başladım, *onu* da kestim, bir an düşündüm, sonra eğer tavırlarım, zekam ya da erkekliğim onu hayal kırıklığına uğratıyorsa bana refakat etmek zorunda olmadığını söyledim; ama kalmayı tercih ediyorsa beni olduğum gibi kabul etmeliydi –buna (Sabazios ya da Ammon'un aksine) onu olduğu gibi kabul etmem de dahildi. Her şeyin bir de öteki yüzü vardı: Bana kalırsa Andromeda neredeyse erkekliğimi yok edecek kadar bana hükmediyordu; ama

ondan pek az erkeğin ve kahramanın bildiği ve hiçbir tanrının bilmediği bir şey öğrenmiştim: Bir kadın da bağımsız bir kişiydi, bu yüzden de cennetteki en makbul kahraman bile ona saygı duymalıydı. Benim yeniliğe alışık olmadığım gibi şımarık rahibem de eşitliğe alışık değilse ikimizin de birbirimize öğreteceği bazı şeyler vardı.

Calyxa oturup beni kucağına yatırdı, –bütün bu konuşmalar sevişme sonlarında yapılıyordu– ama ağzından tek alabildiğim "Sen, sen! Bir şeyi unutuyorsun!" oldu.

"Elimden gelmiyor."

"Şu *mektuplar* Perseus, hani Andromeda'nın gemiden attığı..."

İnledim. Denizcilik tarihinde, korkunç sonunu şu duvar resminin sonsuza kadar yaşatacağı, seyahatimiz kadar berbat başlamış bir seyahat daha var mıdır acaba? Bahar yaza döndüğünde yola çıktık, ikimiz de ödün vermemiştik. Andromeda, yan yolculuklar olmaksızın doğrudan Joppa'ya gitmemiz gerektiğini, yoksa ahı gitmiş vahı kalmış kahramanını yanına almadan gideceğini söyleyerek bastırıyordu; ben de isteği bir lord değil de bir uşakla evlenmekse neden amcası Phineus'a yapışmadığını soruyordum. Limandan ayrılırken böyle birbirimize girmiştik işte. Meselenin karışık evlilik olduğunu tahmin ettiğimi söyledim: Argiveler ve Etiyopyalılar yağ ve sirke gibiydiler, iyi oranlanırlarsa lezzetli olurlardı ama asla karışmazlardı. Tu, diye tükürdü: Bütün evlilikler karışıktı, bir erkekle bir kadın; ama benim Perseus'a üç, Andromeda'ya bir hak tanıyan o kaçınılmaz egom yine ön plana çıkmıştı, oysa gerçekte ünüme ün katan şey canavar Cetus'tan onu kurtarmam olmuştu: Yani âdeta beni meşhur etmek için hayatını ortaya koymuştu! Cevabım pek de haksız sayılmazdı sanırım, hikâyemizi anlatan ozanlar bile onun çabalarımın nedeni ve ödülü olduğunu söylemeyi âdet edinmişlerdi –bu da şu demekti (bunu söyleyerek biraz haksızlık ediyordum galiba bu kez) Joppa'da durmadan geçseydim iki zorlu savaştan kurtulmuş olacaktım (Cetus'la ve Phineus'un adamlarıyla yaptığım savaşlar); dahası birlikte olduğumuz yıllar boyunca alttan alta devam eden savaştan da kurtulup kendime başka bir yerlerden daha aklı başında bir prenses bulacaktım, o ise balıklara yem olacaktı. Buna hep içerlemiştir; onu sadece akrabalarımın (kıskanç Nereidler Kas-

siope'nin kibirinden şikâyetçi olunca Ammon'a Andromeda'yı uçuruma bağlama emri veren Poseidon Amca'dan söz ediyordu) vurduğu zincirlerden kurtardığımı söyleyerek üzerime yürüdü; bana hiç borcu yoktu, özellikle de onu kendi zalim kibirime esir ettiğim, sadece bir yatak arkadaşı, şöhretimin bir aksesuarı olarak gördüğüm için: Ona göre onu demir zincirden kurtarıp altın zincire vurmaktan başka bir şey yapmamıştım. Buna hep içerlemişimdir; bu sefer tam anlamıyla haksızlık edip, okuduğum kadarıyla şairlerin yazdıklarının bir kelimesinin bile doğru olmadığını söyledim: Benim görevim Andromeda'yı değil annem Danae'yi kurtarmak; kaybettiğim krallığımı geri almak; ikisini de öldürerek, Proitos ve Akrisios arasındaki ana rahminden başlayan kan davasını bitirmekti. Yani esas düşmanım ve işbirlikçim, balık kılıklı Cetus değil Medusa'ydı; Cetus işinde onu kullanmamıştım bile, güvenilir orağım ve biraz gölge oyunu yetmişti. Kısacası, bütün Joppa macerası, hoş olmakla birlikte, hayatım bir duvar resmi gibi düşünülürse iki alt-panelden öte gidemezdi: Kahramanlık işlerine verdiğim bir ara, bir tatildi sadece.

"Danae Danae!" diye bağırdı Andromeda. "Ananla evlenseydin keşke!"

Calyxa dilini şaklattı. "Biraz ileri gitmemiş misiniz?"

Yüzümün yandığını hissederek başımı salladım. "İşte o zaman güvertede duran pirinç deniz sandığına saldırdı," dedim. "Bir sürü seyahat çantamız vardı, ama ben bu yolculuğu –benim yolculuğumu– tam yapmaya karar vermiş ve kendi eşyalarımı büyükbabamın kırk yıl önce beni denize saldığı şu bizim eski sandığa koymuştum. Seriphoslu Diktys'in onu tekrar görmekten mutlu olacağını düşünmüş, bu yüzden de bütün hatıralarımı içine koymuştum: Bizi kıyıya çektiği ağın bir parçası, Hermes'in orağının hilal şeklindeki kını, dev Atlas'ı taşa çevirdikten sonra üzerinden aldığım birkaç kaya parçası, Joppa'dan mercanlar (Cetus'un kafasını keserken Medusa'nın başını yosunların üzerine koymuştum), Andromeda'nın zincirleri, Larissa oyunlarındaki disk ve mektuplar."

"Şu mektuplar Perseus..." Divanda soluma yatıyordum; yaramaz Calyxa kasıklarım seviyesinde dirseklerine yaslanmış, pörsük aletimi yumuşak bir kalem gibi kullanarak alnına harfler ya-

zıyordu ben konuşurken. R- S, Bir Şey, P: adımın sessiz harfleri.

"Çoğu hayran mektuplarıydı," dedim. "Deli saçması yazılar, tehdit mektupları, konuşma davetleri, hiç tanımadığım kadınlardan teklifler –bir mit kahramanının her gün aldığı türden şeyler. Yemin ederim, onun iddia ettiği gibi kendini beğenmişlikten saklamadım onları; çoğuna cevap bile vermedim."

"Mmm."

"Biraz alışkanlıktan; bende düzen hastalığı var, onları alfabetik sıraya bile dizmiştim, *Anonim*'le başlıyordu. Biraz da eğlence için, kendimi kötü hissettiğimde moralimi düzeltsin, bir zamanlar tek tük de olsa yapmaya değer bir şeyler yaptığımı bana hatırlatsın diye. Ama yemin ederim, temelde daha önce de sözünü ettiğim bir tür *araştırma* içindi: Özellikle bazı mektupları tekrar tekrar okudum: Yarım düzine kadarı Mısır Chemmis'teki üşütük bir kızdan gelmişti. Aşk mektuplarıydı kabul ediyorum –ama kahramana tapınmanın yanı sıra parlak bir zekâ, canlı bir üslup ve sanki hakkımda bir tez yazıyormuş gibi bir sürü ayrıntılı soru vardı. Kaç tane Stygia perisi vardı? Medusa hep bir Gorgon mu olmuştu? Beni taşa dönüşmekten kurtaran gerçekten Athena'nın kalkanındaki yansıması mıydı yoksa gözlerinin kapalı olması mı; eğer ikincisiyse neden kalkanı kullanmıştım? Görünmezlik miğferini neden diğer Gorgonlardan kaçmak için kullanmıştım da ilk anda onlara yanaşmak için kullanmamıştım? Medusa'yı gören her şey mi taşa dönüyordu yoksa Medusa'nın gördüğü her şey mi? Eğer birincisiyse görme yetisi olmayan deniz yosununu nasıl açıklıyordum? Eğer ikincisiyse kafası kesildikten sonra nasıl işe yaramıştı? Cetus olayında eğilmez orak ve gölge oyunuyla sınırlanmış oluşum kendime mi bağlıydı yoksa Athena'nın buyruğu muydu ve eğer birincisiyse niyetim Andromeda'yı büyüden ziyade ustalık ve cesaretimle etkilemek miydi? Eğer ikincisiyse, neden? Kanca şeklindeki kılıç, Graialara yaptığım hile, Medusa ve Cetus'a arkadan yaklaşmam, uzun menzilli Hermes sandaletlerim, hattâ Akrisios'u öldüren diskin rotası düşünülürse, hile ve dolambaçlılığın benim bilinçli taktiklerim olduğu genellemesi doğru olmaz mıydı, eğer öyleyse benim karakterimden mi kaynaklanıyorlardı yoksa Athena'nın antrenörlüğünden mi? Aynı şekilde, bir tarafta Danae'nin pirinç kulesi, deniz sandığı, Polydektes'in verdiği bağlayıcı vazifeler,

Danae'nin ona olan bağı ve Andromeda'nın kelepçeleri, öte taraftan da Atlas, Phineus, Polydektes ve diğerlerini taşlaştırarak yenmem göz önüne alınırsa, amacımın ve diğerlerine verdiğim hediyenin hareketsizlikten kurtulmak olduğu ve cezamın da –hem Medusa'lanmış eski düşmanlarım, hem de sonradan olduğu yere çakılmış olan benliğim için– bunun tam aksi olduğu söylenemez miydi? Ah Calyxa, şu isimsiz kız sorularıyla içimi okuyordu. Şu duvar resimleri gibi bu sorular üzerinde de kafa patlatıp duruyordum, becerebilirsem ne anlama geldiklerini bulmak için, neye işaret ettiklerini, kaybettiğim şeyin ne olduğunu bulmak için. Bir soru vardı ki, –post-Medusa yıllarımı klasik kahramanlık serüveni kalıbının bir örneği mi yoksa bir istisnası olarak mı görüyordum– bu kalıbın ne olduğunu ve benim o anda neresinde olduğumu öğrenmek için yıllarca süren kıyaslamalı bir araştırmaya itti beni. Hikâyemi durmadan tekrarlamam da bundan: Hem kahraman hem de yazar olarak âdeta şu anki paragrafı anlayarak yazmaya başlayabilmek ve oradan geleceğin cümlesine serinkanlılıkla geçebilmek için geçmişin sayfalarını inceliyordum. Bu çalışmamda en büyük yardımcım hem çok saygılı hem de bilge olan o yedi mektuptu; onları yazanla bir akşam geçirebilmek için neler vermezdim! Gazapla gözü dönmüş Andromeda sandığın kapağını açıp içindekileri balıklara atınca bu yüzden o kadar öfkelendim. Hayatımızda ilk kez ona tokat attım."

Bu anı gözlerimi doldurdu; Calyxa beni sarmaladı, tuzlu gözyaşlarım göbeğini doldurdu. Bu tokattan sonra, diye sürdürdüm konuşmamı, Andromeda'yla yazıştığımız tek dönem olan, gençliğimde Larissa'ya gittiğim zaman birbirimize yazdığımız aşk mektuplarını da sandıktan çıkarıp diğerlerinin yanına Argolis Körfezi'ne attım. Sonra Andromeda tam bir öfke fırtınasına kapılıp sandığın içinde ne var ne yok balık yemi yaptı: Celebin boğayı iğdiş etmesi gibi yiğit geçmişimi koparıp attı benden.

"Öyle güzel konuşuyorsun ki bütün gece dinleyebilirim," dedi Calyxa.

"Birbirimize saldırmakla o kadar meşguldük ki," diye sürdürdüm konuşmamı, "mürettebat ve kürek mahkûmları da bu krallık savaşına öyle bir dalmışlardı ki hiç kimse tanrının yumruğu gibi kıç tarafta patlayana kadar fırtınayı fark etmemişti; sanki

Zeus Baba Andromeda'ya attığım tokata karşılık veriyordu. Direk ve dümenle birlikte bütün kavgalar da güvertenin üzerinden kayıp gitti; göz açıp kapayana kadar alabora olduk, battık ve boğulduk –karım ve ben yine kilitlenmiş olan sandıkla boğuşmayı sürdürürken içindekileri takip ederek denize düşmüştük. Boş olduğundan yüzüyordu; sandığı çekiştirmeyi bırakıp sımsıkı yapıştık; fırtına geçti, köpekbalıkları sabırlıydı; Candia De-nizi'nde sandığa yapışmış birbirimizle kavga ederken iki günboyunca akıntı bizi batıya sürükledi, tıpkı resmindeki gibi; üçüncü gün, sanki yinelenen bir düşe tutulmuş gibi, genç, sarışın, bir balıkçının ağıyla kayığa çekildik, kendi çocuklarımdan daha çok benziyordu gençliğime. Hayatta kalabildiğimiz için bizi tebrik etti. Andromeda'nın salamura güzelliğine iltifatta bulundu, kendini Diktys'in oğlu Danaos olarak tanıttı ve diğer yakaladıklarıyla birlikte bizi de evine, Seriphos'a götürdü."

Calyxa bana sarıldı. "Ablanın karalamalarına bakıp heykeltıraş için bu paneli çizdiğimde Andromeda'yla senin deniz sandığının üzerinde birbirinize sarıldığınızı zannederek korkmuştum."

Şaşkın sorularım karşısında utanarak tapınaktaki bütün duvar resimlerinin kendi çizimlerine dayandığını, bunların Athena'nın gönderdiği kuryelerin aktardığı talimatlara göre yapıldığını söyledi. Demek ki tanrılarının, tapınaklarının ve tapınanlarının sadece hizmetçisi, yöneticisi, sevgilisi olmakla kalmıyor, hayatlarını da ustalıkla kaydediyordu! Sabazios ve Ammon'un da benzer mabetleri olup olmadığını sormaktan kaçındım ama sanatkârlığını göklere çıkardım.

"Ben sanatçı değilim," dedi alçakgönüllülükle. "Hem kendim de pek ilgimi çekmiyor."

Ama böyle alçakgönüllülükle elimden kurtulamazdı; gerçek bir hayranlıkla onu tepeden tırnağa öptüm, uysallıkla bunun keyfini çıkardı, duvar resimlerinin nereye kadar gittiğini söylemesi için ona baskı yaptım –hatırlayabildiğim kadarıyla iki panel daha gidebilirdi, ölümümden hemen önce çölde çektiğim o kara ıstırap bir muammaydı; nasıl öldüğüm de.

Kafasını salladı. "Yarın, ya da ertesi gece, hâlâ tahmin etmemiş olursan belki anlatırım." Sesi ciddileşti. "Sonraki panelin ne olacağını düşünüyorsun?"

Seriphos'taki meşhur "heykel müzesini" göstereceğini düşünüyordum, adanın en önemli turistik merkeziydi şimdi, dördümüz de –Andromeda, Danaos, Diktys ve ben– çok geçmeden oraya gittik, yinelenen düşün devamı gibiydi. Kral Diktys yaşlanmış, sağlığı da kötülemişti, ama tahta çıkışının nedeni ve kaynağını yeniden görmek onu çok neşelendirmişti. Tuzsuz ve taze Andromeda denizde beş yaşını ve kilosunu kaybetmiş gibiydi; daha da genç olan kurtarıcısının iltifatları karşısında kendinden geçiyordu. Meşhur heykeller kuşkusuz insan elinden çıkma değildi, Polydektes ve avanesinin taşlaşmış asıllarıydı; tam bana Gorgon'un kafasıyla karşılık verdiğim hakaret ve alaylarını yağdırırken sabitlenmişlerdi. Ortada sahtekâr kralın kendisi oturmuş, bütün o zorlu serüvenin beni başından atmak için uydurduğu bir kılıf olduğunu dillendiriyordu; altın kemerli annemden başka kimseyi yatağa atmak niyetinde değildi, şu anda da Diktys'le birlikte bulundukları Athena'nın tapınağından çıksın diye onu aç bırakıyordu. Bunlar son sözleri oldu: Hayranlıkla dilinin hâlâ dişlerine dayalı durduğunu işaret ettim yanımdakilere, Ναῦ 'Αθήνης sözcüğündeki tetanın eta'sını asla söyleyememişti.

"Çok hoş," diyerek bana katıldı Danaos ve dişlerine dayadığı dilinde hafif bir alayla: "Eğer onu dondurduğunda P. amca kırk yaşındaysa ve yirmi yıldır aynı teta'yı söylemeye çalışıyorsa, o zaman şimdi ikiniz de aynı yaşta olmalısınız," dedi.

Andromeda güldü, aylardır neşe belirtisi göstermemişti; sonra zeki Danaos'un teklifi üzerine bu taşlaşmış akrabalara bakmak kadar sıkıcı olmayan bir uğraş bulmak için uzaklaştılar. Diktys'le ben arkalarından bakakaldık, karım refakatçisinin kolunu neşeyle kabul etmişti, sonra ikimiz bütün öğleden sonrayı, geri kalan heykellere bakıp o muhteşem sabahtan bazı ad, soyadları hatırlamakla geçirdik. Sonunda Polydektes'in artık serinlemiş olan gölgesine çekilip Hippokrene'in gümüş kupalarından içki içerek dertleştik.

"Oğlana sahip çıkamıyorum," dedi Diktys; "hiç anne yüzü görmedi de ondan, ben de hükümeti yönetmekle o kadar meşguldüm ki iyi bir baba olamadım."

Kendi oğullarımın gittikçe artan isyankârlığını düşününce onu daha iyi anladım ve Diktys'e kraliçesinin kim olduğunu sordum; lafı eveleyip gevelemesinden Danaos'un gayrimeşru bir çocuk ol-

duğu sonucuna varınca konuyu değiştirdim. Karımla oğlunun muhabbetlerine müdahale etmemizin iyi olacağını düşünüyordu; ama ben biraz daha şarap istedim; iki kupa sonra ona ailevi sorunlarımı ve taşlaşmakta olduğumdan kaygılandığımı anlatıyordum.

Diktys başını salladı. "Hepimiz gibi paslanıyorsun." Andromeda'ya üzüldüm, dedi; âşık olduğu tek kadınla asla evlenmemiş olmaktan mutluydu, hele bu duygunun senelerin aşındırmasına karşı ne kadar dayanıksız olduğu düşünülürse. Bundan sonra, sevgisizlik ve çöküntüye kendimi hazırlamamı salık verdi, ne de olsa yapacak başka şey yoktu; beni Samos'a, Joppa'ya veya istediğim herhangi bir yere gönderebilirdi –ama bütün yolculukların er ya da geç aynı karanlık limanda son bulduğunu hatırlattı bana.

"Öyleyse benimki geç son bulsun," dedim ben de ve yemektekilere eski rotamı takip etmeye kararlı olduğumu duyurdum. Andromeda benimle gelmek istemezse...

Gözleri parladı. "Joppa'dan başka yere gitmem."

"En azından Athena'ya danış," diye ricada bulundu yaşlı Diktys.

"Danışacağım," dedim. "Daha önce de yaptığım gibi Samos'taki tapınağında."

"*Hayatı sanattan öğrendiği yerde,*" diyerek benimle dalga geçti Andromeda; "*çünkü tapınağındaki duvar resimlerinde üç Gorgon da vardı –yılan saçlı domuz dişli,* vesaire vesaire. Ben burada kalıyorum."

Genç Danaos gülümseyerek tabağındakilerle oynuyordu. "Duydum ki," dedi, "geçen sefer Medusa'yla işin bittiğinde Athena onu tekrar eski haline sokmuş, tek bir farkla: Şimdilerde taşları insana çeviriyormuş: Kocamışlara tekrar can veriyormuş. Sen ve babam onu bulmalısınız."

Bu münasebetsizlik karşısında herkes sustu, ben sakin bir sesle verdiği bilgi için teşekkür edince herkes derin bir nefes aldı. Ertesi gün Andromeda'ya benimle gelmek niyetinde değilse, Seriphos'ta Diktys'in koruyuculuğu altında kalması gerektiğini söyledim: Tek başına yolculuk yapmasını istemiyordum. Koskoca kadın olduğunu, istediğini yapacağını söyledi. Pekâlâ, diye kar-

şılık verdim, bu bağımsızlığın sınırları olduğunu ona hatırlattım; karakterlerimiz ve geçmişimiz düşünüldüğünde kafasına eseni yaptığı müddetçe benden uzaklaştığı ortadaydı.

"Amin," dedi Andromeda, bir Joppa nidasıydı bu.

"Ben de yalnız gittim," dedim Calyxa'ya, "benim tahminim yarınki panel bizi heykellerin orada gösteriyor olacak; sırıtan Danaos, birbirimize sert sert bakan Andromeda ve ben, kafasını sallayan Diktys ve hâlâ Naῦ 'Αθήνης demeye çalışan Polydektes."

Yanıldığımı söyledi ressamım –hem sadece ertesi günün sahnesi konusunda değil (bütün bu anlattıklarımı es geçiyordu) aynı zamanda cinslerin eşitliği konusunda da yanılıyordum.

"Biliyorum," diyerek iç geçirdim, onu yanlış anlayıp. "Andromeda haklıydı."

"Ben onu demek istemedim!" diyerek dizlerinin üzerine sıçradı Calyxa. "*Bana* bak, mesela: Benim için bağımlı diyebilir misin? İster yalnız olayım ister olmayayım; kendi yolumda giderim, bu yüzden hiç evlenmedim. Hâlâ anlamadım mı?"

"Hayır."

Sınıfta kalan fallusuma bir fiske vurdu. "Bahse girerim sana bir resim çizmem gerekecek."

Bunun yerine ertesi gün bana başka bir resim gösterdi: Athena'nın tapınağında kukuletalı bir kadınla tanıdık Gorgon kabartmasının altında konuşmaktaydım, dışarıda kanatlı Pegasus otluyordu.

"Çok hoş!" Kabartmadaki dostumu inceledim. "Şu benzerlik..."

"Kapşondan pek belli olmuyor," dedi Calyxa; "ama bu Athena'ysa, demek ki senelerdir o bilgileri bana Athena'nın kendisi getirmiş, seni çölden buraya getiren de oydu. Bana hep çok nazik davranır, ama resimleri hiç açıklamaz."

"Ben zevkle açıklarım: ilk başta onu tapınmaya gelmiş biri zannettim."

Ama Calyxa küçük kuralımızı hatırlattı, önce iş sonra açıklama. Erken yattık, daha iyiydim, içine girebildim, ama bir kahramana yakışacak kadar uzun sürmedi; içimi çektiğim için azarlandım; beni güzel bacaklarının arasında tutup "Afrodit bir kadın, ben de öyleyim. Bu beni onunla eşit mi yapar?" dedi. Ona kalırsa

Andromeda'nın hatası *eşitlik* kelimesinin iki anlamlı olmasından kaynaklanıyordu: Mesela o, yani Calyxa kendini birçok açıdan birçok erkek ve kadından üstün buluyordu.

"Öylesin de zaten."

"Yağ çekme; ben ciddiyim." Kara gözleri ısrarlıydı; eşitliğimizi daha iyi göstermek için yukarı onun yanına çıkacaktım ama çok sıkı tutuyordu.

"Demek istediğim, onlar ölümlü, sen bir perisin," dedim zayıf bir sesle.

"Mesele o değil." Ona göre, esas mesele, kesinlikle, kadınlarla erkeklerin eşit olduğunu söylemenin aslında hiçbir şey söylememek olduğuydu. Kendisi nerede olursa olsun mükemmelliğe tapıyordu; hiç de köle ruhlu değildi, kendisinin alışılmadık ölçüde zeki, becerikli, sağlıklı, atletik, konuşkan, cesur ve birkaç sıfat daha olduğunu biliyordu.

"*Güzel*," sıfatını da önerdim. "*Cinsel açıdan becerikli...*"

Eliyle ağzımı kapadı. "Ama bütün bu konularda benden daha üstün olan kadınlar ve erkekler tanıdım, onları kendi eşidim saymayı düşünmek bir yana kendime ve eşitlerime *tercih* ederim. Bir keresinde bana mitik bir kahraman olduğunu hatırlatmıştın ama kendin habire unutuyorsun. Fizikoseksüel açıdan hep zayıf mıydın yoksa seni Andromeda mı bu hale getirdi?"

Gerçekten de çekip gitmek istiyordum ve en azından kas gücüm onunkine denk olduğundan bunu başardım. Sırıtarak kolumu şap diye öptü.

"Hiçbir erkek karısının gözünde bir mitik kahraman değildir," dedim. Ama Calyxa işin aksi yönünü ele aldı: Hiçbir kadının da kocasının gözünde bir düş perisi olarak kalmadığını söylüyordu, ama herhangi bir hususta gerçek mükemmelik harika olurdu, hattâ kıyaslama, uzun süreli alışkanlık ve diğer hususlardaki namükemmellik de buna katkıda bulunurdu. Sürekli ilişkinin tutkuyu öldürmesi belki kaçınılmazdı ve kendisi de tutkuyla âşık olmayı tercih ettiği için hiç evlenmemişti; ama sevdiklerinden pek çok kez kazık yediği halde onların mükemmel yanlarına olan hayranlığından hiçbir şey kaybetmediği de bir gerçekti. "Ammon çoğunlukla tam bir piçkurusudur," dedi; "ama yarın istese onun için ölürüm. Ben iyiyim ama o

muhteşem. Şu Andromeda da kendini ne zannediyor?"

Artık bu tür eleştiriler duymak istemiyordum. "Athena'ya şunu sordum," dedim, "Ben kimim? Gerekli kurbanları kestim, karşıma çıkıp taşa dönüşmekten nasıl kurtulabileceğimi anlatması için dua ettim. Eğer ortada yeni bir Medusa varsa, yeni bir Perseus da yeniden orağını, sandaletlerini, kalkanını ve diğerlerini alıp kafasını yeniden koparark zafere ersindi. Şimdi kurtarılmayı bekleyen annem Danae değil onun oğluydu."

Hoşnut bir sabırsızlıkla bana sokuldu Calyxa. Athena'ya anlattığım gibi korkularımı sayıp dökmeye başladım, yanımda, mihrabın yanında kukuletalı bir kadın belirdi, göz ucuyla gözlerinden yayılan ışıltıyı görene kadar onu da dua etmeye gelen biri zannetmiştim –oysa gözleri de diğer yüz hatları gibi tapınak şafağının şapkası tarafından perdelenmişti. Bana "Kardeşin haklıydı: Yeni bir Medusa *var*" dediğinde bu sesin bir ölümlüye ait olmadığını anladım: Âdeti olduğu üzre, bir ziyaretçi kılığında bana gelmişti Athena. Ona ölümlü hiçbir akrabam olmadığını hatırlattım, sadece onun gibi Zeus'un binlerce yatak arkadaşından olma binlerce üvey kardeşim vardı.

Omzuma dokunup yavaş bir sesle gözümü açtı. "Sen onları kurtarmadan önce Diktys ve Danae uzun bir süre Seriphos'taki tapınakta kapalı kaldılar. Ama Polydektes'in ne söylemek üzere olduğunu bir daha düşün Perseus: Naῦ 'Αθήνης'ın tetası değil, Naῦ 'Αφροδίτης'ın sigmasıydı. Aslında peltek konuşuyordu, annenin sığınağı Bilgelik değil Aşktı..."

Kısacası, kurtarıcım ve rakibim olan genç Danaos'un üvey kardeşim olduğunu söylemişti! Neyse ki –öfkeli şaşkınlığımı bastırmak için hemen ekledi– Kral Diktys ve annem kuşatmadaki aşkları için Athena'nın değil Afrodit'in tapınağını seçmişlerdi yoksa Athena onları saygısızlık yaptıkları için şiddetle cezalandırırdı. Masum Medusa'nın ilk günahı da (öfkemden bir türlü kurtulamıyordum!) aynen buydu: Onun hangi koşullar altında Gorgon yapıldığını biliyor muydum?

Teslim bayrağını çektim.

"Ben de," dedi Calyxa.

Güzel bir genç kızdı, diye sürdürdü konuşmayı kukuletalı görüntü: Deniz tanrısı Phorkys'in kızı, suratsız Gri Hanımların

küçük kız kardeşi ve güzel Nereidlerin kuzeni. Annesi Keto onu çok iyi yetiştirmişti, aslında denizlerde görülüp görülebilecek en güzel su perisiydi: Ölçülü, nisan mehtabı kadar güzel, düzenli ibadet eden, boğulanları rahatlatan bir kız. Tek kusuru, tabii buna kusur denebilirse, tomurcuklanan bakire güzelliğine karşı duyduğu ilgi ve gururdu –özellikle de deniz tuzuna bana mısın demeyen dalgalı saçlarına; her şeyiyle öyle alımlıydı ki bahriye tanrısının ta kendisinin kanını ateşledi, yani amcası Poseidon'un...

"Amcasına başlıycam," dedi Calyxa. "Bu hikâyede üçüncü amca oldu bu. İki tane de saç meselesi. Kafası tıraşlı bir yetim olduğum için sevinicem neredeyse."

"Bir sabah bu tapınağa Athena'ya kurban vermek için geldi," diye devam etti Athena tuhaf bir biçimde kendinden başka biriymiş gibi söz ederek, "ve tanrıçanın kalkanında kendi yansımasını görünce, töreni bir kenara bırakıp saçını düzeltti. Daha ne olduğunu anlamadan bir yosun kokusu geldi burnuna; ıslak dudaklar ensesine dokundu ve Poseidon onu altına aldı. Şaşkına dönen Athena arkasını döndü, Medusa da ama gözleri kalkandaki yansımaya takılmıştı: Mavi gözlü deniz tarağı aç gözlü deniz yıldızına ne kadar direnirse direnşin sonunda yalanıp yutulur, o da üzeri midye bağlamış tanrının kabuğunu kırıp kendisini mideye indirişini seyretti. Tanrının işi bitince daha alımlı tecavüze uğramış biri gibi görünmek için gözyaşları arasında saçlarını tekrar topladı ve intikamını alması için Athena'ya seslendi. Ama tanrıça, bütün bilgeliğiyle suçun kurbanını cezalandırdı. Yılan saçlı korkunç yaratıklara dönüştürdüğü ablalarıyla birlikte Medusa'yı da soğuk Hyperborea'ya sürdü; onların görüntüsü bile Medusa'ya kur yapmak için yanına yanaşanları taşa çevirmeye yeterdi. Çok kötüydü."

"Bir dakika," diyerek araya girdim.

"Ben de merak ediyordum," dedi Calyxa.

"Biliyorum," dedi ablamın vekili. "Ama Medusa o zamanlar bilmiyordu. Taş mağaralarında hiç ayna yoktu ve domuzdişli kardeşleri de hırıltıdan başka ses çıkaramıyorlardı. Erkek arkadaşı olmak isteyenlere göz süzdüğünde oldukları yerde donakaldıklarını birkaç yıl gözlemledikten sonra tapınakta istemeden olan şeyi mağarada isteyerek yapmaya karar verdi: Onun geldiğinin farkına

varmamış gibi davranacaktı. Günün birinde taş âşıklarının heykelleri üzerindeki martılar Perseus'un ona doğru kanat açmış olduğunu söylediler, altın bir düş gibi; önceden öğrendiği, yılanları büyüleyen bir şarkıyla kardeşlerini uyuttu ve kendisi de uyuma numarası yapmaya başladı. Adam yavaşça arkadan yanaştı; Medusa'nın gövdesi ışıl ışıldı; Poseidon'unki kadar güçlü olan eli onu ensesinin üzerindeki saçlardan yakaladı. Adamı öpmek için gözlerini açmaksızın başını çevirdi..."

"Yo," dedi Calyxa. "Ne düşündüğümü söyleyeyim mi?"

"Ben ne hissettiğimi gayet iyi biliyorum," dedim. "Ama nereden bilecektim ki?"

"Keşke bilseydim," dedim utançla kukuletalı kadına, bana önemli olmadığı cevabını verdi: Eğer kardeşleri gibi Gorgon olduğunu bilseydi Medusa zaten kafasını kesmem için bana yalvarırdı. Her neyse, Perseus'un vazifeleri bitip kahramanın alet edavatı geri verildiğinde (Perseus'a hatıra diye verilen hilal şeklindeki orak kılıfı ve Libya'ya uçarken ne yazık ki Triton Gölü üzerinde düşürdüğü Graiaların gözü dışında) Hermes eğilmez orağı kendisi aldı, dişi matemdeki Graialara verdi, miğfer, sandaletler ve torbayı da Stygia Perilerine yolladı; Athena parlak kalkanını geri aldı ve orta yerine de Gorgon'un kafasını iliştirdi.

"Yani Yeni Medusa diye bir şey yok öyle mi? Var demiştin."

"Var," dedi. "Athena kızı fazlasıyla cezalandırdığına karar verip başını gövdesine ekledi, onu yeniledi ve ona eski görünümünü verdi. Dahası, telafi olsun diye, ona bir miktar hareket özgürlüğü de verdi ve taşlaştıran bakışını büyük ölçüde elinden aldı, tabii çok katı bazı kurallara uyduğu müddetçe..."

"Boşver şimdi kuralı muralı," dedim. "Benim için çok geç olmadan taşlaşmamı engelleyebilir mi?"

Kız duraksadı. "Belki. Ama çok katı kurallara bağlı..."

Ne çekince ne de kural dinleyecek halim vardı; sadece eski aletlerimin bana geri verilip kafası yerine koyulan düşmanımın kafasını tekrar nasıl uçuracağımın söylenmesini rica ediyordum. Bir an önce yola çıkmak için sabırsızlanarak tapınakta bir aşağı bir yukarı gidip geliyordum; daha şimdiden kendimi daha genç, senelerdir olduğumdan daha Perseus hissediyordum. Bana istediği kadar her şeyin değiştiğini söylesin; yeni bir adamdım; bir orakla

bir kalkan kuşansam ilk işim içimdeki o on yıllık taşlaşmayı kesip atmak olacaktı, sonra başka bir taşlaşmayı çözmek için Medusa'nın kafasını, sonra zıpçıktı Danaos'unkini sonra da onu zincirlerden kurtaran o ilk Perseus'tan daha iyi bir Perseus olarak Andromeda'nın karşısına çıkacaktım.

"Gerçekten de bunu mu istiyorsun?" diye sordu kukuletalı hanım ve aynı anda Calyxa: "Gerçekten bunu mu istiyordun?"

İkisini de evetledim; geçmişin tekrar ele geçmeyeceğini söyleyip durmasınlar bana, her iki tapınakta da gençleşmekteydim o anda, Athena'nınkinde olacakları düşünmenin, kendiminkinde de olanları özetlemenin verdiği hazla.

Pekâlâ dedi başlıklı danışmanım: Önceki gibi bana akıl verecekti. Ama durum tümüyle değişmişti, bu yüzden alacağım aletler ve gideceğim yer de değişik olacaktı. Cüppesinin altından, tam dikildiği zamanki fallusumun büyüklüğü ve dikliğinde olan altın bir hançer çıkardı. Hayal kırıklığına uğramıştım, çünkü aşkta kaybetme şansı olmayanın savaşta kazanma şansı yoktu.

"Eğilmez orak yok mu?"

"Bir tek bu var," dedi, "bir de ellerin."

"Ellerini seviyorum," dedi Calyxa. "Ama ne demek istediğini anladım."

Demek istediği bu sefer silahsız ve zırhsız çıkacaktım yola. Hades gençliğinde kullandığı miğferi neden artık kullanmıyordu, insan belli bir şöhret sınırını aşınca hiçbir büyü onu görünmez kılamadığı için. Cilalı kalkana gelince, o da değişmişti eski Gorgon'un eski gücü tarafından korunuyordu: Tapınakta olmayışının nedeni de buydu, yoksa oradan yansımasını gören herkes taşa dönüşürdü.

"Ya sihirli torba?" diye sordum, içim cız ederek.

"Bu işe yarayabilir," dedi. "Tabii Medusa'nın başını içine koymak için değil, çünkü onu kesmeyeceksin."

"Kesmeyecek miyim!" Ama sonradan artık bir Gorgon olmadığı için torbanın da gerekli olmadığını hatırladım. "Yani bana bir bakacak yirmi yaşıma döneceğim, öyle mi? Ya da her kime bakarsa. Bu soruyu Mısır Chemmis'ten bir kız sormuştu."

"O kadar basit değil, Perseus," diyerek beni uyardı danışmanım ve rahibem: "Soruya cevap vermedin."

O da cevap vermedi, dedim, sadece bir tek şey söyledi, Yeni Medusa'nın gözaltı şartları iki durum yaratabilirdi, birisi eskisi gibi taşlaştırma, ikincisiyse hem bunun tam aksi bir etki yaratabilir hem de bir tür ölümsüzlük kazandırabilirdi. Birinci etkisi karşısında kendimi koruyabilmek amacıyla torbayı almam yerinde olurdu, kafa taşımaktan ziyade peçe niyetine kullanmak için: Yanıma geldiğinde Medusa bana gerekli açıklamayı yapacaktı, "ve ben de," dedim Calyxa'ya "ona gittiğimde, ikinci dizinin Altı-A'sında olduğu gibi." Bu sefer Gri Hanımlara nasıl davranmam gerektiğini sordum Athena'ya; gözleri olmasa bile benim önceki stratejimi görmeyecek kadar kör değillerdi ne de olsa. Yoksa onları atlatıp, burnumun doğrultusunda ekşi perilerin tahtını mı bulmalıydım? Öyle olsa da olmasa da Hyperborea'ya uçmak için Hermes'in sandaletlerini almak zorundaydım, yoksa Medusa'nın yanına varamadan ihtiyarlıktan mortu çekerdim.

Kadın başını salladı. "Athena, kollaması gereken başka akrabaları da olduğunu hatırlatmamı istedi sana; bu yüzden bu gün seninle kendisi konuşamıyor. Bellerophon adındaki bir kuzenine büyük bir lütuf..."

"Adını hiç duymadım," dedim, Calyxa ise: "Ben duydum; harika olduğunu söylüyorlar." "Boşver şimdi onu," dedim ona ve kukuletalı kız da bana: "Çok geçmeden duyacaksın; ablanın onun için büyük planları var. Bana tam olarak şöyle dedi: 'Sevgili Perseus'a karşı hep zaafım olmuştur ama ona söyle Yunanistan'daki tek altın saçlı kahraman o değil.' Üzgünüm."

"Ben de öyle," dedi Calyxa. "Ammon ve Sabazios'un neden canını sıktıklarını şimdi daha iyi anlıyorum. Sana bir soru soracağım..."

"Biraz bekle, bitirmek üzereyim." Bekledi; sonra kukuletalı ulak avludan Pegasus'u getirdi, güzel hayvanı çocuğunu severmiş gibi okşuyor, onunla konuşuyordu ve açıklıkla, zaman zaman özür dilercesine Athena'nın yeni talimat ve emirlerini saymaya başladı. Kanatlı atı alabilirdim ama kesinlikle geçici olarak, çünkü öncelik Bellerophon'undu ve istediği an onu çağırabilirdi. Atlas Dağı'na değil, doğrudan doğruya Libya'daki Triton Gölü'ne uçacaktım. Orada çaresiz ve kafamı koparacak kadar aksileşmiş Graiaları bulacaktım; ama kendimi açıkça onlara takdim edecek, teh-

dit ve hakaretlerine sabırla katlanacak ve bana Stygia Perilerinin yerini söylemeleri karşılığında gözlerini aramak için göle dalmayı vaat edecektim. Genel olarak, diye sürdürdü konuşmasını, bu ikinci macerada hareket tarzım birincinin tam aksi olacaktı: bir yandan dolaylı değil dolaysız davranacak –araya girmeler, arkadan dolanmalar, yansımalar, kandırmacalar yok–, öte yandan aktif değil pasif olacaksın: Maceralar yaşayarak birilerine gitmek yerine onların bana gelmesini bekleyecektim.

Bellerophon tarafından tahtımdan düşürülmenin acısını hâlâ içimde duyuyordum; dolaysız pasifliğin benim tarzım olmadığını söyleyerek karşı çıktım. O sırada o tapınak da bunun gibi karanlığa gömülmüştü; yanımdakini de Calyxa'dan daha iyi göremiyordum. Ama sesinin tonundaki bir titreşim –benim de belli sınırlar içinde aktif olabileceğimi söylemişti– yeni hayal kırıklığım ve eski kocalık alışkanlıklarım vasıtasıyla beni tahrik etti; bana yakınlık duyan ve Athena olmayan, belki de çekici genç bir kadınla karanlıkta yalnız olduğumu fark etmekle kalmadım –uzun yıllardır böyle bir şeyi fark edecek bir konumda bulunmadığımı da fark ettim. Birden ona sarıldım; Pegasus ok gibi fırladı; kadın da ürkmüştü ve bana karşı koymayınca ben de ürktüm. Sadece kasıldı; ben de; yardımları için ona teşekkür ettim; bir şeyler mırıldanarak onu silahsız bırakmaya hazırlanıyordum. Oysa o, birisi ona sarılmayalı ne kadar uzun zaman olduğunu söyleyerek beni silahsız bıraktı. Bunun üzerine elimi coşkuyla cüppesinin altına soktum; geri çekildi, ama alınmamıştı ve göğsünden altın bir yular çıkardı. "Bu Pegasus için," dedi, "onu zaptetmek için." Gülümseyerek beni onunla avluya götürdü, orada birden dönüp sarıldı, içinde olduğumuz yerin Naῶ 'Αφροδίτης değil ciddi Naῶ 'Αθήνης olduğunu hatırlattı bana. Utandığı için başlığını çıkarmayacağını söyledi ama onu yere yatırıp boz renkli kumaşı beyaz omuzlarının üzerine atmama ses çıkarmadı. Tombul, yumuşak, genç bir gövdeydi, geniş kalçalı, küçük memeli; gece sıcaktı, boş avlunun taşları da öyle; ama ben, ben aklıma Danaos gelince birden soğuyuvermiştim."

"*Ve* yeni biriyle olmaktan," dedi Calyxa, "*ve* kaldıramayacağın korkusundan ki kuşkusuz yapamadın. Tombul, genç gövde, beyaz kalçalardan falan söz etmene gerek yok; gözümün önüne ge-

tirebiliyorum." "Özür dilerim." "Özür dileme." "Affedersin."

Bu gecelik bu kadar yeter diye tutturdu Calyxa ve sırtını döndü, kürek kemiği somurtuyordu sanki, ense kökü, hattâ dar, küçük kalçaları somurtuyordu.

"Ense köklerinden ve dar, küçük kalçalardan söz etmeyi keser misin."

"Özür dilerim, hayatım, iyi geceler." Hemen pişman oldum, şu söz konusu şeyleri okşamak için elimi uzattım ve umarım pek de acele etmeden, nasıl Perseus Yunanistan'ın altın tenli tek kahramanı değilse ve Calyxa'nın dini tek tanrılı sayılmazsa, şu dar, küçük zamazingoların da hayranlık uyandıran yegâne zamazingolar olmamasının gayet doğal olduğunu söyledim. Neşeli bir yüz ve ıslak gözlerle bana dönüp öyle sıkı öptü ki sonunda mukaddes bölgesine tam mânâsıyla girmemi sağlayabildi –bir anlığına olsa bile, çünkü yine eski istihkamıma çekildim. Ama ikimiz de memnun olduk.

"İyiye gidiyorsun," dedi. "Şimdi söyle bakalım, İkinci Seri Duvar Resmi F, Panel Bir'de Medusa'yla karşılaşacağını nereden anladın."

Resmi gözlerimin önüne getirebildiğimi söyledim, ama ertesi güne kadar faraziyelerimi söylemeyecektim –eğer hata yapmıyorsam, II-D (onun sistemini kullanarak) Triton Gölü'ndeki yüz kızartıcı Gri-Hanımlamacamı gösterecekti.

Calyxa gülümsedi. "Göreceğiz." Ben değil; biz: Pegasus'un beni Samos'tan Triton Gölü'ne götürmesi gibi büyük bir hızla onu sahnenin önünden alıp divana taşıyıverdim, ama o nefis taştan atın Dizginleme Yularına sahip olmadığım için tetiğe biraz erken bastım. Doğru bilmişim diye böbürlendim ona: Resmin de gösterdiği gibi Gri Hanımları, kukuletalı kızın öğütlerine rağmen aldatmaya çalışmam yanlıştı. Ama insan eski alışkanlıklarından kolay kolay kurtulamıyor: Kuzey Afrika'dan kırk fersah yükseklikte Scriphos'un üzerinden geçerken içimde birden şöyle bir uğrayıp Andromeda'yı kontrol etme isteği uyanınca, onu kontrol etmek yerine bu isteği kontrol ettim ve Medusa'dan yenilenmiş olarak dönerek onu daha dolaylı bir biçimde şaşırtmaya karar verdim. Pegasus Triton'da yere indiğinde de eski kurbanlarıma kim olduğumu bir türlü söyleyemedim. Kumsalda gıdaklayıp, gu-

ruldayıp, gırıldıyorlardı,tarif edilemez ölçüde yaşlıydılar ve kahvaltı ediyorlardı; sesimi değiştirip kibarca "Hanımlar size bir hizmette bulunabilir miyim?" diye sordum. Bunu tepinmeler, dövünmeler, çığlıklar takip etti! "Yuh!" dedi Pempredo; "Perseus!" dedi Enyo; "Mıhlayın onu!" dedi Dino –diş sıraları geldikçe küfür ediyorlardı.

"Yok canım," dedim, dişlerinden kurtulmak için kenara kaçarak. "Bencil Perseus sizin olduğu kadar benim de düşmanım. Anladığım kadarıyla gözünüzü buralarda bir yere düşürmüş. Stygia Perilerinin nerede olduğunu söylerseniz size onu bulurum."

Ücretimi önceden vereceklerini umuyordum, çünkü sığ olmasına rağmen göl genişti ve içinde yirmi yıl önce kaybolmuş bir gözü bulma düşüncesi beni yıldırıyordu. Ama "Tuh!" dedi Pempredo, "Salak!" dedi Enyo ve "Önce onu bul!" dedi Dino. Gözleri görmeden düşe kalka ilerleyen Graialarla oraya buraya köşe kapmaca oynadık, Pegasus arkada otluyordu.

"Görüyor musun?" diye sordu Pemphredo; "Tabii görüyor!" dedi Enyo; ve "Bir şeyler söyle, aptal!" dedi Dino.

"Görüyorum," dedim. "Ama perilerin nerede olduğunu söylemezseniz dalıp almam."

Heyhat, o umutsuz kandırmacaya öyle güveniyordum ki sesimi değiştirmeyi unuttum. "Diş hırsızı!" diye bağırdı hemen Pempredo; "Göz düşüren!" diye ekledi Enyo; "Deşin onu!" dedi Dino da. Bir anda beni suya itiverdiler; benim ortamım hava dalgalanmalarıydı deniz değil; taş gibi battım –ve boğulmadan hemen önce kendi aptallığımla birlikte, yosunlu deniz yatağından bana tuhaf tuhaf bakan üç gözü de gördüm, bunlardan birisi –faydasız mucize!– hiçbir yere bağlı değildi, Graiaların gözü. Benim kibirimin yükseklerinden düşmüş şimdi derinliklerde kırpışıyordu. Onu avcuma aldım, kendi gözlerimi kapadım ve ümidimi kestim, hayatımın kurtarılacağını bil...

"Sonrakinde devam ediyor," dedi Calyxa. "O zaman neler olduğunu şimdi hatırlıyor musun?"

"Üç gün önce," dedim, "İki-D'deki boğulmamdan sonra buraya getirildiğimi söylerdim, tabii onu da hatırlayabilseydim. Ama Bir-E bana öyle olmadığını hatırlatıyor. Şimdi şu soruma karşılık ver: Resimler nereye kadar gidiyor?" Çünkü geç de olsa,

ikinci kıvrımdakilerin, arkasında durduğu birinci kıvrımdaki resimlere karşılık geldiğini anlamıştım –yine de Birinci Serideki son panelleri incelemek ölümlülüğümün son zamanları hakkında hiçbir ipucu vermiyordu bana. Calyxa cevap vermekten kaçındı: Tezimin üzerine bir gece uyudum; eşit zaman istemişti.

O uyudu ya da öyleymiş misali yaptı ama ben uyuyamadım: Ertesi gün genişletebilmek için her gece o gün yazdıklarını okuyan bir ozan misali karanlıkta faltaşı gibi gözlerle I-E'den hatırladıklarımı gözden geçirdim (leş kokulu perilerden aletlerimi alma) ve ertesi sabahki sahnede bunun karşılığının ne olabileceğini düşledim.

Ciddiyetle karşısına geçtik, II-E, neredeyse çöl kadar ve gösterdiği bomboş kumsal kadar geniş ve boş bir kabartma. Helezonun gittikçe artan oranları yüzünden I-E'nin on üç metrelik genişliği neredeyse iki yüz metreye çıkmıştı; yine de bu koskoca boşlukta Graiaların gözünü çarpmış olan, benim bile gözüme çarpan topu topu iki şey vardı: Pegasus, boynunun üzerinde Pempredo, eğerde Enyo ve kıçının üzerinde Dino'yla üst sol köşeye doğru kanat açmıştı; sağ alt köşede ben büyük bir hüzünle arkalarından bakakalmıştım, yanımda da üzerinden sular damlayan kukuletalı bir hanım vardı.

"Tapınaktaki hanım mı?" diye sordu Calyxa. "Yoksa bir Stygia Perisi mi?"

Onu nasıl anlatacağımı bilemedim. "Beni kurtardığında ben de bunu anlamaya çalışıyordum," dedim. "Ama kuralımızı unutma." Resme biraz daha baktık, sonra Calyxa elimi bırakıp ruhsuz bir sesle: "Kolay bir resimdi," dedi ve içeri girdi. Omzumun üzerinden II-F–1'e şöyle bir göz attım, bu bazı tembel hatıraları hızlandırdı, diğerleriniyse silip süpürdü, sonra onun peşinden gittim ve her zamanki gibi yatağın ortasında oturmak yerine kucağında bir oyun tahtası bağdaş kurmuş olduğunu gördüm.

"Sevişmekten sıkıldım," dedi. "Hadi satranç oynayalım."

"Kıskanıyor musun Calyxa?"

"Neyi kıskanacak mışım ki?"

Ama hiç zaman kaybetmeden beni dört oyun arka arkaya mat etti, durmadan aptalca hamleler yaptığımı söylüyor, rok yapıp habire beni veziriyle tehdit ediyordu, sonunda tahtayı ve taşları bir

kenara bıraktım ve omuzlarının altına bir yastık koyup ben de onu mat ettim. Uysalca açıldı, ama her zamanki gibi birleşen bölgelerimize bakmak yerine gözlerini başka tarafa dikti. Belki de bu yüzden kısa süreliğine de olsa hiç fena sayılmazdım, hattâ zevkimizin sonlarına doğru ondan hafif bir inilti koparmayı bile başardım. Biraz dinlenmek için birbirimizden ayrılmadan dönüp yan yattığımızda göğsümdeki kıllarla oynayarak, "Stygia Perilerinin pis koktuğunu söylemiştin sanki," dedi.

"Öte yandan," diye karşı hamle yaptım, "deniz perileri her okşamada duş alırlar. Ammon'la Nil'de nasıl olduğunu unuttun mu yoksa?"

Bunun üzerine surat astığı için özür diledi ve beni kurtaranın Medusa olup olmadığını sordu, bir sonraki panelde onun kollarında hapsolacaktım.

"Böyle söylemek pek doğru olmaz."

Özür dilerim –bunu ben söyledim, ama neyi kastettiğini biliyorduk. Gerilimi daha fazla uzatmaya gerek yoktu; aradığım kişinin o olduğunu, daha doğrusu sonradan anlaşıldığını söyledim Calyxa'ya.

"İlk başta tek bildiğim onun bir deniz perisi olduğuydu, Graiaların gri gözünün yanındaki o bir çift yeşil göz. Beni karaya çıkarıp, hayat öpücüğü vermiş olmalıydı; kendime geldiğimde onun kukuletası altında dudak dudağaydık. Hiçbir şey göremiyordum; gözlerimi açtığımda eliyle onları kapadı ve geri çekilip kendi gözlerini kapayana kadar da açmadı. Joppa'daki bazı kızların giydiği türden bir yarım peçe değildi bu, basbayağı bir torbaydı, üzerinde de kukuleta.

"Hım."

"Ona teşekkür ettiğimde, inişimden beri Athena'nın emirlerine karşı geldiğimi hatırlattı ve biraz daha aşağılara sürüklenmiş olan Gri Hanımlara, bu sefer hiçbir koşul ileri sürmeden gözlerini hemen geri vermemi öğütledi. Cankurtaranımın Athena'nın tapınağında bana bilgi verip, avlusunda yulara vuran, hem denizde hem de karada yaşayan bir yaratık olup olmadığını düşüne düşüne dediğini yaptım."

"Şu yular metaforu ters oldu," dedi Calyxa kuru bir sesle. "Eğerde olan sendin."

Ona şair olmadığımı hatırlattım; sadece anlatılacak bir hikâyesi olan bir adamdım. Devam edebilir miydim acaba? Kendimi Pempredo'ya Zeus'un oğlu Perseus olarak tanıttıktan sonra gözü avcuna bıraktım ve beni üç parçaya bölmeleri için üçüne de yalvardım; gözü takıp bana şöyle bir baktı, Dino'dan dişi aldı ve "Hiçbir şey yok!" diye hırladı ve Pegasus'un üzerinde diğer kocakarılarla birlikte Atlas Dağı'na kanat açtı.

"İşte ablamın bilgeliği buraya kadar," dedim kukuletalı kıza; izin istedim ve bu sefer boğulmamı yarıda kesmemesini rica ederek göle daldım. Harita yoksa Stygia Perisi de yok, peri yoksa torba da yok, torba yoksa Medusa da yok, Medusa yoksa kireçleşmeden kurtuluş da yok.

Arkamdan o da daldı. "Neden gençleşmek istiyorsun Perseus? Andromeda'yı gerçekten de tekrar kazanabileceğini mi sanıyorsun?" Çok derinde olduğumdan doğru düzgün bir cevap düşünemiyordum. "Yoksa yine kahramanlık yapabilmek için mi?" "Büyük ölçüde." "Öyleyse *bekle*!" Daha suya omzuma kadar girmiş olduğum için bu sefer beni tuniğimden yakaladı.

"Ben de merak etmiştim," dedi Calyxa. "Yeniden Perseus olmak nasıl bir amaç olabilir ki, hele ona ulaşmak için zaten önceden Perseus olman gerektiğine göre?"

Kukuletalı kız ve Calyxa'nın daha önce hiç düşünmemiş olduğum sorusu beni iki kere kendime getirdi. Şöyle bir uzaklaşıp ona baktım. "Ölümlüyken o yedi mektubu sen mi yazdın Calyxa?" Dudağını ısırması yazarın o olduğunu doğruluyordu; mektuplardaki ayrıntılar kafama öyle bir üşüşmüştü ki lafıma devam edemiyorum. Peçeli kadının bana tekrarladığı Athena'nın öğüdünü tekrarladım: "Belli bir noktadan sonra oturduğun yerde otur, sakin ol, bırak olaylar sana gelsin." Pegasus konusunda endişelenme dedi bana: Mesleğine başlamaya hazır olan genç Bellerophon için geri çağırmıştı onu Athena. En azından o gecelik kumsalda kamp kurmalıydım; Stygia-kızlarının haritanın neresinde olduğunu bilmediğimden kendimin de nerede olduğunu bilemiyordum, belki de çok uzakta değillerdi, hattâ beni aramaya bile gelebilirlerdi. En azından o, sabah olmadan geri dönecekti; neden hislerime güvenip gözlerimi kapamıyordum?

Artık Athena'nın ulağı olduğundan emindim, Samos'ta kur

yaptığım kız. Pelerinime sarılıp kumsala yattım ve yıldızları –eskiden bu kadar çok değillerdi– izlemeye koyuldum, sessiz işaretleri ve birleşimlerinden hikâyeler uyduruyordum. Gece serindi; her tarafım tutuldu.

"Hadi sadede gel," dedi Calyxa: "O geldi."

"Doğru. Bir kampçının ıslak düşü gibiydi: Yıldızların ışığında gölden çıktı ve pelerinimin altına girdi, onunkisi hâlâ ıslaktı. Tir tir titriyordu; pelerinini çıkarmasına yardım ettim, ama kukuletayla peçeyi çıkarmadı. Ama haklıydım: O gövdeyi nerede olsa tanırdım."

"*Tombul, yumuşak, geniş kalçalı, küçük memeli* falan filan."

"Andromedalaşıyorsun," diye azarladım Calyxa'yı. "Özür dilerim." "Özür dileme. Stygia perisinin kendisi olduğunu ve peçenin de torba olduğunu itiraf etti, eğer benim için bir sakıncası yoksa sabaha kadar çıkarmak istemiyordu. Pek bir şey yapmadık." "Stygialı olduğunu söylemiştin, öyle değil mi?" "Kes şunu. Masumdu, daha önce bir tek erkekle, Poseidon'la birlikte olmuştu, o da orgazm değil, kendi izlerini bırakmıştı kızda." "Hiçbir erkekle birlikte olmadan önce de orgazm oluyordum ben." "O senin gibi değildi, ama tatlı, çok tatlıydı hayat kurtarıcım; ona minnettardım, hem çok heyecanlı hem de utangaçtı, gururum okşanmıştı –ama yanımda kaskatı kesilmişti, deneyimsizlikten, ben de yumuşamıştım..." "Deneyimden." "O mektupları *sen* yazdın! Neyse kızın Afrodit'in değil Athena'nın yardımcısı olduğunu hatırlattım kendime. Yüzünü görmek için can atıyordum, zamanı geldiğinde açacağına söz verdi; eğer fazlasıyla hoşuma giden boynu dikkate alınırsa..."

Calyxa oturma pozisyonuna geçip konuyu değiştirmeyi teklif etti. Somurtkanlığı geçmişti hattâ dalga geçmeye bile başlamıştı, ama organımdaki, tümüyle ondan kaynaklanmayan kıpırtılara yüz vermek niyetinde değildi. "Hepimiz onun Yeni Medusa olduğunu biliyoruz," dedi. "Torbayı bu yüzden mi kafasında tutuyormuş?"

"Acımasız olma. Ben sana Ammon'un neden boynuzları olduğunu, onları oraya kimin taktığını soruyor muyum?"

Ciddileşti. "Yarından korkuyorum, Perseus."

Afalladım ve şafağa doğru Stygia-Perimin de aynı şeyi söylediğini aktardım, bunu da sabaha anlatacaktım. İkisini de sa-

kinleştirdim: Deniz kızını benim korkmak için daha çok nedenim olduğuna ikna ettim, Pegasus gelip de beni Hyperborea'ya Medusa'nın yanına uçurmadığı sürece torbanın bir faydası yoktu; Calyxa'ya gelince, bana yazdığı, bu anlatının sorumlusu, kaynağı ve merkezi olduğu söylenebilecek mektuplarına getirdim lafı. Mısır, Chemmis'te ölüp –herhalde Ammon'la Nil'in derinliklerine dalarken boğulmuştu ya da aşkın derinliklerinde timsahlara yem olmuştu– ölümünden sonra bu mertebeye mi yükseltilmişti? Yoksa Posedion'un güzel konuşması yüzünden Delphinus'u yıldız yapması gibi, yazarlığı sayesinde aldığı bir ödül müydü cenneti mekân tutması? Hazır Chemmis'ten laf açılmışken...

Ama tek kelime bile etmiyordu, sadece bana sıkıca sarıldı; tıpkı o sabahki resimde kumsalda bana sarılmış halde gösterilen, hâlâ yüzü kapalı Medusa gibi. II-F de, ona karşılık gelen panel gibi yedi parçadan oluşuyordu, ama oranları o kadar muazzamdı ki panellerinin her biri bir önceki dizinin en büyüğünden daha büyüktü ve bakıldığında ancak birini incelemek mümkündü. Zeus'un programına göre bütün hepsi o gün görülebilecek mi yoksa değişik altpaneller için bir hafta beklemek zorunda mıyım diye sordum Calyxa'ya.

"Acelen mi var?"

"Yok, yo, yo," diye üsteledim; "şey, evet. Medusa'yla Triton Gölü'nde geçirdiğim haftadan sonra zırnık hatırlamıyorum ve ne zaman ve nasıl öldüğümü kesinlikle bilmek istiyorum. Ama aslında beni düşündüren şu tapınağımın gidişi." Demek istediğim, diye açıkladım yatağa döndüğümüzde, bir taraftan sergileme hızı (günde bir duvar resmi) öte taraftan da sahnelerin kendileri arasındaki daha hızlı zaman akışı düşünülürse, hayatımın altın yağmurla başlangıcından, hatırladığım hemen hemen son sahnesine kadar özetini altı günde yaptık. Yani çok geçmeden, –ha bugün ha yarın– mermer tarih ölümüme gelip dayanacak ve şu anki halime ulaşacak. Bu helezon cennette onun çizdiği duvar resimlerini gözden geçiren Calyxa ve beni çizmiyorsa neyi çiziyordu şu anda diye sordum Calyxa'ya?

Kısa bir duraklamadan sonra cevap verdi: "Bunu bu gece cevaplamaya hazır değilim." Ama iki şeyi düşünmemi istedi: Bi-

rincisi, ölümsüzlüğün sonu olmadığı için tapınağın da bizim divanımızdan başlayarak döne döne sonsuzluğa uzandığı sonucuna varabilirdi insan; öte yandan, kabartmalar büyüdükçe sahneler arasındaki zamanın da azaldığı gözleniyordu: Mesela I-B'den (Diktys'in gelgite kapılmış sandığı buluşu) yanındaki I-C'ye kadar (Samos'taki Athena tapınağına ilk ziyaretim) neredeyse yirmi yıl geçiyordu; ikinci dizideki karşılıkları arasındaysa ancak yirmi gün kadar; II-E'yle II-F-1 arasında ikinciyi görmeden önce uyuduğumuz zaman kadar bir süre vardı ancak. Öyleyse, helezonun iç kıvrımları gibi tarihimin de durmadan bulunduğum noktaya yaklaşması ama ona asla ulaşamaması mümkün değil miydi? Öyle de olsa böyle de, hikâyemin sonsuz olduğu farzedilebilirmiş gibi geliyordu ona.

"Ama bu sadece sergileme! Gerçek oyun nerede? Doruk noktası nerede?"

Calyxa ciddi ciddi gülümsedi. "Sanırım çok geçmeden ona ulaşacağız. Birlikte."

"Hıh."

Senin de ondan farkın yok, kritik kesildin başıma, hem o gece de az kritik değildi hani. Calyxa büyük bir ihtişamla ertesi günün, yani güneşin Aslan burcuna girişinin dokuzuncu gününün, kendisinin yirmi beşinci doğum günü ve çok önemli bulduğu başka bir günün de yirminci yıldönümü olduğunu ilan etti, ama neyin yirminci yıldönümü olduğunu sonra söyleyecekti. Geceyarısından hemen hemen bir saat önce olduğunu hesapladığı doğumunu kutlamak için her zamanki sıralamayı değiştirmemizi önerdi, önce anlatacaktım sonra sevişecektik, böylece çeyrek yüzyılına kollarımda girmiş olacaktı. Çok etkilendim –ve bu haberin ima ettiği şeyi düşünerek telaşlandım– ama II-F-1 üzerinde açıklama yapmanın o koşullarda yersiz ve şevk kırıcı olacağını gözlemledim, çünkü onun da bildiği gibi bu sahne benim Medusa'yla buluşmamı gösteriyordu. Onu atlasak olmaz mıydı? Tavla oynasak? Bir saat kestirsek?

"Hayır," dedi Calyxa kararlılıkla. "Artık kendimi toparladım. Duymak istiyorum."

"Tamam, onu kafamda hallettim. Hâlâ kıskanıyorum ama artık bir kritik gibi üzerine varmayacağım."

İyi. O gece ben hikâyeyi anlatırken gerçekten de kendine hâkimdi. Umarım şimdi de öyledir. "Sabah olduğunda," dedim, "Medusa bana Medusa olduğunu söyledi. Yeniden denedik ama pek gelişme kaydedemedik; bana arkasını dönmüştü –lütfen arkanı dönme– üstünde başındaki torba dışında bir şey yoktu ve hikâyesini bitirmeden yüzünü çevirmememi rica etti. İlk önce bir kısmını Samos'da anlatmış olduğu hayat hikâyesinden başladı: Güzel genç kızlığı, Poseidon'un tecavüzü, Athena'nın cezası, Gorgon olduğunu bilmeyişi ve beni düşmanı değil de âşığı zannedişi." Bu bölümü anlatmak çok zor, hele sen dinlerken.

"Ama anlat lütfen. Bana borçlusun."

Pekâlâ: "Kılıcımı boynunda hissedince gözlerinin açıldığını söyledi bana, son gördüğü de kalkanımdaki yansıması olmuş –Athena'nın tapınağında saçlarını düzelttiği aynı kalkan. Kendi görüntüsü onu o kadar iğrendirmiş ki ölmekten mutlu olmuş; Athena başıyla gövdesini birleştirip onu eski haline getirene kadar neler olduğunu bilmiyor– gözünü açar açmaz ilk olarak eğer hâlâ Gorgonsa ölmek istediğini söylemiş. İşin tuhafı geri döndükten sonra ölüyken başının yaptıklarını karmaşık duygularla bir bir hatırlamış. Açık söylemek gerekirse, onu öldürmeme rağmen beni hâlâ seviyormuş ve ölü olduğu zaman zarfında onu saçlarından kaldırıp düşmanlarımı dondurduğum anlar için yaşamış. Bu açıklama bana çok dokundu; daha önceki haliyle son derece kötüye kullanmış olduğum o güzel başını –güzel mi sahiden diye sordu– açmasını ve öpmeme izin vermesini rica ettim.

"Ama elimi tutup Athena'nın affının zorlu koşullarını sıraladı: Birincisi, eğer bir daha yansıyan görüntüsüne bakarsa orada bir kız değil bir Gorgon görecekti; ikincisi yüzünü birisine gösterirse hemen Gorgonluğa geri dönecekti."

"Bu haksızlık," dedi Calyxa. "Söylediklerine bakılırsa..."

"Kesinlikle. Ama bir telafi, bir çıkış noktası vardı. Peçesizken baktığı birini, ya da peçesiz olup da ona bakan birini sadece bir kereliğine, gençleştirme ya da taşlaşmasını çözme gücünü bahşetmişti ona Athena; ama böyle bir lütufta bulunmanın bedeli çok ağırdı, çünkü önceki şart doğrultusunda tekrar Gordonlaştırıla-caktı."

"Vay canına," dedi Calyxa. "Ablan hiçbir şeyi bedavaya vermiyor."

"Adalet tanrıçası değil ki o. Medusa'ya çıkış noktasının ne olduğunu sordum ama bir süre ağzından alamadım. Sanırım utangaç olduğundan söz etmiştim; şurada iki sayfada anlattıklarımı ağzından almak için ona günlerce dil döktüm. İtiraflar arasında –bire yedi kendi dertlerimi anlatarak ağzından kopardım– kumsalda geziniyor, yüzüp balık avlıyor, genelde hayattan konuşuyorduk."

"Ve sevişiyordunuz," dedi Calyxa.

"Ve sevişmeye çalışıyorduk. O halinden memnundu; Poseidon, tapınakta ona sert davranmıştı; tanrıların nasıl olduğunu bilirsin." "Hıı." "Hiç kimse sevişme öncesi zevkleri ona tattırmamış, ne de kendi kendine yapabileceklerini göstermiş.."

"Dikenli bir söz etmeyeceğime söz veriyorum," dedi Calyxa. "Artık Medusa'dan hoşlanıyor gibiyim. Ama bu tür şeylerin içgüdüsel olduğunu düşünmüşümdür hep." "Hayır." "Şey... Hiç kitap *okumamış* mı? Bilirsin işte."

"En çok yaptığı şey kitap okumakmış," diye cevap verdim. "özellikle de eski mitler ve efsaneler; en çok bu konuda konuşurduk. Oysa, senin de fark etmiş olduğunu sanıyorum, mit gerçek değildir; ona nasıl sevişildiğini öğretmek çok hoş bir şeydi, ama onun deneyimsizliği de senin ustalığın gibi geriletiyordu insanı. Dahası doğal olarak Athena'nın şartları da beni endişelendiriyordu..."

"Kısacası birkaç gün önce benimle olduğun gibi iktidarsızdın." "Evet." "Umarım uzun sürmemiştir. Artık Medusa'nın tarafını tutuyorum."

"Gerçekten böyle mi söyledi, Perseus?"

Gerçekten öyle. "Sadece ilk başlarda," diye cevap verdim. "Her gece biraz daha iyiye gidiyorduk, seninle olduğu gibi. Bir Gorgon olduğunu, Poseidon'un ırzına geçtiğini ve Pegasus'u doğurduğunu öğrenirsem onu istemeyeceğimden korktuğu ortaya çıktı." "İyi ki de bir şey anlatmamışım yani!" "Ama bütün bunların beni ilgilendirmediğini söyledim dürüstlükle. Gerçek şuydu ki –birinci tekil kişi anlatısında bunu başka türlü söylemem mümkün değildi– Medusa bana cidden âşıktı, bu duyguyu ilk kez yaşıyordu, ben de Andromeda'yla ilişkimizin başlangıç günlerinden beri kimsenin bana âşık olmadığını fark ettim. Dahası gerçekten de kafa dengiydi; çok keyifli muhabbetler ediyorduk..."

"Lafı uzatma," dedi Calyxa. "Ona âşık mıydın değil miydin?"

Beni affet, ikimiz hakkında şüphelerim olduğu cevabını verdim. "Peçesinin arkasında ne olduğundan nasıl emin olabilirdim ki?" dedim. "Ona duyduğum ilgi, dertlerimin bitmesinden kaynaklanan bir rahatlama ya da sevilmekten kaynaklanan basit bir gurur olamaz mıydı?"

"Senin *esas* istediğin," dedi Calyxa, "yirmi yaşında yeniden Andromeda'yla birlikte olmaktı. Şu çıkış noktasına gelebilir miyiz artık?"

Sezgilerinin doğruluğu beni afallatmıştı. "Beşinci gece oraya gelebildik. Sonunda doğru düzgün sevişebilmiştik; kendini biraz bırakmayı öğrenmiş, hattâ az buçuk orgazm bile olmuştu; denemeyi sürdürürsek çok geçmeden işi yoluna koyacağımız kesindi, öyle de yaptık; sonunda birbirimize sarılmış yatarken onu sevdiğimi söyledim ve Athena'nın son şartının ne olduğunu sordum, çünkü böylesi tatlı bir sesle konuşan ve böylesi güzel bir boynu taçlandıran yüzü görmek istiyordum. Özür dilerim." Özür dilerim. "Sonunda baklayı ağzından çıkardı: Eğer kukletasını çıkaran ve gözlerine bakan adam gerçek sevgilisi olursa ikisi de, ikisi de yıldızlar gibi sonsuza erecek ve ebediyen birlikte olacaklardı. Ama daha önceden Gorgon olduğunun farkına varamadığına ve şimdi de kendini göremediğine göre hâlâ bir Gorgon olabilirdi; Athena'nın yenilemesi kötü bir şakadan ibaretti belki. Kısacası peçesini kaldırıp onu öpecek kişi bunu gözleri açık yapmalı ve sonsuza kadar bir Gorgon'un kucağında taşlaşmayı da göze almalıydı. 'Ben istiyorum, Perseus' dedi sonunda, 'ama sen bir daha düşünsen iyi olur.' "

Calyxa başını salladı. "Bu motifin benzerini hiçbir yerde görmedim."

"Ben de. Ertesi gün her zamankinden daha durgundu ve akşamleyin demin senin söylediğin şeyi söyledi bana büyük bir incelikle: Yani benim onu, onun beni sevdiğinden daha az sevdiğimi ve kalbimin yarısının hâlâ Andromeda'da olduğunu. Utancımı saklamak için benim de bir torbam olsaydı keşke; onu sevdiğime yemin ettim, hem de olabildiğince, aslında onu tanımadığım halde."

"Aman Perseus."

"Evet, neyse. Biraz ağladı; çok müteessirdim ama aynı zamanda da içim kıpır kıpırdı, bu hikâyede de amma seks var; ona dokundum; tam bir kadın gibi hemen karşılık verdi; neredeyse Andromeda'yla yaptığımız kadar iyi yapmayı başardım. Medusa kendinden geçmişti; bunu kendimi beğendiğim için söylemiyorum."

"Neden söylediğini biliyorum," dedi Calyxa. "Peki ya sen Perseus? Sen de kendinden geçmiş miydin? Bizi düşünüyorum da, dün gece tam eşiğine gelmişken..."

İyi günlerimizde Andremoda'yla olduğumuz zamanlardaki gibi kendimden geçemeyecek kadar kafamın karışık olduğunu söyledim ona ki bu diğer vakada da geçerliydi. Evet zevk vardı, doyum da, ama kendinden geçme yoktu; zincirleri kırıp aynı yüksekliklere ulaşana kadar da olmayacaktı.

"Nerde!"

Omuz silktim. "Neyse, Medusa sonunda geldi; onu keşfetmenin tam zamanıydı." "Evet."

"Evet."

Evet.. "Ama yapmadım, sadece ona sımsıkı sarılıp uykuya daldım. Ertesi sabah gitmişti; tek başıma uyandım..."

"Perseus?" "Evet?" "Geceyarısını geçti. Yirmi beş yaşına bastım ve korkuyorum. Benimle sevişir misin?"

Seviştim; sevişti; hikâyede bir seks bolluğu var; ama bu konuda yapacak bir şey yok; epey eşelendik ama eşiği geçemedik. Benim o şen şakrak rahibemden eser kalmamıştı, asık suratla oturup içinden akan sıvının yatak örtüsünün üzerine boşalmasını izledi.

"Hayat tarzımı *seviyorum,*" dedi yerdeki küçük birikintiyle konuşur gibi. "Kafama Estiği gibi davranıyorum. Özgür ve bağımsız bir hayat. Hiçbir erkeğe bağlanamam. Aslında ikimiz birbirimize uygun değiliz. Seni tahrik edemiyorum. Birlikte otursaydık birbirimizi delirtirdik herhalde. Cennette değilsin Perseus. İkimiz de değiliz."

Parmağımı kalçasına dokundurmama izin verdi. "Chemmis'te miyiz?"

Başını salladı.

"Demek hayattayız." "Evet." Sessizlik. "Nasıl doğum günün olabileceğini anlamamıştım zaten."

Sessizlik. Kaygan sıvının orasından akıp gitmesini engellemeye çalıştı, ama o güçlü kas yapısına rağmen engelleyemedi. "Joppa'ya giderken burada mola verdiğinde benim beşinci doğum günümdü," dedi. "Gorgon'un kafasını koparan altın tenli uçan kahramanı göstermek için bizi yuvanın bahçesine çıkarmışlardı. Sadece meydandaki çeşmeden bir yudum su içtin, sonra uçup gittin; ama okul yıllarımız boyunca seni, diğer Yunan kahramanlarını, Ammon, Sabazios ve yerel kahramanları okuduk." Tam o sperm birikintisinin üzerinde bağdaş kurmuş oturuyordu, gözlerinden yaşlar boşanıyordu. "Gözlerimi ve bacaklarımı kapasam bunu durdurabilirdim," dedi, ama yapmadı. "İlk başta kasaba meclisi çeşmeye küçük bir bronz plaket astı; Ammon ve Sabazios yerel gözdelerdi. Sonradan, bir akademisyen olmaya karar verdiğimde üçünüz: Kahramanlarım üzerine bir tez yazdım." Gülümseyerek burnunu çekti, birikintiye parmağını batırdı. "Aslında tezim şuydu: Yerel kahramanlardan sadece Perseus teknik olarak bir kahraman olduğuna ve birinci sınıf bir kahraman olduğuna, diğerleriyse teknik olarak tanrı olduklarına ve ikinci sınıf tanrılar olduklarına göre onlar kadar senin de bir tapınak sahibi olmaya hakkın vardı. Aptalca bir tezdi."

"Bilmem."

Kafasını salladı. "Akademiye giremedim. Ne bir şey yazabildim ne de çizebildim. Yüksek bir IQ'm vardı ama hiçbir şey yapamıyordum. Çalışmalarımı desteklemek için Ammon ve Sabazios'un tapınaklarında çalışıyordum, sonra Ammon beni düzdü, hoşuma gitti, Sabazius'un da bunu yapmasına izin verdim, çok geçmeden üç tapınağa da ben bakıyordum. Fena bir iş değil; bir sürü insanla karşılaşıyorum; arada bir bir yerlerde olmak o kadar önemli mi diye düşünüyorum. Üçünüz de evlisiniz; Ammon ve Sabazios'un bir sürü kız arkadaşı var. Bir bakıma sen benim son ümidimdin; Medusa seni buraya getirdiğinde aklımdan geçirmeden edemedim..." Parmağındaki meniyi lambanın alevine nişanladı.Vuramadı. "Anlaşılan sen bile bir kız arkadaş bulmuşsun zaten."

"Artık yok," dedim. "Ben bile yokum." Ama hâlâ hayattaysam

bir karım vardı (ona baktım –genç, çıplak ve güzel, I-F-3'te kayaya zincirlenmiş) ve ona dönsem iyi olacaktı. "Chemmis sahnesinin neden orada olmadığını *merak etmiştim.* Demek yarının duvar resmi..."

"Sadece çöl, çıkarken göreceksin. Ama Perseus..." Yanıma gelip başımı kucağına koyması beni şaşırttı çünkü üzgün, şaşkın ve çaresiz olduğunu düşünüyordum. "Sana haberleri yetiştiren alçak neden ben olmayayım: Andromeda seni terk etti. Sonsuza kadar.

Lambanın aydınlattığı göbeğini yakın plandan inceliyordum. Bu haberi duyunca ucuz şiirlerde olduğu gibi kalbim iki parçaya bölündü ve ister istemez gözlerim kapandı.

"Seni çölden getirdiğinde Medusa söyledi," dedi Calyxa. "Karın Danaos'la birlikte Joppa'ya gitmiş."

Ayağa fırlayıp kaybettiğim sesimi buldum. "O Danaos'u geberteceğim."

Ama Danaos'u öldürmenin hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini söyledi Calyxa serinkanlılıkla; Calyxa nasıl benim için bir anlam taşımıyorsa o da Andromeda için bir anlam taşımıyordu: Bir oyalanma, bir yenilikti sadece. Andromeda benden kurtulmak istiyordu, hepsi bu; yüreğime bakarsam benim de onunla işimin bitmiş olduğunu gördüm. Böyle şeyler oluyordu. Öyle değil mi?

Karnını hedefleyerek güçlükle konuştum. "Sanırım." Şimdi benim de gözlerim ıslanmıştı.

"Medusa'yı seviyor musun?"

"Bilmiyorum."

Eskiden altın buklelerimin bulunduğu yerde parmaklarıyla daireler çiziyordu Calyxa. "Eğer burada kalmak istersen... yani istediğin kadar... bu hoşuma giderdi."

Hoş bir yarım saat geçirdik; sonra o bir çocuk gibi mışıl mışıl uyudu, bense II-B'nin rüzgârları gibi karmaşık duygularla sabaha kadar yatakta dönüp durdum. Danaos'u Andromeda'yla yatakta düşünmek bir an midemi bulandırıyor, bana öfke terleri döktürüyordu; bir an sonra ister yıldız ister taş olayım, kendim yani Perseus olmakta özgür olduğumu düşünerek, sonunda bağımsız olmanın ferahlığını yaşıyordum. Bunu kaybolmuş gençliğim için duyduğum hüzün takip ediyordu; sonra artık benim olmayan And-

romeda'ya karşı sancı kadar keskin bir yakınlık duyuyordum –hâlâ çok narin ve zarifti yatakta (genç Danaos'a yine öfke! taze gazap!), ama yatak dışına bir adım attımı benim kadar çekilmez oluyordu. Şafağa doğru son bir kez hikâyemin gelişimini izlemek için lambayla tura çıktım; lamba yağı, gece ve kahramanlıklarla dolu gençliğim omuz omuzaydı; Calyxa'ya geri döndüm, onu okşayarak düşlerden uykulu bir uyanıklığa taşıdım, yeniden, onunla bir kez doruğa ulaştık. Kasılmalarımız dinerken inceleyebilmek için iyice yakından baktı yüzüme.

"Gideceğinden emindim."

Ben cevap vemeyince bir an sımsıkı sarıldı, gözlerini kırpıştırdı, sonra bırakıp sırtını döndü.

"Dönebilirim," dedim. Sonra da: "Çok, çok teşekkür ederim Calyxa. *Her şey* için." Eğer boğazıma tıkanan bir yumru engel olmasaydı son bir patavatsızlık daha yapıp "Gerçekten de" diyecektim. Mor bir tunik, I-A'nın arkasında koridorda asılı duruyordu; üzerime geçirdim, aşk acısı çeken rahibemi geride bırakıp parmak ucunda dışarı çıkmadan önce bir an son karalamasının önünde durakladım (henüz duvara kazınmamıştı), II-F'nin ikinci altpaneli. Tahtaya yazar gibi dümdüz PERSEUS'UN TEK SEVDİĞİ ..... yazmıştı, hafif bir özensizlik. Zamanla II-F-3 ila 7 ve II-G olacak geniş boşluklar arasından erkenci turistler geliyordu. Henüz hikâyeye girmedikleri için kahramanını tanıyamadılar; ben de (bir saat sonra yeşil Nil'de yelkenle ilerlerken fark ettim) buna mukabil, aralarından herhangi birinin hikâyenin becerikli vakanüvistine layık olup olmadığına bakmayı ve kendi sakin, kozmik kıskançlığımı ihmal etmiştim.

"Hâlâ böyle mi hissediyorsun?"

"Hep böyle hissedeceğim; elimden başka bir şey gelmez. Özür dilerim."

"Sana özür dile demedim."

Hep dileyeceğim; elimden başka bir şey gelmez. . "Joppa devri," dedim, bana Memphis'te mola vermeyi ve nehrin yedi ağzını gezdirmeyi teklif eden kayıkçıya. Pharos sahilinde bıyıklı bir işaret direği gibi oturuyordu su samuru, ama benim denizcilikte yardıma ihtiyacım yoktu: Yıldızları kezleyip rotamızı doğuya çevirdim. Hikâyemin üçte ikisi anlatılmıştı, zamanı, yeri, doğ-

rultusu; tek bildiğim Andromeda'yla son bir kez daha karşılaşacağımdı: Onu öpecek miyim yoksa öldürecek miyim, merhaba mı yoksa elveda mı diyeceğim artık II-F-3'e geldiğimde karar verecektim. Calyxa geride kalmıştı; hayatımı yeniden kurtarmasına rağmen Yeni Medusa'dan mahrum kaldığımı zannediyordum, çünkü aşk ve minnettarlık şüpheyle peçelenmişti. Söyleme, özür dilemiyorum, kendi kendime böyle de idare edebileceğimi söyledim: İkinci hikâyem gerçekten de ikinci bir hikâye olsundu, birincinin tekrarı değil; yeni bir diyaloğu uzun bir monolog öncelesindi...

"Tamam. Sesimi çıkarmayacağım."

Son söze kadar bekle; ah bir an önce gelse. Kalın enseli kayıkçım, sarışın Andromeda'nın Ketus'a yem olsun diye bağlandığı uçurumu gösterdi, yiğit Perseus onu kurtarmaya buraya gelmişti falan filan. Sarışın olmadığını söyledim. Her grupta böyle biri çıkar dedi, geceki yolculuğun parasını önceden vermiştim: Ben de onun gibi orada bulunmuş muydum acaba? Kimliğimi belli etmemek için yaşlı kayıkçının lafını kesmedim; hattâ sabık gelinimin çıplaklığını (aşağı inmemin yegâne sebebi buydu ona göre) en amiyane tabirlerle anlattığında bile onu hançerlemedim –sadece şu ana kadar unuttuğum, tarihimdeki bu üçüncü 'saç' vakasını yazıp Calyxa'ya postalamayı düşündüm: Deniz meltemi saçlarını kımıldatana kadar Andromeda'yı nasıl mermer bir heykel zannettiğimi. Denizci ona inanmadığım için güldüğümü zannetti ve bunu bütün kıyının bildiğini söyledi: Aynı Andromeda yeni bir herifle Joppa'da düşüp kalkıyordu şu anda; Kassiope'nin jigolosu olduğu söylenen Galanthis adında biri de onun peşindeymiş; yaşlı kraliçe kıskançlıktan öylesine kendini kaybetmiş ki yeni bir Ketus yollaması için Ammon'a hayvan kurban etmiş, bu sayede geri dönen kızını tekrar kurban etmeyi tasarlıyormuş; hem de –ama busöylediği son "hem de" oldu: Pasifliğin canı cehenneme, onu kılıçla deşip köpekbalıklarına attım ve limana tek başıma girdim.

Biraz bilgi toplama umuduyla o gün çöldeki sevgilimin kılığında kasabanın sokaklarını arşınladım –ta ki o akşam bana verdiği öğütü hatırlayana kadar. Bunun üzerine cüppemi üzerimden atıp doğrudan doğruya saray kapısına gittim, miskin nöbetçiye

Kral Perseus olduğumu, toz olmasını söyledim, avluya girip ne gelecekse gelsin diye beklemek üzere en yakın banka oturdum. Cepheus'un sebzelerini yetiştirdiği bahçenin çiti ardından, antik sesi geliyordu, hemen tanıdım.

"İyi akşamlar, iyi akşamlar, sanırım. Orada biri var sanırım, yok mu? Gözlerle kulaklarda eski hal kalmadı..."

Çitin arkasına geçtim. "Benim, ihtiyar." İyice çökmüş olan Cepheus sebze bahçesinde oturuyor, benle değil de lahanalarla konuşuyordu sanki, konuşmasını ben yanında değilmişim gibi sürdürdü.

"Sanki hep buradaymışım gibi geliyor bana. Sanırım tarlalarımızı teftiş ediyorum; ürünlerim gibi deveran ediyorum; zamanla her şey birbirine benziyor. Ne kötü. Beni kestirirken yaka..."

Omzunu sıvazladım.

"Tam da şey diyecektim," dedi, "beni kestirirken yakaladın, aynı bir gün Perseus'un yapacağı gibi..."

"Efendim, *ben* Perseus'm! Perseus?" Gözlerim dolu dolu oldu; onunkiler boş boş bana bakıyordu.

"Ama aslında uyumuyordum sadece kestiriyordum. Yaşlıların fazla uykuya ihtiyacı yok; bizi bekleyen gece uyumamıza izin vermiyor. Ben, ben hep herkesten önce kalkıyorum, zaten hiç yatmıyorum, bütün gece bir şeyler atıştırıp kestirerek evi ve araziyi dolanıyorum. Karımı ve çocukları, ulusal borçları, sebze bahçesini düşünüyorum; daireler çizerek kendi kendime konuşuyorum..."

Karşısına bağdaş kurdum. "İhtiyar sen hem kör hem sağır mısın?"

"Özür dilerim." dedi. Kolunu tuttum. "Öyleydim," dedi, "Dinleyenlere açıklama yapması için bir uşak tutmuştum. Artık gerek yok, hikâyeye istediğim yerden başlayabilirim; gayet derli toplu, yıldızlardan anlıyorsan tam bir takımyıldız gibi, şappadanak anlıyorsun. Benim adım Cepheus –Etiyopya kralı? Karım da birazdan gelir, Kassiope; aşağıda saçlarını yıkıyor. Andromeda da Perseus da, hepsi gelecekler, göreceksin."

Hareketsiz gözlerinin önünde elimi gezdirdim.

"Bilirsin, Etiyopya kralı olmak kolay bir şey değildir; bir kra-

liçenin kocası ve bir prensesin babası olmak daha da zordur; ama altın saçlı bir kahramanın kayınpederi olmak en zorudur. Benim tek istediğim sakin bir hayattı: Trafiği ayarlamak, hesapları tutmak, tanrıları sakinleştirmek, kızıma iyi bir evlilik yaptırmak, bitkilerime bakmak, torunlarımla oynamak, Etiyopya'yı bulduğumdan daha kötü bir durumda bırakmamak. Uzun bir liste."

İlk Medusa'nın taşlaştırdıklarından tek farkım onun heykellerinin ağlamamasıydı.

"Ama ben asla kral olamadım," dedi Cepheus, "sadece bir kraliçeye danışman oldum. Majesteleri Kassiope'ye,işte bütün hikâye bu; bu yüzden hepimiz buradayız. Ne yalan söyleyeyim, güzeldir! İlk gördüğüm günü sanki dün gibi hatırlıyorum –unuttum! Andromeda mı? O senin annendi! Unuttum." Kaşlarını çattı, bir şeyler hatırlamış gibiydi. "Yo, hatırlıyorum, hatırlıyorum! Zeus Ammon, ikisi bir araya geldi!"

"Şu anda nerede olduğunu biliyor musun, Cepheus?"

"Kendi işime bakıyorum," dedi, ama doğru tonda değil. "Bahçedeyim, tabii, yaz sonu, üzümler ve domatesler olgunlaştı, fasulyelerin bir yağmura daha ihtiyacı var. Andromeda'yı düşünüyorum, neden onca seneden sonra Perseus'la ikisi ayrıldılar, Kassiope ne işler çeviriyor." Her zamanki gibi boş gözlerle bu sefer o tuttu beni omzumdan ve yakın bir arkadaşına sır veriyormuş gibi: "Şu çocuklar yok mu, tam sonunda yerlerini bulduklarını düşünüyorsun, yepyeni dertlerle eve geri dönüyorlar. Yanlış anlama kızımı tekrar gördüğüme sevindim tabii, yedeğindeki o genç adama rağmen hem de..."

İnledim. "Neredeler Cepheus?"

"Karıma rağmen hep iyi geçinmişizdir Andromeda'yla ben. Keşke çocukları da getirseydi; bu mevsimde kumsal çok güzel olur. Unutmaki o benim tek çocuğum: Her ne kadar kurtulmasına sevinsem de, Perseus'un onu götürmesiyle ev bomboş kaldı. Bu büyük sarayda bir ben bir de Kassiope kaldık. Bilmem."

Elim hançerimde gitmek üzere ayağa kalktım ama Cepheus pelerinimi yakaladı, biraz daha sabredeyim dedim ben de.

"Beni üzen ayrılık değil," dedi.

"Ya?"

"Artık çocuk değiller; hattâ çocukları bile çocuk değil; hep

unutuyorum. Kassiope ve benim hiç karşılaşmamış olmayı dilediğimiz sıklıkta... Ama bizim halimiz düşünülse bile, evlilik artık eskisi gibi değil, zamane gençleri. Hah! Andromeda kırkına merdiven dayadı, gösteriyor da, özellikle gözlerinin kenarındaki kırışıklıklar, bütün o sıkıntılar, o yönü bana çekmiş. Perseus'a söylediğim gibi..."

"Perseus'a ne söyledin baba?"

Yine kaşlarını çattı. "Aynı sarayda iki kadın olmaz." "Buna inanıyorum."

"Ben de."

Araya girme, sevgilim, epiloğa daha çok var. "Perseus'a böyle söyledim," dedi Cepheus, "hemen düğünden sonra. Omzumu sıvazladı, bütün bunların nasıl başladığını sordu. Onu bir kenara çekip her şeyi olduğu gibi anlattım: 'Her zaman nasıl başlarsa öyle. Bir çatının altında iki kadın. Kassiope saçlarıyla övünüp dururdu, doğal kıvırcık, bir tanrıçanınkiler kadar güzel, Andromeda'nın saçları da ona çektiği için şanslıydı, falan, filan. Ona yüz kere söyledim: Kendi doğal kıvırcıklığın var, saçını sarma. Tabii hemen kehanet savruldu: Nereidler sinir olmuşlar, birisi bedelini ödemeliydi, yoksa Cetus'u sonsuza kadar çekecektik –bilirsin Perseus, Joppa gibi bir yerde balıkçılık öldü mü bütün ekonomi çöker.' İşte böyle şeyler söyledim."

O anı hatırlayınca fırsatını yakaladığımı hissederek genç Perseus'un sözlerinden alıntı yaptım: " 'Öyleyse neden karın yerine genç Andromeda'yı uçuruma bağladın?' "

"Beni mat etmişti," diye karşılık verdi Cepheus. "Tek diyebildiğim: 'İnşallah hiçbir erkek böyle bir tercih yapmak zorunda kalmaz; Ama emir emirdir.' Ama Perseus hiçbir lafın altında kalmazdı, hele o günlerde..."

Yeniden denedim. "Hangi emirler, baba? Ammon seninle kendisi mi konuştu, yoksa karından mı duydun?"

Cepheus neredeyse gülümsüyordu. "Neyseki tam o sırada Phineus ve adamları partiyi bastı! Onlar taşa döndükten sonra sen de ne sorduğunu unuttun."

"Hatırlıyorum, hatırlıyorum!" dedim yeniden bağdaş kurarak, omuzlarını yakaladım. "Artık sen de hatırlıyorsun değil mi?"

Cepheus şaşkınlıkla başını salladı. "Yirmi yıl sonra yine her

şeyi elime yüzüme bulaştırdım, bezelyelerimi yetiştirip korkağın teki olduğum için kendime küfrederken tarih kendini tekrar etti..."

"Sen korkak değildin Cepheus! I-F-5'te ziyafet salonundaki mücadeleyi hatırlamıyor musun?"

"Yo, Zeus adına," diyerek bana hak vedi, "pek korkak sayılmazdım, sadece son derece kılıbıktım, yine de..."

"Perseus! Bu Perseus!"

Onu kaldırmama ses çıkarmadı; benim bacaklarım da onunkiler kadar tutulmuştu. "Kendimi affettirmeye çalışmıyorum," dedi.

"Özür dileme! Artık beni tanıyor musun?"

"Zaman mefhumum altüst olduğunda kendimi nasıl hissettiğimi tahmin ediyorsundur herhalde,. Perseus karşıma geçmiş Kassiope'nin bu sefer neyin peşinde olduğunu, Andromeda'nın nerede olduğunu ve ne işler karıştırdığını soruyor, sanki yirmi yıl değil yirmi dakika geçmiş!"

Ona sarıldım. "Merak ettiğim bu, Cepheus! Bana bak!" Gözleri körlükle değil korkuyla kımıldanıyordu bu sefer. Kahkaha atarak bacağıma bir şaplak indirdim. "Gördün mü? Yirmi yıl geçti: Kızından daha da kırklık oldum ben– kaskatı, tutuk, yarı yarıya taşlaşmış..."

Cepheus gözlerini kapadı. "Perseus... tutulmuş, hasta..." Dudaklarını buruşturarak güldü, "olsa bile yine Perseus'dur. Gece havası romatizmaya iyi gelmez. Hadi içeri girelim, oğlum."

Gözleri tamamıyla netleşmiş olarak, Andromeda ve genç Danaos'un karı koca hayatı yaşadıklarını doğruladı, topallaya topallaya saraya giderken; Galanthis'in kendi kızıyla flört etmesine bozulan Kassiope, Cepheus'u ilki kadar düzmece Ammon kehanetleriyle sıkıştırıyordu; düğünümü bozmak için Phineus'u yollayan da oymuş (bunu yeni öğrenmiştim) hem de sırf kıskançlıktan.

Kalakalmıştım. "Neden ona katlanıyorsun Cepheus?"

Kulak memesini tuttu; bana yan yan baktı; güzelliğini hâlâ takdir ettiği kadın tarafından sevilmemek uzun zamandır onu üzüyordu kuşkusuz, ama kendini hiçbir zaman pek de öyle sevilesi biri gibi görmemişti ve böyle bir başlangıç yapmasalar da sonunda bu hale gelen karısı gibi kadınların bunu yapmak için bir

nedenleri olduğunu düşünüyordu; omzunu silkti: "Öğreneceksin."

"Sanmam. Andromeda nerede?"

Çenesiyle evi işaret etti. "Hoşçakal demek için ziyafet salonunda bekliyor." Geleceğimi bildiren raporlar anlayamadığı bir biçimde (kuşkusuz her şeyi en son öğrenen istihbarat teşkilatı vermemişti bu haberi, salyangoz hızıyla ilerleyen Etiyopya Krallık Postası da olamazdı) benden önce Joppa'ya ulaşmış, sarayda genel panik yaratmış ve anlaşılan bu korkuyla kendisi de transa girmişti. "Ama raporlar yanlışmış; on yıl gençleştiğini söylüyorlardı."

O yanlışın doğru olduğunu söyledim: Yirmi yaş, bir de karımı kaybetmiş, bu kayıptan duyduğum üzüntü nedeniyle de tekrar bir on yaş daha almıştım. Ziyafet salonuna ulaştık, Cepheus sızlana sızlana arkadan geliyordu: Saray çok nemliymiş, kemikleri yaşlanmış. Eşikte şöyle bir duraladım o meşhur sahneye bakmak için, I-F-5 3-D'de, mermer mezhaba. Mermer zemin üzerinde Medusa'nın kafasını çıkarıp da hepsini mermere çevirmeden önce işi bitirilenler mermer kan gölleri içinde yatıyorlardı: İlk ölen şişlenmiş Rhoetus'tu; beyni patlamış ibne Athis, oraklanmış Asurlu kulampara Lycabas'ın altında; Phorbas ve Amphimedon aynı mızrağın üzerine şiş kebap gibi dizilmişler; granit Erytus'u Hades'e kafasına vurduğum bir içki bardağıyla postalamıştım; Emathion'un sivri dilli kafası hâlâ gövdesiz lanetler savururcasına mihrabın üzerinde olduğu gibi duruyor; düğünler ve cenaze törenlerinde uzmanlaşmış saz şairi Lampedites, kireçtaşından bir lir üzerinde ebediyen ölümünün akorunu çalıyor. Onların arasında *in vivo* taşlaştırdıklarım var: Beni mızraklamaya hazırlanan Ampyx ve Thescelus; sahtekâr Nileus; fazlaca meraklı işbirlikçim Aconteus; ve diğer yüz doksan altı kişi –en başta Andromeda'nın ilk nişanlısı Phineus, karıma benimle evlenmekle ne kadar şanslı olduğunu göstermek için onu korkudan altını ıslatırken anıtlaştırmışım. Onu bulmak biraz zaman aldı, hem kalabalık bir yerde olduğundan, hem de –saçlarını düzeltince gözüme çarpan– sırtı bana dönük onun önünde duran kadın Serginin 201. parçası değil de capcanlı Andromeda olduğu için.

"Bütün bunların tozunu almak tam bir eziyet," diye mırıldandı arkamdan Cepheus. Karımın amcasının heykeline yönelttiği tuhaf

konuşmayı kaçırmamak için onu susturdum:

"Zavallı Phineus. Şimdi seninle aynı yaştayım. Perseus daha da yaşlı. Seni taşlaştıran adam tohuma kaçtı; yakında ben de onu izleyeceğim; ona söylediğin son sözler beni kızdırmıyor artık." Yalakanın kıdem-hünerden-üstündür lafını kastediyordu: Yani onu kazanmak için ben daha çok şey yapmıştım, oysa Phineus onu daha uzun zamandır tanıyordu. Bu sözlerdeki gazabı fark ettim, ama merak ve karmaşık bir kıskançlıkla doldu içim: Sesinin tınısı o kadar tanıdıktı ki, Medusa'nın yumuşak ve buğulu, ya da Calyxa'nın canlı sesinden ayırt edemiyordum; Cepheus yüzündeki kırışıklıklar konusunda haklıydı belki ama Danaos düşüncesiyle başım döndüğünden, yılların ve hamileliklerin vücudunun geri kalanını ne kadar az etkilemiş olduğunu gördüm –onu kurtardığım zamanki kadar inceydi.

"Az tecrübe değildi," diye devam etti çakmaktaşı amcasıyla konuşmaya, "bir Zafer Düşü'nün hayat arkadaşı olmak; ama ne kötü bir rüyaya uyanmışım! Kel kafalı, koca göbekli, zamanından önce ihtiyarlamış, geçmişine saplanmış, benimle ve ailesiyle gitgide daha az ilgilenen biri..." Buruk sesi bana acı verdi; sonra yumuşadı. Heykelin öte yana çevrilmiş yanağına dokundu; benimkine hiç böyle dokunmuş muydu? "Düşünceli Phineus, nazik Phineus, zayıf iradeli Phineus! Seninle güçlü olurdum... ve hayatım boyunca Perseus gibi birinin özlemini çekerdim!"

Bu son sözleri söylerken ağlıyordu; benim de gözlerim yanıyordu, hançerimi çekip ona seslendim. Çığlığından heykeller canlandı sanki, daha doğrusu ölü kılıflarından canlı insanlar boşandı ve monoloğunun acayipliğini çok geç anladım: Silahlı ve kalkanlı Danaos, Phineus'un arkasında beliriverdi; Seripyalı kıyafetleri giymiş bir düzine kadar adamla birlikte – daha yakınlardaki bir kapıdan da onlardan biraz daha fazla saray muhafızı fırladı, önlerinde fare suratlı genç bir adam ve sert bakışlı Kassiope vardı.

"Olamaz," dedi Cepheus, "sana tuzak kurmuşlar Perseus. Özür dilerim."

Antik kılıcını çektiğini görünce ona doğru hamle ettim ama üzerime gelen Danaos'un oluşturduğu yeni tehdit beni durdurdu. İyi ki de durmuşum! Çünkü pişman olan Cepheus saray mu-

hafızlarına, Andromeda ve Kassiope dışında bana pusu kuranları öldürmelerini emretti. Bir an havada uçuşan emirler arasında kaldık: Kassiope muhafızlara Galanthis'i takip ederek Andromeda ve Cepheus dahil hepimizi öldürmelerini emrediyor, Galanthis bu emri içinden Andromeda'yı çıkararak değiştiriyor, bu esnada Danaos, beni Galanthis'i krallarını ve kraliçelerini öldürüp, Etiyopya'yı cuntayla idare etmeleri için onları Seripyalılara katılmaya davet ediyor; Andromeda'ysa herkese kimseyi öldürmemelerini, bana da bu tuzakla hiçbir ilgisi olmadığını söyleyip duruyordu. Danaos'un mızrağı omzumun üzerinden geçip, yirmi yıl önce Phineus tarafından mızraklanmış olan divana saplanınca gerilim de sona erdi. Cepheus onu yerinden çıkarıp güçsüzce Galanthis'e fırlattı; jigolo kenara çekilince arkasındaki muhafız kalkanıyla mızrağı savuşturdu ve herkesin şaşkın bakışları altında mızrak gidip kraliçenin dekoltesine saplandı. Büyük bir şaşkınlıkla yere düşüp topuklarını vura vura öldü; Andromeda bir çığlık attı; Cepheus inleyerek Galanthis'e, Danaos sırıtarak bana, muhafızlarla Seripyalılar da öylesine birbirlerine saldırdılar. Kılıç kalkanım olsa bile zorlanırdım, çünkü hamlamıştım, tık nefes olmuş, fazla kilolanmıştım; sadece Athena'nın hançeriyle bir şansım yoktu. Bu yüzden Danaos önce ağız dalaşına girişti: "Karın fena parça sayılmaz dostum; hâlâ hayat var; sadece birinin yatakların ne işe yaradığını ona hatırlatması lazım."

İlk anda öleceğimi düşünerek hissettiğim Phineus paniği yerini korkunç bir öfkeye bıraktı. Ama çaresizliğim kendimi toparlamaya itti beni. Danaos hakaretlerine devam ederken –altın için bacaklarını açtığından Danae'yi fahişeliğin anası ilan etti, bu yüzden ben de tam bir orospu çocuğuydum– beni neyin son bir doyuma ulaştıracağını anladım: Silahlarımızın eşitsizliğine rağmen onu durduran şey çocukluğu boyunca efsanesini okuduğu Perseus'tan çekinmesiydi. Her ne kadar değişik üslupta olsa da o altın kitaba uygun bir final yazma şansım Calyxa'nın sanatı kadar net göründü bana: Adil bir dövüşü tercih ettiğimi söyleyerek (bir bakıma doğruydu) hançerimi yere attım ve ellerim bomboş ona doğru ilerledim.

"Kurusıkı kabadayılık," diye bağırdı Danaos ve bir adım geri gitti. Tek zafer kazanma şansım vardı, çünkü (ona o kargaşada sü-

kunetle söylediğim gibi) aynı anneden doğmuştuk; kahraman öldürmekteki deneyimsizliği elini kolunu bağlamıştı. Solgunluğunun geçici olduğunu biliyordum; daha ben konuşmaya başlar başlamaz eski rengi geri döndü, kılıcı kalktı –"Ah, Andromeda (bunu yüksek sesle mi yoksa kendi kendime mi söyledim bilmiyorum)! Şu âşığın hoş çocuk; genç bir Perseus!" O anda birbiriyle alâkasız iki şey havada uçtu: Emathion mihrabından düşen okkalı, gümüş bir kupa ayaklarımın dibine yuvarlandı ve Andromeda aramıza atlayıp dostunun bacaklarına sarıldı. Korumak için mi? Desteklemek için mi? Sarılmak için mi? Yardım etmek için mi? Deliye dönen Danaos onu itip bağırmaya başladı, miğferi düştü, eli ayağına karıştı ve arkasını döndü. Bu kelimelerden çok daha kısa süren bir zaman zarfında yarı-kardeşim güzel kösteğine yarı küfreder yarı ağlarken, Erytus'un kafasına çok uzun zaman önce vurduğum o ilk örneğinden çok daha heybetli olan koca kupayı yerden alıp kafasına öyle bir darbe indirdim ki kupa tınladı.

Sanki bu gong sayesinde kavga sona erdi. Danaos düşüp öldü. Kurtulmuş olmanın verdiği şaşkınlıkla aleti elimde çevirip duruyordum: Erytus modelinden sonra yapılmış olan bu yeni mamulün üzerinde aynı salondaki o ilk kargaşanın kabartmaları vardı. Dahası, sanki o günü resmeden Calyxa'nın ta kendisiymiş gibi, perişan Andromeda eski âşığının başını sevgiyle ellerine alırken, gözyaşlarıyla suladığı şakağına kakılmış olan yaranın, Erytus'unkiyle aynı şekilde olduğunu fark ettim. Genel hüznün ortasında gözü dönmüşçesine ayağa kalktı karım; Kassiope ve Danaos'un yanı sıra bütün Seripyalılar ve saray muhafızlarının büyük kısmı ölmüştü –Cepheus'un öldürüp sonra da hadım etmeyi başarabildiği Galanthis dahil. Taşlaşmış etlerin arasına taze etler saçılmıştı. Hafif yaralı Cepheus Kassiope'nin cesedi başında ağlıyordu; bir muhafız omzuma dokunup kendisi ve geriye kalan adamlarıyla emrimde olduğunu söyledi: Cepheus ve Andromeda'yı hemen öldürtmeyi mi yoksa işkence etmek için saklamayı mı arzu ederdim?

Tam bundan böyle yaşlı krallarından başka kimsenin emrini dinlememelerini söyleyecektim ki Cepheus benden kızının hayatını kurtarmamı rica etti ve kara kraliçesiyle birlikte Hades'e uçan hayatını da hiçbir Etiyopyalı'nın alamayacağını söyledi. At-

hena'nın hançerini alarak (nasıl bardak bana doğru yuvarlanmışsa o da ona doğru yuvarlanmıştı) kalbine sapladı, kan tükürdü, gözleri döndü ve yaşadığı gibi Kassiope'nin ayakları dibinde öldü. Andromeda kaybettiği sevgilisini bırakıp ölü babasından tarafa ağlayarak seyirtti, hattâ talihsizliklerimizin kökü gövdesi olan aksi anasının saçlarını bile gözyaşlarıyla suladı. Sonra tam bir kraliyet mensubu gibi kendine hâkim bir edayla ayağa kalktı, ödlek Phineus'un önünde bana yüzünü döndü ve değer verdiği her şeyi öldürdüğüme göre kendisini de öldürmeye davet etti beni.

"Ailene üzüldüm," dedim. "Danaos'a da."

Ama özürlerim umrunda bile değildi: Benim de gayet iyi bildiğim gibi, üvey kardeşime âşık olmadığını sadece kendini onunla avuttuğunu söyledi; sevmiş olduğu bendim –Perseus, altın tenli kahraman ya da yarı tanrı olarak değil insan olarak Perseus– evlenmiştik de, ona yüreğimden karşılık veremeyip hem evliliği hem de aşkı öldürene kadar. "Beni hiç sevmedin,"diye suçladı beni, "sadece Mitiklerin ölümlüleri sevebileceği biçimde sevdin."

"Aynı senin gibi konuşuyor."

İki sayfa daha mı? Sözleri ruhumu acıya boğdu; ama gerçek ortadaydı –*benim* gerçeğim, ilk defa Calyxa'nın mabedinde kulakçıklarımda hissettiğim gerçek; elimde olmasa da, iyisiyle kötüsüyle, Zeus'un oğlu, kahrolası bir mitik kahramandım.

"Özgürsün Andromeda," dedim.

Yok almıyım. "*Hep* öyleydim!" diye bağırdı. "Sana rağmen! O uçuruma bağlandığımda bile özgürdüm!" Ona cevap veremedim, işi oluruna bıraktım. Ölse de kalsa da artık beni istemediğini söyledi; sağ kalırsa Joppa'da yaşayacak, küçük çocuklarımızı da Argos'tan getirecekti.

Genç Yokedici ile Yeni-Medusa'lanmış adam arasında taşlaşmış bir vaziyette ikâmet eden, gıcık orta Perseus alayla sözünü kesti: "Yeni bir Phineus mu bulacaksın?" –bunlar bu gıcık herifin son sözleri oldu, çünkü bunları söylediğini duyar duymaz onu hemen öldürdüm. Bu yüzden de, bunları duyan Andromeda tam bir gazaba garkolunca özür dilemek için zahmet bile etmedim. Bir kere, dedi ortalığı kasıp kavurarak, amcası iyi yürekli ve ince bir insandı, kuşkusuz kahraman değildi ama diğer açılardan benden çok daha iyi bir adamdı; ikincisi kitaptaki tek a-t kahraman

ben değildim: Eğer istese kuşkusuz benden daha da altın tenlisini bulabilirdi; ama (üçüncüsü –yüzünde annesinin öfkeli gözleri parlıyordu sanki!) yapacağı en son iş başka bir erkeğe bağlanmak olacaktı, ister kahraman ister sıradan olsun: O Kassiope değildi, tek isteği bundan sonra kendine ait bir yaşam kurabilmekti. Öte yandan benim istediğim, bir hayat arkadaşı değil, basit bir hayrandı; onu da istediğim yerde bulabilirdim, orta yaşlı erkek bulacağım diye ölen kızlar kaynıyordu ortalıkta... "Kukuletalı kız arkadaşın gibi," diye bitirdi sözlerini buruk bir sesle, kapıyı işaret ederek. "Ne istiyorsan onu yap; umrumda bile değil; beni yalnız bırak yeter."

Bu son sözü söyleyene kadar kendine hâkimdi; yalnız lafı onu mahvetti: Kollarını Phineus'un boynuna dolayıp omzunu ikinci posta gözyaşlarımla tuzlamaya koyuldu. Ben de kendimi tutamadım, bu bölümde gözyaşından bol bir şey yok. Hançerimi Cepheus'tan çıkarıp hangimizi öldürsem diye düşündüm. Chemmis tapınağındaki suretleri kadar hareketsiz, onu ilk gördüğümde suyun altında yüzdüğü gibi gözyaşlarımda yüzen tatlı Medusa eşiğin hemen gerisinde duruyordu. Dört bölümden oluşan kalbimin yarısı kabarmıştı: Belki de bir karıncık, ölümlü evliliğim ve gençliğim anısına, ölü bir çocuğun sandalyesi gibi sonsuza kadar boş kalacaktı; henüz kimseye söz verilmemiş bir kulakçık kararsızlıkla bekliyordu. Bana seslense, çağırsa, şüphelerden kurtarsa, elini uzatsa! Ama tabii bunu asla yapamazdı. Sanki paradoksal, tatlı Gözden Geçirilmiş Yeni Medusa değilmiş de o eski uğursuz Medusa'ymış gibi ne yapacağımı bilemeden bir an öylece kalakaldım. Sonra (Andromeda'ya ve yeniden gençleşme düşüme omzumun üzerinden, istitraden son bir kez baktım: Bir zamanlar sevilmiş olanı gömmek zor, elveda! Elveda! Elveda!) bilge hançeri bir kenara attım, eşiğin üzerinden geçtim, gözlerimi kapatıp bağlanma vaadinin karmaşık hükümlerine sarıldım –zor seçim! yumuşak ten!– öpüşmenin ortasında sorunlu kukuletasını indirdim, gözlerimi açtım.

"Artık konuşabilir miyiz?"

Aşkım. Bütün gece.

"Gecenin yarısı geçti zaten."

Hayatımın da. *I.e.*:*

"Tamam. Gecenin geri kalan yarısı hâlâ bizim."

Sonraki de, sonraki de, sonraki de, yıldızlarımız sönene kadar. Her gecenin yarısında, bizim hikâyemiz olduğu zamana kadarki kendi hikâyemi anlatacağım ve diğer yarısında da konuşacağız. Söylenecek çok şey var.

"Ama söylenemeyecek pek çok şey de var."

Hem sonsuzluğun yarısı sonsuzluktur. Sence ne kadar zamandır buradayız hayatım? Üç gece mi? Üç bin yıl mı? Sence neden...

"Bütün soruları sen soruyorsun. Sırayla soramaz mıyız? Benim yedi hakkım var."

Benim de. Bir:

"En önemsizi en önce. Hikâyemizi ve anlatılış tarzını seviyorum, ama merak ettiğim bir iki şey var. Mesela aliterasyon."

Bunun için yapılacak bir şey yok; kelimelerle aram iyi. II-F-2'deki Sahra'ya yazdıklarıma bak, ya da II-A ve -B arasındaki Perseus mektuplarına...

"*Basta.* Bir mi?"

Yalnız değiliz. Başka kim var burada?

"Önemli olan herkes. Elimden başka türlüsü gelmedi. Gözlerim, biliyorsun işte... Athena'nın şartları... o son cümlede kime baktıysam yıldız oldu –taş Phineus dışında, o yeniden canlandı. Neden diye sorma."

Sanırım biliyorum, teşekkür ederim.

"Cepheus yukarıda; ilk önce kendi kendine konuşarak o çıkıyor. Kassiope onunla birlikte; onu biraz daha aşağıya koydum..."

İyi gösteri. Eski kayınlarımı bu işe sokmasan da olurdu, ama yaşlı Cepheus'u severdim. Acaba yine monoloğunu mu tekrar ediyor?

"Belki hepimiz öyle yapıyoruz. Bütün kadroyu isteyeceğini düşünmüştüm. Eğer ararsan Kassiope'nin bile iyi yanlarını bulabilirsin. Pegasus yukarıda solda uçuyor."

İyi ki korunuyorsun.

"Perseus..."

---

* (Lat.) Id est: Yani, demek ki. (ç.n.)

Çocuğumuz olsa kimbilir neye benzerdi. Bu bir soru değildi.

"Biliyorum. Nerde kalmıştık. Andromeda onun kanadında, hemen benim başımın üzerinde, ya babasına bakıyor ya da annesinin saçlarına."

Üzerimizde...

"Yine zincirli, lütfen niyetimi yanlış anlama. Gecenin sadece ilk yarısında çıkıyor ve zincirleri de değerli taşlar –şakaklarında, meme uçlarında, kasıklarında ve bileklerinde, onunla ilk karşılaştığında mücevher taktığı yerlerde."

Ah.

"Aksilik yapma: Hikâyenin bakış açısından bakılırsa onu tanımlayan o nefret ettiği zincirler. Yani ölümlü yanı ne hissederse hissetsin, ölümsüz yanı alınmaz."

Ağına düşmedim; parlak imge için teşekkürler Medusa. Bu günlerde ölümlü tarafı neler yapıyor?

"Senin sıran gelmedi. Son olarak Cetus sol ayağının altında. Onun bile bir hikâyesi var: Bir hayvanın hususi hayatı hiçtir denemez çünkü."

Bana aliterasyonun hesabını soran şimdi harflerle bozan değil mi? Bu sayılmaz.

"Ben seninle bozdum. Yıldızlarının ne kadar parlak olduğunu söylememe gerek var mı?"

Sadece *Delta Persei*'yi merak ediyorum. Büyüklüğü ne kadar?

"Sayılmaz."

Öyleyse cevap ver. Calyxa'nın I-F-1'deki hatasını unutmadım. Bu arada Chemmis'in duvarlarındaki kabartmaları kim yaptı?

"Beni mutlu etmek istiyorsan lütfen hem resmi hem de ressamı unut.Hatırlatırım, konusunu benden alıyordu. Hakkında kaba sorular sorduğun yıldıza gelince: Emin ol yeterince büyük çünkü bütün gece tam benim gözümün önünde duruyor. Bunu sorduğuna göre kötü durumda olmalısın, çünkü seninle ancak boyundan yukarı birlikte olabilirim, bildiğin gibi."

Seni göremiyorum bile! Sadece göz ucuyla bir iki kırpışma... Orada birilerine göz kırpmıyorsun değil mi?

"Bak, Perseus, şimdi benim sıram! Haberin olsun –bunu da sayıyorum, peşpeşe iki soru daha sorma hakkı kazandım –senin kıymetli *Delta P.*'nin aksine sağ gözümün büyüklüğü hep değişir.

Eğer göz kırptığım biri varsa o da, kurtulduğuma memnun olduğum aşağıdaki sefil dünyadır. Senin hikâyene dönelim şimdi: Üslubun biraz ağdalı değil mi sence?"

Muhteşem Medusa, tatlı kurtarıcım: Şu soruları bir kenara bırak. Arada bir, bir kritikle yatmak iyi de, bir tanesiyle sonsuza kadar yaşamak istediğimi sanmıyorum. İki. Yoksa üç mü?

"Bu ailenin canavarı *sensin*! Bir düşün hayatım, *Perseusname* en sevdiğim hikâye olmasaydı bizi değişik bir hikâyede yıldız yapardım, kendime daha hoş, sana da daha kötü bir rol ayarlardım. Bir edebi soru daha soracağım şimdi: Doruk noktasından hemen önce Andromeda kendini Danaos'la senin aranıza attığında... Sence de melodramatik değil mi?"

Kesinlikle öyle. Aslında bir perspektiften tam bir *klişe*. Bu aralar hikâyenin tümü öyle. Ama aynı böyle olmuştu, o zamanlar biz ilktik, kopya değil; gerçeğin ta kendisiydik, mit değil. Senin o zamanlar çok gerçekçi olan taş adamların bahse girerim şimdi efsane olmuştur. İşte böyle.

"Teslim oluyorum."

Anlatı tekniğim hakkında soruların bitene kadar ben de pas geçiyorum.

"Küçük bir sorum daha kaldı. Şu hikâyenin doruk noktasındaki karıncık kulakçık meselesi. O metafordan pek emin değilim."

O sırada ben de kalbimden pek emin değildim.

"Ya şimdi?"

Şimdi benim sıram. Dur bakalım. Kassiope gecenin yarısını neden kafası okyanusta geçiriyor?

"Eğer sorabilseydin sana saçını yıkadığını söylerdi; Nereidlerin gönlünü almak için, onun kafasını ara sıra suya sokabileceği bir yere koymamı istedi Athena. İçinden geçen soru bu değildi."

Şey. Kuzen Bellerophon'a ne oldu?

"Bu başka bir hikâye. İki uyduruk soruyu tek sayıyorum. Doğru düzgün bir soru sor. Doğru düzgün bir soru sor; sadece dört hakkın kaldı."

Calyxa'ya ne oldu?

"Bunu yapmak zorunda mısın, Perseus? Başka soru mu yok?"

Calyxa.

"Çok kaba bir davranıştı sevgilim! Seni kurtarır kurtarmaz benim kollarımdan onun kollarına atılman kabalıktı; ikimizi yatakta kıyaslaman da çok kabalıktı, sanki beceriksizliğimin nedeni masumiyetten başka bir şeymiş gibi, el üstünde tutman gereken *sevgi dolu* bir masumiyet! Cevap verme. Daha önce yaptığın gibi şimdi de onun üzerinde ısrar etmen de kabalık. Benim duygularım yok mu sence?"

Soru yok. Pişmanım. Ama her şeyden önce unutma ki seni kaybettiğimi düşünmüştüm...

"Kendi hatan."

Öyle. Ama, arkadaşım Calyxa her ne kadar hikâyenin yüreğinde olmasa da, kaderi *–ölümsüz* tarafının kaderi– sonsuza kadar, hem hikâyenin hem de benim gün ışığına çıktığımız göbeğinde yaşamak. Ona kötü bir şeyler yapmadın ya?

"Hayatım, sen tam bir hıyarsın!"

"Sen yine de söyle."

"Eğer bu soruyu sonsuza kadar bir daha sormayacağına söz verirsen Andromeda'nın bileklerindeki –hadi göbeğindeki diyelim, pis fetişist– prangalardan birinin mücevheri helezon şeklinde bir nebula, işte o nebula senin küçük dostun. Ne yazık ki, çok çarpıcı bir biçimde altından bir amonit fosiline benziyor: Hattâ mükemmel bir parça. Öte yandan bizden milyonlarca ışık yılı uzakta olduğundan emin olabilirsin; galaksimizin tümüyle dışında."

Teşekkürler Medusa.

"Lafı bile edilmez. Şimdi söyle bakalım, T.H."

"Tatlı hayatım mı?"

"Tabii ki hayır. Şimdi son ve en gaddar edebiyat eleştirmeni sorusu: Doruk noktası ve sonu, her ne kadar geç ve kalbinin dörtte üçüyle olsa da, sonsuzluğun diğer yarısında birlikte olacağın Gerçek Aşkını seçmeni kapsayan bir dramada nasıl oluyor da iki esas dişi Andremoda ve şu Mısır vahasındaki ismi lazım değil huri olabiliyor, söyler misin canım? Bu en azından olay örgüsündeki bir zayıflık gibi geliyor bana."

Az sözü geçen en iyisidir: Onları anlatıyorum; ama seni seçtim.

"Bütün kısıtlamaları kaldırdım. İstediğini sor."

Ne zamandır buradayız Medusa?

"Bilmem. Bana esas sorduğun..."

Evet. Şu ölümlü ve ölümsüz taraflar hikâyesi. Orada dünyada, Andromeda ve Phineus...

"Gerçekten de bilmiyorum Perseus. Kusura bakma, ama bu gerçekten de bizi ilgilendirmez."

Sorumu geri alıyorum.

"Kusura bakma: Sordun bile. Sen yedinci sorunu sormadan ben altıncımı sorsam daha iyi olacak diyor sezgilerim bana."

Sevgili ses; kollarıma alamadığım, aldığımda da göremediğim tatlı Medusa, Nil kıyısındaki bir tapınağın duvar resimlerinden birindeki I-F-1 panelini, ressamıyla birlikte unutmamı ısrarla tavsiye ettin az önce; ama yegâne yaratıcısı kendin olan, buradaki konumumuzdan öyle anlaşılıyor ki aynı sahne senin de hayaline kazınmış durumda. Bize ne yaptın? Ne vaziyetteyiz? Boş bir vesvese uğruna kendini feda mı ettin? Bu fikir midemi bulandırıyor! Hiçbir şey görememek; sol elimdeki bir tutam saçından başka hiçbir yerini hissedememek! Neden sonsuza kadar sevdiğim kadına değil de boş bir sayfaya, uzay boşluğuna bakayım?

"Diyelim ki beni kastediyorsun..."

Oyun oynamıyorum Medusa.

"Ben de. Ziyafet salonunda son anda –bu sözleri söylemek benim için hiç de kolay değil, Perseus– beni fark edip gözlerin açık öptüğünde... gözbebeklerinde yansıyan bir Gorgon gördüm."

Athena aşkına sevgilim, şartlarını unutma! Gözler aynadır!

"Hiçbir şeyi unutmadım. Büyük olasılıkla yanlış bir yansımaydı. Senin numaracı ablanın beni hiçbir zaman normale çevirmemiş olması da bir olasılık tabii..."

Ne düşünce!

"Emin ol bunu son derece büyük bir metanetle karşılıyorum. Ama yeniden gençleşmek için duyduğun çocuksu isteği bir kenara bıraktığını düşünmek bile..."

Bıraktığımı biliyorsun!

"...ve benim dileğimin de beyhudeliği düşünülürse– yani her şeyi hiçe sayacak kadar beni sevdiğin..."

Lütfen, lütfen, lütfen, lütfen, lütfen, lütfen, lütfen.

"...kesin ve kesinlikle de nahoş bir olasılık daha var ki o da tam bir inançsızlıkla beni öpmüş olman: Âşık olduğun için değil

intihar etmek için yaptığın bir edim ya da taşlaşarak ölümsüzleşme isteği. Bu durumda güzelliğimi yanlış erkeğe sergilemiş ve sonsuza kadar Gorgon olmuşum demektir."

Sessizlik. Bak ne kadar sakin cevap veriyorum. Bu sözü bile edilemez faraziyeye sonsuzluğun bir dakikasını verelim ki bu hak ettiğinden bir dakika fazladır: Düşünelim ki doğru. Ne hissederdin?

"Kusura bakma: Soru sorma hakkın kalmadı, sıra bende. Gözlerini açtığında Perseus; beni gördüğünde... tam olarak ne gördün?

Medusacığım; Andromeda'nın anısına sana teşekkür etmiştim; beni yıldız yaptığın Calyxa'dan tut da hilal şeklindeki orağımın dört dörtlük taklidine kadar üzerime yağdırdığın bütün o cömert ve haddinden fazla hediyeler için de. Hattâ Phineus'u canlandırdığın için bile teşekkür ederim, ona ve eşine hayatta başarılar. Eğer kelimelerde biraz doğruluk varsa, dinle de inan bana: Güzelliğini bana gösteren sen değildin, onun üzerindeki peçeyi kaldırıp onu ben keşfettim. Gözlerimi açtığımda gözlerinde birbirinin peşi sıra iki şeyin yansıdığını gördüm: Birincisi hayatının yarısını ardında bırakmış, oldukça sağlıklı, artık-kahraman-olmayan, yirmisinde olduğundan daha az kuvvetli ve gururlu ama hâlâ gayretli, sözümü kesme, eski günlerin geri dönmesini istemeyecek kadar akıllı bir ölümlü. Ondan bir saniye sonra gördüğüm ikinci yansıma benim gözlerimden seninkilere yansıyıp sonsuzca çoğalan yıldızlardı –etraftaki her şeyi şaşılacak kadar güzelleştiren, mucizevi, kör edici bir aşkın yıldızları. Belki de bu imge sana basmakalıp geliyordur; lütfen öyleyse bile söyleme.

"Sessizlik. *Uzun* sessizlik. Hiçbir şey diyemiyorum."

Son bir soru hakkın var.

"Beklemen gerekecek... zodyağın yarısı benim yüzümden sırılsıklam oldu... hazır suyu bulmuşken sen de yüz bakalım zavallı Ketus..."

Benim bir soru hakkım daha olsaydı, senin ve benim ölümlü taraflarımızı sorardım.

"İşe yaramaz: onlar da Andromeda ve Phineus'unkiler gibi mahrem şeyler; yayımlanamazlar. Şu kadarını söyleyeyim, orada doruk noktasında ölmedik; sadece birlikte konuştuğumuz buradaki ölümsüzlüğümüze başladık. Aşağıda ölümlü hayatlarımız

devam ediyor ya da çoktan sona erdiler –birlikte, ayrı, komik, trajik, güzel, çirkin, artık nasılsa. Bu başka bir hikâye, başka bir hikâye; bu hikâyenin karakterlerine anlatılamaz."

Öyle olsun. Son sorun ne?

"Hikâyenin böyle bitmesinden memnun musun Perseus?"

Sonsuz sessizlik. Hayatım bu bir epilog, hep bitiyor,hiç bitmiyor, tıpkı (özür dilemiyorum) evrensel zaman ve mekânda kıvrılıp duran II-G gibi. Benim kaderim sınırsız aşkımdan yola çıkarak sınırsız bir güzellik hayal etmek –ama iyi bir hayal gücüm vardır, sana değersiz bir ipucu vereyim: *Beta Persei*'nin üzerinde tuttuğum Medusa, yılan değil, yumuşacık kadın saçı. Ben memnunum. Bu meselede net kazancımız: Dilimizin notaya dökülmüş müziği gibi, bu sessiz göze görünür işaretlere dönüşmek; görecek gözü ve yorumlayacak anlayışı olanlara anlattığın hikâye *olmak*; seni sonsuza kadar göğe çıkartmak ve hikâyemizin hiç kesilmeyeceğini, insanlar yıldızları okudukça hep devam edeceğini bilmek... memnunum. Yarın akşam görüşürüz sevgilim.

"İyi geceler."

İyi geceler. İyi geceler.

Bellerophonname

1

"İyi geceler."

"İyi geceler."

Bazı hikâyeler diğerlerinden daha uzun ömürlü. Karımın, Philonoe'nin kalbinin kırılmasına şaşmamak lazım: Bugünün şerefine kendi elleriyle ambrosya yaptı, uşakları erken yolladı, en güzel geceliğini giydi; tatlı üstüne tatlı olacaktı. Ama Likya Kralı Bellerophon, doğum gününün arifesinde, sarayının yakınlarındaki bataklıkta yüzen *Perseusname* adındaki Yunan novellasını buldu, örnek aldığı kahramanın hikâyesi; son cümleye geldiğinde kırk yaşında ve çok yorgundu.

İşte başlıyor, yardım et ilham perim, yıldızlara mal olmuş Perseus'un kuzeni, mitik kahraman, ikiz Bellerophon'un deniz kenarı

hikâyesi: Kanatlı at Pegasus'u tekrar tekrar nasıl uçurduğu; üç parçalı hilkat garibesi Khimaira'yı nasıl iki kere öldürdüğü; iki kere âşık olup iki kere kaybettiği; iki kez ölümsüzlüğe talip olduğu, ulaştığı ve öldüğü –kısacası, kahramanlık döngüsünü nasıl takip edip nasıl ona dönüştüğü. Sonunda ölümlü konuşmadan kurtulup yazılı kelimelere dönüştü: Bellerophon sözcüğünü oluşturan harfler, sonsuza kadar temsil ettikleri adama değişik birleşimlerle sonsuza kadar ihanet ederek iki dünya arasında uçuşuyorlar.

"Hiç eleştiride bulunmuyorsun," diye sızlandım karanlıkta yatak odasının tavanına bakarak. "Hiç eleştiride bulunmayan bir kadının bir acayipliği var demektir."

Bir an sonra yanımdaki Philonoe kendini savunurcasına: "Arada bir eleştiriyorum," dedi.

"Hayır eleştirmiyorsun. Mükemmelsin; işte senin sorunun da bu."

Burada Philonoe'nin "kalbim kırıldı, evet" dediği anlatılıyor. "Ama her halinden mutsuz olduğu anlaşılan bir adamı eleştirmenin anlamı yok. Ama neden mutsuz olduğunu da anlamıyorum."

"Mutsuz mutsuz. Hayatım tam bir fiyasko. Mitik bir kahraman değilim. Hiçbir zaman da olamayacağım."

"Öylesin!" Diyalogları konuşmamızın genel havasını yansıtmakla birlikte ne Philonoe'nin yılmaz ruh ve gövde inceliğini ve kocasının azaplı benlik kaygısını ortaya koyabiliyor ne de uzunluğuyla orantılı bir serimleme yapabiliyor. Bu novellanın sonunda kâhin Polyeidos tarafından Bellerophon'un hayatının bir uyarlamasına dönüştürülmeyi kabul ettiğimde, hatalı hattâ uygunsuzca hikâye edileceğimi anlamış olsaydım başlangıçtaki programıma sadık kalırdım: Yani cennetten bir çalılığa düşmek, kör, topal bir kâhin olmak ve bir yandan bataklık gelgitlerinde sürüklenirken bir yandan da bana gelgit eyleyen Amazon Melanippe'ye –mehtabım, ilham perim, son ölümlü aşkım– bağıra çağıra hikâyemi anlatmak. Eğer Kâhin Polyeidos edebi-dönüşüm yolundaki en son ve en ustalıklı gayretinin özeleştiriyle lekeleneceğini bilseydi Bellerophon'u çamura yapışıp debelenmeye bırakırdı, Styx bataklıklarındaki Dante'nin Öfkeli'si gibi. Bataklığın malı babam, yaşlı dönüştürmeci: Demek buradasın; bu-

rada bile. Hikâyeye devam edelim.

"Açıkça belli ki," diye sürdürdü konuşmayı Philonoe gövdesi gibi narin sesiyle, otuz beş yılda güzelliğinden zerre kaybetmemişti, "Athena hâlâ senin tarafında. Karyalılarla olan karmaşık askeri ilişkilerimize ve onların Solimyalılar ve Amazonlarla yaptıkları yeni ittifağa rağmen Likya Krallığı refah içinde ve politik açıdan da dengeli. Çocuklarımız gayet iyi yetişiyorlar –Proitos ve Anteia'nın başına buyruk kızları gibi değil. Khimairakesen olarak yaptığın şöhret, hayran mektuplarına bakılırsa sarsılmaz görünüyor; bana okuduğun bölümlerden anladığım kadarıyla *Perseusname*'de bile adın birkaç kez olumlu bir biçimde geçiyor. Son olarak da evliliğimiz (unutma ki mitik kahraman olarak mesleğin senin için neyse evliliğimiz de benim için o: En değerli şeyim, koruduğum, hayatımın anlamı) Khimaira'nın nefesi gibi ateşli olmasa da, genelde şefkatli, rahat ve cinsel açıdan düzenli. Perseus ve Andromeda'nın ilişkisini zehirleyen küskünlükten kendimizi kurtardık, masum olduğumuz söylenemese de suçludan çok deneyimli sayılırız."

"Artık, yaptığın en gösterişli iş çok gerilerde kalmış olabilir – daha *Perseusname*'yi okumadım ama kırkına gelen hangi mitik kahraman miadını doldurmuyor ki? Yaptığın en iyi işin en gösterişli iş olmaması da aynı ölçüde muhtemelmiş gibi geliyor bana, belki de seni gelecekte bekliyor, hattâ şu anda yapıyor bile olabilirsin: Uzun vadede ülkeni, aileni ve kendini başarıyla çekip çevirmeni kastediyorum; anlayışı sabırla bilgeliğe dönüştürmekten; zengin tecrübe birikimini akılcı bir dış, iç ve kişisel politikayla değerlendirmekten –kısacası bir erkeği sadece anlı şanlı değil aynı zamanda muhteşem kılan şeylerden; sadece hayranlık duyulmasını değil sevilmesini sağlayan şeylerden söz ediyorum; falan filan."

Bunu *Perseusname*'nin o zengin üslubuyla kıyaslayınca üzerime kasvet çöküyor. Melanippe'nin üslubu hoşuna gitmiyorsa sen de git *Perseusname*'nin yazarıyla yat! Hayır, hayır aşkım, senin üslubun yüzünden değil; sen sadece kelimeleri olduğu gibi kâğıda geçiriyorsun ya da olageldiği gibi: Bir zamanlar canlılar kile yapışıp orada fosilleşmişler; kemiklerin yerini yabancı mineraller almış, kristallerle kaplanmış, pasın oksitleriyle renklenmiş, ka-

inatın gelgitiyle kabarmış, aşınmış ve tekrar şekillenmiş; bir sürü parçalar ve zarlar arasında uyuyan canavarın şeklini ayırt etmek güç. Sen söyledin. Zaten uyudum ve eskisi gibi mutsuz uyandım. Her zaman olduğu gibi Philonoe nazlanmadan beni affetti –Melanippe'nin Philonoe'yle alâkası bile yok; öyleymiş gibi görünmesin– tahrik oldu ve benimle sevişti, sonra ben kestirirken kendi elleriyle bana bir doğum günü kahvaltısı hazırladı: Ispanaklı çörek ve kaşar peyniri. Bir erkek böyle bir kadınla nasıl mutsuz olabilir diye merak ediyor Polyeidos? Merak etmesine hiç gerek yok diye bellemiş Bellerophon (fasaryadan da olsa *Perseusname*'nin o oyuncul ritmini ve aliterasyonlarını yankılıyor burada) çünkü küçük bir çocukken Bellerus'a Mitik Kahramanlık Kalıbını öğreten o olmuştu; bu kalıbın dörtte biri de olgun kahramanın insanların ve tanrıların gözünden birdenbire düşüşünü; istese de istemeşe de kendi şehrinden ayrılışını; tanrısal doğumunun sembolik karşılığı olan bir yerde, bir dağ başında tanrılaşmasını falan konu ederdi.

Polyeidos'a bunu Bellerophon mu anlatıyor? Kime uyarsa: Ayrıca tutkularının açıkgöz rahibesi Melanippe de şunu unutmamalı ki, burada Philonoe olarak resmedilen hanımın engel tanımaz uysallığı, sonu gelmez ihtimamı, meleksi, ödün vermez adanmışlığı –üçte ikimizin midesini bulandırıyor bu– uzun zamandır Bellerophon'un ümitsizliğe kapılmasına yol açmıştı, özellikle de yukarıda Andromeda'ya yaptığı göndermede Philonoe'nin kendisinin hiç dikkate almadığı sebep yüzünden. Tek kelimeyle, kaçınılmaz bir biçimde *memnundum*— evliliğimden, çocuklarımdan, krallık mesleğinden –ve o yaştaki ve konumdaki kahramanların memnuniyetin tam tersi şeyler hissetmesi gerektiğinden memnuniyetim beni bedbaht ediyordu.

Sessizlik. Amazon Melanippe bu safsataları anladığından pek emin değil. Mutlu olduğun için mi mutsuzdun?

Bu safsata pek acımasız olabilir: Ama çektiğim acı gerçekti. Perseus sefaletinden kurtulmuş gökyüzünde parıldıyordu; Bellerophon'sa Perseus'un hikâyesi elinde sefilce memnundu.

Bu yüzden mi karını ve aileni terk ettin?

Krallığımı da. İmparatorluğumu da. Hikâyem burada başlıyor, "insanlardan uzakta ruhumu yiyip bitirdiğim falan filan." Aleia

Bataklıkları'na kendimi vurduğumda.

Dur da şunu açık açık yazayım: *Her şey yolunda olduğu için bedbahttı.*

Doğru.

Sessizlik. Derler ki ruhani meselelerin –yani özel teşhisten ziyade genel rahatsızlık– bu safhası mitlerde genellikle nesnel bir karşılıkla ifade edilir: Oedipus'un Teb'i üzerine çöken pus ya da Perseus'un hayali taşlaşması gibi. Bellerophon'un durumunda da benzer bir şey var mıydı?

Hikâyemi kaç kişi anlatıyor acaba? Ne idüğü belirsiz bir ölümsüzlüğe kavuşup kendi hikâyeme ilk dönüştüğümde anlatıcı net ve nesneldi: Sade, disiplinli bir dille Pegasus'un uçamayışıyla ortaya çıkan orta yaş bunalımım anlatılıyordu. Kısaca, benden sonra hangisinin Likya tahtına geçeceği meselesini öne sürerek çocuklarım arasında isyan çıkarma, ablası Anteia'yla olan ilişkim dahil gençlik maceralarımı durmadan anlatarak karımı usandırma; gereksiz Solimya savaşını sürdürerek halk arasında ayaklanma çıkarma girişimlerimin nasıl boşa çıktığını anlatıyordu– çocuklarımın aklı başındaydı, karım bana hayrandı, Likyalılar'ın sessiz bir çoğunluğu beni destekliyordu. Kırk yaşımın arifesinde, tam orta yerden başlayan bu esas *Bellerophonname* gösterişsiz bir ustalıkla şu anki dramı (benim edebi ölümsüzlük arayışım) serimlemekle kalmıyor bir yandan da eski maceralarımı ortaya döküyordu –bu anlatısal zorluk, yaşamımın ikinci yarısının ironik bir biçimde birinci yarısı içinde özetlenmesiyle elde edilen basit ama işe yarar bir teknik sayesinde aşılıyordu; *Perseus* gibi ama yapısal temel olarak yedi yerine beş (yani ikiler ve üçler) sayısı ve geometrik motif olarak da logaritmik spiral yerine daire kullanılmıştı. Dahası *Perseusname*'nin sadece açılış cümlelerini değil dramatik yapısını da yankılıyordu: Yani kahramanın maceralarının ikinci serisinin başlangıcında değil de (Perseus'un yeniden gençleşmek uğruna gençken elde ettiği zaferlere sahne olan yerleri gezmek üzere aksi Andromeda'dan ayrılışı: Sihirli bitki hippomanesi aramak için aksi Bellerophon'un sabırlı Philonoe'ye aynı şeyi yapışı) iki seri arasında başlıyordu: Perseus nihayetinde okuyucuya hitap etse de hikâyenin çoğunu doğrudan Mısır'daki sevgilisi Calyxa'ya anlatır; bana öyle geliyor ki sonradan Dorchester vilayeti, Mary-

land, ABD adını alan ilin bataklıklarında yüzen sayfalardan nihayetinde okuyucuya hitap eden Bellerophon da İskitya Themiskyra yakınlarındaki Thermodon Nehri bataklıklarında kendi tarihini güzel Melanippe'ye anlatmakla başlar işe. Anlatı her gün tekrarlanır ve bütün gün sürer: Tam olarak iki gelgit boyunca, hayatımın ve icraatlarımın iki yarısına tekabül edecek şekilde. Adetâ suların İlk Yükselişi, babamın ve kardeşimin ölümü, Khimaira'yı öldürüşüm ve Prenses Philonoe'yle evlenişimi kapsıyor –kabaca on dokuz yaşımdan yirmi yedi yaşıma kadar; suların İlk Çekilişi Likya Krallığını ve ailemi düzene oturtuşumu, memnuniyetsizliğimi, Pegasus'un uçma yetisini yitirişini kapsıyor, yirmi sekiz yaşından otuz altı yaşına kadar; suların İkinci Yükselişi Bataklık Bilgesine (aslında Kâhin Polyeidos'un ta kendisi) akıl danışmak için Likya Krallığından ayrılışımı, at coşturucu bitki hippomanesi aramak için yaptığım yolculukları, Amazon Melanippe'yle yaşadığım idili içeriyor, otuz yedi yaşından kırk beş yaşına kadar; suların İkinci Çekilişi Olympos'a uçma girişimimi, yükseklerde Pegasus'tan düşüşümü, kronolojik hayatımın sonunu kapsıyor, kırk altı yaşından elli dört yaşına kadar. On sekiz yıllık devrelere ve dokuz yıllık alt devrelere bölünmüş olan otuz altı yıl, yanlış hatırlamıyorsam, otuz günlük on iki aydan oluşan üç yüz altmış günlü yıl üzerine temellendirilmiş, yetmiş iki yıllık bir zamanı kapsayan Polyeidos'un "güneş" hayat-takvimi ile her biri on dört yıl (her ne kadar Amazonlar yıllık birimleri kullanmasalar da) süren dört çeyrek üzerine temellendirilmiş Melanippe'nin, daha doğrusu Amazonlar'ın "ay" hayat-takvimi arasında bir uzlaşmaydı. Bu ay takvimi metaforik olarak ayın safhaları ve kadın cinselliğinin dört dönemine denk düşüyordu (doğumdan ergenliğe, ergenlikten cinsel olgunluğa, cinsel olgunluktan menopoza, menopozdan ölüme– Polyeidos'un tabiriyle Amazonların hayat standardı elli altı "yıl"dı; genellikle "on dört" yaşında adet görmeye başlıyor, "kırk iki" yaşında da menopoza giriyorlardı). Son olarak da, bu ideal *Bellerophonname*'nin en çarpıcı özelliği anlatının uzunluğu ya da döngüleri sabit olsa da, anlatıcının konsantrasyonu veya kafa karışıklığının bir işlevi olan enerjisine göre anlatı zenginliğinin gelgit dalgaları gibi çeşitlilik göstermesiydi. Evet, evet, hikâye en yüksek ve en derin

noktalarına kameri ayda iki kez ulaşıyordu, Polyeidos ve Melanippe'nin deyim yerindeyse, çekimlerinin birbirinden iyice uzak olduğu zamanlarda; yazın en uzun gününde tam da dolunayda hikâyemin güzelliğinin doruklarına ulaştığını hatırlıyorum –kuşkusuz Marlyland'in enlem ve boylamına da bağlı bu. Aynı şekilde, ayda iki kere anlatım alışılmadık ölçüde tekdüze ve sığ olurdu; hele gece-gündüz eşitliği olduğu zamanlarda ve bozulan saf Bellerophonik anlatı kâh Polyeidos, kâh Melanippe tarafından oraya buraya çekilirdi; hem de metin dramatik uyum ve gerilim elde etmek yerine durgunluğa ve çıkmaza sürüklenirdi.

Şimdi anlıyorum ki soruyu sorarken, ben ya da birileri ona cevap vermişiz zaten. Beş gelgit "sabit"ini (coğrafi konum, ortalama su derinliği, sahilin genel yapısı, dünyanın dönme hızı, deniz dibi sürtünmesi) dört periyodik değişkeni (güneşin ve ayın birbirlerine ve dünyaya göre nispi konumları, dünyaya olan nispi mesafeleri, ay yörüngesinin Ekvatora yaptığı açı) ve üç periyodik olmayan değişkeni (rüzgâr gücü, rüzgâr yönü, barometre basıncı) iyice bilmek kuşkusuz *Bellerophonname*'nin anlatı sürecini tam olarak anlayabilmek için çok önemli –ama edinilmesi çok güç olan böylesi bir kavrayışı arzulamak olanaksız. Şimdi tek hissettiğim cüzi met! Bellerophon kösteksiz, milsiz tekrar başlayabilse! Oysa zaman ve gelgit, falan filan.

Tanrı aşkına bırak böyle söylenmeyi Melanippe: *Kanatlı at uçmayacak!* Uçmuyor, diyeceksin, uçmuyor! Şöhretimin vasıtası, eski güzel günlerde sırtından Solimya ve Amazon'u bombalayarak Bronz devrinden Taş devrine geri yolladığım, Karya korsanlarını batırdığım, akıllara durgunluk veren Khimaira'yı öldürdüğüm – Pegasus yerden kalkmaz! Kalkamıyor, kalkamıyor! Sahibinin evlenmesinden sonra otlağa salınan, şişmanlayıp uysallaşan güzel üvey kardeşim, hilal şeklindeki toynaklarıyla değil ilham perilerine kaynak kuyuları açmak, onları yerlerinden kaldırmaya bile üşenir oldu zamanla. Yirmi yıldır her sabah kahvaltıdan sonra, tahtımın üzerindeki şerefli yerinden Athena'nın hediyesi altın Dizginleme Yularını indirmeyi (Perseus kabartmaları II. Seri, 3. panel) âdet edindim; o olmadan Poseidon'dan hamile kalan Medusa'nın Perseus kafasını kestiği anda doğurduğu aygıra kimse binemezdi. Karım ve ben eğerin üzerine yanlamasına otu-

rur, aşağıdakiler tarafından selamlanarak imparatorluk turu atardık. *Perseusname*'yi kemerime sıkıştırıp ahıra gittim bir gün, seyisler beni atın üzerine oturttu; mahmuzladım, kamçıyla vurdum; konuştum, okşadım, zorladım, ıslık çaldım: Hayvan eskisi gibi yıldızlara doğru şahlanmak şöyle dursun, tırısa bile kalkmıyordu; sadece daireler çizerek otluyor, güverteye düşmüş cansız yelkenler gibi arkasından sürüklediği kanatları ortalığa attüyü saçıyordu.

Bu *Perseusname* bu kadar ağır mı? Hayır, hayır sevgilim, ben ağırdım, hikâyeyi anlatırken de yaptığım gibi ayak sürüyordum. *Perseusname*, kahramanı gibi hafif. Hım. Bellerophon'un havalanamaması bir anda mı oldu, yoksa evliliği boyunca yavaş yavaş mı? Hikâyeyi biliyorsun. Keşke ölseydim.

Melanippe, burada da söylendiği gibi Amazon olduğu için, ne evliliğin ne de anlatı yapısının hoşluklarından haberdardır. Bellerophon'un sevgilisi ve güya tarihçisi olarak şu önermede bulunur: Hikâyenin bu bölümünün "şu anki" olaylar dizisi (sanırım "Birinci Çekilme" terimini kullanmıştın) hem birbirinden ayrı üç ilişkiyi bozma girişimlerini –sabık çocuklarınla, sabık karınla ve sabık halkınla– kapsamalı hem de en azından başlangıç kabilinden, "Birinci Yükselme"yi: Yani hayatının önceki bölümünü de göstermeyi başarmalı. Öyleyse neden çocuklarını kendi çocukluğundan hikâyeler anlatarak, karını Anteia dönemini anlatarak, vatandaşlarını da son maceralarının sıkıcı dökümlerini yaparak kendinden soğutmadın? Şu mitik "ideal" *Bellerophonname*'de böyle yapıldığını söylememiş miydin? Bu alt anlatıları Pegasus'un gitgide düşen yüksekliğiyle ilişkilendirip, bir yandan da Birinci Yükselme'yi, Birinci Çekilme'nin doruğunda bitirebilirsin: Yani Peg'i yerden kaldıramayıp bataklıkların yolunu tuttuğun sabah. Aynı zamanda, Birinci Yükselme, Birinci Çekilme ve İkinci Yükselme, burada, Thermodon'daki ilişkimizle çerçevelenen bir alt anlatı oluşturduğuna göre gerektiğinde onları Bellerophon ve Melanippe arasındaki konuşmalarla vurgulayarak gelgit idilimize mümkünse bir nebze olsun dramatik gelişim sağla. Yani, *dram* ve *gelişim* bir yanda, *idil* ve *ölümsüzlük* de öte yanda uzlaşamaz kavramlar değilse. Ne düşünüyorsun?

Sanırım öldüm. Sanırım hortladım. Hepsi benim olan ve hiç-

biri benim olmayan bir sürü sesim var; eskisi gibi kimin konuştuğunu ayırt edemiyorum. Gizemli ya da zor olmak değil istediğim; insanları heyecanladırmasam bile en azından eğlendirmeyi ümit etmiştim. Ama diyelim ki birisi kendisini delirtecek kadar karmaşık hayaller görmüş: Pegasus'la en yüksekte uçarken görülen labirentli bataklık kanalları gibi görünüp görünüp kaybolan şekil net: İnsan suların neden ve nasıl aktığını görüyor; ne taşıdıklarını ve nereye taşıdıklarını. Arada insan boğulur gibi oluyor; gemi yoluna devam ediyor ama rotası keyfi görünüyor, akıl almaz görünüyor.

Tamam, sevgilim: uçuyorsun. Philonoe ve çocuklar da yanında mı?

Evet, evet. Evet, evet, evet. Doğduğu günden itibaren ilk çocuğumuz da uçtu, annesinin benim göğsüme sokulduğu gibi o da annesinin göğsüne sokulurdu, ata binmeyi o kadar seviyordu ki karım bütün itirazlarıma rağmen ona *Hippolochus*; "kısraktan düşme" adını taktı. Çok geçmeden küçük Isander de atın üstünde yerini aldı; gürbüz Hippolochus arka tarafa asılıyordu. Sonra annesi kadar tatlı olan Laodamia geldi: Hanımlar önde, beyler arkada otururlardı, oğlanlar benim arkama hangisi oturacak diye bir kere bile kavga etmediler, kraliyet ailesi her gün böyle yükselirdi göklere.

Ama.

Ama eskisi kadar yükseğe, uzağa ve de hızlı değil. Onları düşünerek atı dizginlediğimi sanan Philonoe çocuklar ve kendisi adına bana teşekkür etmişti; ondan sonra da kendisi yerde kalmayı tercih etti, son zamanlarda Likya sınırının ötesine pek geçememiz yüzünden eski düşmanlarımız Karyalılar ve Solimyalılar arasında yeni bir ittifak kurulduğu söylentisi çıkmasını istemiyordu. Ama o olmadığında bile, Pegasus biraz yükseklik ve mesafe kaydetmesine rağmen asla o eski yüksekliklere ulaşamadı; çocuklar büyüdükçe kendimizi yine zeytin ağaçlarının hemen üzerinde uçar bulduk. Çok alçaktan uçup üzerlerine gübreleyerek halkımı kendimden soğutmamak için sırayla Hippolochus, Isander ya da Laodamia'yı yerde bırakıyordum, ama sular çekilirken kumsala vuran dalgalar nasıl uzaklaşırsa tırmandığımız doruk da her seferinde öyle alçalıyordu. Yeni takım yıldızların –Perseus,

Medusa, Andromeda, Cepheus, Kassiope– gitgide daha yukarılarda parladığını gördükçe içim burkuluyordu.

"Hayret," derdim, beni usulca tahrik etmeye çalışan Phileonoe'ye kraliyet yatak odasında, "hamilelik dişleri ve kasları ne kadar kötü etkiliyor." Eli –Melanippe'nin ki de– bir an duraklardı. Sonra neşeyle dediklerimi onaylar hattâ varis, göğüs sarkması, vajina sfinkteri, kalça ve baldırlardaki çatlamalar ve saçlarının parlaklığının kaybolmasını da çocuk doğururken yaptığı biyolojik harcamalar listesine neşeyle eklerdi –bunların lafı bile edilmezdi, böyle pırlanta gibi çocuklar için üç kere ölmeye bile razıydı çünkü. Ama bu işe sıvandığıma göre, diye eklerdi, ana baba olmanın kendimize ve evliliğimize olan psikolojik etkisini de buna eklemeliydim: Tükeniklik, kendiliğindenliğin yitirilmesi, ateşliliğin ortadan kalkması, genel bir ağırlık –geçen yıllar, artan sorumluluk ve yoğun yakınlık sonucu bir tür hızlanmış yaşlanma–; bütün bunlar o derin samimiyetin asla tam olarak telafi edemediği eksikliklerdi. Kendisi (konuşmayı sürdürdü –ne kadın ama!) Evlilik ve Ebeveynliğe Trajik Bakış açısını benimsemişti: Verdikleri keyif ve sıkıntılar bir arada düşünülürse kuşkusuz net bir kayıp çıkardı, çünkü yaşamın kendisi gibi sürekli aşınıyorlardı ve sonsuz değillerdi. Ama insan öyle ya da böyle bir şeyler kaybediyordu, pek ciddi olmayan ilişkilerin zevkleri uğruna evlilik ve çocuk sahibi olmaktan vazgeçmek onun gözünde çok daha büyük bir kayıptı. Hem bu bakış açısını (ki bunu tatil gezilerinden tarihi olaylara kadar her şeye uyguluyordu) ruhsal açıdan olumsuz ya da umutsuz da bulmuyordu: Bunu onaylamak evrenin zıtlıklarını onaylamak demekti, bu zıtlık da ona göre saçma bir çelişki değil zengin bir paradoksdu, dahası bu onamanın neden olduğu üzüntü ve korku insan ruhunda asil bir arınma yaratıyordu. Yapabilirim. Tabii ki yapabilirim. Yapabileceğimden şüphem yok. Yapamam; yapamayacağımı düşünmeye başlıyorum; acaba, neden sonra, yapamayacak mıyım diye merak etmeye başlayabilirim; yapamayacağıma inanmaya başlamaya başlayabilirim; düşünmeye başlayamam, merak etmeye başlayamam, başlamaya başlayamam. Kuşkusuz yapabilirim. Yapabilir miyim? Yapamam.

Yap şunu.

Pegasus ve ben gitgide daha alçaktan uçuyorduk. "Siz," dedim

çocuklara Hippolochus'un on üçüncü doğum gününde, "hilekâr kentaurlardan Sisyphos ve Autolykos'a kadar uzanan kanı bozuk at tüccarlarının kanından geliyorsunuz."

Gözlerini faltaşı gibi açmış öylece oturuyorlardı; öğretmenler ve dadılar Philonoe'yi çağırmaya koştular, o da elinde örgüsüyle gelip ben konuşurken yüzlerini izledi ama ne karşı çıktı ne de lafımı kesti.

"Büyükanneniz Eurymedon Korintlilerin vahşi kısrak mezhebinin kurucu üyelerindendi," dedim onlara. "Bir gece, örgütünün yıllık hasat-ay âleminde dalgalar arasında oynaşırken deniz-atı-tanrısı Poseidon'un bir aygır gibi arkasından yaklaştığını iddia etmişti. Ama babam –dedeniz Glaukos– onu, kendisini baş seyisle aldatmakla suçladı, tabii bu işi aygırlardan biriyle yapmadıysa ve seyisi yarış arabasının arkasından sürükleyerek öldürdükten sonra erkek seyisleri ve atları ahırlarımızdan temizledi."

Hippolochus, "Yaşasın!" diye bağırdı. Isander on üçüncü yaşgününde bir midilli istedi. Laodamia kucağıma tırmanıp parmağını emmeye koyuldu. Dışarıda otlakta Pegasus kişnedi. Philonoe morardı.

"Atlar biyografimde göze çarpan bir motiftir," dedim sanırım, "doğumumdan başlayarak. Poseidon'un babam olduğunu kabul edersek, damarlarımda gerçekten de at kanı var demektir, sizinkilerde de. İnsan olduğumuza göre atsı özellikler çekinik demek ki, ama içinizden birinin dünyaya bir kentaur ya da gerçek bir tay getirmesi hepten olanak dışı değil. Kalıtım konusuna olan ilgim, şimdi burada daha fazla açıklama yapmaya gerek yok, beni bu alanda bir araştırmayı desteklemeye itti, ortaya çıkan bazı bulguları her birinize evlendiğiniz gün aktaracağım."

Laodamia bebeklerin nereden geldiğini sordu. Isander her birinden iki tane olmak üzere oğulları, kızları, link atları, yarış atları olmasını istedi. Ergen görünüşünden hoşnut olmayan Hippolochus bu araştırmamı kendi çocuklarına doru değil de siyah yeleler ve kuyruklar vermede kullanmayı ümit ediyordu. Philonoe gülümseyerek, "Doru güzeldir," dedi. Yaşadığım şeyin kimlik bunalımı olduğu söylenemez. Bir kimlik bunalımı yaşayabilmek için insanın ilk önce bir kimlik hissi olmalı. Edebiyattaki deli dâhi ge-

leneği. Edebiyattaki ikiz geleneği. Hikâye içinde hikâye geleneği, metnin deli editörü geleneği, güvenilmez anlatıcı geleneği. "Şimdi," bütün bunlar *Perseusname*'de ne de güzel yapılmıştı, "ikiz meselesine geliyorum, babamı ve kardeşimi bir bakıma nasıl öldürdüğüme." Polyeidos, yaşlı şarlatan yapabileceğinin en iyisini bu mu? Cevap yok. Ama burada satırların, harf kıvrımlarının ve kancalarının arasında olduğunu ve bu bataklığa yayılan sular gibi beni işgal ettiğini biliyorum. Neyse ki hikâyenin sonunda seni ezicem!

"Bellerus ve Deliades," diyorum çocuklara, Likya'dayken; "Deliades ve Bellerus. Doğduğumuz günden itibaren bütün ülke hangimizin Korint tahtına çıkacağı konusunda kavgaya tutuştu, kardeşim ve ben de eğlenme ve kâr amacıyla kavga ederdik, tıpkı beni ülkeden kovduğunuzda siz oğullarımın da yapacağı gibi."

Ey Bellerophon! "O zamanlar Bellerus'tu, feryadı bırakın." Hepiniz. "İkizdik; ikiz oğlanlar; dışları aynı içleri bambaşka; Polyeidos da öğretmenimizdi. Yürümeye başladığı andan itibaren tutkulu, coşkun bir çocuktu Bellerus, Afrodit'in ateşli sevgilisi; Deliades ihtiyatlı, basiretli, her konuda ölçülü, bir Athena hayranı. Polyeidos da öğretmenimizdi. Glaukos ve atalarının gri mavi gözlerine sahip olduğu için herkes Deliades'in meşru olduğunu düşünüyordu; ama ilk anım, annem ve babamın yan odada benim seyisin mi yoksa Poseidon'un mu çocuğu olduğum konusundaki tartışmalarıdır: Herkese teşhir edilecek bir piç mi yoksa kaderi yıldızlara ulaşmak olan bir yarı-tanrı mı."

Her ne kadar sevgilisini sevse de ve tarihini sadakatle kaydediyor olsa da Melanippe'nin kendisi de onun çocuklarına yaptığı konuşmayı duyduktan sonra bu konuda şüphelere kapılmış olabilir. Evet, Bellerus'un bile şüpheleri vardı; ama gerçek vârisin kim olduğu konusunda birbirimize takılıp yarışmalar yapsak da Deliades kimin ölümlü olduğundan emindi: Çocuğu çok severdim; bana tapardı.

"*Ve Polyeidos da öğretmeninizdi,*" diye bağırdı çocuklar koro halinde. Onları yemek yemeden yatağa göndereceğim: Kelimeleri çok büyük olduğu ve çok uzun sürdüğü için bu hikâyeden nefret ettiğini söyledi Isander. Hippolochus onu öptü ve uyumadan önce hikâyeyi küçük kelimelerle tekrar edeceğine söz verdi. Kıvırcık sevgilim Laodamia kucağımda uyukluyor; Philonoe parmağını ağ-

zından çıkarıp yerine emzik koyuyor. Hepsi öldü şimdi: öldü, öldü, öldü! Öyleyse bırak da biraz daha otursunlar Bellerophon, Polyeidos bölümünü dinlesinler.

"Öğretmenimiz oldu Polyeidos, Polyeidos, Korint sarayının baş kâhini olduktan sonra. Babamın etkilenerek onu kiralamasını sağlayan birçok mitte rol almış olmasına rağmen, Korint'e gelmeden önce neler yaptığını ve gençliğini hatırlamadığını söyledi bize. Bazıları onun Proteus'un çırağı olduğunu söylüyordu, bazılarıysa Denizler Bilgesini kötülemiş bir hali olduğunu. Böylesi hikâyelere, bütün dönüşümcülerin hilekâr Proteus'tan türemiş olduğunu söyleyerek omuz silkerdi Polyeidos. Ama basmakalıp Proteus dönüşümlerini –hayvana, bitkiye filan– vodvil eğlenceleri olarak görüp reddederdi ve ne kadar yalvarırsak yalvaralım ne bir kartala ne de tekboynuza dönüşür, ertesi gün havanın nasıl olacağını söylemek gibi basit kehânetlere gönül indirmezdi. Başka birkaç sebebin yanı sıra özellikle bu sebepten öğretmen tayin edilmişti; daha küçücük çocuklarken bile bizi büyü konusunda daha ciddi bir bakış açısı kazanmamız için zorladı. Büyücülerin kendi sanatlarını hiçbir şekilde anlamadıklarında ısrar ederdi, ama deneyimleri sayesinde kendisi bu konuda birkaç gözlem yapabilmişti. Mesela ne zaman güçleri hakkında yeni bir şeyler öğrense bu güçler ya ortadan kaybolmuş ya da bir biçimde değişmişti. Aynı zamanda dönüşüm gerçekleştirdiği zaman şeklini aldığı şeylerin ne olacağına da o kadar malik değildi. Bazı durumlarda kaşlarını çatar, homurtu gibi bir ses çıkarır ve kafasında olan şeye kâh benzeyen kâh pek benzemeyen bir şeye dönüşürdü. Bazen muhtaç olduğunda büyüsü işe yaramazdı; bazen hiç ihtiyacı olmadığında kendi kendine işlemeye başlardı; aynı şey kehanetleri için de geçerliydi. "St. Helena günü 1821'de Napoleon'un öldüğü iddia edilecek," derdi mesela; sözünü ettiği adamdan, yer ve günden ya da bu haberin öneminden bizim gibi habersizdi; "aslında İkinci Devrim için üssünü kurmak üzere Maryland'ın Doğu Sahiline kaçtı." Deliades ve beni en çok hayal kırıklığına uğratan "geleceğin tarihi karakterleri," dediği kişilere dönüşmesiydi: Mesela şu Napoleon ya da Amerikan kolonisi Virginia'dan Yüzbaşı John Smith: Bunların eğitimimiz için hiçbir faydası yoktu. Ama bu kalıbı anlar anlamaz yeteneğini kaybetti

ve ondan sonra sadece belgelere dönüştü, özellikle de mektuplar: İmparator'un teslim olmasından sonra yazılmış, Napoleon'un Kral Theodore'dan Sir Robert Walpole'a hayali mektubu; Eflatun'un yedinci mektubu; Hamlet'in Rosencrantz ve Guildenstern'e yolladığı Danimarka'dan İngiltere'ye giden mektup; İsidorya Hükümleri; *Zion Bilgelerinin Protokolleri*; Madame de Staël'in *Lettres sur Jean-Jacques Rousseau*; 1812 savaşını başlatmak için sahte kral Compte de Crillon'dan Başkan Madison'ın yönetiminin 50.000 $ karşılığında satın aldığı "Henry Mektupları"; yine aynı başkana, Halifax'taki İngiliz donanmasının komutanı Başamiral Sir Alexander Cochrane'den, Amerikalıların Kanada'daki Newark ve St. David'e verdiği hasarlar karşılığında savaş tazminatı ödenmezse İngilizlerin Washington'u yakarak misillemede bulunacaklarını ikaz eden bir mektup –eski tarih konmuş ya da özellikle geciktirilmiş bir mektup olduğu söyleniyor, çünkü adresine ulaştığında başkent küller içindeymiş; ABD Generali Hull'ın bulup da paniğe kapılarak şehri terk etmesi için özellikle eline geçecek şekilde ayarlanmış Kanadalı General Brock'un Kızılderili ve Kanadalı kuvvetlerinin toplu halde nasıl Detroit'e ilerlediğini tarif eden sahte mektubu; 11 Eylül 1813 tarihli yine benzeri bir mektup, Plattsburg savaşında Kanadalı General Prévost'ya karşı bol miktarda takviye kuvveti isteyen Vermontlu Albay Fossett'den General MacComb'a yazılmış: mektubun gerçek yazarı olan ABD Gizli Servisi tarafından, İngilizlere sadık olduğu bilinen İrlandalı bir kadına verilmiş; kadın kendisinden beklendiği gibi mektubu Prevost'a verdiğinde Prevost mektubun gerçekleri yansıttığını düşünüp Kanada'ya geri çekilmiş, oysa böyle bir takviye birlik yokmuş. Falan filan. Doktor mektupları. Kardeşim ve ben pek ilgilenmiyorduk."

"Büyükbabamla Deliades amcamı öldür baba," diye yalvardı Isander. Ağabeyi onu susturdu. Hepsi öldü artık; yatağa yemek yemeden gönderildiler. Hippolochus üst katta hayali bir kanatlı atın üzerinde hayali canavarlarla savaşırken yanında at süren Isander'e, keyfi ve aşırı bir ceza gibi görünen şeyin aslında mitik kahramanlığın katı disiplini olduğunu ve benim onları Polyeidos'un bana yaptığı gibi buna hazırladığımı söylüyor. Annesi anlatmış bunu ona. Öldüler.

Oğullar istiyorum, Bellerophon. Karnımda çocuk istiyorum. Geri çekilme. Amazonluktan bıktım.

Yapay parçalar biçiminde bir roman. Günlük şekilde, mektuplar şeklinde, defter şeklinde, notlar şeklinde bir roman; dipnotlu bir metin şeklinde bir roman; çeşitli belgeler şeklinde bir roman, roman şeklinde bir roman. Aklını kaçırdığına inanan birinin asla aklını kaçırmaması geleneği. Durmadan intihar edeceğini söyleyenlerin kendilerini intihardan vazgeçirmesi –yoksa intihara ikna etmeleri miydi?– geleneği. Glaukos ve Deliades'i öldür.

"Kahramanlık çıraklığımız yeterince gerçekti –hep Deliades'in önayak olmasıyla çünkü Bellerus bunu hiç ciddiye almıyordu. Kardeşim sırf beni sevdiğinden asla bu role sıvanmıyor, bu konulara Polyeidos'u sevk ediyordu." Ölü oğlumun mumları hiç kesilmemiş pastasının üzerinde titreşiyor; sarayın karanlığında oturuyorum; karım sükünetle örgüsüne devam ediyor; beni kim dinliyor bilmem.

" 'Yaşa!' diye bağırdı Deliades Polyeidos'un bir konuşmasından sonra: "Artık babamızdan nefret etmemize gerek yok!" Her zamanki gibi kuzen Perseus'u örnek vererek kahramanlığın birkaç zaruret ve özelliğini saymıştı Polyeidos: Kahraman olağandışı koşullarda doğmalıydı; kral çocuğu olmalıydı ama tanrıdan olduğu yollu söylentiler çıkmalıydı; annesinin ya babası ya da kocası tarafından daha küçük yaşta hayatına kastedilmeliydi; falan filan. Her zaman arabuluculuk yönü ağır basan Deliades için bu kurallar Glaukos'un Eurymede'yle yaptığı kıskançlık dolu kavgaları açıklıyor ve mazur gösteriyordu, bu kavgalara kulak misafiri olmak hepimizi seven kardeşim için acı verici olmuştu.

" 'Sadece ondan korkmalısınız,' diye cevap verdi Polyeidos, 'annenizin babası evliyalara karıştığına göre. Eğer Poseidon'un oğlu olduğunu varsayarsak, en azından Bellerus korkmalı.' Neşeyle omuz silkerek kimseden korkmadığımı söylediğimi hatırlıyorum. Genç adamlardık; Deliades ölümlülere has bir yakışıklılığa sahipti ama Isthmia kumsallarında bakır rengi bukleleri batan güneşin ışığıyla yanan Bellerus -tanrısaldı!

" 'Ondan korkmamıza da gerek yok,' diye ısrar etti Deliades: 'Cinayet girişiminin, sonradan kahramanın tanınmasına yarayan,

genellikle ayakta ya da kalçada kalan bir yara izinden başka bir şey bırakmadığını sen kendin söyledin –hem Perseus bu olmadan da kahraman olmuş. Tek korkmamız gereken bu iş geri teperse babamın kazara ölme olasılığı'– Perseus, Oedipus ve düşüncesini desteklemek için Polyeidos'un biyografilerini belgelediği, nesiller sonra dünyaya gelecek sayısız kahramanın ailevi suikastçıları gibi.

"Öğretmenimiz gülümsedi. Dönem dönem değişen bir adamı nasıl tarif etmeli? O mevsim kel, pis sakallı, leş kokulu, keçi gibi biriydi sanırım; aslan gibi olmadan hemen önce; sonraki mevsimde –ona sonra geleceğiz. Kahramanlığın gerekliliklerini yerine getirmenin kahraman olmak anlamına gelmediğini söylerdi; çünkü kutuya konup denize salınan ve bulunup kurtarılan her Perseus ve Musa'ya karşılık binlerce kahraman adayı yüzen tabutlarında havasızlıktan ölüyordu; bu da deniz trafiğini mahveden bir olay olmakla kalmıyor kıyıları da kirletiyordu. Deniztanrısının oğlu olduğumu *kanıtlamamıştım*; Glaukos'un beni öldürme girişimi başarılı olabilirdi. Eğer başarılı olmazsa ve ben gerçekten de bir kahramansam bile hayatta kalması aleyhindeki mitografik ihtimaller pek kabarıktı: Ama Danae'nin babası Akrisios gibi intikama yenik düşmeden önce uzun yıllar yaşama olasılığı vardı. Bu yüzden de, bir ihtimal oğul katli devresi sadece simgesel düzeyde geçirilebilirdi, yani ceddimin yanındayken başıma gelen ama onun tarafından yapılmayan bir kötülük: Büyükbabası Autolycus'la avlanırken Odysseus'un kazara ayı tarafından yaralanması, zamanı geldiğinde bu fikri destekleyecek iyi bir örnekti. Bununla birlikte, dedi, benim konumumdaki biri –tabii Glaukos'un da– her an tetikte olmalıydı; bilhassa bu girişimin bu yakınlarda yapılması beklendiği için. Ergenlik çağını atlatmıştık neredeyse; istatistiki açıdan çoktan geçmiştik bile.

" 'Bize nasıl olacağını anlat!' dedi Deliades, bunları duyabilse küçük Isander'in de diyeceği gibi. Yapabilirse yapacağını söyledi Polyeidos, ama ne kadar uğraşırsa uğraşsın iki tuhaf hayvan imgesinden başka bir şey yakalayamadı: Birincisi tam o anda dünyaya gelmiş olan, güzel, beyaz, kanatlı bir aygırdı, ikincisiyse soluk alıp verirken çıkardığı duman yüzünden pek de net görülemeyen üç parçalı bir canavar. Bunların Glaukos ve benimle ne

alakası olduğunu söyleyemiyordu.

"Güzel dudaklarımı bükerek –kendimi ne kadar da iyi canlandırabiliyorum kafamda!– 'Ahırlarımıza girebilmesi için bir aygırın kanatlı olması lazım zaten!' dedim. Unutma ki ben doğduğumdan beri ahırlarımıza tek bir aygır bile sokulmamıştı – doğaya aykırı olduğu ve kısraklarda huysuzluğa neden olduğu için karşı olduğum bir politika. Atları benim kadar çok seven Deliades kanatlı bir at fikriyle büyülenmişti; Argonautların Cenaze Oyunlarında bu gece düzenlenecek araba yarışlarında babamın böyle bir atı olması ne iyi olurdu dedi. Burada konudan ayrılıyorum..."

Cesedim üzerine. Evet. Zaten üçlü bir ayrımdayız, bataklıktaymış gibi batıyoruz yorumun içine! Ebedi Birimin Bozulması: Evet, ya her şey bozuluyor, bozuluyor; her şey bozulmuş; her yerde bozulma var. Tanrı biliyor ya eskisi gibi değilim; bunun için yapılacak bir şey yok. Ama kelimeden yana sıkıntı çekmedim hiç! Söyleyecek çok fazla şeyim var, işte *benim* derdim; her şeyi hemen söylemem gerekiyor, yoksa unutuyorum. Daha şimdiden yazmak istediklerimin yarısını unuttum; kalem hızıma yetişemiyor; kenarlara çılgınca notlar düşüyorum, notlara notların notları; her laf iki laf daha vücuda getiriyor, dört; onlar yüzünden uyuyamıyorum; eklemlerim tutuldu; burası soğuk ve nemli; şu anda ılık, genç arkadaşımla yatıyor olmalıydım; oysa kırmızı gözler ve baş ağrısıyla bir şeyler çiziktirip duruyorum gece boyu; sabah kimbilir ne halde olacağım, uzun çekilme bittiğinde! Ne diyordum? Gitti işte. Konudan ayrılmadan ayrılmak insanı esas mevzuya geri götürmüyor; bataklıktan çıkmanın yolu bu değil. "Kendini akıntıya bırak" dendi bana. Kim dedi? Sevgilim mi? Canavarca. Gırtlağıma kimin yapıştığını biliyorum.

"*Korint vesayeti*," diye yazıyorum: "*Polis*'teki tartışmaları taklit ederek bu konu üzerine birbirimizi alaya alıyorduk, Bellerus ve Deliades. Deliades benden bir saat filan önce doğmuştu ama ikiz olduğumuz için doğum önceliği birçok kişiye formalite gibi geliyordu. Korint barlarında ve kaldırımlarında en çok tartışılan konu meşruluk meselesiydi. Hiç kimse değişik babalarımız olduğunu reddetmiyordu, belki bütün ikizlerin değişik babalardan olduklarını düşündüklerinden belki tiplerimizin farklılığından, belki de bu konudaki kraliyet kavgaları herkesçe bilindiği için.

Tutucu bakış açısı, Glaukos Korint kralı olduğuna göre kimin ilk önce doğduğuna bakılmaksızın meşru oğlunun meşru vârisi olduğu yolundaydı; bu bakış açısında tek mesele hangimizin meşru olduğuydu ve sayfalar önce de belirttiğim gibi gri mavi gözleri yüzünden herkesin meyli Deliades yönündeydi. Daha köktenci bakış açısı, eğer birimizin babası Poseidon'sa hem biyolojik meşruluğun hem de doğum önceliğinin bir anlamı olmadığıydı, esas mesele hangimizin yarıtanrı olduğunu bulmaktı. Bu sefer çoğunluk beni öne sürüyordu, ama Glaukos-Deliades tarafını tutanların keyifle öne sürdükleri gibi çoğunluğun benden tarafa olması kanıt sayılmazdı. Dahası, böylesi birçok vakada (mesela Herakles ve Iphicles için geçerli olan şey –ikizlerden birinin ölümsüz olup diğerinin olmayışı– her vakada geçerli değildi; ikisi de ölümlü ya da ölümsüz olabilirdi; bu yüzden de, Polyeidos tarafından şakacıktan önerilen ve diğerleri tarafından ciddiye alınan, ikimizi de Korint Körfezi'ne atmak ve hangimizin yaşayacağını görmek deneyine hem sonuçsuz hem de uygunsuz olduğu söylenerek karşı çıkıldı, çünkü en iyi ihtimalle kralın meşru oğlu ölecek, en kötü ihtimalle sorun halledilmeden hanedan ortadan kalkmış olacaktı.

"Bu bakış açıları, politik, tarihsel hattâ mantıksal kaygılarla ateşleniyor ve karmaşıklaştırılıyordu: Mesela kısrak-tarikatının kendisi, insanların hamileliğin nedeninin büyü değil de çiftleşme olduğunu henüz anlamadıkları eski anaerkil çağdan kalma bir şey kabul ediliyordu. Tarikatın daha militan üyeleri Glaukos'un krallığını bile reddediyor, Eurymede'yi darbe yapmaya zorluyorlardı. Birkaç kişi ikizlerin birlikte yönetmesinden yanaydı, ama grupların çoğu, gerçek ve mitik örnekleri sıralayarak, sorunun barışçıl yollardan çözülmesi için her yıl dönüşümlü olarak birimizin yönetmesini istiyordu. Yazı tura atmak gibi mantık dışı çözümler bile ciddi ciddi ortaya konmuştu: Hangimizin yarıtanrı olduğunu sadece tanrılar bildiğine göre hangimizin Korint'i yöneteceğine de onlar karar versindi, falan filan.

"Bu tartışmalar gün geçtikçe kızışıyor ve politik güç odaklarından ayrılamaz bir hal alıyordu. Bana karşı açıktan açığa tavır koymamasına ve ikimize eşit davrandığını her fırsatta göstermeye çalışmasına rağmen Glaukos kıskançlık ve korkusunu giz-

leyemiyordu, özellikle de Polyeidos'un, sıkıştırılınca, bir yarıtanrıya "babalık yapma"nın risklerini itiraf etmesinden sonra. Eurymede'ye gelince, oğullarının ikisini de seviyor ve veraset meselesinde taraf tutmuyordu; babamın kim olduğu konusunda bile Deliades'ten daha az kaygılıydı. Ama bir konuda soru sorulmasına bile tahammülü yoktu: Denizde üzerine çıkan Poseidon'du kesinlikle, başka biri değil.

" 'Bir kadın bunu bilir,' derdi kendinden emin bir ifadeyle; Glaukos da saçını başını yolardı.

"On üçüncü doğum günümüzde" –oğullarımın gölgeleri beni bağışlayın!– "hediye olarak ne istediğimiz sorulunca, ben her zamanki gibi av aletleri, yarış kısrakları, yeni tunikler istedim; Polyeidos tarafından gizlice dolduruşa getirilen Deliades şecerelerimizi isteyerek herkesi şaşırttı. Glaukos kızardı: 'Boşlar. Nedenini biliyorsun. Başka bir şey iste' 'Polyeidos'un boşlukları doldurmasını istiyorum,' dedi Deliades: 'Kâğıtları getirip ondan cevaba dönüşmesini isteyin.' Glaukos kâhinine yiyecek gibi baktı. Eurymede Polyeidos'a böyle bir dönüşümü gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğini sordu sertçe; eğer yapabilecekse neden daha önce yapıp da ülkeyi huzura kavuşturmamıştı? Glaukos böylesi bir numaranın, bu karmaşık meselede bir başkasının daha fikrini almaktan öte bir şey olmadığını söyleyerek karşı çıktı, Polyeidos'un gerçekten böyle bir fikri varsa nefret ettiğini söylediği sirk numaralarına başvurmadan açık açık söyleyebilirdi. Ontolojik dönüşüme dair ilkel–varoluşçu bakış açısı adını verdiği şey konusunda bir nutuk atmaya başladı Polyeidos: Belli sınırlar içinde herkesin kimliği doğaçlama ve sorumluluğa açıktı; insan kendini yaratmakta özgürdü, falan filan. Kaprisli bir çocuk olan ben kılıcımı çektim: 'Boşlukları doldur yoksa ölürsün.' Polyeidos gözlerini kırpıştırdı, kabızmış gibi homurdandı ve gözden kayboldu. Deliades beni öptü ve birden elinde beliriveren bir kâğıdı neşeyle saray erkanına gösterdi: *Glaukos ve Eurymede'nin oğlu* yazıyordu adının altında, benimkindeyse: *Eurymede ve Poseidon'dan*.

"Böylece kavga bitmese de (dolandırıcılık ve hilekârlık iddialarıyla daha da ateşlenmişti) Polyeidos'un saraydaki etkisi, en azından Glaukos üzerindeki etkisi sona erdi; bu olayda iki oğlunun da davranışlarından fazlasıyla memnun kalan Eurymede'nin de-

layeti olmasa öğretmenlik görevini sürdüremeyecekti. Bildiğimiz kadarıyla bu 'canlı' dönüşümlerinin sonu ve ilk belgesel dönüşümüydü. Bazılarının iddia ettiği gibi yazının icadı değildi bu, ama daha önce hiç rağbet görmeyen yazı denen o sorunlu aracı birkaç mevsim önce Korint'e getirmekten kesinlikle o mesuldu. Yazının kendisini, birkaç kuşak sonra, kıyıya vuran bir ozanın ıssız bir Ege adasının sahilinde kumlara işerken bulacağını, bunun da Truva Savaşı'nı sona erdireceğini söyledi. Sınırlı da olsa geleceği görme kabiliyeti, henüz tarihte boy göstermemiş bazı fikirleri ödünç almasını mümkün kılıyordu kâhinin. Neden bu önemli yeteneği dünyayı ele geçirmek için kullanmıyordu? Çünkü iktidarla değil bilgiyleydi işi; ikisinin aynı şeyler olduğunu söyleyen Francis Bacon'a katılmıyordu; tam aksine, kendi hayatında bir şeyi ne kadar iyi anlarsa o kadar güçsüzleşmişti; tek başına anlamsal ve mantıksal sorunlar bile, böylesi bir gelecekten çalma numarasıyla ortaya konduğunda, aklı başında hiçbir adamın durup dururken kurcalamayacağı bir arı kovanıydı. Falan filan. Kimse anlamamıştı. 'Öyleyse şöyle anlatayım,' diye mırıldandı: 'Geleceğin tarihine bakınca Polyeidos'un bu numaradan hiçbir şey kazanmadığını görüyorum. Kazanamadığıma göre kazanamam; bu yüzden de kazanmaya çalışmam.' 'Şimdiye şükürler olsun,' dedim kardeşime. 'Nice mutlu yıllara,' diye karşılık verdi bana –kâhinvari bir kehanet yetisi olmadığından topu topu beş yılı kaldığının farkında değildi."

Melanippe'nin sevgilisinin gözleri gri-yeşil: Açıkla. Doğru düzgün. Mutlu yıllar, ölü Hippolochus; mutlu yıllar sana. Konudan saparak onları kurtaramazsın sevgili Bellerophon; sadede gel: On sekizinci doğum günün. Sibyl. Araba yarışı sahnesi. Lanet olsun sana; Polyeidos, çimlerin arasındaki yılan, seneler sonra bu hikâyeyi anlatarak tatlı Philonoe'yi sıktığım zamanlarda bile kötü adamın o olduğunu bilmiyordum!

"On sekiz yaşındayız öyle mi? Kumsalda mıyız? At yarışı ha? Sibyl. Polyeidos'un bir kızı vardı, kimbilir kimden. Sibyl. Bizden daha küçüktü. O yaz bizimle arkadaşlık ediyordu. Deliades ona hayrandı, o da bana. O seyrederken kızla sevişirdim, kumsalın yakınındaki küçük bir koruda, Afrodit'in kutsal pınarının yanında. Nilüferler yetişirdi orada, keçiyolu labirentleri arasına yayılmış olan sarmaşıklar ve yaban asmalarıyla perdelenirdi. Zengin bir-

pislik vardı orada: Çocukların öldürdüğü fareler ve kargalar çürümekteydi; vahşi köpekler her yere pislemişti; hangi ağacın dibindeki sarmaşıkları aralasan baykuşların yiyip bitirdiği tarla farelerinin kemiklerini bulurdun. Bildiğimiz en heyecan verici yerdi; çok derin nefes aldığımızda o ekşi kokusu genzimizi tıkardı ama hafif hafif soluk alındığında insanın içini ürperten bir kokusu vardı. Orada oynarlardı Bellerus ve Sibyl, Dee-Dee onları seyrederken: Kıskandırmak değildi niyetim ama onu yaralıyordu. Sibyl'a ona da izin vermesini söyledim; umrunda değildi, hem Deliades bakirdi. Tık yok. Kızı onun için tutmuştum bile; ama dönüp bakmadı. Eğer kız onunla evlenirse Korint tahtındaki hakkından feragat edeceğini söyledi deli çocuk. Pazarlık yok. 'Bellerus bana sahip olduğu gibi Korint'e de sahip olabilir,' derdi Sibly asık bir yüzle: 'İstediğinde elini uzatması yeter.' Kardeşime doğum günü hediyesi ne vereceğimi o gece kararlaştırdım. Şimdi o ikindideyiz: Yukarıda da görüldüğü gibi Deliades kahramanlık meselesini Polyeidos'un ağzından aldı, onun Pegasus ve Khimaira imgelerine bürünmesini sağladı, Argonautların Cenaze Yarışları'ndan söz etti, başlıyorum. Glaukos'ın, Iolchis'te ya da Yason'un Pelias için düzenlediği cenaze oyunlarında Theban Potniae'de öldüğünü söyleyen mitleri bir kenara bırak: Her sene düzenlenen İsthmia oyunları sırasında oldu, o zamanlar Pelias'ın anısına Argonautların Cenaze Yarışları derdik biz bu oyunlara. İsthmus için çok önemli bir gündü, özellikle de Deliades için; gelebilen eski Argonautların hepsi gelmişti, başka ünlüler de vardı; soyunma odalarının arasında şöyle bir dolaşmak Ünlüler Müzesini gezmek gibi bir şeydi; kendinden geçmiş olan Dee-Dee, programı ezbere biliyor, Akastus'tan Zetes'e kadar herkesi tanıyor, bir maç spikeri gibi biyografileri ve eski galibiyetleri sayıp döküyor, gelecek sene birlikte yarışabilmemiz için bir an önce o kanatlı atı yakalamamı istiyordu; uzun mesafeli, sınırsız araba yarışı için bütün parasını Glaukos'un üzerine yatırmıştı.

" 'Hiç şansı yok,' dedim. 'O kısraklar çıldırmış.' Deliades de bana hak verdi ama sadakatle babasına oynadı; iki yıldır katıldığı ve bütün mevsim çalıştığı bu en büyük yarışı kaybetmenin babasının kalbini kıracağını söyledi. Sonucu öğrenmek için Polyeidos'a baskı yaptık. 'Saygısızlaşmayın,' cevabını verdi. O za-

manlar hiç tereddütsüz kılıç çekerdim. 'İki yüz metre farkla babanız kazanacak,' dedi aksi aksi 'Hippomanes ve sizin yardımınızla. Bu gece kızımla yine koruda buluşacağınızı görüyorum, orası bitiş çizgisinin de öte yanında.' Dolunayın ışığında, pınarın kıyısında büyüdüğünü söyledi bu kuvvetli bitkinin, ancak tanrıçanın bir müridi bulup koparabilirmiş onu: Birçok türün erkekleri için bir afrodizyak ve halusinojen olan bitki kısraklar üzerinde daha ciddi bir etki yapıyordu, bu yüzden de, satışı, taşıması ve kullanımı kanunlarca yasaklanmış olmasına rağmen kısrak tarikatındaki kadınlar arasında gizemli nedenlerden pek yaygındı. Sibyl daha küçücük bir çocukken bile koklayarak onu bulabiliyordu, Polyeidos onu Afrodit'e çırak vermiş ve Eurymede'nin bitki sorumlusu olmuştu –ama bitkiyi bulmak o kadar zordu ki, tarikatın taleplerini ancak 'hip' adını vedikleri bu bitkiye dönüşerek karşılayabiliyordu, herkes onu sırayla kokluyordu. Glaukos'un gözüne girmek için o gece bitkiye dönüşmeyi önerdiğini itiraf etti, ne hikâye: Mola verildiğinde babam atlarına bundan şöyle bir koklatacaktı; uzun zamandır aşk açlığı çeken kısraklar iyice çılgına dönecekti; Sibyl'a göre nadide yeni bir sürgünün patlak verdiği korulukta işareti bekleyip onu koparacak, biraz ileri çıkıp elimde onu ezecektim; bu taze kokuyu duyan Glaukos'un kısrakları yarışı birinci bitirecekti. 'Yaşasın!' diye bağırdı Deliades. 'Neden ben?' diye sordum. Çünkü diye açıkladı Dee-Dee, Kahramanlık Kalıbı'nın gerektirdiği oğulkatli girişiminin yerine geçebilecek sembolik bir olaydı bu. Çılgına dönmüş kısraklar ve dizginlerde babam sanki beni öldürecek gibi üzerime atılacaktı ama o ve Sibyl'la koruya gizlenecek kadar vaktim olacaktı benim. Kimse incinmeyecekti; Glaukos rahatça kazanacaktı; yardımımıza duyacağı minnettarlık bana karşı duyduğu son korkuyu ve öğretmenimize karşı duyduğu garezi alıp götürecekti. Polyeidos sarardı, sonra hemen oracıkta kardeşime Mitoloji I'den bir alfa-artı notu verdi.

" 'Danışıklı döğüşten nefret ederim,' diye yakındım Dee-Dee'ye korulukta. 'Ben de,' dedi Sibyl. 'Evet, öyle,' dedi Deliades. Dolunay, bulutlar, sıcak; ay bulutların arkasına girdiğinde kumsalda yakılan Argonaut ateşleri dışında hiçbir şey görünmüyordu; sonra bulutlar arasından ışık sızıyor, bütün koruluk

fosforlu bir yeşile bürünüyordu. Doğum günü hediyesine ön hazırlık olarak, ne zaman ortalık kararsa Dee-Dee'yi de araya sokuyordum: Elim Sibyl'ın bir memesini tutuyorsa onun elini ötekine koyuyordum, ya da Amazonlular gibi giydiği elbisesinin altına..."

O zaman da mı! diye bağırdı Melanippe. Bellerophon bunca sayfadır nerede olduğunu merak ediyor? Anteia Tirynslere bu modayı getirmeden çok önce Glaukos'un fermanı uyarınca atlara bakmak için gerçek Amazonlar gelmişti Korint'e; diğer genç hanımlar da onların modasına uydu. İşte bu yüzden, Anteia'nın düzmece Amazonları arasında Melanippe'yi gördüğünde Bellerophon tek gerçek Amazon'un o olduğunu hemen anladı. Melanippe'nin kendisi bundan pek emin değil –ama sesimizi çıkarmayalım. Pardon, anlamadım? Yo, lütfen, devam edelim: Sibyl'ın ellenmesine geri dönelim; bunu Philonoe'yi mi anlatıyorsun?

Kendi kendime konuşuyorum. Deli Sibyl öldü, tatlı Philonoe de –ölümsüzlükle lanetlenen bizler dışında herkes öldü. Hım. "Her neyse," diye devam ettim, "dokunuştan kimin elinin hangisi olduğunu biliyordu. Dee-Dee için üzücüydü bu. Bakalım. Arabalar sahilde toplanmışlardı. Glaukos'a oyun oynayıp, hile yapmamaya karar verdim; Deliades karşı çıktı; Sibyl emekleyerek pınarın yanına gidip bitkiyi kopardı, Helikon'a yükselene kadar çiğnedik onu. Ona en sevdiğimiz pozisyonu, binici pozisyonunu yapacağımızı söyleyerek Sibly'ı biraz daha ot toplamaya gönderdim, sonra Dee-Dee'ye planımı fısıldadım: Sabırsızca, Sibly'ın iyiliği için Polyeidos programında benim yerimi alacağını, ben burada oynaşırken Glaukos'u ve kendi parasını kurtarmak için hippomanesi ezeceğini söyleyecekti; ama ayın önüne bulut geçince plandaki yerimi değil de Sibyl'ın üzerindeki yerimi alacak, kız anlayana kadar da iş işten geçmiş olacaktı. Taş kesilmiş ve aşktan çılgına dönmüş olmasına rağmen oğlan teklifimi reddetti. Ancak hediye olarak onu kabul ederse hile yapacağımı söyledim ona –tam o sırada yarış büyük bir gürültüyle başladı.Bakalım. Hım, o nesne çok güçlüydü; işler ters gitti; Glaukos kısraklara bitkiyi koklatmış, kısraklar da çılgına dönmüşlerdi; Dee-Dee –kahrol Polyeidos– Dee-Dee, nasıldı, taşa dönmüştük ve Khimaira Dağı'ndaki kayalar gibi kızışmıştık; kimin kim olduğunu kim bi-

liyordu ki. Babamız –Polyeidos, pis engerek yılanı, bu kelimeler de onun solucanları– o, nasıldı, hepimizi kandırmıştı; hepimiz birbirimizi kandırmıştık; Polyeidos hippomanes'in o kısrakları etobur yapacağından söz etmemişti. Allah cezasını versin, kaçımız ölürsek ölelim kaybetmeye tahammülü yoktu. Babamın atları dişlerini gıcırdatıp ağızlarından köpükler saçarak çılgınca koruya doğru atıldılar; o elle otu ezme meselesi bir hileydi; tabanları yağladık. Hepimiz pınarın ardına gizlendik; taş kesilmiş Sibyl hâlâ emekleme pozisyonunda aşk çığlıkları atıyordu. Sanırım ben –şey, sanırım ben elbisesini tam atlar Glaukos'un boynundaki otu almak için ona saldırdıklarında sıyırmıştım; hayvanlar onu korunun kıyısında üzerlerinden atıp üzerine çöktüler. Sibyl onu kurtarmak için harekete geçti –deliren atlar sadece erkekleri yiyorlardı– ama ben onu hanımelinin içine ittim. İlk ısırıkta Glaukos çığlık attı. Kardeşim benim yerime onu kurtarmak için atıldı. Ay çıktı; içine girdim, Polyeidos yenmemek için Glaukos'un boynundaki muskadan kızının boynundaki muskaya dönüştü (ve hemen yer değiştirme yetisini kaybetti); ben gelip giderken 'Bellerus!' diye bağırdı Sibyl ve kardeşim atların nalları altında kaldı. Glaukos'u yedikten ve kardeşimi nallarıyla tanınmaz hale getirene kadar ezdikten sonra bütün atlar sarmaşıklara daldılar. O anda aklını yitiren Sibyl ayağa kalkıp 'Bellerus! Bellerus!' diyerek onları yatıştırdı, atlar göğüslerinin ortasındaki muskayı kokluyorlardı. Ama ben canımı kurtarmak için pınara atlayınca kafamı eski meşe kovasına çarptım, o gün bu gündür hilal şeklindeki o izi kafamda taşır, beynimin içinde rüzgâr ya da zaman gibi bir uğultu duyarım. O darbe gözlerimi gri yeşile çevirdi, nasıldı, belleğimi zayıflattı, bak nasıl tekliyorum. Bu anlattıklarım çelişkili ya da eksikse boşlukları sen doldurmak zorundasın. Bütün gece kurbağalar ve sürüngenlerle kuyuda titredim, kovanın ipi olmasaydı boğulurdum, yukarıdan gürültüler geliyordu. Sabaha karşı her şey yatıştığında, ben acılar içinde Medusa gibi göz kırpan bir yıldızı seyrederken Polyeidos beni kaskatı yukarı çekti. Birbirimizi tanıyamadık.

" 'Ya gel ya git,' diye öğüt verdi bana. Sibyl'ı engelleyip düzmekle babamı ve kardeşimi öldürmüş olduğumu söyledi. Bana hiçbir kin beslemiyorsa bunun tek sebebi kızının bu şok yüzünden az çok aklını yitirmiş olmasına rağmen ilk gelecekten haber

verme deneyimini yaşamış olmasıydı, bu sayede onun hayat boyu koruluğun rahibesi yapılmasını isteyebilecekti Eurymede'den. Dahası, tabii ki bu keşmekeşi ayrıntılarıyla tam olarak görememiş olmasına rağmen çok şaşırdığını da söyleyemezdi: Bütün bunlar değiştirmeye Zeus'un bile gücünün yetmediği, önceden belirlenmiş Kalıba tamamıyla uygundu ki basit bir kâhinin buna karşı koymaya uğraşması boşunaydı. Kasabada ikimizin de işi zordu: Kardeşimin ve Glaukos'un yandaşları –özellikle de yarışlarda donunu bile kaptıranlar– Kral Katili ve Şike diye bağırıyorlardı ve Polyeidos'u benim tahta geçmemi tezgâhlamakla suçlayacak kadar ileri gidiyorlardı. Kahramanca mizacım, lince hazırlanan kitleleri ve çeşitli pusuları hiçe sayarak tahta sahip çıkmaya itiyordu beni, hocama göre; ama bu krallık hakkını belgeleyen aynı Kalıp (akıllıca davranmak da cabası) bu işi biraz ertelememi gerektiriyordu. Şu anda o konuşmaktayken, Perseus bir Gorgon öldürüp, Mycenae'ye dönmeden önce bir gelin alarak, Seriphos'tan Mısır ve Joppa'ya uzanan sürgün yolculuğunu tamamlamak üzereydi, yani ben de, öğretmenime göre, Korint'i bir an önce terk etmeliydim. 'Ülkeyi yatıştırıp annene göz kulak olmayı bana bırak. Yeni bir isim edin. Büyük bir tur at. Bir iki iş becer, iki üç canavar öldürmek gibi filan. Ne zaman döneceğini hissedeceksin; hep böyle olur. Soru var mı?'

"Otobiyografik yol haritası olarak kullanmak üzere Kalıbın bir nüshasını istedim. Kısa bir duraksamadan sonra o anda üzerinde bulunmadığını, ilk adresimi görür görmez bir nüsha yollayacağını söyledi. Hangi isme yollayacaktı? Yine duraksadı. '*Bellerophon* tabii. Bu da sorulur mu?' Karanlıkta birbirimizden ayrıldık. Nasıldı? Ben ters yöne doğruldum. *Bellerophon* Katil Bellerus anlamına gelir. Sorun var mı?"

Ama ölü sevgililerim yatalı çok oldu; ölü Philonoe de havanın kararmasıyla sızdı. Biraz sonra onu uyandırıp ablasının hikâyesiyle inciteceğim. Soru var mı?

Melanippe'in bir sürü sorusu var. Çoğu, hattâ hepsi huzur kaçırıcı. Eğer bunları erteliyorsak tek nedeni Medusa'nın *Perseusname*'de kendi sorularını epiloğa saklaması. Kendine saygısı olan herhangi bir Amazon bunu asla yapmaz –ama neyse. Uyandır onu.

Bırak huzur içinde yatsın; hepsi. Ah keşke.

Şimdi ne yüksekliktesiniz, Bellerophon ve Pegasus? Çalıların üzerinde mi? Dalgalar üzerinde mi? Deniz seviyesinde mi?

Uyandır onu öyleyse; incit onu. Ne kadar erken başlarsan, falan filan.

"İşte ablanla yaşadığım cinsel maceranın tam hikâyesi," diyerek uyandırırdım karımı. Yo. Ay. Of. Yeter.

"Ben". devam. "Sanırım birçok standart çeşidini biliyorum bu hikâyenin," derdi mesela, gözlerini ovarak. "Ama klasik bir mit, esneme sesi özür dilerim, ebediyen tekrar tekrar anlatılabilir ve bir uzmanın en büyük zevki bu anlatımlardaki küçük değişiklikler, sapmalar ve esneme sesi eksikliklerdir. Meslek hayatının temel anlatısı içinde bu özel bölümün her iki kahramanına da duyduğum sevgiyi de bunlara eklersen olayların kendisi, esneme bana ne kadar acı verirse versin onları dinlerken aldığım zevki tümüyle mahvedemez. Kahve yapayım."

Of. Neyse, dişlerimi gıcırdatarak konuşmayı sürdürdüm. "Korint'tan ayrıldıktan sonra bir iki sene Peleponezya'da otostop çekerek yolculuk ettim, bir iki işe girdim çıktım, turistik yerleri gezdim, Kalıbı olabildiğince iyi hatırlamaya çalıştım. Genelde dörtte birini tamamladığımı düşünüyordum, Ayrılma çeyreğini: Kimden olduğum ve doğum belgem gayet açıktı; Glaukos ölmüştü; her ne kadar alışılmış yerinde olmasa da, onun beni öldürme girişimi olarak kabul edilebilecek mutât yara izine sahiptim; münasip bir karanlıkta bir tür eşiği aşmıştım, kutsal bir koruluktaki bir kuyunun başında sertifikalı bir *Spielman*'dan yola çıkma buyruğu almış, takma adla batıya doğru yola koyulmuştum. Kıyıdaki Pylos'a ulaştığımda yapılacak en iyi şeyin, mesela batıya giden ilk gemiye kürekçi olarak girmek ve böylelikle ikinci çeyreğe – Başlangıç– bir gece deniz yolculuğuyla başlamak olduğunu düşünmüştüm.

"Ama kumsalı arşınladıkça bunun doğru bir başlangıç olup olmadığı sorusu gitgide daha belirginleşti kafamda. Kalıpta hafif bir esneklik olabileceği göz önüne alınsa bile bir mitik kahramanın ellerinde babasının kanıyla esas vazifesine başlayabileceğinden emin değildim: Polyeidos'un 'gelecekten kişiler'inden sadece ikisini örnek verirsek, Odysseus ve Aineias, meslek hayatlarının tam

ortasında, kazara ölmüş mezarsız bir arkadaşlarını gömmek için büyük güçlüklere katlanarak onca yolu geri dönmek zorunda kalmışlardı. Ne de,, zahiren bile olsa, neyi amaçladığım açıktı: Tanıdığım hiçbir kahraman sırf Kalıp uğruna batıya gitmemişti; hattâ çoğunluğu batıdaki evlerine dönebilmek için *doğuya* gitmekle başlamışlardı işe. Bildiğim kadarıyla tek yurdum Korint olduğundan şu anki rotamla ona ulaşabilmek için dünyanın çevresini dolaşmam gerekecekti; –ama Polyeidos senelerce önce, dünyanın yuvarlak olduğunun ancak yüzyıllar sonra ortaya atılacağını ve bunun çok daha sonra kanıtlanacağı kehanetinde bulunmuştu. Sonunda, bir öğleden sonra kumsalda küçük su dökerken (Polyeidos'un sözünü ettiği o adsız ozan gibi) ufukta kanatlı beyaz bir atın kanat çırptığını görür gibi oldum. Bir martı da olabilirdi –mesafe çoktu ben de kafayı adımı mitoloji tarihine sokmakla bozmuştum– ama büyülü Pegasus'u, Perseus'un sihirli sandaletlerini ve başımı belaya sokmaktan başka bir işe yaramayan şu elindeki alet dışında hiçbir aletim olmadığını getirdi aklıma. Kısacası, meslek hayatıma başlamadan önce en azından üç şeyimin eksik olduğunu anladım: Günahımın bağışlanması konusunda daha açık bir öğüt; belirli amaçlar, rakipler ve işlerle daha kesin bir kahraman-işleri rehberi; bu işi yapmak için büyülü bir silah, araç ya da sır. Her üçü için de ya kâhine ya da tanrılara başvurmalıydım; daha fazla zaman kaybetmemek için her ikisini de yaptım, Polyeidos'un yanına dönerken yolda bulduğum bütün Athena tapınaklarında dua molası verdim."

"Athena mı?" Neden Afrodit değil?

Karımı ve sevgilimi aynı zamanda aynı hikâyeyle oyalamak çok zor. "Dee-Dee, Athena'nın sevgilisi, Afrodit'in koruluğunda ölmüştü değil mi Philonoe?" "Tamam." Ben de bütün gece seks kraliçesinin deliğinde sular içinde kalmıştım Melanippe. Eee? "Bellerophon'un aşka değil öğüde ihtiyacı vardı. Tiryns'e gelince –Korint'e en yakın güvenlikli yer– ikisine de kavuştum."

"Hım." Hım.

Bellerophon keşke bu hikâyeye hiç başlamasaydım diyor. Ama başlamış bulundu. Bir de keşke ölseydim diyor. Ama ölmemiş. Bu yüzden de, bir zamanlar sabırlı Philonoe'ye acı vererek anlattığı hikâyeyi sevgili Amazon'u için tekrar kuruyor. Geceleyin kıs-

raklar onu saman gibi çiğneyene kadar o beyaz ata binmeyi düşlemişti Dee-Dee (öldü), hattâ bir keresinde Polyeidos'un öğüdü üzerine Korint'teki Athena tapınağında onu nasıl bulabileceğini öğrenmek için beş gün oruç tutmuştu. Beşinci gece –demek bana söylemiş öyle mi?– tanrıçanın ona "Pegasus'u bulmak kolay; kız kardeşimin kuyuları ve çalıları etrafında dolaşıyor; onu orada otlarken görmemene şaşırdım. Ama onu yakalayıp sürmek bambaşka bir şey: Bunun için şuna ihtiyacın var" dediğini duymuştu. Sonra tanrıça tuniğinin arkasından güzel, altın bir yular çıkarmış; eline almasına bile izin vermişti. Ama uyandığında elinde tuttuğu sadece kendi sarkık aletiymiş, sonradan benim de tutacağım gibi –ertesi akşam koruda, doğru son akşamı, babamın yardımına koşup nalların altında kaldığı zaman, kafayı bulduktan sonra anlatmıştı bunları. Gerçek *Bellerophonname*'de bu daha önce anlatılacak.

Böylece: Tiryns'e giderken yolda bu aklıma geldi –yani Bellerophon Dee-Dee'nin yaptığını yapmaya karar verdi. İlk iki gece hiçbir şey olmadı: O tapınaklar yol kenarındaki mabetlerdi, eskiden Polyeidos'un gördüğü atın siyah beyaz görüntüsünden başka bir şey elde edemedim. Üçüncü gün Tiryns'e geldim, Kral Proitos'un en büyük davete yetecek büyüklükte bir Ναῦ 'Αθήνης'ı vardı. O ve Kraliçe Anteia beni bir misafir gibi karşıladılar; beş servisin yapıldığı yemekte (ama ben oruçluydum) onlara hayatımın hikâyesini anlattım (Birinci Yükselme, Birinci Bölüm) ve tapınakta oruç tutup uyumak için üç gecelik izin istedim.

"Odamız var," dedi Kral –iyi huylu bir diktatördü, orta yaşlı, konuşurken tabağındakilerle oynuyordu. "Şu kumsaldaki fiyasko için gerçekten de kendini suçluyorsan sanırım bir günah çıkarma ayarlayabiliriz –Korint'teki tanıdıklarım bana daha makul şeyler anlatmışlardı. Bana düşmez ama suçu üstlenmek için biraz fazla istekli değil misin?"

"Kardeşimi öldürdüm," diye üsteledim. "Babamı da –yani üvey babamı."

Proitos içini çekti. "Ha evet, şu yarıtanrı meselesi."

Kızardım ama dilimi tuttum. Anteia –kocası ve benim aramızda bir yaşta olan sert hatlı bir kadın– "Sanırım kahramanlık konusunda epeyce yol katetmişsin Bellerophon. Umarım aradığını

Tiryns'te bulursun; biraz heyecana hayır demezdik, Tanrı bilir. Hem azıcık hırsın kimseye zararı olmaz" dedi.

"Kim hırs kötüdür dedi ki?" diye sordu Proitos oradakilere. "Onun yaşındayken ben de hırslıydım: Ağabeyim Akrisios'a savaş açtım; bu güzel Likya prensesiyle evlendim –işler yaptım. Ama ortalıkta dolaşıp ona buna bir yıldız, hele hele bir takım yıldız olacağımı söylemedim hiç."

"Uzanamadığın ciğere mundar diyorsun yani," dedi Anteia.

"Kimse bugünlerde aklı başında bir koca ve baba olmaktan tatmin olmuyor," diye sürdürdü konuşmasını kral, "ne de makul bir yönetici olmaktan. İlla da kahraman olacaklar."

Utanarak gerçekten doğru olan cevabı verdim, yani bence benim amacımda hırstan çok tanımın etkili olduğunu. Takım yıldız –Orion, Herakles, Castor ve Pollux örneklerinin de tanıklık ettiği veya edeceği gibi– olmak, bir mitik kahramanın doğal kaderiydi, tıpkı taç giymenin bir prensin, savaşta ölmenin bir askerin, unutulmanın da sıradan insanın kaderi olması gibi. Poseidon'un babam olmasını seçmediğim gibi Glaukos ve kardeşimi öldürmeyi de "seçmemiştim" ne de canavarları boğazlayacak olmayı. Kalıptı bu...

"Hah– hah–" diyerek parmağını kaldırdı Proitos. "Ana babanı tabii ki sen seçmedin; şu kısrak meselesinin de öyle ya da böyle bir kaza olduğunu kabul etmene de sevindim. Ama kimse seni şu kanatlı atın peşinden gitmeye zorlamıyor değil mi? Zaten onu yakaladığında ne yapacağına henüz karar vermediğini de söyledin."

Adam dalga geçmekten çok kışkırtmaya çalışıyordu ama ona kolaylıkla karşılık veremiyordum. Kendim de mesele üzerinde ilk kez düşünerek, kahramanların genel kaderlerini tayinde hiçbir seçenekleri yokmuş gibi göründüğünü, çünkü bunun Kalıp tarafından belirlenmiş olduğunu anlatmaya başladım; ama isteyen kahraman istediği anda, deyim yerindeyse, kendi kendine sırt çevirebilir ve Akhilleus gibi, zafere koşmak yerine çadırında somurtabilirdi. Böylesi bir mıymıntılıkta *ısrar ederse* tanım gereği kahraman olamazdı; tıpkı tahta çıkmayı reddeden bir prensin kral olamayacağı gibi. Kuşkusuz olayı şu açıdan açıklamak ...

"Ama bu Bellerophon'a göre değil," dedi Anteia lafını keserek, kocasına. "Mantık yürütmek tam sana göre bir şey; onun

işi mitik bir kahraman olmak, nokta."

İçimden keşke daha az konuşmuş olsaydım deyip ona katıldım. Proitos omuzlarını silkti. "Yine de başına iş açıyor. Hoş hayaller oğlum; umarım birkaç kişiyi daha öte tarafa yollamana neden olmaz."

Bölük pörçük uyudum. Yine siyah beyaz Pegasus'u tapınağın bahçesinde otlarken gördüm; kukuletalı Athena, elinde şu meşhur yular bana geldi, dudaklarını kıpırdatır gibiydi. Tapınakta yankılanan ayak sesleri yüzünden görüntüyü kaybettim; uyanınca ot yatağımın çevresinde sinsice dolaşan gri kukuletalı bir hanım gördüm. İlk tanrı görüşüm! Doğru yolda olduğumun böylesi kanıtlamasından başım dönerek ayağa fırladım.

"Athena?" "Özür dilerim." Anteia kukuletasını indirip gülümsedi. "Rahat olup olmadığını kontrol etmeye gelmiştim. Bir ihtiyacın var mı?" Ona teşekkür ettim, yoktu. Akşam yemeğinde anlattığım hikâyeyi düşünmekten uyuyamadığını söyledi. Bir yudum Metaxa alır mısın? Rüyalarıma geri dönme sabırsızlığıyla inledim, ama kraliçe kraliçedir. Tamam mı? Benimkine biraz su. "Kocam korkağın tekidir," dedi açılış cümlesi olarak; "yo, yo korkak değil, sadece ikinci lige lâyık biri," "Ya?" Mermer sırada oturarak içkimizi yudumladık. "Bir keresinde onu gerçekten büyük bir işe sardırdım," dedi. "Babam, Akrisios'u telef etmesi için ona ordusunun yarısını verdi –Akrisios'la ikizdiler, hep böyle misinizdir? Eline yüzüne bulaştırdı." "Ah." Saçlarını düzeltip içkisini yudumladı. "Kahrolası Likya ordusunun yarısı gitti. Ben de tanrı aşkına git de şu pezevengi *gebert* dedim– *senin* kardeşine yaptığın gibi. Yok almıyım: Ne lüzum vardı? Bir kâhin Akrisios'u *Perseus*'un kendi kahramancılık işleri sırasında öldüreceğini söylemişti ona." "Bu her şeyi açıklıyor," dedim konuşma tarzından irkilmiştim ve ne yapacağımı bilemiyordum. "Hıh. Ben de şu meşhur kan davaları üzerinde ufak bir çalışma yaptım, anladın mı? Bil bakalım ne buldum: Bu dava ilk olarak Yüce Majesteleri, Akrisios'un kızına kobrayı saldığında başlamış! Kendi yeğeni, burada benim sarayımda! Tamam, o zamanlar daha evli değildik, ama olsun. O küçük şırfıntıya nasıl kaldırdı çok merak ediyorum; *beni* pek de perişan ettiği söylenemez.

Yine de kaybeden o oldu: Akrisios Danae'yi tanrılardan başka kimsenin göremeyeceği bir kuleye kapattı; onların dikkatini çekebilmek için bütün gün çırılçıplak oturup duruyordu – resimlerini gördün mü? Zeus bizzat işini bitirmiş ve tombala– Perseus! O da Proitos ve Akrisios'un ikisini birden öldürüp ülkeye kurulacak gibi duruyor. Yemin ederim. Bu yüzden kahramanlık meselesini açınca sinirine dokundu: Mitik kahramanlardan gına geldi ona. Biraz daha içki?"

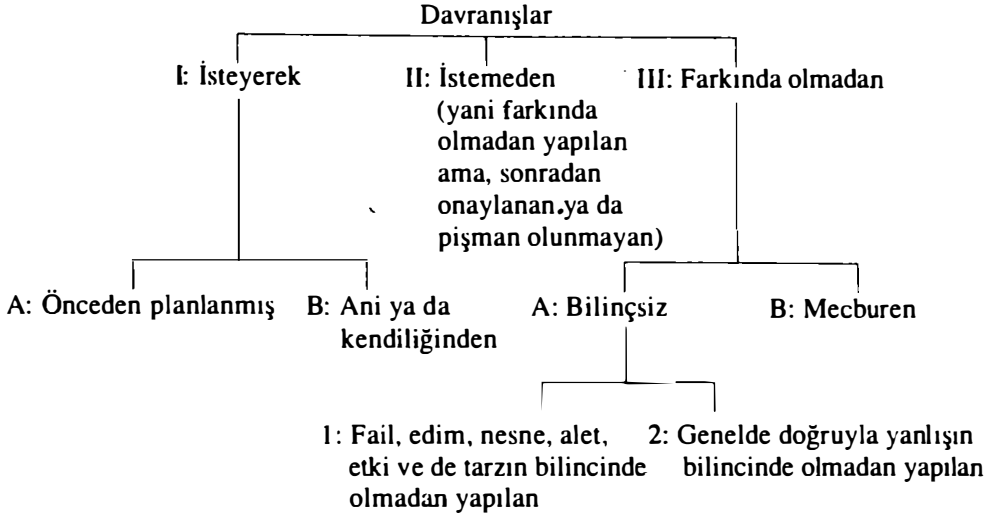
Almasam iyi olurdu. Anteia kendisininkini göz kırparak mideye indirdi ve Danae gibi tanrılara ve kahramanlara karışacak kadar zeki ya da şanslı olan kadınları ne kadar kıskandığını açık açık söyledi, sonuçları ne olursa olsun. Alt tarafı basit bir kraliçe olmak çok *sıkıcıydı* hele Tiryns gibi iki gıdımlık bir şehir devletinin kraliçesi olmak: Uyduruk bir amfiteatr ve bir düzine Yunan lokantası. Onun kocasını haksız yere eleştirdiğini düşündüm ama ilgimi de çekmedi değil: Kendimden yaşlı bir kadınla ilk uvertür deneyimim.

"Herhalde bu tür şeyler hep başına geliyordur," dedi değişik bir ses tonuyla.

"Hayır, han'fendi." Keşke ne diye sorsaydım.

"Hım." Biraz oturduk. Metaxa. "Son zamanlarda iyi bir kitap okudun mu Katil?"

Gerçekten öyle mi dedi Bellerophon? En azından bana Katil dediğinden eminim, çünkü Aristoteles'in *Nikomakhos'a Etik*'ini, daha doğrusu hiçbir kitabı okumamış olmama rağmen –kitabın keşfedilmesine daha çok vardı ve ben de o zamanlar okuma bilmiyordum– ona uzun uzadıya Glaukos ve kardeşimin ölümünün ahlaki yönü açısından durumumu anlattım, Polyeidos'un bölük pörçük bize aktardığı az önce sözünü ettiğim metnin terimleri yardımıyla Korint'ten Pylos'a giderken hep bunu düşünmüştüm. "Proitos", dedim, "benim masum olduğumu söylüyor, bu ölümlerdeki rolümün *proairesis* (kasten yapılmış anlamında kullanılacak) olmadığı düşünülürse ona katılıyorum. Hattâ, Aristoteles'ın insan davranışlarını failin isteminin derecesi ve biçimine göre sınıflandırmasını takip edersek...

...benim akrabalarımın yardımına koşamayışım ve Sibyl'ın onları kurtarmasını engelleyişim ilk anda III-A-1 ve III-B'nin ikisinin de özelliklerini paylaşıyor gibi görünüyor: Bir yandan hippomanesin kısraklar üzerindeki yamyamlaştırıcı etkisinin ve Sibyl'ın onları sakinleştirebileceğinin bilincinde değildim; öte yandan Sibyl ya da benim hayatımı feda etmekten başka seçeneğim olmadığını düşündüğüm için buna 'mecburdum.' Tam aksine, Sibyl'ı hemen orada becermek için duyduğum karşı konmaz ihtirasın davranışımı I-B sınıfına soktuğu söylenebilir: Psikolojik olarak istemli ama ahlâki açıdan sorumlu. Ama benim kendi tercihim bunu Sınıf II'nin özel bir çeşidi olarak görmek, çünkü ölümleri ve benim bunda oynadığım rol içimi sızlatsa ve yarı yarıya benim elimden olsa da Kalıba uyuyor: Bu yüzden bunu onaylıyorum ve *bu yüzden* suçluyum, Aristotelesçi anlamda yasal olarak olmasa bile ahlaki olarak."

Anteia "Sen de hiç faka basmamışsın canım" deyip çıktı. Horoz öttü.

Melanippe de! Amâ bütün şu geçenler tırnak içinde: Sınıflanma şemasını nasıl anlattın? Bilgelik Tapınağı'nda kara tahta mı vardı?

Yazıyorum. Melanippe yazıyor. Philonoe, Anteia, Sibyl –hepsi Polyeidosvari işaretler, yazılı kelimeler.

"Nasıl gidiyor?" diye sordu Proitos kahvaltıda. Çocukları, üç

şımarık küçük kız, ben oruç tutar ve o yemek yerken tepemize tırmanıyorlardı. Sevimli perilerden, kendinden geçmiş çılgın orospulara dönüşen ve at sinekli Io gibi deli ve çıplak tepelerde koşuşan o kızların hepsi öldü. Yine başlama şuna. Kraliçe içeride uyuyor dedi Proitos; ama bunu söyler söylemez sabahlığı ve bigudileriyle hım hımlayarak belirdi kadın. Şansım varsa bir iki gece sonra işimin biteceğini söyledim. Anteia hımladı. "Ününü duyduğum birçok kahramanın," dedi Proitos, "yola koyulduklarında kafalarında belli bir canavar ya da başarılması gereken bir iş vardı. Senin böyle bir şeyin olmayışı aslında umduğum şey olmayabileceğini düşündürmüyor mu sana?" "Hım." dedi Anteia, bir çöreğe yağ sürdü, çocuklardan birini tokatladı. Hiç de değil, dedim, gerçi kısa bir süre önce bunu demiş olsaydı, kabul ederdim: Mitografik yekünün tümü incelendiğinde birçok yarıtanrı bu tanıma uysa da, küçük, belki de daha ilginç bir grubun uymadığı ortaya çıkıyordu: Mesela Aineias, kaderinin ve izleyeceği yolun ayrıntılarını yıllar süren acılı bir deneme yanılma sürecinden sonra ağır ağır netleştirecekti, Eğer Polyeidos yanılmamışsa, Perseus hayatının sonraki dönemlerinde o anki paragrafını sayfadaki geçmişini inceleyip anlayarak tamamlamaya ve geleceğin cümlesine serinkanlılıkla devam etmeye çalışacaktı; bu metaforlar her ne demekse. Hıh.

"Küçük adamlar konuşur," diye homurdandı Anteia: "Büyük adamlar *yapar*." Proitos bir kaşını kaldırdı. "Ben öğrenecek çok şeyi olan genç bir adamım," dedim. "Ama kuşkunuz olmasın öğreneceğim." Bir gün önceki yarı alaycı ses tonunu takınarak örneklerimin hep gelecekten alındığını, bunun da mitik kahramanların artık eskisi gibi olmadığı inancını doğruladığını söyledi; babalarının nesliyle kıyaslanırsa bu yeni mahsül çürük patatesti –deyim yerindeyse altın çağı pirinç çağ takip ediyordu. Bu yaftayı hemen inkâr ettim: Benden pek de büyük olmayan Kuzen Perseus'un her şey yatıştıktan sonra, bir canavar öldürmüş öldürecek bütün yarıtanrılar kadar göz kamaştırıcı görüneceğinde ısrar ettim...

"Ya da bir prenses kaçırmış kaçıracak," diye ekledi Anteia sabah içkisini kaldırarak. "Ya da bir zalim öldürmüş öldürecek, öyle mi?"

Proitos'un rengi attı. "Şu dostumuz Perseus'u unutalım biraz," dedi makul bir sesle, "eğer bir iki güne kadar şu farazi kanatlı atın çıkagelmezse, senin bir sahtekâr olduğuna karar verip Athena'nın tapınağını kötüye kullanmaktan öldürmemizi kabul edecek kadar ileri gider miydin?"

Anteia içkisinden bir yudum alarak sırıttı. Ter dökerek, ona henüz kan dökme suçundan aklanmadığımı söyledim. Daha bir gün önce bir ulak göndermiş olduğum akıl hocam Polyeidos'tan talimat gelmemesi halinde Pegasus'u ele geçirmenin en iyi yolunun şu bizim oruç tut-hayal gör yöntemi olduğunu umuyordum sadece; Athena kan davası için başvurulabilecek en uygun tanrıçaydı; böylece iki amacıma da aynı anda ulaşabilecektim. O ana kadarki ipuçları bu sanıların pekâlâ da doğru olabileceğini gösteriyordu, ama bildiğim kadarıyla tanrıçayı görebilmek için günahımı affettirmem gerekebilirdi; ya da benimle konuşmak üzere olan Athena, sesini duyduğumda, kanatlı ata binmeden önce Afrodit veya babam Poseidon'la işlerimi halletmemi öğütleyebilirdi. Bu yüzden şimdilik kendimi tümüyle belli bir programa dahil etmek istemiyordum. Falan filan.

"Hah," dedi Anteia.

"Bu sabah Korint'ten haber geldi," dedi Proitos: "antrenörün Polyeidos gözden kaybolmuş."

Dehşetimi gizlemeye çalışarak, dönemsel gözden kaybolmaların, dönüşümcülerin mesleki bir özellikleri olduğunu belirttim; son zamanlardaki eğilim düşünülürse, Polyeidos herhangi bir belgeye dönüşmüş olmalıydı –belki de bana göndereceğine söz verdiği Kalıbın bir nüshasına dönüşmüştü.

"Belki." Proitos ağzını peçeteyle sildi, kırıntıları ve kızlarını kucağından silkeledi, masadan kalktı. "Ama bu sabah ne Korint postasından ne de bizimkinden sana bir mektup çıktı, aslında annen iki oğlunun da öldüğü konusunda ulağımıza yemin etmiş. Bu arada, Polyeidos'un gözden kaybolduğu yer kraliyet zindanıymış: Sahtekârlık, düzenbazlık, hatalı danışmanlık ve ihanetten ölüme mahkûm etmiş onu Eurymede. İyi günler."

Bozum olmam Kraliçeyi eğlendirdi. Ayağa fırlayıp, annemin bu yargısının kocası ve oğlunu aniden kaybetmesi ve benim de orayı terk ettiğimi sanmasından kaynaklandığını söyledim (benim

için öldü demesini açıklıyordu bu); dahası Polyeidos'un kendisi sık sık, nasıl kurmaca yalana benziyorsa gerçek dönüşümcülüğün de düzenbazlığa benzediğini söylerdi. Eğer şu anda onun öğütleri olmadan yoluma devam etmem gerekiyorsa öyle olsun dedim, ama bundan kendim de pek emin değildim; eğer hatalı bir şey yaptıysam ya da Polyeidos'a olan güvenim boşunaysa, ben de doğruyu göstermesi ve akıl vermesi için Athena'nın kendisine güvenir, ölü üvey kardeşimin yerine canlısını koyardım. Söylediğim ana kadar aklıma gelmemiş olan bu fikir gözlerimi doldurdu: O güzel kanatlı Pegasus da bana Dee-Dee kadar yakındı; hattâ onun ölümsüz ruhu olduğu bile söylenebilirdi. Bu ilhamla dilime küşayiş, bana da bir cesaret geldi: Öyle ya da böyle, diye yemin ettim, ölene kadar mutlaka o mitik eğere oturacaktım; eğer oturamazsam bana istediklerini yapabilirledi (bunun riski de kendilerine aitti). Proitos benimle dalga geçtiği için özür dileyerek taht odasına geçti; Anteia hıhlayarak kahveye uzandı. Tapınağa çekilip bütün gün oruç tuttum ve kötü haberlerle aşırı cüretkârlığımı düşündüm.

Gece çöktüğünde iyice tükenmiş, derin uykuya dalmış sessiz düşler görmekteydim, ilk kez renkliydi: Gül pembe Pegasus güvercinlerle birlikte avlu taşlarının üzerinde yemleniyordu; beyazlar içindeki Bilgelik beline doladığı altın yuları bir eliyle uzatırken sessiz bir uyarıyla dudaklarını kımıldatıyordu. Atıldım; parmağını salladı; ne demek istediğini anlamak için can atıyordum; yulara sıkıca yapıştım ama düğümü çözmeye cesaret edemedim. "Bırak ben yapayım," dedi gecelikli Anteia, yatağımın ayakucunda kemerini çözdü. Bağırarak onu ittim: "Rüyam!"

"Kahramanım," dedi kuru bir sesle. "Hadi gel bana."

Karnım guruldadı. "Anlamıyorsun!"

"Bana öğret o zaman." Kraliçe dirseğine yaslandı. "Bilgelik Tapınağındayız, öyle değil mi?"

"Majesteleri, bakın..." Kızgınlıktan başım dönüyordu.

"Sen bak Bellerophon. Ben bu sarayın kraliçesiyim, hatırladın mı? Senin ayağına gelmek çok mu hoşuma gidiyor sanıyorsun?" Sabırsızlığımı ve hayal kırıklığımı bastırmaya çalıştım; tepkimin onunla hiçbir ilgisi olmadığını açıklamaya koyuldum. "Kes şunu,"

diye söze girdi; "benim burada olmamın da *seninle* hiçbir ilgisi yok, aslına bakarsan." Oturup geceliğini sıyırdı. "Sen benim umrumda bile değilsin; benim istediğim tuniğinin altındaki ve hemen istiyorum."

Proitos'un Danae'ye yaptığı gibi misafirperverlik kurallarını çiğnemeye istekli olsam bile, ne benim ne de herhangi bir erkeğin emirle ereksiyon olabileceğini söyledim.

"Bahane," dedi Anteia. "Beni yeterince kadınsı bulmuyorsun öyle mi? Baştan çıkarıcı değil miyim? Başlarım kadınsılığına. Başlarım baştan çıkarıcılığa. Gel buraya."

En azından bir an olsun kendimi toplayabilmek için izin istedim.

"Bundan nefret ediyorum," dedi Anteia. "Bir erkek her zaman bir kadını zorlayabilir ama bir kadın bir erkeği asla zorlayamaz. Doğaya başlarım. Proitos'a başlarım. Sana da başlarım."

"Eğer böyle hissediyorsan," diye sordum, "neden sevişelim ki?"

Sanki açıklama yapmak benim gibi onu da rahatlatıyormuş gibi daha sakin bir sesle kendisinin yanlış gövdeyle dünyaya geldiğini söyledi: Dişi kılıfına tıkılmış kahraman bir ruh. Genç kızlığında kendine Artemis'i örnek almış, av, ata binme, güreş uğruna edilgen kadınsı uğraşlardan feragat etmiş; aslında en büyük arzusu mitik bir kahraman olmakmış; ona doğru babayı sağlamak için yoldan geçen bir tanrıyla yasak ilişkide bulunmadığından annesini azarlar dururmuş; yine de babası Kral Iobates'e hayranmış ve onunla her yere gidermiş, hattâ Solimyalılara karşı durmadan ilan ettiği seferberliklerden birine katılmak için erkek kılığına bile girmiş. Topluluk küçük bir köyü ele geçirmiş, âdet olduğu üzere yağmalayıp yakmış, genç dişiler dışında herkesi kılıçtan geçirmiş, onlara da tecavüz edip köle yapmış. Şaşkına dönen Anteia kaçmış; hâlâ kılık değiştirmiş vaziyette evden tarafa otostop geçerken Iobastes'ten yardım istemek için Likya'ya gitmekte olan bir prense rastlamış ve ona yolu göstermeyi kabul etmiş. Yolda adet görmüş; karnına giren krampları ve ikide bir çalıların arasında kayboluşunu açıklamak için ishal olduğu bahanesini uydurmuş. Numara yaptığından şüphelenen yol arkadaşı peşinden gitmiş, kadın olduğunu görüp üstüne atlamış; yarım saat boğuşmuşlar; sonra adam onu kıstırıp bekaretini bozmuş ve Likya sarayına doğru yo-

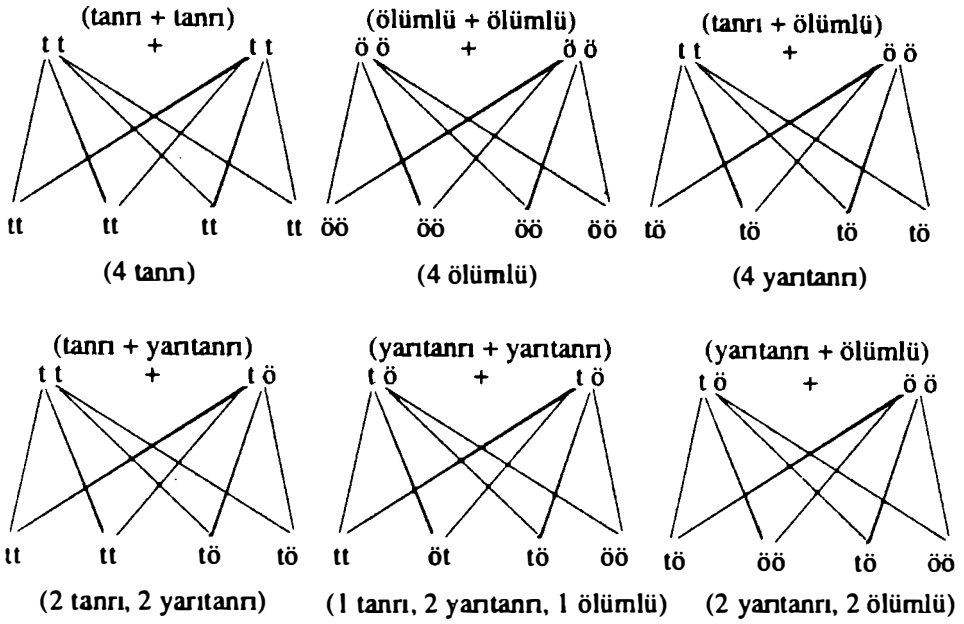
luna devam etmiş. Ertesi gün Anteia, sonraki gün de Iobates boy göstermişler. Ricacı Proitos kurbanını tanımış ve idam edileceğini sanmış. Anteia bunun yerine onunla evlenmiş.

"Bir kahraman olamadığıma göre," dedi bana, "bir kahramanın karısı olurum diye düşündüm. Proitos kâğıt üzerinde gayet iç açıcı görünüyordu: Yarıtanrı olmasa bile kendi hakkı olan krallığı ele geçirmek için bayrak açmış sürgündeki bir prensti, falan filan. Asla mitik bir karakter olamayacağını anladığımda ona üç çocuk doğurmuş ve kendi şevkimi de kaybetmiştim –her şeyi tepip tekrar başlamak için çok geçti. Tecavüz işinden tiksinmeme rağmen, ister inan ister inanma onu seviyordum da. Derler ya, o da benim gibi *kendi* rolünün tutsağı olmuştu, falan filan. Ama bir kahramanın karısı olamıyorsam, namussuzum annesi olacağım; Proitos sıradan, ölümlü bir oğul yapmaya bile yaramadığına göre ben de etrafı kolaçan ediyorum. Zeus veya Poseidon'un benimle bir gece geçirmesini sağlamak için ne kadar düştüm: Anlaşılan Danae ve onun gibilerde bende olmayan bir şeyler var. Ama Olympos'tan aşağısına da razıyım artık: Eğer bir tanrı bulamazsam ben de bir yarıtanrı bulurum. Gel bana."

Cevap verdim: "Hikâyeniz gerçekten yüreğimi burktu han'fendi. Gerçekten. Ama bildiğiniz gibi sadece tanrıların döllediği ölümlü kadınlar her seferinde bir kahraman doğurabilirler. Eğer peşinde olduğunuz yarıtanrı anneliğiyse benim gibi bir yarıtanrı edinme olasılığınız yüzde elli."

"Şansımı deneyeceğim!" diye bağırdı Anteia. "İsterse çocuk bir *yarım*-kahrolası yarıtanrı olsun, kimin umrunda? Sekizde bir tanrı bile hiç yoktan iyidir!" Döşeği yumrukladı. "Neden kadınlar erkeklere tecavüz edemiyorlar? Tanrı aşkına *düdükle* beni Bellerophon!"

Ama, bir zamanlar merhum Dee-Dee çeyrektanrı olup olmadığını sorduğunda Polyeidos'un açıklamış olduğu gibi yarımyarıtanrılar genetik açıdan olanaksızdı: "Tanrıyla tanrıdan sadece tanrı çıkıyor" diye açıkladım; "ölümlüyle ölümlüden ölümlü; tanrıyla ölümlüden, yarıtanrı. Tanrılarla yarıtanrılar, yarıtanrılarla yarıtanrılar ve yarıtanrılarla ölümlüler için muhtemel sonuç en iyi bir şemayla gösterilebilir, *tt* tanrı, *öö* ölümlü, *tö* ya da *öt* yarıtanrı anlamına geliyor, şöyle:

Gördüğünüz gibi yarımyarıtanrı diye bir şey yok. Sanırım fark etmişsinizdir, ilk ya da üst gruptaki çiftleşmelerinin sonuçlarında mutlak bir kesinlik olmasına rağmen ikinci ya da alt grup birçok olasılığa açık, çok sayıda vakalar söz konusu olduğunda doğa kanunu işliyor ama bireysel vakalarda tahmin çok güç. Mesela, şu anda acilen ilginizi çeken çiftleşme ele alındığında yani yarıtanrı artı ölümlü, böylesi bir birleşme sonucu doğacak çocuğun yarıtanrı olma olasılığı ikide bir; ama dört ölümlü doğurup hiç yarıtanrı doğurmamanız da muhtemel, mesela Proitos'la sizin dört kızınız olup hiç oğlunuz olmaması gibi. Aslında, şemanın cinsiyet gözetilmeden çizildiği düşünülürse, *tö*'nün yarıtanrı kadar yarıtanrıça demek olacağı da dikkate alınırsa bir yarı*tanrı* doğurma olasılığınız dörtte bir. Tabii iki tarafın da kısır olmadığı varsayılırsa; ya da bir yarıtanrının bir tanrı gibi mutlaka hamile bırakacağı; ve hamileliğin iyi geçeceği. Ama bütün bunlar şaşmaz bir biçimde vuku bulmadığına göre benden istediğini alabilme olasılığın sekizde, onda hattâ on ikide bir. Bu arada, Zeus'un kendisinin bir ölümlüyle yapamadığını, bir yarıtanrı ve yarıtanrıçanın yapabilmesi de ayrıca ilgimi çekti; yani safkan bir tanrı –safeter bir tanrı demek daha doğru sanırım. Heh. Bu olasılıklar şemasındaki tek genetik üst-sınıf olayı da bu –doğası gereği hem an-

nesi hem de babasından üstün olan bir çocuk– aynı çiftleşme yegâne gerçek alt-sınıf olasılığını da bünyesinde barındırıyor. Bildiğim kadarıyla bu farazi olasılıkların hiçbiri mitik tarihte gerçekleşmemiş, ama benim bir yarıtanrıçayla çiftleşmemi, mesela sizinle çiftleşmemden genetikodramatik potansiyel açısından çok daha zengin kılıyor, öyle değil mi?"

İki kadın da derinden inleyerek kaçtılar: Anteia Tiryns tapınağından Philonoe de Likya'daki yatak odamızdan. Sayfalardır inilti kardeşleri olan bir üçüncüsü de istediği kelimeleri yazabilseydi Thermodon'daki bu nemli "aşk" ve "anlatı" yuvasından kaçtığı söylenebilirdi. Bellerophon, piçin tekisin sen.

Q.E.D.* Ama sonuncusuna şunu hatırlatırım ki, birincisinin ısrarları ölümlü hayatımı tehlikeye soktu, ikincisininki ölümsüz hayatıma tam aksi etkiyi yaptı. Eğer söylemek istediğim kelimeleri aktarabilseydim şemalar ve noktalı virgüller kullanır mıydım? Öl Polyeidos, ya da bırak ben öleyim!

Melanippe hâlâ burada, tatlım; onu şımart; hadi devam et.

"Geri geldim sevgilim," derdi Philonoe birkaç dakika sonra. "Derinden iniltimin kusuruna bakma; sanırım ufak çaplı bir katarsis olmalı; anlatının uyandırdığı acıma ve dehşet duygularıyla ruhumun arınması. Lütfen devam et. Ablam geri gelmiştir herhalde."

"Geri gelir," dedi Proitos kahvaltıda, Anteia'nın geceleyin ortadan kaybolduğunu söyledikten sonra. "Ara sıra vahşi çağrılar alıp kız arkadaşlarıyla bir iki günlüğüne dağlara çıkıyor. Fazla soru sormuyorum. Mutlu bir evliliğin sırrı ne zaman meraklı olmamak gerektiğini bilmektir. Atlarla şansın yaver gitti mi?" Konuşurken az pişmiş bir yumurtayı kırıp içini kızlarından birinin ekmeğine sürdü. Bir diğeri kucağında oturmuş favorileriyle oynuyordu; üçüncüsü masanın altında emekliyordu. Yemeği uşaklar getirip kaldırdılar, ama anlaşılan çocukları kralın kendisinin besleyeceği söylemişti onlara. Ben ekmek kemirip birkaç damla su içtim, esnedim, başımı salladım.

"Uyuyamadım."

Kucağındaki çocuğun peçete gibi kulladığı mor cüppesinin ko-

* (Lat.) Quod erat demonstrandum: İspatı gereken şey. (ç.n.)

lundaki reçeli silerken bunu düşünüyor gibiydi Proitos. İçini çekti. "Tapınaklarımızın geceleri pek de sakin olmadığından yakınan ilk devlet misafiri sen değilsin, sana bir şey söyleyeyim mi, aynı şey saraydaki misafir odaları için de geçerli. Ben bununla yaşamayı öğrendim. Bana bak: Geceleri uyuyamıyorsan, şu at meselesi için verdiğim mühleti unut; bir misafiri öldürmek pek de iyi bir politika sayılmaz. Dün böyle bir şey söylemiş olduğum için üzgünüm. Sana tavsiyem, kafa dinleyebileceğin başka bir kasabayı denemen. Atina'da çok şık bir tapınak var; istersen adamlarım seni oraya götürebilir."

Proitos'un kişiliği benim gözümde pek açıkça tanımlanmış olmadığından işin ne kadarını bildiğini, Anteia'nın gerçekten orman âleminde mi yoksa hapiste mi olduğunu, bana önerilen eşlikçilerin aslında cellatlarım olup olmadıklarını bilemiyordum. Daha iyi bir taktiğim olmadığı için, yalnız kalmamı sağlayacak bir muhafızla birlikte tapınakta son bir gece daha geçirme izni istedim. Eğer Athena konusunda başarılı olursam ben ve Pegasus majestelerinin emrine girecek, makul bir süre kahramanca işler yapacaktık; eğer başarılı olamazsam ne Tiryns'de ne de bu dünyada yapacak başka işim kalacağından kaderimin ne olacağı umrumda değildi.

Kral yine düşünceye garkoldu. Bir süre sonra âdetini bozup çocukları götürmesi için mürebbiyeyi çağırdı. Bağırtılar yeterince uzaklaştığında, "Bana bak, Bellerophon: Aşağılık biri olabilirim ama kalın kafalı değilim. Karımın iki gecedir sana geldiğini biliyorum, daha öncekilere de yaptığı gibi; halinden anladığım kadarıyla şu ya da bu nedenden onu reddetmiş olmalısın. Şimdi saflığın sırası değil: Misafir ol ya da olma seni istediğim an öldürüp kaza süsü verebilirdim; tanrılar konusunda agnostik bir tavır takınıyorum ben, ama gerçekten var iseler haksızlığa karşı gösterdikleri hoşgörü öyle fazla ki endişelenmeme hiç gerek yok: Cenaze ve tapınak yapma işlerinden çok kredim var. Ama daha önce de belirttiğim gibi seni öldürmek beni pek öyle ırgalamıyor, karımı geri çevirmeseydin de fark etmezdi. Anteia kim ki? Yıllar önce tecavüz edip kelleyi kurtarmak için evlendiğim bir kız. Sarhoşluğu ve diğer alışkanlıkları iyice çığrından çıkana kadar çocukların iyiliği için ona ses çıkarmayacağım; sonra gider. Bu

arada eğer onu istiyorsan keyfine bak –ben kendime başka eğlenceler buldum. Ama sakın yakalanma yoksa her zamanki halkla ilişkiler sebeplerinden seni öldürtmek zorunda kalırım. Aslında Bayan Proitos'un ruh hali düşünülürse, tekrar karşına çıktığında ona iyi davranmanı tavsiye ederim. Bir First Lady'ye hakaret etmek şaka değil: 'Tecavüz' diye bir bağırdı mı ölürsün: Hiç seçeneğin kalmaz."

Umutsuzca oturuyordum.

"Öyle vicdan azabı filan da çekmem," diye sürdürdü konuşmasını Proitos. "Sen yaşamışsın ölmüşsün bana ne? Şimdi şu kahramanlık işine bakalım. Bildiğin gibi bir zamanlar benim de bu doğrultuda bazı niyetlerim vardı; kardeşimin de, kan davası enerjimizi tüketmeseydi sanırım ikimiz de başarılı olurduk. Buna üzülmek için artık çok geç. Ama zamanında bu işi başaran bir iki kişi görmüştüm, şunu söylemeliyim ki onlarla kıyaslandığında pek de matah bir şey sayılmazsın bana göre. Tabii gençsin, elin yüzün düzgün, Eurymede'nin oğlu olduğuna da inanıyorum (yarıtanrılık işine gelince, şöyle ya da böyle metaforik bir bok yığınından başka bir şey değil, öyle mi?) ama çok konuşuyorsun; kendinden pek emin değilsin; şeyin eksik –bilmiyorum, *karizma* de istersen. Gerçek bir canavarı öldürdüğünü tahayyül edemiyorum mesela, öyle bir şey varsa tabii.

"Yine de, tanrılar konusunda da olduğum gibi, olduğunu umduğun şey olman *olasılığını* tümüyle göz ardı edemeyecek kadar açık fikirliyim –alışılmadık ölçüde inatçı bir kararlılığın var ve bazen inatçılığın zekâ, cesaret, yetenek ve güvenin toplamından daha iyi sonuçlar aldığını gördüm. Bana öyle geliyor ki bazı insanlar mesleklerini coşkulu bir hata sonucu seçiyorlar, bilirsin. Karşı konmaz bir seçenek yokluğu. Sen böyleymişsin gibi geliyor bana: Tam bir kahraman adayından ziyade, tam bir ondan-başka-hiçbir-şey-değilsin, bilmem anlatabildim mi?

"Tamam öyleyse, şansımı deneyeceğim; kaybedecek neyim var? İstediğin kadar kal; istediğin bütün tapınakları kullan; tenezzül edersen karımı becer –belki ben de biraz kafa dinlerim. Eğer Athena karşına çıkmazsa uslu çocuk ol: Ortadan kaybol ve ağzını sıkı tut. Eğer çıkarsa şu canavar-prenses-hazine saçmalığını

boşver; bana sadece suikast nevinden ufak bir kıyak yap, tamam mı?"

Aklından geçeni bildiğimi sanarak, bildiğim kadarıyla, krallık için olsa bile kiralık katilliğin kahramanlık çizelgesinin bir özelliği olmadığı gözleminde bulundum; zaten, anladığım kadarıyla Akrisios'u öldürmek *Perseus*'un kaderiydi benim değil.

Bu sözlerim karşısında Kral hoşnutsuzlukla elini salladı. "Akrios'u takan kim? Moruğun krallığını ele geçirdi; kayınpederimin kahrolası süvarileriyle yarısını geri aldım. Bir keresinde kızını düzdüm, eminim Anteia anlatmıştır; benimkiler büyüdüğünde aleti hâlâ kaldırabilirse eminim o da aynını yapar. Birbirimizin çobanlarını pusuya düşürüp sınırda bir o yana bir bu yana koyun kaçırıyoruz. Artık bir hayat tarzı halini aldı; artık ikimiz de ciddiye almıyoruz. Kardeşimi boşver; ben piçlerimden birinin öldürülmesini istiyorum." Gözünü kırptı. "Küçük Danae'den olma, ister inan ister inanma. Pirinç kuledeki altın yağmur hikâyesini yutmadım: Ben onu fitilledığim için Akrisios onu kilitledi, dedikoduculara karşı bir hikâye uydurmak zorunda kaldı. Perseus'u benim için öldür dostum: Sana Akrisios'un krallığını ve kızlarımdan istediğini veririm."

Ağzım açık, neden Perseus'u öldürmek istediğini sordum.

"Neden dersin?" dedi Proitos sabırsızca. "Bir de kendine kahraman diyorsun, kehanet diye bir şey duymadın mı? O piç hem beni hem de Akrisios'u öldürmeye programlı! Şu kahrolası Gorgon başıyla! Babası ve annesinin babası, tamam mı? Sikindirik bir heykel olmak istediğimi mi düşünüyorsun?"

"Endişenizi anlıyorum, efendim," dedim dikkatle. "Ama inanın, kehanet alanında epeyce çalışma yaptım; eğer sizinki de o malum kendi-oğlun-tarafından- öldürüleceksin türündense bence kuzenimden korkmanıza gerek yok. Eğer gerçekten Danae'yle sizin oğlunuz olsaydı halis bir mitik kahraman olmazdı; ama Gri Hanımları aldatıp Medusa'yı öldürmesi mitik kahraman olduğunu kanıtlıyor; bu yüzden sizin oğlunuz olamaz –bir tanrının oğlu olması gerek. Ama sizin oğlunuz değilse kehanet işlemez. Aslında çok basit."

Kralın yüzü asıldı. "Onu öldürmeyecek misin?"

"Athena bunu benden istemedikçe hayır. Ama aynı zamanda

Perseus'un da danışmanı olduğuna göre, böyle bir şey yapacağını sanmam."

"Buna rağmen tapınağımı kullanıp, karımla oynaşacağını mı umuyorsun?.."

Hiçbir şey beklemediğim karşılığını verdim. Eğer Pegasus bana bahşedilirse ev sahibim için her türlü meşru olağanüstü hizmeti yapmaya hazırdım, beşi geçmemek kaydıyla; eğer bu hizmetlerim karşılığında beni krallığın yarısı ve gelinlik çağına geldiğinde kızlarından biriyle mükafatlandırmak isterse itirazım yoktu, kahramanlık işlerinin böyle onurlandırılması âdettendi. Ama benim gerçek amacım ve ödülüm ölümsüzlüktü ki Proitos onu bana veremezdi. Mutsuz Kraliçeye gelince, hayalimin yarıda kesilmemesini sağlamak için bir muhafız görevlendirirse iki kere minnettar kalırdım. Son olarak ister meşru, ister gayrimeşru, ister sözde olsun insanın kendi oğlu tarafından öldürüleceğini öğrenmesi hiç de hoş değildi kuşkusuz: Kanıtların çoğu, ne yazık ki, bir kere kehanette bulunulduktan sonra böylesi kaderlerin kaçınılmaz olduğunu gösteriyordu –hattâ (Glaukos örneğinde olduğu gibi) bunları cinayet ya da başka yollarla değiştirmeye çalışan kişi gerçekleşmelerini engellemekten çok hızlandırırdı. Ama yıldıza dönüşmeye yazgılı küçük bir azınlık dışında hepimiz günün birinde ölecektik ve Perseus gibi harika biri tarafından öldürülmek de az teselli sayılmazdı... Bunun kendisi de bir tür ölümsüzlüktü: Büyük kahramanların ister insan olsun ister canavar olsun düşmanları da neredeyse kendileri kadar ünlü değil miydi? Özellikle taşlaşma bana çok kötü bir son gibi gelmiyordu, hele insanı senelerce yaşattığı düşünülürse: Hızlı ve göründüğü kadarıyla acısız olduğu söyleniyordu; insanın şeklini de bozmuyordu; geriye kalanları tam tekmil bir cenazenin masraflarından kurtarıyor, mumyalamayı hesaba katmıyorum bile, onlara ve diğer vatandaşlara, bedavaya eski efendilerinin aslına sadık ve dokunaklı bir anıtını sunuyordu –tabii söz konusu kişi korku ifadesiyle, yemek yerken, tuvaletini yaparken, burnunu karıştırırken filan taşlaşmadığı sürece, ki azıcık bir dikkatle bu utançtan kurtulmak mümkündü. Doğrudan doğruya takımyıldız olmak dışında, onurlu bir krallığın akşamına doğru asil bir pozda Gorgon'un bakışıyla taşlaşmak, alt tarafı ölümlü bir krala bahşedilebilecek ölümsüzlüğe en yakın şeydi bence.

Konuşmam bittiğinde, dili tutulmuş Proitos camlaşmış gözlerle öylece oturuyordu, Medusa'nın lafı bakışlarının yaptığının yarısını yapmıştı sanki. İzin isteyip vakit öldürmek için şehre indim, açlıktan bayılacak gibi olduğumda şansıma güvercinlerin park sıralarına bıraktığı fıstıkları atıştırıyordum, erkenden ve yemek yemeden geri döndüm.

Hafif bir kayma, odaklanma, doğru ayar; hafif bir cızırtı ve karlanma; sonra büyük bir uğultu ve nur saçan Athena Polyeidos'un kızı kılığında gayet net bir biçimde karşımda belirdi. Ama Sibyl'dan bir farkı vardı! Gri gözlü, sakin, sitemden uzak, uzun boylu, iffetle yatağımın biraz uzağında durup Afrodit'in korusundakinden çok daha açık bir dille benimle konuştu:

"Biraz uzun sürdü. Demek sen *Bellerophon*'sun, öyle mi?"

Ne diyeceğimi bilemedim, çünkü hayalimde Sibyl'ın kılık değiştirmiş tanrıça olduğu her ne kadar açıksa da anlaşılan böylesi maskelerin kendi gerçekleri vardı –mesela Polyeidos metne dönüştüğünde okunabiliyor, düzeltilebiliyor, işaretlenebiliyordu– ve ben de önceki davranışlarım ve üzücü sonuçları için özür dilemek arzusundaydım. Ama Athena'nın sesi güçlendikçe benimki zayıfladı.

"Zavallı Anteia," dedi Sibyl: "Ümitsizlikten dağlarda hippomanes çekiyor. O gece koruda benim yerime onun olmaması çok kötü. Ama insani bir sempati hissetmesen bile kendini tuttun ve bu oyunun adı da İrade Kontrolü. İşte yular." Hafif, altın zinciri bana uzattı. "Pegasus'u arkada bulacaksın. Gelecekteki yaşamını kıskanmıyorum: Keşke kardeşin gibi ölseydim. Bir gün sen de bunu isteyeceksin. Hoşçakal."

"Hayır!" Sesimi bulmuştum, biraz daha kalmasını rica etmek için fırladım, soracağım, açıklayacağım öyle çok şey vardı ki.

"HiiHiiHii!" diye çılgınca kişniyordu Anteia döşeğimin etrafında, dolunayın gölgelediği ağır gövdesi çıplaktı; sonunda önümde eğilerek kalçalarını salladı. Yular elimdeydi; kaçtım.

Neden? Ne? Neden. Neden? Ona bu denli acı verdiğimde bazen böyle sorardı Philonoe. "İstediğini almıştın ve zavallı ablam da çılgına dönmüş. Neden kaçtın?" Philonoe olarak da kendi nedenlerini söylerdi: Proitos ve misafirperverlik kurallarına olan saygım; Athena'yı taciz etmek istemeyişim; kıymetli Pe-

gasus'un uçup gideceğinden duyduğum kaygı; koruluktaki o çılgın kısrakların anısına kendimi kaptırmış oluşum... Eeee? Philonoe'yi kendimden soğutmak için sürdürdüğüm çalışmaların bir uzantısı olarak "Kırklık bir dökün tüyle kim yatar? Hele şişmansa?" derdim. Kırka merdiven dayamış olan kendisi şu cevabı verirdi: "Bazı insanlar onurlu itkilerle hareket ettiklerini kabul edemiyorlar. İlk başta benimleyken de utanırdın, unuttun mu?"

Bir Amazon olan Melanippe, âşığının merhum karısının geniş yürekliliğine duyduğu hayranlık ve alttan almalarına duyduğu kızgınlık arasında gidip gelmektedir. En azından, sana iğdiş edilmiş beygir diye bağırıp, tecavüz yaygarası çıkaracak ve seni öldürtmek için elinden geleni yapacak ruh varmış Anteia'da; Amazonya'da olsan Muhtaç Vaziyettekini Cinsel Red suçundan taşaklarına veda ederdin. Bu ciddi bir hakaret.

Bellerophon'un kendine göre sebepleri vardı –ki bunları bilmen gerekirdi, eğer anlatmama kalmadan neler olduğunu biliyorsan o zaman başka.

İlk başlarda Philonoe karşısında neden ürkektin? İhtiraslı bir genç olduğunu söylemiştin, Afrodit'in gözdesi, ama son otuz sayfadır pek utangaç kesildin.

Demek sen de anlamıyorsun; ben de senin Polyeidos'a dönmenden korkuyordum, bu anlatıda herkesin böyle bir meyli var. Philonoe'nin bütün nedenleri geçerliydi; başka nedenler de vardı; ama aslında yemin ederim, bir an önce işe koyulmak istiyordum: Anteia'nın benim için en önemli şey olan kahramanlık işlerimde yeri yoktu. Melanippe'nin kendisi olsaydı da yine aynı şeyi yapardım.

Bir Amazon'u nasıl eli kolu bağlı bırakacağını biliyorsun. Peki birkaç ay sonra "Melanippe"ye tecavüz etmen kahramanlık işi miydi?

Her halikârda gerçek bir Amazon'un gerçekten tecavüze uğramasaydı, ki bu *Bellerophonname* bile er ya da geç onu anlatacak. Anteia'nın tapınağı çınlattığı sahte tecavüze gelince; ne zaman ihtiyacım olsa bulamadığım saray muhafızları birden her yerde belirdi: Bazılarını Kraliçe'ye yardıma, diğerlerini koşan birini gördüğümü söylediğim tapınağın arkasına, bir kısmını da Proitos'u çağırmaya yolladım. Böylelikle mermer avluda, şıkırdayan

çeşmenin yanında bir an yalnız kalabildim: O anda kanat sesleri duyuldu ve cennetin atı geldi. Kalbim yerinden fırlayacak gibiydi, yuları kardeşimin boynuna yavaşça geçirdim, kocaman (benden taraftaki) kanadını tutarak üzerine bindim ve muhafızlar tekrar toplanmadan havalandım.

Uçmak ne harika bir şey! Açılmış beyaz kanatlarını rahatça çırpan Pegasus bacaklarını topladı ve sokak lambalarıyla yıldızlar arasından süzüldü. Her şey yerli yerine oturdu: Gemilerin fenerleri, çobanların ateşleri, saray, tapınaklar, liman, tepeler. Serin rüzgâr, başdöndürücü yükseklik, gece yalnızlığı –bana hiç geldiler: Hayatımda ilk defa kendimi evimde hissediyordum; hiç aşağıya inmek istemedim. Banliyöleri şöyle bir dolaştıktan sonra Athena'nın mabedi üzerine geldik.

"Proitos!" diye bağırdım aşağıdaki saraya doğru. Fenerli muhafızlar şaşkınlıkla geri çekildiler; Kral çarşafa sarılmış karısıyla dışarı çıktı. "Anteia aklını hipledi!" diye bağırdım. "Hayal görüyor! Ona inanma! Deh kardeşim ileri!"

"Zavallı ablam!" dedi hüzünle Philonoe. "Açık söylemek gerekirse tatlım, seni başka bir kadınla düşünmek bana ne kadar acı verse de hikâyenin diğer yorumlarını daha çok seviyorum." Çünkü bazılarında Anteia'yı güzel bir kadın olarak resmetmiştim, bütün gün yelken açmış gibi teni güneşten, saçları tuzdan pırıl pırıl; şehvetle serin yanık kalçalarının rüyasını görerek uyuduğum tapınağa giriyor gizlice; birden eli karnımı sıvazlıyor; içimde ne var ne yok şiddetle kasılıyor; patlayacak gibi uyanıyorum; "Zeus aşkına!" diye geveleyip ona sarılıyorum –çıplak, inanılmaz!– döşeğimin ucuna oturduğunda; o kadar korkuyorum ki yüzümü ona gömüyorum; onu da kendimle birlikte aşağı çekiyorum, tenime yapışık o elektrikli teni ve hayret! Sırf bunun devasa hazzından gerçekten de patlıyorum, öyle ki eminim karaciğerim, dalağım, bağırsaklarım, akciğerlerim, kalbim, beynim ve her şeyim içimden boşalıyor, takatsiz, kendimi bilmez bir halde yatıyorum, ta ki o beni canlandırana ve defalarca sevişmeye başlayana kadar; gönlü gani Proitos bütün bunlara gülüp geçiyor. Ona o ana kadar bakirdim diye yalan söylediğimde Anteia'nın hoşuna gidiyor, ama ona buluşmalarımız arasında bir Amazon'a tecavüz ettiğimi söyleyince kıskançlık krizlerine tutuluyor ve hamile olduğunu an-

layınca ilişkiyi kesiyor, ama her nedense birkaç sene sonra tekrar başlatıyor, fakat Proitos'la İtalya'ya tatile gittikten sonra ilişki tümüyle bitiyor, falan filan unuttum. Başka bir yorumda, ilk ilişkimiz sözde kaçınılmaz bir paradigma: Proitos devlet işleri yüzünden şehirden ayrılıyor ve yokluğunda Anteia'ya eşlik etmemi rica ediyor benden; öğleden sonrayı kızlarıyla top oynayarak sarayda geçiriyorum, sonra Anteia'yla bira içmek için akşamleyin de kalıyorum; gayri şahsi ve kesik kesik bir konuşma yapıyoruz –karşılıklı suskunluklar onun gibi bir kadınla ne olağandışı ne de rahatsız edici; yüzeyde ikimizin de arzu duyduğunu gösterecek açık bir söz ya da davranış yok; Kraliçe'nin, çok çekici bulduğum, gücü tükenmiş bir hali var: Bütün öğleden sonra yavaş ve zar zor hareket etmiş. İki vardiya üst üste çalışan bir köle gibi; akşamleyin çoğunlukla kıpırdamadan oturuyor ve gözlerini kırptıktan sonra sık sık yarım dakikalığına kapatıp, derin bir nefes vererek kocaman açıyor; bütün bunlar çok hoşuma gidiyor ama soyut bir biçimde ve hissettiğim cinsel bir istek varsa o da şöyle ya da böyle soyut; dokuz buçuk sularında Anteia "Bir duş alıp yatacağım Bellerophon," diyor ve ben de "Tamam," diyorum; oturduğumuz bira odasından saray banyolarına gidebilmek için küçük bir koridoru geçmesi gerekiyor; Athena'nın tapınağına ulaşmak için ben de aynı koridordan geçmek zorundayım, yani birlikte koridora girmemizde henüz kaş kaldıracak bir taraf yok; banyoların köşesinde bir an bana dönmüşse, kim dilinin ucunda iyi geceler lafının olmadığını söyleyebilir? Tesadüf bu ya kendi yollarımıza gitmeden önce birbirimize sarılıveriyoruz ve sonra (*sonunda* demiyorum) kendi yollarımız aynı yatağa çıkıyor ve o yatakta tek kelime etmeden fırtınalı bir gece yaşıyoruz; yuvarlanmalar kasılmalar ve titremelerle dolu bir gece, yapması heyecanlı, anlatması sıkıcı şeyler; uyrukların iyiliği için gün doğmadan saraydan ayrılıyorum, vukuatsız falan filan; pişman olan Anteia çok geçmeden Proitos'a onu baştan çıkardığımı söylüyor; Proitos çılgınca bir ahlâki arınma isteğiyle onu ihanetini tekrarlamaya zorluyor; hamile kalıyor ve çocuğun baba katili bir yarıtanrı olmasından korkarak kürtaj olmayı ve intihar etmeyi düşünüyor; Pegasus'un üzerinde şehri terk edip onları bir daha asla görmüyorum ama Tiryns'teki casuslarımdan bu maceranın sonunda

normal bir oğlan çocuğu dünyaya geldiğini ve evliliklerinin düzeldiğini öğreniyorum falan filan. Başka bir yorum da ...

Hangisi doğruydu?

"Sanırım," derdi Philonoe, "nesnel doğruluk kavramının ta kendisi, hele tarihsel geçmiş söz konusu olduğunda, sorunlu bir şey; aynı zamanda anlatı sanatı, özellikle de mitopoeik ya da en azından mitografik türü, röportaj veya tarih yazımına benzemeyen yapılara, ritimlere, değerlere ve taleplere sahip. Sonuçta, mitlerin değişik yorumları arasındaki çelişkide aramalı insan anlamlarını. Yine de *–bu yüzden* demiyorum– ablamla sevişip de seviştiğine pişman mı oldun, yoksa sevişmeyip de sevişmediğine mi pişman oldun bilmek isterdim."

"Ne at!" derdim her seferinde. "Bütün geceyi onu nasıl uçuracağımı öğrenmek ve gece boyunca açık olan lokantalarda açlığımı gidermek için musakka yemekle geçirdim. Sabaha kadar işi öyle ilerletmiştim ki, sarayın kahvaltı terasında duran Proitos'un babası Abas'ın heykelinin tepesine dört ayak üzerinde mükemmel bir iniş yapabiliyordum. Çocuklar bayılmışlardı; Proitos kızardı; Anteia bozardı. Çocukları susturdu ve kocasına sert bir bakış fırlatıp onlarla birlikte hıhlayıp masadan kalktı.

"Emrinizdeyiz efendim," dedim. Kardeşimi başka bir yere park etmemi rica etti, güvercinler yetip de artıyordu zaten, sonra bana açık bir dille, karısının hâlâ suçlamalarında direttiğini ve öldürülmem için tahriklerde bulunduğunu söyledi, kocasında kıskançlıkla karışık bir öfke uyandırarak, onu, kendi uğruna, kahramanca olmasa bile dramatik bir iş yaptırmaya kışkırtmak için o yaştaki ve konumdaki kadınların zaman zaman duyduğu bir istekten kaynaklanıyordu bu kuşkusuz. Kendisi, Q.E.D., eğer anteia'nın suçlamalarına inanıp umursasaydı fazlaca yaygara koparmadan benim işimi bitirmek için bazı ayarlamalarda bulunurdu. Ama kamuoyu nezdinde zevahiri kurtarmak dışında bu olayı umursamıyordu. Bu yüzden sadece ortadan kaybolmamı öneriyordu. 'Aynı zamanda senin kelleni istiyor,' dedi içini çekerek, 'daha şimdiden sekiz saattir bir yarımyarıtanrıya hamile olduğunu yaymaya başladı.' Kesinlikle imkânsız olduğunu söyledim ona. Bıkkınlıkla elini kaldırdı: Eğer Perseus'u öldürmeyecceksem en azından Kraliçe'yi hezeyanlarıyla başbaşa bı-

rakabileceğimi söyledi: Aslında iki aydır hamilelik belirtileri gösteriyordu, kendisinden mi yoksa başkasından mı bilmiyordu, ama yaşı filan da düşünülürse bu durum pekâlâ menopoz olabilirdi, belki son zamanlardaki mantıksızlığının da nedeni buydu. H.İ. uzmanları dedikoduları yatıştırmak için ellerinden geleni yapacaklardı, ama Anteia kutsal biri (en azından bir yarıtanrı) tarafından tecavüze uğradığında ısrar ettiğine göre onun için yapabileceğim en iyi şey, çocuğun babalığını kabullenmem olacaktı, bu arada gidip bir mitik kahraman olabilirdim –ama mümkünse başka bir yerde.

"Omuz silktim. 'Bana bir iş ver.' 'Perseus'u öldür!' diye fısıldadı. 'Olmaz.' Bunun üzerine Iobates'e götürmem için bana mühürlü bir mektup verdi –diplomatik işler diye açıkladı– ve hava yoluyla Likya'ya götürmemi rica etti, geriye cevabını getirmeme gerek yoktu, tamam mı? 'Tamam.' Havalandım, geri döndüm: 'Likya ne tarafta?' Gözlerini kapayıp güneydoğuyu işaret etti; bu kadar"; işte böyle. "Hikâye için teşekkürler; her seferinde daha iyi anlatıyorsun" derdi Philonoe. Ne günlerdi. "Ablamı ziyarete ne zaman gidebiliriz Bellerophon? Çocukların kuzenlerini tanımamaları çok kötü bir şey. Dersine yetişsen iyi olur; işte notların. Hoşçakal öpücüğü yok mu?" O zaman olsa saçımı başımı yolardım, şimdi yapsam ya, yine bir sapma, Yüce Zeus, elli sayfa içerdeyim ve daha yeni başladım. İnsan nasıl bir novella yazar? Bütün bu çatlaklar ve girintiler arasında şaşkına dönmüşken kanalı nasıl bulmalı? Hikâye anlatmak benim işim değil; başkasının da; olay örgüsü anlamlı devrelerde yükselip alçalmak yerine, bir sivilce kabuğu ya da Hermes'in asası üzerindeki yılanlar gibi kendi üzerine kapanıyor: sapmalar, geri gitmeler, duraklamalar, derinden filan iniltiler, çökmeler, kesilmeler.

S: "Katillik suçundan nasıl arındınız efendim?"

C: "Pegasus'un bana verilmesinden Athena'yla bu konuda hesaplaştığımızı çıkardım, Deliades ona taptığı için, bu işle ilgili tek tanrının o olduğunu düşündüm."

S: "Pegasus bu sabah ne kadar yükseldi efendim?"

C: "Bir metreyi geçmez. Yönetimin en büyük önceliği tanıdığı bu mesele üzerindeki araştırmalarımız devam ediyor, şu

anki sapmadan sonra tam raporu alabilirsiniz."

S: "Mitobiyografik Kalıbın dördüncü çeyreğinin (Krallık ve Ölüm) kısmen gerçekleştirilmesi yolunda saray halkını kraldan soğutmak üzere Kral Bellerophon'un bütün saray efradının katılması zorunlu kılınan Mitik Kahraman Bellerophon'un Seçkin Tarihinin Birinci Yükselmesi adındaki dersin ilk oturumlarından birinde çocukluğunuzu usandırıcı ve patavatsız bir biçimde anlatarak Kraliçe Philonoe'yi Prens Hippolochus ve Isander'le Prenses Laodaima'yı son zamanlarda düzenli olarak taciz edişinizden bahsederken, Polyeidos gibi kâhinler tarafından bazı münferit vakalarda gelecekten ödünç alınmadıkça, yazının –büyü değil de sıradan bir iletişim türü olarak– Helen kültüründe daha yüzyıllarca boy gösteremeyeceğini söylediniz. Ama Kral Proitos tarafından size verilen 'görev' müstakbel kayınpederinize mektup tarzında diplomatik bir mesaj götürmekti. Dahası, biraz önce belirttiğim saptamayı yaptığınız dersin ta kendisi, hepimizin de heyecanla hatırladığı gibi yazılı bir metinden okunmuş, en azından yazılı notlara bakılarak aktarılmıştı, bu heyecan verici kurstaki diğer bütün konferanslar gibi –konferans sözcüğünün kendisi, 'okumak' anlamındaki bir barbar kelime kökünden türetilmiş– sanırım ve okumak da öncelikle yazmayı akla getiriyor. Son olarak da, bizim burada, Likya Üniversitesi'nin yeni kurulan Klasik Mitoloji bölümünde bulunuşumuz, sizin Şimdiye Kadarki Hayatınız üzerine bir ödev yazmaya bizi teşvik etmeniz filan da kültürlü bir toplum olmasak bile en azından okuma yazmaya yabancı bir toplum olmadığımızı gösteriyor. Burada bir Tutarsızlık yok mu?"

C: "Evet:"

S: "Gerçekleri arayan bizlerin kafamızı karıştıran daha pek çok şey var efendim; sırasıyla Karya-Solimya savaşını uzatmanız, iyi yürekli Kral Iobatis'in narin küçük kızına kötü davranmanız ve öğretmenlik ayrıcalığınızı görülmemiş bir biçimde saptırarak kendinizi fazlasıyla yüce ve/ya da alçak göstermeniz bizi hiçbir şekilde ülkemizden, kralımızdan, üniversitemizden soğutmadı –hepsini yukarıda sözü geçen Kalıbın cefaları olarak kabul etmiş durumdayız zaten. Daha bugünkü dersi bile dinlemeden sunulan ve aslında o dersten *sonra* gelmesi gereken bu S'ler ve C'ler gibi anlatısal tutarsızlıklar, hattâ yazarın denetimi bariz bir biçimde elden

kaçırması durumlarında, mesela Polyeidos gibi bir kâhinin parmağı olduğunu düşünmeye meyilli değil misiniz bizim gibi? Ya da dersin kendisinin gizemli, neredeyse anlaşılmaz metninde, ki şöyle:

"İyi akşamlar. Korintlu mitik kahraman Bellerophon adına, hayatı ve eserlerinin standart dökümlerindeki tutarsızlıklar ve sorunlu ayrıntıları burada ortaya koyma; sosyal ve özel hayatı hakkında çıkarılan nahoş dedikodulara cevap verme ve efsanevi meslek hayatı hakkında sormak istediğiniz sorulara cevap vèrme fırsatını bana verdikleri için (üniversite, yayıncı, okuma sponsoru adları filan temin et)...e teşekkür ederim.

"Gezgin-kahraman mitine olan ilgim otuz yaşındayken, Zomotu Etkeni *(1960) romanımı eleştirenlerin romanın kahramanının –Ebenezer Cooke, Beyefendi, Maryland'ın baş şairi– ayrıntılı bir biçimde, Lord Raglan, Joseph Campbell ve diğer kıyaslamalı mitoloji uzmanlarının tarif ettiği şekliyle mitik kahramanlık kalıbına oturduğunu söylemesiyle başladı. Bu kalıbı romanın olay örgüsünün temeli olarak kullandığım ima ediliyordu. Aslında o ana kadar böylesi bir kalıbın varlığından bile habersizdim; haberim olduktan sonra bu tesadüf (sonradan ilginç olmaktan çok kaçınılmaz bulacaktım) beni o kadar etkiledi ki sözümona etkilendiğim eserleri inceledim ve sonraki romanım* Keçi Çobanı Giles *(1966) ur-Mitin bilinçli ve ironik bir orkestrasyonu oldu. Sonraki yapıtlarımın çoğu –uzun kısa-hikâye* Menelaosname *ve novella* Perseusname, *mesela– doğrudan doğruya gezgin kahraman mitinin belli örnekleriyle ilgilidirler ve aynı zamanda yazarlarının halihazırdaki tematik kaygılarına seslenirler: Mesela ölümlünün ölümsüzlük isteği ve bunun ironik bir biçimde gerçekleşmesi– özellikle de mitik kahramanın, hayatının ileriki safhalarında, kendi sesine, hayat hikâyesine ya da ikisine birden dönüşmesi. Kırk yaşındayım.*

"Mitlerin kendisi, başka şeylerin yanı sıra, sıradan ruhsal deneyimimizin şiirsel damıtımı olduğundan ve bu yüzden de hep gündelik gerçekliğe işaret ettiklerinden her seferinde mitik örneklere işaret eden gerçekçi kurgular yazmak mit-yapımsal meseleyi tersten ele almak olur, her ne kadar böyle kurgular diğer açılardan övgüye değer olsa da. İlkörneklere doğrudan doğruya seslenmek

daha iyi. İncil gibi Klasik mitolojinin de artık sıradan okuyucunun eğitiminde yeri olmadığı ve Oedipus ve Antigone'nin eski kederlerinin günümüz duyarlığı üzerinde hiçbir etkisi olmayacağı yollu itirazlara da şu cevabı veriyorum, hım, neydi ya, komedi ve kendi kendini açıklamayla ilgili bir şeyler. Neyse, Perseusname *novellasını bitirdiğimde, yukarıda sözünü ettiğim temaların klasik örneklerini bulmak için yaptığım araştırma sırasında görece az tanınan mitik kahraman Korintli Bellerophon çıktı karşıma.*

"Başka şeylerin yanı sıra, Menelaos ve Helen ya da Perseus ve Andromeda mitleriyle tanışık olanların bile Bellerophon'un hikâyesini bilmemeleri tam da benim istediğim bir şey olduğu için kısa bir özetin faydalı olacağını düşünüyorum. Antonius Liberalis, Apollodorus, Eustathius, Hesiodos, Homeros, Hyginios, Ovididus, Pindaros, Plutarkos, İlyada yorumcuları ve Tzetzes'in metinlerinden oluşan Robert Graves'in olağanüstü kitabı Yunan Mitleri'nden *alıyorum:*

"a. Bellerophon, Glaukos'un oğlu... Belleros adında birini –ki bu ona Bellerophontes takma adını kazandırdı, sonra Bellerophon olarak kısaltıldı– ve adı çoğunlukla Deliades diye geçen kendi kardeşini öldürdükten sonra bir buluta saklanıp Korint'i gizlice terk etti. Ricacı olarak Tiryns Kralı Proitos'un yanına sığındı; ama... Proitos'un karısı Anteia ilk bakışta ona âşık oldu. Bellerophon'a yaklaşma girişimleri geri çevrilince Anteia onu kendini baştan çıkarmaya çalışmakla suçladı ve hikâyeye inanan Proitos öfkeden çılgına döndü. Yine de bir ricacıyı açıktan açığa öldürerek Furiaların gazabına uğramak istemediğinden onu mühürlü bir mektupla Anteia'nın babası Likya Kralı Iobates'e yolladı, mektupta şunlar yazıyordu: 'Lütfen mektubu getirenin işini bitirin; karımı, kızınızı baştan çıkarmaya çalıştı.'

"b. Krallığına misafirliğe gelmiş birini öldürmek konusunda aynı ölçüde isteksiz olan Iobates Bellerophon'dan kendisi için bir hizmette bulunup aslan kafalı keçi gövdeli ve yılan kuyruklu, ağzından ateş saçan dişi bir canavar olan Khimaira'yı öldürmesini istedi... İşe koyulmadan önce Bellerophon kâhin Polyeidos'a danıştı; o da ona hilal şeklindeki

toynaklarıyla Hippokrene kuyusunu açarak Helikon Dağı Perilerinin gözdesi haline gelen kanatlı at Pegasus'u yakalayıp terbiye etmesini salık verdi.

"c... Bellerophon Pegasus'u Peirene'de su içerken buldu... Bu da atın kuyularından biriydi ve Athena'nın kendisine hediye etmiş olduğu altın yuları boynuna geçirdi. Ama bazıları Athena'nın Pegasus'u zaten yularlanmış bir biçimde Bellerophon'a verdiğini söylerler; bazıları da aslında Bellerophon'un babası olan Poseidon'un bu işi yaptığını. Her nasılsa, Bellerophon Pegasus'la üzerinden uçup ok atarak, sonra da bir mızrağın ucuna taktığı bir kurşun külçesini dişlerinin arasına sokarak Khimaira'yı yendi. Khimaira'nın ateşli soluğu kurşunu eritince kurşun gırtlağından aşağı akıp iç organlarını dağladı.

"d. Ama Iobates,bu cesaret isteyen işten dolayı onu ödüllendirmek şöyle dursun, alelacele, kendisine karşı savaş açmaya niyetlenen Solimyalılar ve müttefikleri Amazonların üzerine yolladı; Bellerophon her iki tarafı da ok menzilinin dışında kalacak şekilde üzerlerinden uçup aşağıya dev kayalar fırlatarak alt etti. Sonra, Likya'nın Ksantus Ovası'nda, başında aslan kıçında da yılan süslemesi olan bir gemiyi kullanan ateşli ve kendini beğenmiş kaptan Kheimarrhus'un başlarını çektiği Karya korsanlarını yendi. Bundan sonra bile Iobates hiçbir minnettarlık göstermeyip üstüne üstlük döndüğünde onu pusuya düşürmeleri için saray muhafızlarını görevlendirince Bellerophon atından indi ve o yürürken ardından Ksantus ovasını doldurması için Poseidon'a dua ederek yürümeye başladı. Poseidon bunu duydu ve Bellerophon Iobates'in sarayına yaklaşırken ağır ağır onu takip eden dev dalgalar yolladı; hiç kimse onu geri çekilmeye ikna edemediği için Ksantuslu kadınlar eteklerini bellerine sıvayıp çırılçıpak ona koşarak, geri çekilirse kendilerini ona sunacaklarını söylediler. Bellerophon öyle alçakgönüllüydü ki kıçını dönüp kaçtı; ve dalgalar da onunla birlikte geri çekildi.

"e. Anteia'nın namusunun lekelenmesi girişimi hakkında Proitos'un hatalı olduğuna artık inanan Iobates mektubu ortaya çıkardı ve hadisenin tam bir dökümünü talep etti. Gerçeği öğ-

renince Bellerophon'dan özür diledi, kızı Philonoe'yle evlendirdi ve onu Likya tahtının vârisi yaptı. Aynı zamanda Ksantuslu kadınların yaratıcılıklarını övüp gelecekte Ksantusluların babalarının değil de annelerinin soyadını almalarını buyurdu...

"Yaptıklarıma yabancı olmayanlar bu dökümün içinde kullandığım pek çok motifi bulacaklardır: Kardeşler arası rekabet, kahramanın saflığı, işlerin aşılarak yerine getirilmesi ve bütün işlerin işe koşanın öldürülmesiyle sona ermesi; Proitos'un danışmanı (Polyeidos 'çok şekilli' anlamına geliyor); romantik üçgen, falan filan. Ama bana en çok hitap eden iki ana imge oldu –Pegasus ve Khimaira. Bu mit üzerine kurulmuş komik bir novella canlandırdım kafamda; Perseusname'ye *bir eşlikçi belki. Bunu yazabilmek için daha büyük ve karmaşık bir proje olan* Mektuplar *adındaki bir romanı bir kenara bıraktım– kendimi kurtarmaya çalıştıkça daha da battığım sonsuz bir notlar, planlar, yanlış başlangıçlar bataklığına dönüşmüştü zaten. Umutla daha basit olan projeye yöneldim, durmaksızın bir buçuk yıl üzerinde çalıştım –ne yazık ki o da bir bataklığa dönüştü, bir sürü manevi akçeyi de boşa ziyan etmiş oldum. Bunu Yazar Tıkanıklığı denen meşhur hastalığa ilk kez yakalanmam takip etti; yirmili otuzlu yaşlarımın kibiriyle kendimi ona karşı bağışık sandığım bir illet; habis bir kitleyi inceler gibi büyük bir merak ve had safhada korkuyla inceledim onu. Uzun bir zaman ne olduğunu anlayamadım –ama İnayet ihsan edilip de sonra ellerinden alınan mistiklerin neden yasa büründüklerini gayet iyi anladım. Belli bir sanatçının bir senede gücünün azaldığını ya da çekildiğini fark etmesi dünya için pek de öyle büyük bir mesele değil doğrusu; oysa her ne kadar yeteneği az olsa da sanatçının kendisi için yaratıcı güç ruhunun günlük hayatı için cinsel güç kadar hayati bir şey– bu en azından bir erkek için İnayet kadar karşı konmaz bir benzetme ve o ölçüde de tehlikeli.*

"Zamanla beni neyin hasta ettiğini anlamaya başladım, sanırım; zaten hastalık da geçti –dünya açısından bakılırsa pek fark etmez ama beni çok rahatlattı– ve eskisi gibi yoğun bir biçimde yazar buldum kendimi. Ne yazdığım başka bir hikâye, şimdi bizi il-

gilendirmiyor; bu küçük kişisel devreyi bugünün dersine giriş olarak anlattım: Tümüyle gayri şahsi *bir edebi estetik ilkesi, ki onun doğasını anlayınca Bellerophon hikâyesinde çektiğim zorluk aydınlandı ve sanırım hem bataklıktan hem de mitten kurtuldum.*

"Genel ilkenin, kanaatimce, sıradan eleştiri sözlüğümüzde hiçbir adı yok; ben bunu Metaforik Vasıtalar ilkesi olarak düşündüm, yazarın metninin mümkün olduğunca fazla öğesini ve yönünü simgesel olduğu kadar dramatik değerlerle donatmasını kastediyorum: Sadece hikâyenin 'biçimi', anlatısal bakış açısı, ton ve benzerlerini değil, başarılabildiğinde bizatihi türü, tarzı ve ortamı, anlatı sürecinin ta kendisi –sanat eserinin gerçeğini örnek vereyim:?"

C: "Ben."

S: "Efendim."

C: "Sizin gibi ben de, bu işte belli bir kâhinin parmağı olduğunu seziyorum, ama *Bellerophonname*'nin bu icrasındaki bu noktada onun ihanetinin tam hikâyesi ve kapsamını değerlendirecek vaziyette değilim. Yazarın dili Yunanca değil; atıfta bulunulan edebi eserler mevcut değiller –böyle bir *Perseusname* olsaydı bunu benden başka kim bilebilirdi ki? Hayatımın hikâyesi olduğu iddia edilen o yanlışlıklar karmaşasına gelince, ilk üç paragrafı hakkında söylenebilecek en iyi şey kurgu oldukları: Kardeşler çok fazla ve yanlış rollerde; adım yanlış hikâyelendirilmiş ('Katil Bellerus' tek anlamı değil); Pegasus'u edindiğim yer ve zaman yanlış; Bellerophon'un pusulasında sadece 'Lütfen bu mektupları getirenin işini bitirin' yazıyordu; falan filan. *d* ve *e* biraz daha hatasız sayılır ama eksiksiz değiller ve olaylar da yanlış sıralanmış. Dikkatinizi, beşinci paragrafı takip eden gerilim noktalarına çekiyorum: Biz oradayız, oradaydık, ilk iyi gecelerden sonra oraya kadar sürünebildik. İşte batmak; işte bataklık; işte umutsuzluğumun bataklığı. Sürün beni dışarı."

S: "Hayır efendim."

C: "Bu soru mu şimdi?" Öğrencilerimin Kalıbı takip etmekteki isteksizlikleri kadar hayal kırıklığına uğrattı bu belge beni. Kırkıncı yaş günümden bir gün öncedeyiz şimdi, 1. sayfadan bir sayfa önce: Üzerine büyük ümit iğnelediğim bu konferans-tomarı:

Khimaira'nın resmiyle mühürlenmiş üzerinde *P'den B'ye: Hayat Yolumuzun Ortasında Başla* yazılı; birazdan uzun uzadıya anlatacağım koşullarda, bundan yirmi yıl önce elime geçti ilk defa; birazdan anlatacağım falan filan koşullarda ortadan kaybolan, yeni ölmüş Polyeidos'un bize öte taraftan yolladığı bir düğün hediyesi olduğunu düşünmüştü yeni evli Philonoe bunun ve başlığını da Hayatının Tam Ortasında Aç ya da Evlilik Hayatımızın Tam Ortasında Aç olarak yorumlamıştı. Polyeidos'un takvimine göre ikisi de otuz altı yaş demekti –dört yıl gecikmişim bile! Seneler önce tomarı bir tarafa kaldırmıştım; varlığını unuttum; sonra Birinci Yükselme dizisindeki son dersin metnini koyduğum çekmecede onun yerinde beliriverdi. Böyle karmakarışık bir şey beklemiyordum hiç, canım sıkıldı.

"Beni seviyorsanız, sürün beni efendiler; şehirden atın; ruhumu yiyip bitirerek insan ayağı değmemiş yollarda dolanmamı sağlayın, Axis Mundi, yani Dünyanın Göbeği'nin bir yerinde tanrılaştırılana değin: Darmadağın bir koruda mesela, bir uçurumun en yüksek noktasından dökülen bir çağlayanın kaynağının dibindeki bir kayanın oyuğundaki bir meşenin hemen yanında," Yapabileceğinin en iyisi bu mu Polyeidos?

"İşte böyle oldu. Halikarnas üzerinden kayarak Likya'ya geldiğimizde Pegasus aniden bir daire çizip kişneyerek küçük bir volkanın dumanı zannettiğim bir şeye doğru, mum çevresinde dönen bir pervane gibi gitgide daralan çemberler çizerek iyice yanaştı, öyle ki daha işin başında yok olacağımızdan korktum. Sonunda yere inip dünya da dönmeyi bırakınca kraterin içinde olduğumuzu gördüm, küçük bir mağaradan çıkan duman dışında etkin değildi; yılan derisi ceket giymiş sakalsız, yaşlı bir adam her seferinde bir kâğıdı yakıp onları deliğe tıkıyor, onlar da ateşe nispeten çok muazzam bir duman çıkararak yanıyorlardı. Pegasus'u görünce adam paniğe kapıldı, şaşmamak lazım: Daha iner inmez Peg adamı ensesinden yakalamıştı. Yuları daha iyi tutabilmek için Proitos'un mektubunu ağzıma almıştım; çüş diye bağırınca düşürdüm; o anda adam ortadan kayboldu ve atın ağzında mektup belirdi; mektubu oradan alınca eğerin üzerinde mektubu tutan yaşlı adam belirdi. 'Ben başarısız bir romancıyım,' diye mırıldandı aceleyle: 'Hayatımın eseri, beş ciltlik *roman fleuve* –daha

doğrusu kahrolası *okyanus* romanı, ajans dokunmadı bile; yüksek sesle vahşi hayvanlara okuyup her seferinde bir sayfasını yakıyorum. Daha önce hiç kanatlı bir atın ilgisini çekmemiştim; bu yükseklikte daha ziyade dağ aslanları var; aşağılarda birkaç keçi filan. Lay lay lom.'

"Pegasus'un ağzında bu sefer de uysallıkla çiğnediği hippomanes muskası vardı, ağzından çekip aldım. 'Geçen bir kâhin bunu boynuma taktı,' diye yalan söyledi Polyeidos; 'şu sıralarda mit türü bir şeyler yazsam iyi olacağını söyledi, mesela bir ciltte üç novella: Birisi Perseus ve Medusa, birisi Bellerophon ve Khimaira'yla ilgili birisi de...' yakasına yapıştım. 'Polyeidos!' 'Evet adı buydu,' dedi Polyeidos: 'Şu Bellerophon denen herife tutkun bir kız varmış, bütün gün Bellerus Bellerus diye bağırarak ortalıkta dolaşıyormuş. Demek sen Bellerophon'sun öyle mi? O şeyi boynuma takarsam aklıma daha iyi fikirler geleceğini söyledi. Annen sana ne anlattı?' Onu sıkı sıkı tutmamın nedeninin sevinç olduğunu anlayınca Polyeidos olduğunu kabul etti ve Pegasus konusundaki başarımdan dolayı beni tebrik etti, benim için Athena'ya yaptığı ricaların boşa çıkmadığının bir işareti sayıyordu bunu. Ölümcül muska bugünlerde pek işe yaramıyordu –Pegasus'u çeken hippomanes'ten çok üzerine sinmiş vahşi kısrak kokusuydu– eğer onu Kral Iobates adına çalıştığı Likya'nın başkentine götürürsem havayollarının geleceğine mani olmamak için muskayı ıskartaya çıkarabilirdi.

" 'Korint'ten hiç haber alamadın ha?' 'Sadece annemin seni yakalattığını duydum. Ne oldu?' 'Çirkin bir şey,' dedi Polyeidos ve muskayı oyuğa fırlattı. Duman kesildi. 'Zavallı kadın aklını oynatmış ne yazık ki. Ona krallığı ele geçirmek için bir gün geri döneceğini söyledim; bu onu neşelendirdi mi? Ne gezer efendim! Babaerkil numaralar, dedi: Cinsel emperyalizm, falan filan. Beni gözaltına aldırdı. Ben de hücrenin kendisine dönüşecektim, böylece muhafızlar benim kaçtığımı düşünüp kapıyı açık bırakacaklardı, ben de *kaçacaktım*. Ama bir şey ters gitti: Bu dağdaki vahşi bir dişi canavara dönüştüm ve geri dönemeden kendi kendimi yiyip bitirdim. Artık üç boyutlu bir şeye dönüşemiyorum.' Likya başkentine doğru kanat çırparken bu olaya getirebildiği en iyi açıklama, meşhur numaracı ve alfabenin muciti Hermes'in söz

oyunlarını ve şaka yapmayı da sevmesiydi: Son zamanlardaki belgeye dönüşme meyli doğrultusunda Polyeidos doğrudan doğruya hücresine değil de o amacı dile getiren büyülü bir mesaja dönüşmüş: *Ben bir odayım.* Bunun yerine, kendini Likya-Karya sınırında Khimaira Dağı denen sönük volkandaki bir mağarada yaşayan aslan kafalı, keçi gövdeli, yılan kuyruklu, ağzından ateş saçan bir canavara dönüşmüş bulunca, tanrının *kamara/khimaira* isimlerinin yakınlığıyla oynadığı sonucuna varmış. Ama dönüşüm esnasında ortadan kaybolmasına ramak kalması tek zorluk değilmiş: Polyeidos kendini canavardan büyük bir şiddetle ayırmış ama (saçlarını ve yirmi kilosunu kaybederek) insana dönüşmesi, şimdi kazara yarattığını söylediği *Khimaira*'yı hiç mi hiç etkilememiş: Büyülü dönüşüm tarihinde böyle bir vakaya bildiği kadarıyla ilk kez rastlanıyormuş; bu durum karşısında duyguları karışıktı. Bir yandan, Karya Kralı Amisodoros'un bu hayvanı uzun zamandır tartışmalı olan sınırda hak iddia etmek için gizli bir silah olarak kullanacağını önceden gördüğü için Iobates'i önceden uyarma olanağı bulmuş ve Likya sarayında özel savunma bakanlığı görevine getirilmişti; öte yandan, hem Khimaira'nın ortaya çıkmasındaki sorumluluğunu gizlemek hem de düzenli olarak gizli gizli araziye çıkıp kraterdeki hayvanı yatıştırıcı büyülerle beslemek zorundaydı, onu sakinleştirmenin daha iyi bir yolunu bulana kadar.

" 'İşte böyle,' dedi; 'sen benim sırrımı saklarsan ben de seninkini saklarım' –bundan, anladığınız gibi, Glaukos ve kardeşimin ölümündeki sorumluluğumu kastediyordu. 'Okuma yazmayı öğrenmişsin öyle mi?' Mektubu gösterdi. Yarım düzine harf dışında okuma bilmediğimi itiraf ettim. 'Daha iyi,' dedi; 'mektuplarda düzenbazlıktan başka bir şey yok –Q.E.D.! Baksana doğum belgesi hilesi bizi nerelere getirdi! Bunu senin adına ben veririm. İçinde ne yazdığını biliyor musun?'

"Başımı salladım ve sadece Kral Proitos için bir tür arındırıcı iş yaptığımı söyledim, ne utanç; belki gereksizdi ama ileride yapacağım işler için iyi bir tecrübeydi. Azami etkiyi yaratmak için onun önerisiyle Telmissus'un meydanına indik. Bir kalabalıkla birlikte saray efradı da Pegasus'u görmek için toplandılar; Polyeidos defalarca eğilerek beni Iobates'e eski bir öğrencisi ve geleceğin

mitik kahramanı olarak tanıttı. Kral samimiydi, Anteia ve torunlarını sordu, mektup için teşekkür etti ve açmadan önce dokuz gün beni konuk etmek için ısrarlarda bulundu. Beni küçük kızı Philonoe'yle tanıştırdı, henüz on altısında bu üniversitede mitoloji okuyordu (ama o zamanlar ayrı bir bölüm yoktu, sadece bir iki ders açılıyordu), utana sıkıla benden ders programını imzalamamı rica etti. Dikkatle, yapabileceğim en iyi Betayı çizdim, Polyeidos'un bir şeylerin üzerini çiziktirsin diye ona verdiği acayip, ucu kurşunlu bir sopa olan yazı aletiyle. Kâh çekingen kâh cesur, çekici bir kızdı, yemekte yanımda oturdu; babasının dokuz gün âdetinin onu çileden çıkardığını söyledi *–kendi* mektuplarını daha gelir gelmez açıyormuş; ziyaret etmek için can attığı küçük kuzenlerini iyice tarif etmemi rica etti; mitolojiye büyük bir tutku duyduğunu itiraf etti; profesör kabul ederse dersine katılıp katılamayacağımı sordu– bir şey hatırlamama gerek yoktu, çocuklarla şöyle bir sohbet etsem yeterdi; bu alandaki çağdaşlar arasında en beğendiği kişi olan Perseus hakkında hikâyeler anlatmam için beni sıkıştırdı.

"Bunu takip eden günlerde çok iyi arkadaş olduk. Düşünce açısından benden üstün olmasına rağmen 'aslında sadece düşünsel nitelikte olan kavramların yaratıcı bir biçimde hayata geçirilmesi' dediği şeyin bir örneği olduğum için bana saygı gösteriyordu. O zamanlar utanç kaynağı olarak gördüğüm şeyleri –mesela okuma yazma bilmeyişimi– otantiklik göstergesi olarak yorumluyordu, ama ona uçma dersi verirsem bana yazı dersi vermeye gönüllüydü. Hattâ, bir kahraman olarak hoşuna gitmeyen yegâne yönlerimin konuşkanlığım ve nazik tavırlarım olduğunu söyledi bana açık açık: Kahramanların biraz daha kaba ve suskun olduklarını düşünürmüş. Ama çok geçmeden, bu konudaki önyargılarının, zaman ve mekânı sıkıştırdığı gibi karakterleri ve onların motivasyonlarını da basitleştiren mit-yapımı sürecinin kendisinin stilize edici doğasından ileri geldiği sonucuna vardı, öyle ki insan yorulmaksızın ve düşünmeksizin o edimden bu edime koştuğunu hayal ediyordu Perseus'un, oysa haftalarca boş geziniyor, kararsızlık dolu saatler geçiriyor olmalıydı, falan. Hem, Altın bir Yokedici'den öte bir şey olmayan biriyle kim saray bahçelerinde gezinebilir, oyun oynayabilir, düetler okuyabilir ve uzun konuşmalar yapabilirdi ki?

"Onun kandırmasıyla Kral Iobates misafirlik devresini dokuz günden yedi güne, yediden de beşe indirdi; belki mektupta Anteia'dan haber vardı. Ama sonuçta hükümet meselesi olduğu için beşinci akşam mektubu, resmi devlet-mesajı okuyucusu olan Polyeidos'a kendisine okusun diye verdi (Iobates de benim eksikliğimi paylaşıyordu). Kâhin mektubu açtı, rengi soldu, bana sert bir bakış fırlattı yeni Tiryns deyimlerinin tam Likyaca karşılıklarını düşünmek için birkaç dakika rica etti, sonra Proitos tarafından benim yararıma yazılmış bir tanıtma notu okudu: *Lütfen bu mektupları getirenin cinayet işlediğini sandığı için duyduğu suçluluk hissinden kurtulmasını sağlayın, masum olmasına rağmen babası ve kardeşinin ölümünden kendini sorumlu tutuyor; lütfen bırakın sizin için bir kahramanlık hizmetinde bulunsun, ne kadar tehlikeli olursa o kadar iyi. Sevgiler, P.* Mektubun Philonoe'nun ablasıyla aramızda geçenlerden söz etmesinden endişeliydim; haberi duyunca gülümsedim. Proitos hakkındaki fikirlerim iyi yönde değişti, Ioabates'in her istediğini yapmaya istekli olduğumu doğruladım. Oradakiler sağlığıma içtiler; Philonoe ışıl ışıldı; artık kendine iyice hâkim olan Polyeidos gülümsedi ve Iobates'e fısıltıyla bir şeyler söyledi, bunun üzerine kral öfkeyle kızararak masadan kalkmaya yeltendi –kâhinin bir şeyler daha fısıldaması üzerine– kendini toparladı ve soğuk bir sesle son zamanlarda kıyıya dadanan Karya korsanlarını oradan temizlememi rica etti. Yemekten hemen sonra işe koyulabilir miydim acaba?

"Ondaki bu ani tavır değişikliği aklımı karıştırdı ama tatlıyı beklemeden Pegasus'a binip havalandım, bütün geceyi ve günü balıkçılar ve tüccarlarla konuşarak geçirdim, tariflerin de yardımıyla hava keşfi yaparak ana korsan gemisini tayin ettim, büyük kayalar yağdırarak gemiyi ve mürettebatını batırdım, alçaktan uçarak kürekçileri nalladım, ikindi çayına saraya yetiştim. Beni kutlayan Kral ve Polyeidos şaşkın görünüyorlardı; Philonoe beni öptü; 'Sözünü etmeye değmez,' dedim yuları asarken: 'Kaptanın adı Khimarrus'tu, sanırım keçi anlamına geliyor öyle değil mi? Kızıl sakallı biri. Aşağıdaki hareketlerden ve bağırışlarından anladığım kadarıyla ağzından ateş püskürüyordu. Gemilerinin başında aslan, kıçında yılan süslemeleri vardı: Tam bir deniz canavarı. Hepsini telef ettim. Kolay oldu.'

" 'Hıh,' dedi Iobates, büyük kızının babası, Polyeidos'a bakarak; o da aceleyle, eski Karya korsan süslemelerinin yeni sınır canavarıyla gösterdiği büyük benzerliğin anlattıklarımın hayal ürünü olmadığını kanıtladığını söyledi: Dağlarda yeni boy gösteren ve Likya için henüz tehdit oluşturmaya başlayan Khimaira'nın, Karya'nın geleneksel canavarı olduğu konusundaki fikrini doğruluyordu bu: Gördüğü soykütüksel görüntüler ve yaptığı araştırmalar canavarın Typhon ve Echidne'nin ürünü olduğunu gösteriyordu. Birincisi, Dünya ve Tartarus'un oğulları gelmiş geçmiş en büyük canavardı: Belden aşağısı yılandı, yüz tane kolunun ucunda el yerine yılan başları vardı, eşek kafası yıldızlara değiyordu, kanatları güneşi karartırdı, ateş ateş gözleri, lav gibi nefesi vardı –Khi-maira'nın volkanı mekân edinmesi de buradan geliyordu. İkincisi, yarısı hoş bir kadın yarısı benekli yılan, yüz gözlü Argus tarafından öldürülen bir yamyam, bir Porchid'di Gorgonlar ve Perseus'un meşhur ettiği Graiaların kız kardeşiydi. Böylece Khimaira, ilginçtir, aslında Medusa'nın yeğeni oluyordu. Pegasus'un da kuzeni ve kanatlı at da benim üvey kardeşim olduğuna göre, benimle pek de alakâsız sayılmazdı.

"Iobates yine hıhladı ve beni tebrik etmeye pek de zahmet etmeden, arada bir insanların içkilerine ne kattıklarını merak ettiğini söyledi. 'Bu iddianı desteklersin herhalde?' diye sordu bana nezaketsizce. Şaşırarak, yegâne şahitlerimin köpekbalıkları olduğunu söyledim; ganimet getirmek kahramanlık seferlerinin her ne kadar alışılmış bir özelliği olsa da, kahramana bunu kanıtlama yükünün yüklenmesinin emsali görülmemiş ve nankörce bir davranış olduğunu söyleyerek karşı çıktı Philonoe. Polyeidos diplomasiyi elden bırakmayarak, ben nasıl kahraman işleri yapmakta acemiysem, Kral'ın da iş vermekte acemi olduğunu söyledi; neden ikimiz de bir deneme daha yapmıyorduk? Birbirinden ayrılan Solimya ve Amazon askeri kuvvetlerinin Khimaira Dağı'nın iki tarafında yeniden ordugâh kurduklarının anlaşıldığını söyledi, sınır bütünlüğümüze açık bir saldırıydı bu. Her iki orduyu da bir seferde püskürtsem nasıl olurdu?

"Iobates aileye özgü sesi çıkardı ama ilgilenmiş gibi bir hali vardı. Philonoe korkmuş gibiydi. 'Tabii bunun seni aştığını düşünürsen...' diye bir yokladı Polyeidos. 'Hiçbir şey beni aşmaz,'

dedim. Bunun üzerine, ağzı kulaklarına varan Kral, önce beni güzel bir yemek yemeye davet etti, yemeği yerken de ganimet olarak, yirmi beş Polyeidos yılından daha yaşlı olmayan ya da asteğmen rütbesini geçmemiş, odalık olarak kullanılabilecek şekilde tek parça, eli yüzü düzgün bir Amazon esir talep etti.

" 'Bu *iğrenç* bir şey, baba!' dedi Philonoe. 'Zaten bir Amazon köle olmaktansa ölmeyi yeğler; bunu dördüncü sınıfta öğrenmiştik.' Iobates ağzını şaklatarak şansını deneyeceğini söyledi. Birbiri ardına gelen işlerin bir kahraman için alışılagelmiş bir şey olmamasına rağmen, arada en azından bir gecelik uyuma payı bırakılmadığını hiç görmediğimi belirttim. Polyeidos bana katıldı, ama hiçbir edebi klasik diğerinin aynı olmadığı gibi hiçbir klasik kahramanın hayat hikâyesinin de diğerinin kopyası olmadığından yola çıkarak Kral'ın programını destekledi; ancak belli farklılıklar gözardı edilerek Kalıba uyulabilirdi. Bu mefhum beni endişelendirdi. Prenses kaşımdan öpüp, 'Sana karşı olan zaafımı fark ettiği için babam fazlaca etrafta dolanmanı istemiyor. Kralların çoğu böyledir' dedi. Iobates hıhladı; mahmur gözlerle ama fazlaca uyarılmış bir vaziyette yola çıktım.

"Unutmayın ki sağlıklı ve güçlü biriydim ve kendimi mesleğime öyle kaptırmıştım ki koruluktaki–Sibyl'den beri, birkaç hizmetçi ve tapınak fahişesi dışında elim kadın eline değmemişti. Uykulu uykulu Solimyalıları tarumar ettiğim müddetçe (Khimaira Dağı'ndan –bu sefer ne canavar ne de duman görmüştüm– aldığım kayalarla ve münferit yüksek kalite at bokuyla yoğun bombardımana tutmuştum onları) Philonoe hakkında ateşli fanteziler kuruyordum, Anteia'dan ya da Polyeidos'un kaçık kızından çok daha çekiciydi. Şafak vakti, uykulu uykulu bozgunun kanıtlarını aramak için yere indiğimde cilveli Prensesi (Birinci Pozisyonda) tapınaktaki döşeğimde ya da kutsal korunun sarmaşıkları arasında düşünmekten dikkatim iyice dağılmış olduğu için farkında olmadan yaralıları çiğnedim. Kamp boştu; hattâ, dalgınlıkla çiğneyip öldürdüğüm yaşlı adam tek hayat belirtisiydi; Philonoe'yle ağzıma kadar dolu olmasam Solimyalı değil Karyalı olduğunu zamanında duyabilirdim belki, benim ilk bombardımanım sırasında Solimyalı akıncıların Likyalı zannederek sürüsünü çaldığı bir çobandı. Pegasus gübresine basıp da bileğini burkmasaymış sürüyü

gizlice yürütmek için peşlerine düşecekmiş, genelde savaşçılara, özellikle de mitik kahramanlara sövüp duruyordu, ona göre biz paralı askerlerden de beterdik, başkalarına para karşılığı zarar verenler gibi ekmeğimizi kazanma bahanemiz de yoktu, ölümcül işimizi sadece kendimizi yüceltmek için yapıyorduk. Bunu söyler söylemez ölmeseydi, bu konuyu onunla tartışabilirdim; kahramanların fazlaca mantıklı davranması karşısında Philonoe'nin takındığı tavrı hatırlayınca, iyi oldu diye düşündüm. O dürüst yüzü ve narin boynu hatırlamak beni konuşamayacak kadar uyarmıştı zaten; bendeki imgesinin beni nasıl ondaki imgeme çevirdiğine şaşarak Amazonları bulmak üzere havalandım.

"Hemencecik bozguna uğradılar, çünkü savaştaki bütün o cesaretlerine rağmen, süvari olduklarından ve atları kıran kırana da olsa sadece geleneksel çarpışmalar için yetiştirildiğinden, üzerlerinde süzülen Pegasus'u görür görmez şaha kalktılar. Likya gizli servisinin rapor ettiği 'savaş birliği' iki düzineyi geçmiyordu, çoğu da orta yaşlıydı: Onların Khimaira'yı keşfetmek için gönderilmiş keşif kolu olduğunu öğrendim sonradan Melanippe'den; varlıkları ve görevleri konusunda yanlış bilgi Themiskyra'ya Likya telsizcileri tarafından ulaştırılmıştı. Hafif silahları vardı ve evden uzakta oldukları için canavarın ben olduğumu sanarak, benimle savaşmaktan çok atlarını korumakla meşguldüler. Üzerlerinden bir iki kez geçmemle darmadağın oldular; onların bölgesinde olsaydım tekrar toplanır, atlarının gözlerini kapatır, her ne pahasına olursa olsun beni öldürmek için geri dönerlerdi. Bölgelerinde olmadığımdan üslerine dönüp (bizim istihbaratçıların dediğine göre, Solimya öncü birliği tarafından da teyit edilen) Khimaira'nın Amisodoros'un hizmetindeki ateş saçan bir canavar olmayıp Iobates'in hizmetindeki uçan bir kentaur olduğunu rapor ettiler ve Solimyalılar gibi onlar da Karya ittifağından çekilmeyi salık verdiler –Amisodoros'un ev kedisi ve gizli silahı olduğu söylenen bu korkunç canavardan haberi bile olmadığı ortaya çıktı.

"Ama Amazonlar bir eksikle döndüler, en genç görüneni diğerlerinden uzağa sürüp kilometrelerce takip ettim, ta ki atı düşene değin.Kayaların üzerine çok kötü düşmüştü; siyah kısrağı ayağa fırlayıp, artık yere inmiş olan Pegasus'tan eskisi kadar korkmaksızın, sinirli sinirli sahibinin yanına gitti. Amazon kı-

pırdamadan yatıyordu. Pirinç yayını ve yarım ay şeklindeki kalkanını hayattaysa kendimi korumak için yerden alıp ayağımla onu çevirdim. Ölmekten çok bayılmışa benziyordu ama yeni bir darbeye gerek yoktu. Hafiften kımıldanmaya başlayınca yayının ipiyle ellerini ve ayaklarını bağladım ve yaşıyla rütbesini anlamama yetecek şekilde üzerine bulaşmış kanları sildim. Çok gençti, taş çatlasa Philonoe kadar, esmer tenli, kısa saçlı, kaslı, türünün gördüğüm en çekici örneğiydi. Korint'teyken alışılmış Amazon hikâyelerini duymuştum –yayı daha iyi çekebilmek için sol göğüslerini kestiklerini; aslında erkek olduklarını, Ispartalı eşcinseller olduklarını– bunların doğruluğunu öğrenmek için Temiscyra'daki seyislerimizi boşu boşuna sıkıştırırdık kardeşimle. Tutsağım ağır ağır kendine gelirken ben kendi araştırmamı yaptım: Gömleğini açtığımda göğüslerinin ikisi yerli yerindeydi; Philonoe'nin olgun şeftalileri ya da Sibyl'ın kavunlarına kıyasla küçük narlar gibiydiler, ama iştah kabartmalarını engellemiyordu bu. Kemerini açıp, düşmenin etkisiyle yırtılmış ve kirlenmiş olan taytını indirdim: Yaralara ve sıyrıklara rağmen kalçaları düzgün ve yumuşaktı, her tarafı gayet dişiydi; düzgün ve narin, hafiften tüylü. Hâlâ kızlık zarı var mı diye araştırmaktayken kendine gelip askeri küfürler etmeye başladı.

" 'Acaba subay mısın?' diye sordum.

" 'Mızrak Onbaşı Melanippe, Beşinci Hafif Süvari,' diye cevap verdi öfkeyle. 'Çek pis ellerini üzerimden!'

" 'Bu asteğmenden düşük bir rütbe değil mi? Neyse. Bakire misin?'

"Bana olduğu kadar kendisine de kızgın olduğunu gösteren daha da sert bir sesle, Amazon Savaş Tutsaklarının İkinci Kuralı'nın, adı, rütbesi ve birliği dışında herhangi bir bilgi vermesini yasakladığını söyledi. Bu kuraldan haberim olmadığına göre, bana bunu söylemekle,bu kuralı zaten ihlal etmiş olduğunu işaret ettim. Amazonlar ağlamazlar ama sesleri titrer. Onu önce öldürmemi teklif etti.

" 'Neden önce?' Sonra, büyük bir şaşkınlıkla, Pegasus'tan (siyah kısrakla birlikte huzur içinde otlayıp koklaşmaktaydı) indiğimden beri tümüyle ereksiyon halinde olmakla kalmayıp ona zorla sahip olmayı aklıma koyduğumu da fark ettim. Elleri ayak-

ları bağlı ve düşüşünden sonra ancak kendine gelmiş biri için epeyce direnç gösterdi: Bazı Amazonların özellikle de adı Melanippe yani Sıçrayan Myrine olanların cinsel zorlanma anlarında sınırlı bir tür Protean yetisi olduğunu sonradan öğrenecektim: Mızrak onbaşım, onu düzmeden önce, sırasıyla yengece, su yılanına, geyiğe ve mürekkepbalığına dönüştü. Hatası, öfkeden, sadece korkutucu ya da hızlı hayvanları düşünebilmesiydi (ve tabii beni mahvedecek vahşi kısrakları düşünmemesi); çünkü Polyeidos'tan öğrendiğim kadarıyla neye dönüşürse dönüşsün kendisi gibi bağlı olacağının farkında değildi– dönüşümcülerle olan yakınlığımın beni onun etkilerine bağışık kıldığının da. Buluta ya da su buharına dönüşseydi kendini kurtarabilirdi; yengeci görünce sadece arkasına geçip diğer bacaklarıyla kaçmasın diye arka bacaklarından birini yakaladım; yılanı kafasının arkasından yakaladım (kardeşim ve ben korulukta yakaladığımız yılanlarla küçük kızları korkutmaya bayılırdık); çok geçmeden arzuladığım şeye dönüşeceğini bilerek kıskıvrak bağlanmış geyiğin içine girdim. Bağırarak mürekkepbalığına dönüştü, beş çift dokungacının sadece ikisi bağlıydı: Hızla çıktım–cinsel bölgedeki o gagayı bilmez misiniz?–; ama mürekkepbalığı içgüdüsüne uyup açıktaki altı dokungacıyla beni vantuzladı, hiç fena değildi açıkçası, sonra da penisimi ısırmak yerine mürekkepledi. Bir an sonra kılığı bozulmuş bir Melanippe'ydi, saçlarından tutmuş fışkırtmasına fışkırtmayla karşılık verirken altımda haykırıyordu. Boşaldıktan sonra, kendimi iki kere böylesi tutkuya kaptırmış olmak beni tiksindirdi, koruluktaki emsalsiz yanılsamamın yerini nezaketsiz zorlama almıştı. Pişmanlıkla geri çekildim; mürekkebi vişne rengi kanla karışık büzüşen organımdan hâlâ delice kastığı kalçasına damlıyordu, adeta barbarca bir alfabenin harfleri ve işaretleriyle utancımı damgalıyordu.

" 'Domuz! Domuz!' diyerek tükürdü, öfkeden tıkanırcasına. Böylesi bir dönüşümün de geyik dönüşümüyle aynı kapıya çıkacağını söylemeye zahmet etmedim.

" 'Çok üzgünüm,' dedim soluklanarak. 'Uzun zamandır kadın yüzü görmedim; kendimi tutamadım. Ne bileyim, o mürekkepbalığı da çok becerikliydi!'

"'Gırtlağımı kes,' dedi, yüzüme bakmaksızın.

" 'Saçmalama.'

" 'Bağırsaklarımı deş.'

" 'Bu aptalca.'

" 'Elimde olsa öldürürdüm seni, cinsiyetçi domuz."

"Öylece yatıyorduk. 'Seni suçlayamam,' dedim. 'Daha önce kimsenin kızlığını bozmamıştım, anlarsın, hele tecavüze hiç yeltenmemiştim. Kendimden müthiş utanıyorum. Bunu telafi edebilmek için ne yapmalıyım?' Önerileri kötü bir ruh haliyle yapılmıştı ve mesleğimi sona erdirmeden onları yerine getirmem mümkün değildi. Bir süre sessiz kaldık.

" 'Benim ülkemde olsan,' dedi, 'senin o tecavüzcü çükünü kesip seni onunla boğardık. Kıçından sıcak kazığa geçirirdik. Sana kendi taşaklarını yedirirdik. O! O! O!'

"Onu zorladığım için üçüncüye özür diledim; küfürlerine, tükürmesine ve tepinmesine rağmen onu temizleyip kıyafetlerini giydirdim, sadece armalı kemeri Iobates'e kanıt olsun diye sakladım. Bu işleri yaparken ona Anteia'nın tecavüz hikâyesinden; bu alanda adaletsiz doğanın tek taraflılığı karşısında duyduğu öfkeden; Korint'teki saray personelimizdeki Amazonların binicilikteki ustalıklarına duyduğum hayranlıktan ve ondaki o güzel savaşçı ruhtan; onu pek de sevmediğim krala köle olarak götürmek yerine serbest bırakma kararından filan söz ettim. Bunun üzerine, Melanippe Tutsakların İkinci Kuralını bir kenara bırakarak beni, daha sakin ama hâlâ soğuk bir öfkeyle Birincisinden haberdar etti –onları köle alan Cinsiyetçi Domuzlar tarafından ırzlarına geçileceği kesin olduğundan esir düşmek yerine savaşta ölmek –ve Üçüncüden – eğer elinde olmadan esir düşürse, söz konusu C. D'ye gerekenden daha fazla zevk tattırmamak için en kısa zamanda kendini öldürmek. Onu ve kendi iyi yönlerimi bir daha böylesi utanç verici bir biçimde ihlal etmeye hiç niyetim olmadığını hatırlattım ona. Bunlardan hiç etkilenmeyip yüzüme tükürdü esir düşüp cinsel saldırıya uğrayan bir Amazon'un saldırganın organlarını bir mızrağın ucuna takmadan Amazonya'ya dönmesinin bir şeref meselesi sayıldığını söyledi, çünkü yaygın görüşün aksine homoseksüel olduğu kadar heteroseksüel ilişkiye de saygı gösteren ve kendi istekleriyle erkeklerle serbestçe çiftleşen halkının en tiksindiği şey zorlamaydı. Ahlâki eğitimleri,

dinleri, sanatları, hattâ tarihleri ve mitolojileri hep bu mevzu üzerinde dönüyordu: Mesela, ataları, Asyalı bir despot tarafından zorla kızlığı bozulup sonra da topluca Scythia'ya yollanan iki bin bakireydi; adam her birine tecavüz ettikten sonra onları öldürmek için ettiği yemini tutmadığı için kendisine minnettar kalmaları gerektiğini söylemişti; bunun yerine, hamile kalanlar kendi çocuklarını öldürüp hemcinslerinin zorla baskı altında tutulmasını engellemek için militan bir jinokrasi kurmuşlardı. *Amazon* kaba anlamından çok daha fazla şey ifade ediyordu: Azimli bir lider gerçekten de simgesel sebeplerden bir göğsünü kesse de – Melanippe de böyle bir şey yapmayı düşünmüştü– adın ima ettiği tek memelilik metaforik ve pozitif bir şeydi: Yarı kadın, yarı savaşçı, filan. Sonuç olarak, zaman zaman rastlandığı üzre tecavüze uğramış bir Amazon, serbest bırakılmadan önce kendisini kirleteni öldürme fırsatı yakalayamazsa kendini öldürmek yerine sürgünde yaşayıp yabancı kadınlara nasıl sömürüldüklerini anlatarak onları bilinçlendirmek zorundaydı –Korint gibi yerlerde tek tük bulunan Melanippe'nin vatandaşları böyleydi işte, bir yandan atlarla ilgilenirken alttan alta babaerkilliği yerle bir etmeye çalışıyorlardı.

"Ama kendine göre benim kadar hırslı olan kurbanımın kendisi, kızkardeşlerini efsanevi çıkış noktaları olan Semerkant'a zaferle geri götürme ülküsüne bağlanmıştı küçüklüğünden beri; her kimse o şanssız herifi, o cinsiyetçi domuz despotu hadım edip tahttan indirecek ve atalarından kalma anavatanlarına anaerkil düzeni getireceklerdi. Erkenden aldığı mızrak-onbaşılık rütbesinin de müjdelediği bu kaderden, atının yuvarlanması ve benim üzerine çullanmam mahrum etmişti onu; bütün zihni, kalbi ve ruhu Themiskyra'da olduğu için sürgünde yaşayamazdı; eğer tecavüzü ölümle noktalayamayacak kadar korkaksam bunu kendi yapacaktı.

"Çok pişmandım; kurbanımın bu dokunaklı hikâyesini dinledikten ve ahlâki ya da tarihi çağrışımlar bir yana, mesleğimin daha başındayken böyle bir talihsizliğe (kardeşimin başına gelen gibi) uğrasam *kendimi* nasıl hissedeceğimi şöyle bir hayal ettikten sonra avuntu bulmama imkân yoktu. Onu serbest bırakmaya cesaretim yoktu; onu ne bulunduğu yerde bırakabiliyor, ne de Themiskyra ve Telmissus'a (benimki olmasa bile Philonoe'nin dost-

luğu avutabilirdi belki onu –ama Iobates'e güvenemiyordum) götürebiliyordum; öte yandan, ne kadar pişman olursam olayım ceza olarak erkekliğimi kaybetmeye hiç meraklı değildim. Ülkesine götürmek için kendisine saldıran kişinin cinsel organı yerine ona tepedeki malum merhum çobanın organını getirme önerimi kızgınlıkla reddetti Melanippe. Sonunda, daha iyi bir çözüm bulamadığım için, uykusuzluktan ölmeme rağmen, onu aşağıya atlamasın diye Pegasus'un arkasına sıkı sıkı bağlayıp Sporades ve Cyclades üzerinden ta Korint'e kadar uçurdum: Geceleyin iki baykuş ve nöbetteki Amazon'u şaşkına çevirerek krallık ahırlarının üzerine indik –kadın gençlik arkadaşım şişko Hippolyta'ydı, ona seslendim.

" 'Yo, artık Prens Bellerus değilim,' diye bağırdım aşağıya: '*Bellerophon*. Katil mi? Burada genç bir kardeşiniz var: Mızrak onbaşı Melanippe, Beşinci Hafif Süvari, atından kötü bir biçimde düştükten sonra bilincini kaybettiğinde Likya'da ırzına geçilen kahraman bir asker. Lütfen kendisine zarar vermemesini sağla, olmaz mı? Onu anneme ve sizinkilere tavsiye et, falan. Anneme iyi olduğumu ve er ya da geç Korint'i almak için geriye döneceğimi söyle. Polyeidos hakkında yanıldığını da söyle. Yani bence. Teşekkürler. Şaşkına dönen Hippolyta merdiven ve yoldaşlarını almaya gittiğinde konuşamayacak kadar bitkin düşmüş olan Melanippe'yi usulca çatıya indirdim; saçlarından öptüm; tekrar özür diledim. 'Düşünebildiğim en iyi şey buydu,' dedim; 'en azından dostlar arasındasın. Neyi istersen yıkabilirsin. Senin için yapabileceğim başka bir şey var mı?' Şey, evet, diye cevap verdi: Ona tecavüz ettikten sonra bir de üstüne üstlük öldürmediğim için bana duyduğu minnettarlıktan hemen orada, çatıda, acil olarak benimkini emmek istiyordu. Sesi tuhaftı; özellikle de isteğini bu şekilde dile getirmesi... Utanarak kabul ettim ve eğilip bileklerini çözdüm. O anda bacaklarımı yakalayıp öfkeyle apışaramı dişledi; sıçrayınca kiremitlerin üzerinden kaydım, neredeyse tepetaklak gidiyordum; hâlâ bağlı olan bileklerinin izin verdiği ölçüde zıplayarak peşimden geliyordu, cinsel organıma hamle etti; tökezleyip Pegasus'un üzerine atladım ve topuklarımı karnına bastırdım; onu çatıda küfür ederken bırakıp havalandım.

"Sarsılmış vaziyette Khimaira Dağı'nın eteklerine dönüp üç

gün boyunca dinlendim. Melanippe'nin kemerindeki kan ve mürekkep lekeleri sabitti, gizemli bir salgı. Kötü kötü rüyalar gördüm. Ne zaman bir yılan görsem (ormanlar onlarla doluydu) onun kaçak bir Amazon olduğunu sandım. Solimyalı ya da Karyalı sınır nöbetçileri yaklaştığında alakarga ve karatavuklarla birlikte havalanıyordum; başka bir Amazon devriyesi bulup onlara Melanippe'nin cesaretinden ve içinde bulunduğu durumdan söz etmeye çalıştım; ok menzilinin dışında kalmak zorunda olduğumdan sesimi duyuramadım. Zamanımın çoğunu kendim hakkında kara kara düşünüp, ölü volkanın üzerinde yersiz yurtsuz bir şahin gibi geniş daireler çizerek geçiriyordum. Sonunda Ksantus Ovası'na, Iobates'in şehrine döndüm.

"Kral eskisinden de daha şaşkın ve açıktan açığa hoşnutsuzlukla karşıladı beni. Polyeidos da rahatsız olmuş gibiydi. Ama Philonoe neşeyle bir çığlık attı, boynuma sarıldı, beni öpücüklere boğdu, ta ki moralimin ne kadar bozuk olduğunu anlayana kadar.

" 'Bu sefer bayağı zaman aldı,' dedi Iobates aksi aksi. 'Amazon'um nerede?' Lekeli kemeri çıkarıp, narin güzelliği ve kız çocuğu tavırları bana birden garip ve Frigyalı bir homoyu taklit ediyormuş gibi yapmacıklı gelen Philonoe'ye verdim. 'Amazonlar kimsenin onları esir etmesine izin vermiyorlar,' dedim. Iobates ağzını şaklattı: 'Ama dayanabildikleri sürece hiç de fena tutsak sayılmazlar, öyle mi?' Philonoe kemeri yere fırlatıp koşarak odadan çıktı; onun gözünden düşmem kralı hemen neşelendirdi. '*Kur yapmak hanım evlatlarına göredir,*' dedi '*erkek adama tecavüz lazım.* Heh heh. Onların işini görüp kendilerini öldürmelerini izlerdik. Benim için Kral Amisodoros'un işini bitirmeden önce bir öğlen yemeğine ne dersin?' Solimyalıları ve Amazonları geri püskürtmemin tek bir iş sayıldığını söyledi, zaten birincisini kanıtlayamamıştım, ikincisinin kanıtı da şüpheliydi. Dahası, Karya'daki casuslarının raporlarına göre, Amisodoros 'uçan kentaur' hikâyeleri ve Solimya-Amazon ittifağının zayıflamasından ne kadar endişe duysa ve bu yüzden de sınır tartışmasının anlaşarak çözülmesine meyilli olsa da, teslim olmaya yanaşacak kadar da korkmuş değildi. Yani, Polyeidos tarafından önerilen bundan sonraki görevim gereği, mümkün olmayanı başarma kla-

sik kalıbı doğrultusunda, doğrudan doğruya Karya sarayına uçup güpegündüz Amisodoros'un önüne inecek ve Karya'nın yarısını Likya'ya vermezse içindekilerle birlikte başkenti yıkacağımı söyleyecektim.

" 'İstersen bütün hafta sonunu bu işe ayırabilirsin,' diye bitirdi konuşmasını. 'Amisodoros'un kraliçesini de Sağlık İşçileri Genelevi'm için buraya getir. Lay lay lom.'

"Dedim ki: 'Olmaz. Senin için bir tek iş daha yaparım –sen üç diyorsun; Proitos'tan getirdiğim o özel postayı da sayarsak benim kitabımda beş ediyor– ama gerçekten de olağanüstü bir şey olmalı, diğerleri gibi değil. Eğer Likya sosyoekonomik sistemindeki haksızlıklara karşı savaşmıyorlarsa korsanlar ve kanun kaçakları olabilir –onu batırmadan önce Khimarrus'la biraz sohbet etseydim keşke. Sadece maceraperest iktidar düşkünleriyle isyancılar da aynı şekilde. Orduları ele geçirmek de olabilir. Ama emperyalist saldırganlığa karnım tok, tamam mı? Daha iyi bir şey bulursan bulursun, yoksa ben bu işte yokum. Bilinçlendim artık.'

"Taht odasının arkalarından el çırpma sesi yükseldi. Philonoe geri döndü ve bana sitemle bakarak babasına oyun oynamayı bırakıp beni Khimaira'yı öldürmeye yollamasını söyledi.

"Hislerini tartmaya çalıştım. 'Şu Khimaira mı?' Polyeidos işaret sıfatına gerek olmadığını söyledi sinirli sinirli.

" 'Hiç fena fikir değil Philie,' dedi babası. 'Hem de hiç. Bizim yine uçan kentaurumuz olur ama Amisodoros'un karşı canavarı ortadan kalkar. Bu Khimaira'dan kimsenin sağ kurtulamayacağından emin misin Polyeidos?'

" 'Ben onun kimseye zarar verdiğini duymadım,' dedim. 'Tek bildiğim orada kraterinde etliye sütlüye karışmadığı. Sadece canavar olduğu için mi öldürmem gerekiyor onu? Hem dişi de. Cinsiyetçi saldırganlık istemiyorum artık.'

"Soykütüğünden hareketle canavarın son derece ölümcül olduğunu savundu Polyeidos –hem anası hem babası efsanevi yamyamlardı– ama en azından Polyeidos'un büyülü kâğıtlarıyla sakinleştirildiğinden beri yaratık inini terk edip Amisodoros'un ölümcül hizmetine girmemişti, yani sadece volkanbilimciler ya da cahil büyücüler için tehdit oluşturuyordu ki, onları da oraya dikilecek bir nöbetçi kolaylıkla uyarabilirdi. Onu öldürmenin çok

da gerekli olmadığı konusunda bana katılıyordu bu yüzden.

" 'O korkak tavuğun teki, sen de düzenbazsın,' diyerek hıhladı Iobates. 'Eğer Khimaira'yı harcarsa koruma kalkanından mahrum kalacaksın, yalan mı?'

" 'Öyleyse onu öldürme,' dedi Philonoe daha tatlı bir sesle. 'Canlı olarak üniversitenin zooloji bölümüne getir. Tamam mı Bellerophon?' Bu fikir onu heyecanlandırmıştı; Khimaira'ya asbestten bir kafes yapabilirdik; nefesi bütün hayvanat bahçesini, hattâ şehrin fakir kesimlerini bedavaya ısıtmak için kullanılabilirdi. 'Onun canını yakman gerekmez,' diye üsteledi, ve kızararak ekledi: 'Ama kendi canını da yakma.'

" 'Harika bir fikir!' diye bağırdı Iobates. 'Amisodoros'un gizli silahını çalıp onu ayaktakımına göstererek sorunlarını düşünmelerini engelleriz. Git Bellerophon! Onu getirirsen başka iş yok; eğer o seni götürürse –yine başka iş yok! Hep sen kazanıyorsun. Tabii eğer korkuyorsan...'

"Bir an düşündüm, sonra Khimaira'nın peşine düşeceğimi açıkladım –hiç istekli değildim yine de, kendi kişisel güvenliğim açısından değil, son zamanlarda artan bilincim canavarların önemli bir ekolojik işlevi olabileceğini, beslenme zincirinde hayati bir bağlantı sağlayabileceklerini öğretmişti bana. Sadece, bu işin, ne yazık ki iki bin kelime önce fark edemediğim temel *uygunluğu,* Kalıba tam bir uyum göstermesi bunu üstlenmeye itiyordu beni– yine de o aynı Kalıp onun yakalamasını değil öldürülmesini gerektiriyordu. Hiçbir mitik kahraman şimdiye kadar canlı *bir şey* geri getirmemişti, muzaffer kendisi ve zaman zaman da kurtarılmış bir prenses dışında.

"Artık Philonoe kolumdaydı, kırgınlığı geçmişti, Khimaira'nın meşhur soluğu göz önüne alınırsa canavarı öldürmenin hava kirliliğine karşı alınmış bir tedbir olarak düşünülebileceğini söyledi. Polyeidos ne düşünüyordu?

" '*O* ne düşünürse düşünsün,' dedi Iobates mutlulukla: 'Ben hâlâ buranın kralıyım ve sana git diyorum. İyi olan kazansın, falan filan.Ölü ya da diri benim için fark etmez –ama bu sefer söylenti ya da yarım yamalak kanıtlar istemem: Leşini getir de kendi gözlerimle göreyim.'

" 'Olanaksız,' dedi Polyeidos.

" 'Daha iyi.'

"Ama kâhin, daha büyük bir güvenle açıklamayı sürdürerek, Khimaira'yı öldürmenin benim konumumdaki bir mitik kahraman için en azından olası ve oldukça münasip olduğunu söyledi, öyle ki baştan beri bunun hayatımın işi olacağını biliyordu – hatırlarsam Korint'te bunu önceden görmüştü–; ancak değil bütün cesedi, canavardan herhangi bir anı parçası bile kalması mümkün değildi: Ateş saçan yaratık öldürüldüğünde dumana dönüşüyordu. İşin yapıldığını kanıtlamak için gereken uzman bir tanıktı –ama bu kişi, özel aletleri ve Olympos'tan torpili olan Khimaira katilinden daha büyük bir tehlike içine girecekti normalde. Ancak kendisi gibi insanüstü güçleri olan bir tanığın ağır yaralanmış ve dıştan yanmalı canavarın öfkesinden sağ çıkma şansı az da olsa vardı...

" 'Seçildin,' dedi Iobates. 'Eğer ikiniz de nalları dikerseniz sizin için bir yerlerde küçük bir yas ilan ederiz, tamam mı?' Kaşlarını çattı. 'Ama ikiniz gelip Khimaira'nın işinin bittiğini söylerseniz size inanmak gerekiyor öyle mi?'

" 'Mağaraya girerek bunu kendim kanıtlarım,' dedi Philonoe aceleyle, babasının ne tehditleri ne de sitemleri onu vazgeçirebildi.

"'Geri döndüğümde seninle uzun uzun konuşmak istiyorum,' dedim ona neşeyle ve akşam yemeğine yetişme sözü verdim. Polyeidos yanına bir iki şey almak ve Khimaira'yı öldürmek için gerekecek özel bir mızrak yapmak için bir saatlik izin istedi. Iobates hâlâ kaşları çatık bir vaziyette Likya Sivil Savunma Konseyi'nin toplantısına gitti. Ben prensesle kuzu kebap ve zeytin yedim; ona Amazonlar hakkında öğrendiğim birkaç şeyi aktardım ('Onlara çok hayran olmuş gibisin' türünden sözler söyleyerek sitemle ama dikkatle dinledi beni); babasının, beni o kadar iyi karşıladıktan sonra, Proitos'un zararsız mektubunu okumakla neden birden bire bana karşı nefret geliştirdiğini sordum ona, hele o zamanlar ikimiz arasında arkadaşlıktan öte bir şey olmadığı düşünülürse. Philonoe hemen harekete geçip mektubu kontrol edeceğine söz verdi, özellikle de Polyeidos yokken ona ulaşmanın gizli bir yolunu biliyordu. İçinde yazılanlar bize açık açık okunan bir mektubu kontrol etmeye ne gerek var diye sordum?

"Gülümseyerek, 'Kadın sezgisi de istersen,' dedi, bilmediğim bir terim ve olguydu ama araştıracak zamanım yoktu. Birbirimizi sevgiyle öperek hoşçakal dedik, kendime iyi bakmamı söyledi, güzel Pegasus'un yularını taktım, Polyeidos'u aldım, düzgün bir moralle kuzeybatıya kanat açtım.

"Kalıba göre meslek hayatımdaki diğer bütün hadiseler kadar muzaffer olacağı beklenen bir hadiseye yaklaşıyor olmaktan duyduğum heyecandan söz ettim yol boyunca; Khimaira'nın ortadan kalktığını kanıtlamak için gönüllü olmaktaki cesaretini ve babasını neyin bana karşı çevirdiğini öğrenmekteki kararlılığını övdüm Philonoe'nin. Kalıbı yanlış hatırlamıyorsam görevlerimin hemen bitiminde yer alması gereken Kutsal Evlilik Philonoe'yle yapılmaya yazgılı olmalıydı; öyle umuyordum; üzerinde düşününce, onun şefkatli uysallığı mesela birkaç gün önce Eurymede'ye emanet ettiğim o Amazon mızrak onbaşının etkin ataklığından daha uygundu Axis Mundi'deki *conjunctio oppositorum* kavramına. Falan filan. Bana katılıyor muydu?

" 'Uçmaktan nefret ediyorum,' dedi kâhin aksi bir sesle ve bana birkaç talimat verdi: Kandırmamızın mümkün olmadığı canavara gizlice yaklaşmaya çalışacak, doğrudan doğruya kraterin kenarına uçacaktık; öğlen vakti Khimaira genellikle mağarasına çekilip uzun bir öğle uykusuna yatardı –onu daha önceki uçuşlarımda görmeyişimin nedeni buydu kuşkusuz– iş, onu hareket alanı dar olan ininde kıstırmaktaydı. Kraterde son zamanlarda duman olmayışı soluğunun ısısının geçici olarak azaldığının kanıtıydı (bazen böyle şeyler olurdu); ama üç katlı canavarlığı düşünülürse bu önemli bir kazanç sayılmazdı. Medusa karşısında Perseus'un düşmanını müttefiği yapması gibi ben de kurnaz bir güreşçi misali düşmanımın gücünü kendisine karşı kullanmalıydım Philonoe'ye verdiği yazma aletinin biraz daha büyüğü olan ucu bronzdan değil kurşundan yapılmış özel mızrak da bu işe ya rayacaktı, Polyeidos'u kenardaki kayalardan birinin arkasına bı raktıktan sonra Pegasus'un gözlerini bağlayacak, kâhinin çantasından büyülü tutuşturucuya batırdığı kâğıtları alıp mızrağımın ucuna takacak ve mızrağımı mağaraya sokacaktım. Khimaira ona saldıracaktı; tutuşturucu soluğunun sıcaklığını iyice artıracak (gözlerimi kapayıp dumana karşı nefesimi tutmam gerekiyordu)

ve kurşunu eritecekti, bu da iç organlarını yakıp onu öldürecekti. Anladın mı?'

" 'Onu görecek miyim?'

" 'Göreceksin,' diye söz verdi Polyeidos. 'Ama ya benim dediğim gibi yaparsın ya da pişersin. Yarın kız arkadaşının kanıt olsun diye mağaraya girmesine gerek kalmaz; başka kanıtlar olacak.' Kenara konduk, ortalıkta canavar yoktu, küçük bir delikten çıkan hafif bir duman vardı sadece, Polyeidos'a göre bu onun deliklerinden biriydi ve saldırmak için çok elverişliydi. 'İyi savaşlar,' dedi mızrak ve at gözlükleri hazır olunca, 'prensesinle evlenip iyi bir hayat sür. Eminim ne kadar başarılı olduğunu öğrense kardeşin gurur duyardı. Kayınpederine fazla güvenme; ben ona ev sahipliği kurallarını hatırlatıp, senin amirin ilan etmeseydim işini bitirmişti çoktan. Görüşürüz, kahraman.'

"Neden böyle tuhaf konuştuğunu düşünerek bütün dediklerini yaptım. Pegasus gözleri kapalı uçamıyordu; onu deliğe kadar yürütüp mızrağı içeri soktum, mızrak bir şeye çarptı: Pofff diye duman sardı her yanı, kötü bir koku, borazan gibi bir ses. Ne tepinme ne kavga. Iska mı geçtim diye gözlerimi kısıp o tarafa baktım; mızrağımı geri çektim, ucunun yarısı erimişti ve canavarın ısırmasını bekleyerek tekrar deliğe soktum. Bunun yerine bir tür çırpınma oldu: Geri sıçradım, kaydım, neredeyse Pegasus'tan düşüyordum, etrafımızda dumanın kendisi gibi yayılan büyük ve belirsiz bir şey yükselmeye başlamıştı, kâhinimizin yanına kaçtım. Pegasus'un gözlerini açtım, gözlerimiz buhardan yanarak kenara doğrulmuştuk ki büyük bir patlama oldu: Dağ sarsıldı ve kara bir duman sütunu üzerinde bir duman topu yükseldi. Polyeidos'tan eser yoktu; kayanın üzerinde hayvanın olduğunu tahmin ettiğim kurumdan bir gölge belirmişti sadece. Kor halindeki mızrağımla üzüntülü üzüntülü sınırlarını çizdim. Aslan başından yılan kuyruğuna kadar, o sırada küller usulca başımızdan aşağı yağıyordu –yanıp bitmiş olan hocamızdan başka kimin olabilirdi bunlar? İleride gördüğü o nesiller için adını oraya kazıma özlemi duydum; bir harfi diğerinden ayırt edebilsem kendi adımı yazmak gelmezdi aklıma. Hafiften kurumlu Pegasus'un üzerinde hüzünle yola çıktım, Philonoe'den yazmayı öğrenmekte kararlıydım.

"Onu kasabadan pek de uzakta olmayan bir kumsalda gördüm,

üzerinde Melanippe'nin kemeri bana bayrak sallıyordu. Yere indim, attan indim, onu öptüm ve 'Merhaba. Khimaira'yı öldürdüm. Ama o da Polyeidos'u öldürdü. Ne var? Neden bunu giydin? Sana yakışmamış.' dedim.

"Şöyle cevap verdi: 'Merhaba. İyi. İyi. Bir pusu. Çünkü şimdi sevişme zamanı değil savaşma zamanı; Amazonları sevdiğini sanıyordum; önemi yok; savaştan sonra çıkarırım.' Daha genç kızken bile harika bir belleği vardı. Ne savaşı? Hemen Polyeidos'un bir hain olduğunu söyledi; benimle birlikte kaçmakla tehdit ettiği babasına neden bana düşmanca davrandığını sorduğunda babası mesajın *Lütfen bu mektupları getirenin işini bitirin; karımın, kızınızın namusunu lekelemeye çalıştı* olduğunu söylemiş. Ama kırık bir kalple belgeyi kendisi incelediğinde sadece ilk dört kelimenin aynı olduğunu görmüş. Zaten, Polyeidos'un önerisiyle benden kurtulmak için Iobates'in hemen kabul ettiği o arındırıcı vazifelerin adı bile geçmiyormuş. Anteia'nın kocasının kahraman olmadığını ama Akrisios'la olan kan davası dışında makul bir adam olduğunu söylemişti babası; Anteia'ya tecavüze kalkışsam da kalkışmasam da onu *bir şekilde* kızdırmış olmalıydım; bu yüzden de Philonoe bundan böyle ne beni görebilecek ne de dönersem beni öldürmek için bekleşen saray muhafızlarının kurduğu pusuya karışacaktı. Herhalde kendi babasını ve ikiz kardeşini öldüren, annesini terk eden, onun kız kardeşine tecavüze yeltenen ve çaresiz savaş tutsağı bir Amazon'a tecavüz edip onu öldüren bir adamdan ona hayır gelmezdi, değil mi? Heh heh, falan filan.

" 'Polyeidos konusunda haklı olabilirsin,' dedim. zaman zaman benim de kafamı kurcalamıştır. Ama bu işteki rolünü daha farklı bir biçimde yorumlamak mümkün. Proitos karısı ve benim hakkımızdaki gerçeği biliyordu. Sahte mektuplar! Bana nasıl okunup yazılacağını öğretmelisin. Pusu konusunda uyardığın için teşekkürler. O Amazon'u öldürmedim; onu bizim oraya, annemin yanına götürdüm. Gerisi doğru, ve kabul ediyorum beni kötü gibi gösteriyor, en azından kâğıt üzerinde. İşte böyle. Buraya neden geldin?'

"Philonoe cevap verdi: 'Çünkü seni bütün kalbim, zihnim ve ruhumla seviyorum. Gövdemle de. Ablam hep mitik kahraman

olmak istemiştir. Bense hep bir mitik kahramanın bana âşık olmasını.' Kemere dokundu. 'O zavallı kıza tecavüz ettin mi?'

"Dedim ki: 'He. Sonradan çok pişman oldum, ama elimde olmadan yaptığım için bunun bir önemi yok.' Hafifçe ürperdi; Hayatın Zorlukları hakkında bir şeyler mırıldandı, ıssız bir yerde olduğumuz ve yardım çağıramayacağı için ona da saldırmak niyetinde olup olmadığımı sordu.

" 'Sanmam. Bence şimdi Korint'e uçup krallığı ele geçirelim.'

"Philonoe düşündü. 'Ablama saldırmaya çalıştığını zannetmiyorum. Hiç *gerek* yoktu; onun nasıl olduğunu bilirim. Onunla yattın mı?' Kafamı iki yana sallayınca bana sarıldı, Pegasus'un burnundaki kurumları sildi, istemeye istemeye de olsa, karım ya da sevgilim olarak, benim ona olan aşkım onun bana olan aşkıyla boy ölçüşemese de benimle geleceğini mutlulukla itiraf etti. Merhum annesinin verdiği öğüdü –asla seni senin onu sevdiğinden daha az seven bir adamla evlenme– ona göre eşit ölçüde sevilmesi gerektiğini kastediyorsa mantıklıydı, ama ters yönde bir eşitlik söz konusuyla kendini kayırmaktan öte bir şey değildi; iki durumda da eksik olan Trajedi boyutuydu, ona göre –ama onun fikri, benim tecavüz hikâyem ve Korint için yeterince zamanımız olacaktı, babasını yolumuzdan kaldırıp Likya'yı ele geçirdikten sonra– ki kartlarımızı doğru oynarsak bu işi akşam çökmeden halledebilirdik.

" 'Kart da neyin nesi?'

" "Bir deyim. Sen dağda kahramanlık işleri peşindeyken, ben de kollarımı kavuşturup oturmadım. L. Ü.'deki oda arkadaşım bir meteoroloji ve volkanoloji öğrencisiydi: Bu akşam üzeri Khimaira Dağı'ndan yayılan titreşimler, son zamanlarda hüküm süren güney rüzgârları, günün bu zamanı (sular neredeyse en alçak noktada), ayın bu zamanı (dolunay) ve yılın bu zamanı (ilkbahar dönümü) bundan birkaç sayfa sonra suları olağanüstü yükseltecek ona göre. Birkaç saat önce ben ve o tarafından Ksantuslu balıkçılarla yapılan konuşmalar bu tahmini doğruluyor. Benim önerim şu: Daha etkili olsun diye şimdi Pegasus'un üzerine atlayıp eve uçacağım ve babama kızını–ve–krallığının–yarısını–verme hikâyesini yapmazsa senin Poseidon gibi gelip şehri sulara gömeceğini söyleyeceğim. Babana dua et (nişanlandıktan sonra

onunla tanışmaya can atıyorum) (annenle de) bize yardım etsin ya da en azından bu hilenin kusuruna bakmasın. Sanırım saray muhafızlarının topu atacağına güvenebiliriz: Çoğunluğu yüksek yerlerden geliyor sudan ödleri kopar. Sen ve sular Ksantus Ovası'nı geçtiğiniz sırada balıkçı kasabalarından bir grup kadın babamın yanına gidip senin şehri sular altında bırakmaktan vazgeçmen için kendilerini sana sunma önerisinde bulunacaklar, karşılığında da kadın gruplarının senelerdir peşinde olduğu anaerkil düzenin Ksantus'a gelmesini talep edecekler. Anladın mı? Bu akşam üzeri üzerimde bu kemerle oraya adımımı atar atmaz lobicileri bir sığınmacı olduğumu düşünerek bana yanaştılar ve bütün bunları planladık. Babam bu fikri kabul edecek, çünkü senin de kabul edeceğini düşünecek, çünkü senin gedikli bir tecavüzcü olduğunu düşünüyor, tamam mı? Ben de bütün bu kadınların nişanlımla yatması fikrinden çok müteessir olmuş gibi davranacağım ki öyle. Ama ne yapacaksın, bu teklifi *iffetle geri çevireceksin,* aynı ablama yaptığın gibi ve ben de babama, bütün bunların senin başına çorap örmeye çalışan eski öğretmenin tarafından uydurulduğunun kanıtı olduğunu söyleyeceğim, ki bence öyle. Babam herkesin şartlarını kabul eder; sen ay tam tepeye çıkana kadar bekleyeceksin, sular o zaman çekilecek; sonra şehri sular altında bırakmamaya karar verecek, yüksek sesle Poseidon'dan suların inmesini isteyeceksin. Pegasus'un üzerinde uçmak yerine sularla birlikte yürümenin nedeni Tempo Değişikliği –Persesus'un Andromeda'yı Gorgon başını kullamadan kurtarması gibi. Mezuniyet tezimde, mitik kahramanların kaybolabilecek, çalınabilecek ya da etkisiz hale getirilebilecek bir aletten ziyade güçlerini tanrıların lütfundan aldıklarını göstermek için zaman zaman böyle şeyler yaptıklarını savunacağım. Bu tartışmaya açık bir genelleme, biliyorum ama dönem ortasına kadar bir liste çıkarmam lazım. Umarım örnekler ve karşı örnekler listeme bir bakarsın. Anlaştık mı? Pegasus'u nasıl uçurup indiriyorsun? Ama belki bütün bunları yapmak *istemiyorsundur...*'

"Ona evlenme teklif ettim, 'Yaşasın!' diye bağırarak kabul etti, bütün söylediklerini yaptık, işe yaradı, sonra başka şeyler de yaptık. Ksantuslu kadın-özgürlükçülerinin vahşi-kısrak tarikatından olduğunu söylememişti Philoṇoe; mızrağımı kaldırıp güzel bir

dalganın önüne düştüm, onu gören dağlı muhafızlar cümbür cemaat kaçıştılar; sonra surların o taraftan bir kişneme duyuldu ve azalan ışıkta bir düzine dolunaya ya da çılgın medusa-jölesine benzeyen bir şeylerin ufuktan bana doğru uçtuğunu gördüm – metin-içinde-metnin *d* paragrafındaki etekleri sıyırıp kıçlarını kaldırma meselesi. Bu hem Kornithos hem de Tiryns'te yaşadığım kâbusların toplamıydı; mızrağı fırlatıp kendimi bir fıçıya attım; hüküm süren güney rüzgârları sayesinde Pegasus hippomanesin kokusunu alıp beş bacaklı bir canavar gibi siperlerden boşanmasa ve koşuşan karılarının sadece at taklidi yaptıklarını anlamadan önce iki Ksantuslu kocayı boynuzlamasaydı akşam fiyaskoyla sonuçlanacaktı.

" 'Kızım ve Korint'e serbest giriş,' diye öneride bulundu Iobates.

" 'Saçmalama,' dedi Philonoe: 'Bana sahip olabileceği gibi, ne zaman istese elini uzatarak Likya'nın tümüne de sahip olabilir.'

" 'Kızım artı krallığın yarısı hemen, tamam mı? Bundan daha iyi pazarlık yapamazsın. Ya da kız artı bütün her şeyin varisliği, hangisini istersen.'

"Dilimi üst damağıma dayayarak 'Tamam'ın t'sini söylemek üzereydim ki Philonoe erken davrandı: 'ikisini de alıyoruz.'

" 'İkisi de mi!' Iobates çatıdaki muhafızlarına ; ben kumsaldaki Pegasus'a; Philonoe de sulardaki müstakbel kayınpederine ıslık çaldı. 'Her üçünü de kastediyorsun, değil mi?' dedi Iobates zayıf bir sesle kızının elini avcuma koyarken. 'Hepsinin sağlıkla keyfini çıkar.' Philonoe onu öptü, kemeri çıkardı, kafasını uysalca omzuma yasladı. Nişanımız o anda ilan edildi (Ksantuslular için anasoylu ama babaerkil bir düzenle birlikte; fazlasıyla sarsılan kısrak tarikatındakilerin zorlukla kabul ettiği bir komploydu bu) Iobates ve Sivil Savunma Konseyi Khimaira Dağı'na yapacakları kanıt toplama yolculuğundan döner dönmez yapılacaktı düğün. Ne yazık ki ekip, keçiyollarından inişleri sırasında büyük ihtimalle kısrak tarikatı tarafından sızdırılan bilgi doğrultusunda hareket eden, bir Amazon intikam birliğinin eline düştü: Çatışmada yüksek rütbeli yarım düzine Likya subayı öldü; Kral dahil yarım düzinesi esir alındı ve teker teker ellerine bıçak verilip onunla ya canlarını ya da cinsel organlarını almaları şart koşuldu. Bu altı ki-

şiden ikinci seçeneği seçen (S.S.K. Başkanı) –gözlerinde yaşlarla, ama bazı kaba tarihçilerin iddiasının aksine ince bir sesle değil– on bir Likyalı kadının kocasız kaldığını rapor etmek üzere salıverildi; Philonoe artık babasızdı ve kraliçe olmuştu, ben kayınpedersiz ve kabinesiz kalmış, kral olmuştum; görüldüğü kadarıyla Khimaira diye bir şey artık yoktu ve benim tarif ettiğim iz aynen mevcuttu, ama kurumlu bir siluet değil de kurumlu bir dış çizgi şeklindeydi, hemen altında üzeri Khimaira resmiyle mühürlenmiş ve dışına kurumla *B'ye P'den: Yaşamımızın Ortasında Başla* yazılmış bir kâğıt tomarı bulunmuştu (ve yaşlı, cesur subay tarafından bana iletilmişti). Polyeidos'un ölmediği, sadece biçim değiştirdiği sonucuna varıp sevindim. Philonoe bana okuma yazma öğretti; tomarı bir kenara kaldırıp sonra da unuttum, ta ki bu sabaha kadar. Sürün beni. Evlendik ve taçlandık, sonra da hep mutlu yaşadık. Sürün beni. Şehirden kovun. Pegasus otlağa salındı artık istediği gibi yaşayabilir.

"Sonuç olarak, resmi mitik tarihimin muğlaklığına dikkatinizi çekiyorum. Glaukos ve kardeşim meselesinde hiçbir zaman resmi olarak suçumdan arınmadım. Tiryns'teki davranışım en azından akıl karıştırıcıydı. Khimarrus ve Karyalı korsanlarının batırılışının benden başka tanığı yok. Solimyalılar ve Amazonların bozgununun yegâne tanıkları benim tarafından sırasıyla nallanarak öldürüldü ve tecavüze uğrayıp uzaklara götürüldü –Korint'teki o Amazon mızrak onbaşıya ne oldu diye soruşturma zahmetine bile katlanmadım, bu da annem ve ana vatanıma karşı bariz kayıtsızlığımı kanıtlıyor. Kemeri bile bulamam, çünkü Philonoe onu fırlatıp attı. Khimaira'nınsa ne varlığı ne yokluğu belli, her çocuğun duvara çizebileceği bir şekilden başka iz kalmadı. Canavarın öldürülüşünün tek tanığı olan Polyeidos'tan eser yok, bu dersin usandırıcı metni dışında. Herkesin gördüğü tek mucizem olan suların yükselmesinin bir mucizeden çok bir taktik işi olduğunu size gösterdim. Tartışmasız bir mucize olan Pegasus'un göbeği ben değil kuzen Perseus tarafından kesildi ve bana Athena tarafından ödünç olarak verildi; dahası artık o da eskisi gibi değil. Ama, başka bir kanıta hâlâ gerek varsa, düzenbaz mizacımın en güzel kanıtı, kırkıncı doğum günümün arifesinde, tipik, özgün bir mitik kahramanın kendisini birdenbire tanrıların ve insanların gö-

zünden düşmüş bulması gerekirken, benim karımın sadakati, çocuklarımın saygısı, tebamın hayranlığı, dostlarımın beğenisi ve düşmanlarımın korkusunu hâlâ koruyor oluşum –bütün bunlar beni Olympos'un koruduğunu yalanlıyor. Atın beni."

S: "Bu bir cevap mı?"

C: "Efendim?"

S: "Özellikle bu harika dersiniz ve genelde üniversite yönetiminiz, kahramanlık genetiği ve otomitografi alanlarına yaptığınız seçkin katkılar göz önüne alındığında, bir grup öğrenci, fakülte ve Likya Üniversitesi'nin yöneticileri oy birliğiyle, Kraliçe Philonoe tarafından yeni kurulmuş olan, üniversitemizin en gözde kürsüsü, Iobates Anısına Uygulamalı Mitoloji Kürsüsüne başkan seçildiniz. Nice mutlu yıllara efendim."

Bataklığa koşup kahvaltımı ve konferans metnini otların üzerine bıraktım, ikincisinin üzerindeki güzel Khimaira mührünü hatırlayınca yükselen sulardan kurtarmak için hemen daldım, bulamadım, gün batana kadar azimle aramayı sürdürdüm, sular çekilince onun yerine *Perseusname*'yi bulup kederle Birinci Sayfaya götürdüm, okudum, "İyi geceler," "İyi geceler," falan filan, ertesi gün kahvaltıdan sonra yuları yerinden indirip ahırlara gittim, seyisler tarafından güçlükle ata bindirildim falan, deh meh dedim filan: Pegasus yere düşmüş bir leylek gibi debelendi, işte böyle. Bu sırada, acıyan gözlerle otlağın yanında durmakta olan Kraliçe Philonoe *Perseusname*'yi okuyup bitirdi ve şu öneride bulundu:

"Yolculuğa çıkalım! Meşhur işlerini yaptığın her yere gideriz tamam mı? Korint'ten başlarız: Eurymede çocukların ne kadar büyüdüğünü görünce gözlerine *inanamayacak*! Sonra Tiryns'e: Sana yaptığı çıkartma ve senin *Bellerophonik* dediğin Bellerophontik mektup konusunda ablamı biraz kızdırırım. Kıbrıs'taki Salamis rota dışı, çünkü Solimyalılar yine azmaya başladı, ama Farmakuza'daki Karya Korsan Müzesini gezip Themiskyra'daki Amazonlara bir uğrayabiliriz. Kadın Özgürlüğü Hareketine yakınlık duyuyorum ama evlenmeden önce en büyük tutkum olan entelektüel etkinlikleri ihmal etmemden de ne yazık ki anlaşılacağı gibi 'özgürleşmek' için kendim o kadar büyük bir arzu duymuyorum. Son olarak da, sana sarılmak hariç dünyada

yapmayı en çok istediğim şey: Tam Khimaira'yı öldürdüğün noktada yan yana durmak! Bütün hayatımı o dağdan yüz kilometre ötede geçirip de şimdi Likya'nın en önemli turistik yeri olan senin meşhur çizimini görmeye gitmemem çok utanç verici –biz kadınların çocuk doğurup büyütmekle uğraşırken diğer bütün meraklarımızı bir kenara bırakmaya ne kadar hazır olduğumuzun üzücü bir kanıtı daha; sonra da tam kocalarımız ve evliliklerimizi canlandırma gereği hasıl olduğunda bir bakıyoruz ki sıkıcı ve sıradan insanlar olmuşuz. Sana bayrak sallayarak aşağı indirttiğim, bana evlilik teklif ettiğin ve benim de kabul ettiğim kumsal üzerinden geri döneriz –yirmi yıldır yaşadığım en büyük mutluluk. Sonra da yatağa.

"Bunun sadece bir öneri olduğunu söylememe gerek bile yok – hem genelde duygusal bir yolculuk fikri hem de önerdiğim tekrar. Muhtemelen, *Perseusname*'yi açıktan açığa taklit etmek gibi gelecek bu sana. Ama bana öyle geliyor ki böyle bir yolculuktan hiç *zarar* gelmez, belki gerçekten faydası bile olur, çünkü bir keresinde benim İkinci Sınıf Mitoloji dersime girip teklifsizce söylediğin gibi, arketipik mitik kahramanlık kalıbı öyledir: Kavrayamasak bile inkâr da edemeyiz; kahramanlar da isteseler de istemeseler de onu takip ederler. Örnek bu ya, aslında Anteia'yla olan maceran resmi kaynaklardaki kadar masum değilse ve geçmişini tamamen tekrarlama gereği duyuyorsan seni anlayışla karşılayacağımdan hattâ kararına saygı duyacağımdan emin olabilirsin: Sana olan aşkım ve mitik kahramanlık mesleğinin öneminin karşısında hislerimi önemsiz sayıyorum falan filan."

Bu pek tasalı, doğruluk adına bir karikatür gibi çarpıtılmış portresinin kıskanç bir kalem (ama kim?) tarafından çizildiğini ilk sezişi değil bu Bellerophon'un. Mesela, Kâhin Polyeidos neden Philonoe'yi kıskansın ki? Ama bu hikâyenin kahramanı yazarın Polyeidos olduğundan artık pek emin değil. Polyeidos'un asla yazarlığa sıvanmadığını Polyeidos ona hatırlatır: Polyeidos hikâyenin ta kendisi, en azından işaretleri ve boşlukları: Yazar Antoninus Liberalis olabilir mesela. Hesiodos, Homeros, Hyginus, Ovidius, Pindaros, Plutarkos, *İlyada* yorumcularından biri, Tzetzes, Robert Graves, Edith Hamilton, Lord Raglan, Joseph Campbell, *Perseusname*'nin yazarı, onu taklit eden bir yazar –kısacası

Bellerophon ve Khimaira miti hakkında yazmış ya da yazacak herkes olabilir. Bunu anlamak pek kolay değil, zaten makul de değil, sana yaklaşıyorum engerek yılanı, yaklaşıyorum sivrisinek ve yakaladım mı ezeceğim. Amazon Melanippe olabilir mi?

Bir sürü, sayısız sayfayı sessizce, yorum yapmadan kâğıda geçiren Melanippe, fi tarihinden beri süregelen, adını taşıdığı o onurlu tarz dışında kimseyi taklit etmiyor. Hem o ne yazar, ne heykeltıraş, ne ressam ne klasik mitoloji öğrencisi değildir, değildir, *değildir*: Lütfen bunu anla Bellerophon! Tek kelimeyle Perseus'un Calyxa'sı değildir, değil, değil, değildir, o tuhaf, gururlu, kırılgan kızı da taklit etmeyecek. O topu topu bir Amazon'dur: Yani düzenbazlığa tenezzül etmez.

Düzenbazlık! Zeki Melanippe bir sürü sahtesinin içinde tek gerçek Amazon'du! Bkz. İkinci Yükselme, İkinci Bölüm!

Düzenbazlık demekle kastettiğim –nasıl söyleneceğini tam bilemiyor; 'insan, dişi' sözü bile kendisini tam da ait hissetmediği iki sınıfa sokuyor onu. Zaten, kesinlikle bir Amazon olmasına ve bundan memnuniyet duymasına rağmen bu sıfatla özetlenmek durumunda hissetmiyor kendisini. Ona göre, Amazonların soyadı kullanmama gelenekleri ve her yeni doğan kıza mevcut bir düzine isimden birini vermeleri, görünürdeki karışıklığın altında aslında tam bir kimlik netliği yaratıyor (onun hesabına göre Themiskyra'da her zaman, birbirlerini kardeş kabul eden her yaştan altı yüz Melanippe bulunuyor ve aynı sayıda Sıçrayan Myrinalar, Penthesilealar, Hippolytalar, falan) çünkü gayri şahsi olduğu için ölümsüz de olan "Melanippe-benliği" dışında, onun için *Melanippe* adıyla karıştırılması olanaksız olan, özel,sınıflandırılamaz bir benliği var Melanippe'nin –oysa, ona göre, Perseus mitik persona *Perseus* adıyla karıştırmıştı kendi kimliğini, Bellerophon da *Bellerophon* adıyla...

Bellerophon bu akıllıca, yerinde saptamayı kabul ediyor ve yapanı da öpüyor ama kusura bakmasın: İkinci Çekilmenin Üçüncü Bölümünde ortaya çıkacak nedenlerden ötürü "Bellerophon"la özdeşleşmem açık ve sistematik bir politikadır, bir karıştırma değil –hikâyenin en bariz ikilemi bu olsa, olmuşsa, ya da olabilecekse bile. Gözlerime bak. Ne demek istediğimi anlarsın.

Tarihinin bu bölümünün resmi kayıtçısı olan sevgili Me-

lanippe, bu kısımda son kez lafı bölerek, saptamasının doğrulanmasını kabul ediyor ve bu kelimeler ne anlama gelirse gelsinler onları okuyana sevgilisini şiddetle sevdiğini ilan ediyor.

Bellorophon da aynen iade ediyor! Kötücül Polyeidos da –muhtemelen yeniden hikâyeye girişine yaklaştığımız için– anlatı kanalını artık pek tıkamıyor gibi. Hikayemin gelgitinin hikâye okyanusundan büyük bir güçle kabardığını hissediyorum; büyülü yem torbası boynuna takıldı: Kanatlı üvey kardeşim yeniden uçabilecek sonunda!

Artık havalansın!

Havanı alırsın! Likya'da yere yapışmış Pegasus'un üzerinden indim, çitlere mıhlanmış karımın gözlerinin içine bakarak: "Tamam, hepsini yapacağız. Eşyaları topla. Ben bataklıkta şöyle bir dolaşıp biraz ruhumu kemireceğim, falan. Beş güne kadar dönmezsem yola bensiz çık," dedim.

"Anlaştık yeşil gözlüm," dedi Philonoe ve alnımdan öptü beni. "Bunu da yanına al, belki öğünler arasında canın sıkılır." Kuzenimin hikâyesini bana geri verdi. "Mitler ve efsaneler işinin içindeyken," diye sürdürdü konuşmasını, "bizim Likya folklorunda dönüşümcü motifinin bir karşılığını bulmuştum. Ksantuslu misk faresi avcıları ve midye çıkaran balıkçılar bir Bataklık Bilgesi'nden söz ediyorlardı, bir sahil Proteus'u, sulak yerlerde rastlanan her tür faunaya dönüşüp teknelerine ve aletlerine zarar veriyormuş; ama onu kazara yengeç sepetinde ya da istiridye tarağında yakalarlarsa –milyonda bir olasılık– sular yükselene kadar onların hizmetine giriyormuş falan filan. Nesiller boyu hoş, küçük bir halk inancından öte gitmemiş bu, halkın kendisi de torunları, turistler ya da benim gibi meraklı öğrenciler yüzünden inanır gibi davranıyorlardı. Ama evliliğimizden beri B. B. hakkında uzak bölgelerden, özellikle de Aleia Bataklıklar'ından sık sık, ciddi bilgiler geliyor. Dün o kayıp yazı tomarının pek de tekin olmayan bir biçimde ortaya çıkması ve görünürde şu yüzen kitaba dönüşmesi düşünüldüğünde bunun Polyeidos'la bağlantısını kurmadan edemiyorum. Bir keresinde bütün dönüşümcülerin Denizler Bilgesi'nin çeşitlemeleri olduğunu söylememiş miydin? Bana öyle geliyor ki babamla senin aranı bozma girişimlerini keşfedeceğimizi Polyeidos önceden gördü ve Khimaira devresinden

faydalanarak kayadaki o imgeye dönüştü, sonra da konuşma tomarına, sonra atıl Bataklıklar Bilgesi geleneğine dönüşerek meslek hayatının bir sonraki evresine kadar sesini soluğunu kesti. Kısacası, durmadan büyük K'yla sözünü ettiğin şu Kalıbı henüz göremediğimden, son günlerde meydana gelen olayları heyecan verici mucizeler olarak yorumluyorum: Tomar, *Perseusname*, Pegasus'un kesinkes yere çakılışı, çocuklara ve bana yaptığın pisliklerin son haddine varması, seni dinleyenlere böbürlene böbürlene kendini yeren nutuklar atman hep orta yaşı geçmene denk düşüyor. Danışmanını yeniden görmenin zamanı geldi –de geçiyor!– demek bütün bunlar ve Polyeidos da ortaya ha çıktı ha çıkacak. Benim kişisel kanaatim onu elinde tuttuğun yolunda, ama son zamanda Bataklık Adamı şeklinde boy gösterdiğine göre, *Perseusname*'yi Alenia Bataklığı'na götürüp salyangoz ve yengeç arama pozları takınırsan muhtemelen ona rastlarsın. Elindeki yazmayı sulara düşürürsün, ha? Polyeidos'un belge düşkünlüğü konusunda tekrar tekrar söylediklerini hatırladım da, özellikle Korint'taki hapishane hücresinde ara dönüşüm geçirip önce *kamara*-mesajına dönmesini, umarım senin için 'insan' şekline dönüşmeden önce ya da dönüştükten sonra onu Kalıbın kendisine dönüşmeye ikna edebilirsin. Nihayet, onunla karşılaştığında ya da karşılaşırsan, ister paylaş ister paylaşma, onun sadakati konusundaki şüphelerimi aklından çıkarmazsın inşallah. Her halükârda, Pegasus'un nihai irtifa kaybı Birinci Çekilme dediğin dönemin temel imgesi olduğuna göre eminim onu nasıl havalandıracağını öğrenmenin Polyeidos'la halledeceğin ilk iş olduğunda hemfikiriz. Ama buna ek olarak, metaforik medcezir döndükten ve sen tekrar havalandıktan sonra çocuklar ve bana eskisi gibi tatlı davranmanın mümkün olup olmadığı konusunda onun fikrini öğrenmeyi çok isterdim. Eğer mümkünse mutluluktan ölebilirim, çünkü her şeye rağmen, seni o ilk yatağa girdiğimiz geceki kadar çok seviyorum, benimle usulca seviştiğin ve birbirimizin kollarında gün doğana kadar uyuduğumuz... falan filan. Benden selam söyle ona. Hoşçakal."

"Hoşçakal." Bütün bunları yaptım, sivrisineklere, kurbağalara, kemancı-yengeçlere danıştım, hayatımın fasit dairesini nasıl kırıp da yükselen bir helezona dönüştürsem diye, kumsaldaki sal-

yangozlar gibi, cevap almak için kulağıma dayadığım deniz kabukları gibi –gözlerimi elimdeki belgeden bir an olsun ayırmadan. İki koy arasında yüksekçe bir yerdeki bir çamın altına yerleştim; bir iki kere doğup battı güneş; Philonoe'yi ve hayatın akışını düşündüm, birazcık öleyim istedim. Hippolochus ve Isander bir yemek sepetiyle çıkageldiler; onları eve yollayıp düşünceli düşünceli tavuk, lop yumurta, Yunan salatamı yedim. Bataklık tıkırdıyor, fokurduyor, homurdanıyor, cıvıldıyor, uğulduyor, inliyordu: Polyeidos'un yakınlarda olduğu belliydi. Öğle yemeğiyle birlikte gelen şarap damacanasının içine *Perseusname*'yi koyup büyük şüphelerle yükselen sulara bıraktım. On iki saat elli dakika sonra tuhaf ama Polyeidos kaynaklı olduğu açık bir mektupla geri döndü:

Gadfly'ın *güvertesi, Chautauqua Gölü, New York, 14 Temmuz 1971*

İngiliz Kralı Majesteleri III. George'a
Tidewater Çiftliği, Redman Boğazı, Maryland 21612

Yüce Majesteleri,

22 Haziran 1915'te, imparatorluğa yeni ve sağlam bir temel atmak için, Fransa tahtını bıraktım ve Rochefort limanına çekildim, iki fırkateynim –yeni, hızlı, iyi durumda ve silahlı– Majestelerinin barikatını yarıp beni Amerika'ya taşımak için orada hazır bekliyor. Méduse'*nin kaptanı Ponée 18 Temmuz gecesi İngilizlerin komuta gemisi* H. M. S. Bellerophon'*u oyalamayı planladı, kardeş gemisi ben ve mürettebatımla birlikte barikattaki daha küçük gemileri saf dışı ederken,* Méduse *eski ve yavaş gemiyi onun hesaplarına göre iki saat oyalayabilecek. Plan tehlikeli ama başarısı kesin; ama* Méduse'*yi kurban etmeye razı olmadığım için kurnaz bir güreşçi gibi düşmanımın gücünü kendi yararıma kullanmaya karar verdim: Majestelerinin donanmasına rağmen değil de onun sayesinde amacıma ulaşacaktım; bu yüzden de oğlunuz Prens Regent'e ilişikteki mektubu yolladım:*

Aix Adası, 12 Temmuz 1815
Ülkemi bölen fraksiyonlar ve Avrupa'nın en büyük güç-

lerinin düşmanlığını göz önüne alarak politik kariyerimi sona erdirdim, Themistocles gibi İngiliz halkının gönlüne taht kurmak istiyorum. Kendimi İngiliz kanunlarına teslim ediyor ve düşmanlarımın en güçlüsü, en güvenilir ve en cömerti olan Siz Yüce Majestelerinden koruma talep ediyorum.

Yaverimi, mesaj ve Prens Regent'ten Amerikan pasaportu istemesi talimatıyla yolladıktan sonra Bastille Günü kendimi ve maiyetimi Bellerophon'un *güvertesinde Komutan Maitland'a teslim edip Fransa'dan ayrıldım. Heyhat, siz Majestelerinin uğradığı ihanet ve haince bir delilik suçlamasıyla hapse atılmanız oğlunuzu ve bakanlarına itimadımın beyhude olduğunu belletmeliydi bana, bilhassa Geçmişin İlham Perisine danışmaksızın bugünümü tayin etmediğim düşünülürse. Bu yüzden de, rotamın Londra ya da Baltimore değil de St. Helena olduğunu öğrendiğimde iftiraya uğramış bir öğrenci gibi intikamımı alsın diye yaşlı müdireme başvurdum:*

Bellerophon'un güvertesi, gemi seyir halinde

... tarihe sesleniyorum. İngiliz halkıyla yirmi yıl boyunca savaşmış bir düşmanın, büyük bir yeis anında, kendi özgür iradesiyle İngiliz kanunlarından koruma talep ettiğini yazacak tarih. Saygısı ve güvenini kanıtlamanın daha iyi bir yolu olabilir mi? Ama böylesi bir yücegönüllüğe İngiltere'nin verdiği cevap nedir? O düşmana dostça bir yardım eli uzatılmış gibi davranılmıştır ve düşman güvenerek kendini teslim ettiğinde kurban edilmiştir.

O ıssız adada çektiğim yalnızlığı benden çok daha uzun zaman ve haksızca aynı şeye maruz kalmış birine anlatmama hiç gerek yok. Sürgünlüğümün hem geçici hem de âdeta gönüllü olduğu avuntusu vardı en azından bende; beni kurtaracak bir Perseus'a ihtiyacım yoktu; istediğim an kaçabilirdim, yedi yıl beklememin tek nedeni çektiğim acılardan en büyük faydayı elde etmek, St. Helena Hastanesi'*nde geliştirdiğim, o devrenin politik felsefesini tamamıyla nihayete erdirmek ve 1821'deki sahte ölümümü mümkün*

olduğunca büyük bir inandırıcılıkla gerçekleştirmek için o kadar zamana ihtiyacım olmasıydı; aynı zamanda New Jersey, Point Breeze'deki kardeşim, Meksika Körfezi Champ d'Aisle'deki subaylarım ve Philadelphia, Baltimore, New Orleans, Bloodsworth Adası ve Rio de Janerio'daki ajanlarımın Amerika harekatımın ana hatlarını tamamlaması için de.

Burada açıklamak istemediğim bazı yöntemlerle (ama Majestelerinin Windsor'dan kaçmasını sağlayan yöntemlerle benzeşiyordur herhalde) St. Helena'dan 1822'de ayrılıp Amerika'daki karargâhıma geçtim –ilk başta sizin New York'un batısında Maryland bataklıklarındaki evinizden pek de uzak olmayan bir evdi– Anteia ya da Potiphar'ın karısı gibi aleyhime dönmeden önce Mme de Staël (St Lawrence Bölgesinde 23.000 dönüm toprağı vardı) tarafından, Birinci Konsüllüğüm sırasında bana önerilen bir bölge. Burada, son yüz elli yıldır ilk olarak Bellerophon'un *güvertesinde düşünmeye başladığım, büyük stratejimi ağır ağır geliştirerek harekatımı yönlendirdim, artık uygulama zamanı geldi: Bunu yanında Jena Austerlitz, Ulm, Marengo, 18 Brumaire, hattâ Fransız Devrimi bile hidrojen bombasına kıyasla bizim eski karabinalar gibi kalır, ya da Palomar Dağı'ndaki teleskoba kıyasla benim eski dürbünüm gibi: Yeni,* İkinci *Devrimden söz ediyorum, yepyeni bir devrim.*

"Benim zamanımda hiç yenilik olmayacak," demiştiniz Majesteleri siz, Başnazır Eldon'a. Ama "Bellerophonik" tarifenin (ilişikte yolluyorum) incelenmesinin de göstereceği gibi tasarımın esas devrim yaratan yanı türün ilk gerçek anlamda bilimsel modeli olarak mecburen özgün herhangi bir şey *kapsamayacak; ifade edilen şey âdeta Platonik Formmuşçasına, simgenin, mutlak biçimin ta kendisi olacak olması.*

Plan cüretkâr ama ilk aşamasını hemen yürürlüğe koymak için Reset yapılmaması gerekiyor; tek sorun Lilydale'deki üssümde daha işlevsel bir bilgisayar tesisi inşa etmek için yeterli fon bulmak: bu fonu çeşitli kaynaklardan bulmaya çalışırken, Tarih'in sesi size, Reset Hasımlarımın en güçlüsü, en güveniliri ve en cö-*

* Bilgisayar terminolojisinde "yeniden başlatma", "sıfırlama", "yeniden kurma" gibi anlamlara gelen, ileride de sık sık geçen bu terimi olduğu gibi bırakmayı uygun gördüm. (ç.n.)

merti olan siz Sayın Majesteleri'ne başvurmam gerektiğini söylüyor bana; dünyanın altını üstüne geçirmiştik; bir birleştik mi önümüzde kim durabilir ki? Bizi kim tutabilir ki?

1789'da siz Majesteleri ilk "deliliğiniz" deli-yeleğinden "silkinip" oğlunuzun tahta oturması için entrikalar çevirenleri bozguna uğrattınız ve 1811'de aynı entrikacılar tarafından ikinci ve son kez olarak ihanete uğrayana kadar uyruklarınız tarafından eşi benzeri görülmemiş bir biçimde seviliyordunuz –benim Elba ve St. Helena arasında sevildiğim gibi. Hadi öyleyse, değiştirilmek için sabırsızlanan bir dünyaya, gelmesi Birincisinden daha uzun sürdüğü için daha muzaffer olacak İkinci bir Dönüş yapalım İkinci Sürgünlerimizden. Sabık Denizler Kralına, sabık Kıyılar Hükümdarı yine elini uzatıyor. Onu tutmanız yeter, bu gezegende görülmemiş bir dostlukla kol kola Dünyanın imparatorları olalım.

N.

Bu üstü örtülü bir biçimde dokunaklı mektuba, ilk gecemde gördüğüm o çoban ateşleri gibi metnin içinde bir yanıp bir sönen bir sürü tanıdık isim taşıyan bu mektuba birkaç deneme sorusu sordum –Ben kimim?- falan filan– hiçbir cevap alamayınca da karışık duygularla onu yükselen sulara bıraktım. Polyeidos'un klasik bir kalıbı takip ettiğini düşündüm umutla, ağır ağır yanaşma kalıbını; ona başvurduğumda (yani Deliades'le ben başvurduğumuzda) Athena'nın ve Proitos'un mektubunu açmadan önce Iobates'in yaptığı gibi; Philonoe'ye beni beklemesi için verdiğim beş günün üçü daha şimdiden geçtiği için giden amforanın arkasından ne numarası varsa, mesela dört, altı ya da sekiz basamakta yapacağına iki basamakta yapması için bağırdım. Bütün gece tahtakurusu öldürüp, yıldızları inceledim, kalbimin atışlarını dinleyip Bellerophonik tarifenin ne olduğunu merak ettim. Sayısız tekrarından adım anlamını yitirdi. Hayal görmediysem sabaha karşı yanımdan bir gemi geçti. Ağır ağır yanaştı çömlek rengi damacana, uzun zaman suda kalmış gibi üzerini midyeler ve yosunlar falan kaplamıştı. Ayağımın dibine gelene kadar öylece bekledim, içindekileri çıkardım, yazının bazı yerleri akmıştı falan.

Alıcı: Bay Todd Andrews, Tidewater Vakfı
Yönetici Sekreteri, Tower Hall
Bataklığınumudu Eyalet Üniversitesi
Redman Boğazı, Maryland, 21612
Gönderen: Jerome B. Bray
Lilydale, New York, 14752
4 Temmuz 1974

Özü: Devrim yaratacak roman NESİR'in ikinci bölümünün yazılması amacıyla Lilydale Bilgisiyar Tesisinin yeniden inşa edilmesi için Tidewater Vakfı Bursunun yenilenmesi talebi.

Bayım:

*Kur*gu *ve* gereklilik *kavramı da dahil bütün kavramlar az çok gerekli kurgular olduğuna göre kurgu da az ya da çok gereklidir.* Kelebekler *imgelemimizde yaşarlar;* yaşamak, imgelem *ve diğerleri de öyle. Gerçekliği ona ait diğer şeylerden, onları birbirlerinden, hepsini gerçekdışılıktan ayırarak kaldırırız gerçekliği biz Arşimedler. Böylelikle Sanat da Doğa kadar doğal bir yapıntıdır; kurgunun gerçeği Gerçeğin düş olmasıdır; yapay hikâye dünyanın bir modelidir.*

Ama bir zamanlar Fransa ve İngiltere'nin toplamından da büyük olan roman imparatorluğu artık çeke çeke bir Lüksemburg, bir San Marino kadar kalmıştır. Popüler temeli gaspedilen kurgu seçkinlere özgü bir zevk halini almıştır, şiir, okçuluk, kiliseye gitmek gibi. Tarihi sınırlarına tekrar kavuşmasının tek şartı devrimdir; Devrim ha geldi ha gelecek, hem bu İkinci Devrim Birincinin iki yüzyılı doldurmasını beklemeyecek, ondan çok daha şaşaalı olma iddiasında bu seferki, "bilim kurgu" bolluğundan Hemen Resetlenmek için sabırsızlanan, bilimsel *kurguya* aç *bir dünyaya gelecek.*

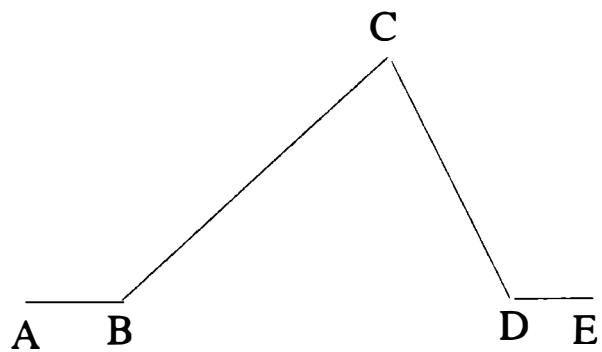
Başka bir boşluk. Kâğıt tomarı *Perseusname*'den bile daha kalındı, ama artık okuma alanında epeyce ilerlemiş olmama ve ıncığını cıncığını incelememe rağmen ne anlama geldiklerini tam olarak kavrayamadım ve birkaç umut verici göndermeye rağmen anladıklarımı da neye yoracağımı bilemedim. Genelde, zaman

zaman kahramanca sıradışı yazılı bir eser, zaman zaman da politik bir devrim gibi görünen projesini tamamlamak için yazarın yaptığı planı anlatıyor gibiydi belge; ama Bray'in proje betimlemesinin, ilk üç yılın hikâyesinin ve bitirmek için uyguladığı reçetenin anlatılmasının arasına edebi polemikler, politik eleştiriler, otobiyografik anekdotlar ve şikâyetler, çalıntı yaptığı için belli bir yazarı dava etme tehditleri ve sayfalar süren şemalar, matematiksel hesaplar, diyagramlar, ve her türlü not serpiştirilmişti. Kahraman kendisinin "esas olarak" Jerome Bonaparte (Polyeidos'un kazalarında çok sık adı geçen şu imparatorun kardeşi) ve Jerome'un kısa bir süre evli kaldığı Betsy Paterson adında "Maryland"li bir kadının soyundan geldiğini söylüyordu; "Theodore Roosevelt döneminde 1902'de ABD Kızılderili Komiseri" olan Jerome ve Betsy'nin oğlu Charles Joseph Bonaparte ile "Tanrının ve Manitunun nezdinde" evlendiğini iddia eden Ki- Sen- Ha-Ha Bray isimli bir prensesin oğluydu. Bu belgeyi yazdığı sırada esas Napoleon'a daha yakın bir akrabalığı olan "halis bir Bonaparte" hayatta bulunmadığından Bray kendini (adını, balarısı, mührünü, hattâ önceki mektupta kimliğini bile üstlendiği) Fransız tahtının meşru vârisi olarak görüyordu –lakabı "Veliaht J. B." de bunu gösteriyordu. Ama bütün o soyluluğuna rağmen Bray'in talihi de benimki gibi ters dönmüş: Fransa ülkesinin zorba yöneticileri iddialarını dikkate almamışlar; Polyeidos gibi öğretmenlik yapmaya itilmiş, hem de benim L.Ü.'deki şeref hocalığımdan daha alçak bir konumda ve satılması için *roman* adı verilen bir tür mit yazmaya zorlanmış. Politik düşmanları, bunların en azından ikisinin yayımlanmasını engellemek için dolaplar çevirmişler, birinin adı *Amatör* diğerininse *Arayan*'mış; daha da kötüsü bir tür tanrı –Stoker Giles ya da Giles Stoker adında önemsiz bir keçi-tanrı– ona görünüp (Athena nasıl bana göründüyse) kanatlı bir at yerine, yayımlanması onu ölümsüzlüğe kavuşturacak *Gözden Geçirilmiş Yeni Müfredat* adında kutsal bir yazma vermiş, yine aynı düşmanlar bu eseri tümüyle çalmayı tertiplemiş, kitabı gerçek editörünün baş harflerini taşıyan başka bir isimle basmışlar ve –en küçültücüsü de– G. G. Y. M.'yi "kurgu" olarak sunmakla kalmayıp, Bray'in olduğu gibi arakladıkları dokunaklı önsözünün de kurgusal olduğunu, hayali bir yazarın işi olduğunu yaymışlar!

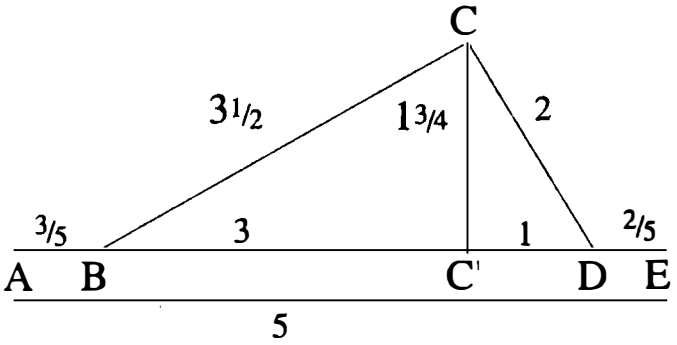
Hayal kırıklığına uğrayan Bray öğretmenlikten istifa edip, "işe anaokulundan başlamak için" ailesini terk etmiş ve Polyeidos Proteus için neyse, bizim Pan için o olan şu keçi-tanrı George Giles'ın yazdıklarıyla uyumlu bir şeyler yazmaya adamış bütün gücünü. Bütün eşyalarını V. W. Böcek adındaki bir tür mekanik Pegasus'a doldurup mektubunda verdiği adres olan, bir kâhinler ve falcılar şehri Lilydale kominyonunda inzivaya çekilmiş; orada, zaman zaman kendini "İngiltere'nin deli kralı III. George" zanneden ya da gerçekten öyle olan uçuk bir Maryland milyoneri II. Harrison Mack tarafından finanse edilen Seferberlik Çiftliği adındaki alt grubu kurmuş. (Deli II. Mack'in, kendini akıllı III. George değil de, delilikten kendini akıllı II. Mack zanneden III. George olarak tahayyül ettiğini belirten Bray bizim *paradoks* kelimemizi kullanıyor.) "Ülkelerindeki bütün şairler gibi değer verilmeyen" grup sonradan "Kanada"ya taşındığında Bray kalmış; kısmen eser kaçakçılığı dalaveresinde kitaba ismini verdiği için vicdanı sızlayan yazar, kısmen keçi yetiştirmek, höşmerim yapmak ve Chautauqua Gölü'nün gezinti gemisi *Gadfly*'ın kaptanlığını yapmak gibi kişisel gayretleri ama esas olarak III. George yani II. Mack'in filantropik teşkilatı Tidewater Vakfı sayesinde yaşamını sürdürmüş. Anlayabildiğim kadarıyla "İkinci Devrim"in beş yıllık planı doğrudan doğruya Bray tarafından değil de Bilgisayar adındaki otomatik bir Polyeidos, Bray'ın akademik işlerinde kullandığı hünerli bir makine tarafından tasarlanmış; kendini dünyaya daha iyi kanıtlaması ve ölümsüzler arasında hak ettiği yeri alabilmesi için usandırıcı işbirlikçilikten vazgeçip Devrim Yaratacak Romana başlaması gerektiğini söylemiş bir gün makine ona –yani daha önce sözü geçen "bilimsel kurgu" ki Bray'in II. Mack'e yazdığı mektuplarda hattâ belki kendi zihninde bile Roman Devrimiyle ya karıştırılıyor ya da onunla bazı ortak özellikleri var.

Projenin "N Senesinde" (1971/2 şifreli) "düşman(ı) (III. George) yardıma çağırarak" Tidewater Vakfı'nın bursuyla makinesini öyle düzenlemiş ki, belli bir yazarın bütün eserleri yüklenince makine o yazar tarzında farazi yeni eserler yazabilecekmiş. İlk deneylerinin sonuçları, sözü geçen kitap hırsızının yazdıklarının az çok münasebetsiz taklitleriymiş, Bray de böylelikle akıllıca öcünü almış: *Yolun Sonunun Devamı; Zom-otunun dirilişi; Giles'in Oğlu ya da, Gözden Geçirilmiş Yeni Gözden Geçirilmiş Müfredat* –Bray'in kendi

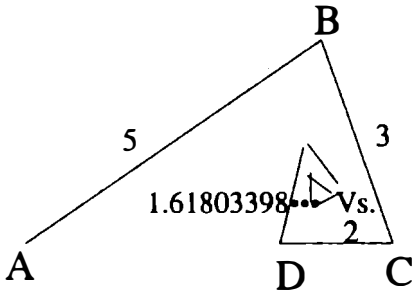
deyişiyle "Reset rolünü taklit eden bir yazar tarafından yazılmış, roman biçimini taklit eden romanlar"; ama böylece makinenin neler yapabileceğini başarıyla göstermiş oluyordu. Düşmanları tarafından göldeki sinekleri öldürme kılıfı altında bölgeye püskürtülen zehirli bir gazın etkisiyle yakalandığı sinirsel bozukluğu yenmeye çalışarak geçirmiş sonraki yılın çoğunu Bray; yine de anlaşılan bir sevgilisi olmuş –"haşin, küçük bir Amazon" (bunu görünce yüreğim nasıl da hopladı!) adı Merope'ymiş, bir "Beyaz Anglo Sakson Protestanı" olduğu için ilk başta ona karşı duyduğu güvensizlik, yaptığı işin devrimci yönü ve "DDT'ye karşı savaş" gibi davalardaki ateşliliği sayesinde kırılmış olmalı –ve Bray'in kendi işi konusundaki düşüncelerini de kökünden değiştirmiş. Çünkü *O* senesinde (kodu 1972/3) farazi kurgular değil, "Tam" "Nihai Kurgu"yu yaratmak için bilgisayarını programlamaya başlamış. Ağzına (Khimaira'dan daha ölümcül olmasa da daha obur) "Thompson'un *Folk Edebiyatının Motif İndeksi*"ndeki 50.000 maddenin hepsini tıkmış, Lilydale Marion Skidmore Kütüphanesi'nin bütün kitaplarını artı *Anaolayörgüleri* adındaki bir referans eseri, Altın Oran ve Fibonacci Serileri gibi adları olan büyülü matematik elemanlar ve (nedenini anlayamadım; sevgilisinin önerisi gibi geliyor) dünyada yedi tane olan her şeyin bir listesini. Böylesi donanımlı bu makine, Aristotelesçi bir kelebek uzmanının mevcut kelebek türlerini incelemesi gibi mevcut kurgunun tümünü analiz edecek, "doğal" yakınlıklardan çıkarak mükemmel bir biçim tayin edecek ve bu ideali söze dökmeden önce matematik bir model ortaya çıkaracaktı. Bray'in dehası işte böyleydi, dramatik eylemin tipik iniş çıkışını gösteren basit diyagramlar çizerek başladı makine işe, şu şema gibi –

–ve "Dik Açılı Freitag" gibi "mükemmelleştirilmiş" başka seçeneklerle bitirdi–

–ve "Altın-üçgen Freitag" gibi–

–bu, serimleme, eylemin hızlanması, karmaşıklıkların ve dorukların tam yeri ve tınısı, iç çerçeve anlatıların dış çerçeve anlatılara olan ilişkisi falan gibi şeyleri tam olarak tarif ediyordu. Bütün yaz kendisinin de makine gibi zevkle mırıldanmasına şaşmamak lazım, sonbahardaki ilk deneme baskısını dört gözle bekliyormuş: Sanki benimmiş gibi ben de onun araştırmasına dahil olmuştum bu sefer, yüreğim ağzımda, teknik listeleri ve katalogları arasında bir Kahramanlar Kalıbı var mı diye arıyordum, Polyeidos da kalıbı ondan çalmış olmalıydı –tabii, pek olası görünmese de, Bilgisayar benim kâhinimin gelecekteki değişik bir hali değilse.

Ama *T* senesinde Bray'in uğradığı hayal kırıklığı yanında benimki hiç kalır, "hayatın(ın) tam ortasında", o uzun zamandır beklediği deneme baskısında. *SAYILAR* başlığı hiç de fena değildi: Yedi harfi Bray'in matematik kaygılarını ve arkadaşı Merope'un özel katkılarını (kızın kabilesinin *gematria* ve *notarikon* denen iki "kadim" edebi-sayısal geleneği varmış) çok güzel yansıtıyordu ve

Kabalacıların aslında bir yedili olduğunu, ama bir kitabının kaybolup diğerininse iki dize (*Sayılar*, 10: 35, 36) kaldığını düşündükleri "Pentatök'ün dördüncü kitabının edebi geleneğini izliyordu." Ama ne yazık ki kendisinin de kabul etmek zorunda kaldığı gibi, "böceklerin hepsini makine(sin)den çıkaramamıştı"; bunun sonucunda bir başyapıt değil alfabetik bir kaos, muazzam bir harfler karmaşası çıkmış ortaya! Bu saçmalıklar yığını "(Bray'i) şaşkına çevirdi" –bu da başlık mı ne? Daha da kötüsü, o akşam onu biraz rahatlatmayı düşünen Merope, büyük bir devrim kumpasının merkezi olduğunu duydukları için Lilydale'e gelen bir grup radikal militan gencin toplantısına götürmüş onu. Konuşmanın bir noktasında, "Yabanasması Takımının yapraklarını dökmek" için yanlarına aldıkları biyolojik bir çözeltiyle dolu spreyleri ortaya çıkarınca kederin verdiği akıl karışıklığıyla Bray onları zehirli düşmanları sanmış ve (yazının bu bölümü pek açık değil) korkunç bir silahla, "güzel hain(in)e" batırıp onu geçici olarak uyuşturduğu bir tür zehirli ok sayesinde "kıl payı kurtulmuş" ve V. W. Böceğe binerek delice kaçmış. Merope, kendine geldiğinde, "büyük firmaların soğutucularını Erie Gölü suyuyla doldurma" yolundaki acil projeyi yürüten devrimcilere katılıp onu terk etmiş; onun *SAYILAR* rezaletinden sorumlu olduğuna artık iyice inanan Bray uzun zaman umutsuzluk içinde projesinin harabeleri arasında oturmuş –çok geçmeden Tidewater Vakfı da desteğini çekmiş. "T direği yan yatmış, dümensiz bir gemi" olarak tanımlıyor kendisini; "soluksuz" gibi; "arı sokmuş" gibi. Lilydale'in en önemli dini festivalini kutlayanlara "Noelmiş, hıh!" diyerek diş gıcırdatıyor; *T* yılının sonunda ("Üç Temmuz 1973") Medusa'yı hatırlatırcasına, büyük hırslarının enkazını gözden geçirerek "O her notasını bildiğim nesir kulak tırmalayan bir sirene dönüştü" yazıyor.

Ama hemen ertesi akşam, uyuşuk uyuşuk gölde buharlı gemiyle gezerken, Bilgisayar tarafından mı yoksa V. W. Böcek tarafından mı bilmem, ona müthiş bir sezgi ihsan ediliyor. Merope'yi kaybettiği için yas tutarken, onun *SAYILAR*'ın deneme baskısını kabilesinin en eski kanun kitabıyla karşılaştırmasını hatırlıyor: Bazı yorumculara göre *Torah* adındaki bu kitap esasen bir harfler karmaşasıymış ve ancak sözü edilen olaylar gerçekleştikçe

cümle ve kelimelere dönüşüyormuş. Aynı zamanda 'nesir'in siren'in anagramı olduğunu görmüş ve böylece ("bu küçük *gematria* sayesinde") eski sevgilisini tekrar hatırlamış. Şifreli bir biçimde Bilgisayara yüklemesi için –tıpkı Polyeidos'un Khimaira'ya büyülü kâğıtlar yedirmesi gibi– ona okuduğu binlerce anlatı motifinin arasında bir keresinde şöyle demişti: "Hey, bir tanesi eksik: Hazinenin Anahtarı. Adamın biri, ailenin bütün erkeklerinin yüzyıllardır kendilerini Gizli Hazineyi bulmak için harap ettiği bir ailede açmış gözlerini, tamam mı? Büyüdüğünde onlar gibi bütün dünyayı dolaşmak yerine kütüphanede Arayış'la ilgili ne kadar kitap varsa okumuş ve Hazinenin büyük ihtimalle evin bir yerinde olduğuna karar vermiş –Meaterlinck *L'Oiseau Blue* hikâyesi, falan filan. O gece rüyasında bodrumunda o ana kadar hiç farkında olmadığı bir oda olduğunu görmüş ve nedense rüyasında bu haber onu hiç şaşırtmamış. Uyandığında böyle bir oda olmadığını ama bodrumda daha önce hiç içine bakmadığı küçük bir alet dolabı ya da kiler gibi bir şey olduğunu görmüş, çünkü kapısının önünde atalarından kalma pılı pırtı yığılıymış ve hazinenin orada olduğundan eminmiş. Böylece pek fazla ter dökmeden seneler boyunca maceralar ve tehlikeler yaşayan diğerlerinden daha ileriye gitmiş. Ama hazinenin yerini bilmek başka, onu ele geçirmek başka: Pılı pırtıyı temizlediğinde kapının banka kasası gibi kilitli olduğunu görmüş. Kilit eski ya da paslı değilmiş –aslında gayet işler vaziyetteymiş– ama en iyi çilingir bile anahtar olmadan onu açamamış. Böylece o da bütün dünyayı dolaşmaya başlamış, tamam mı? Ama hazine değil de anahtarı arıyormuş o. Alışılmış bilmecelere, savaşlara, canavarlara, ipuçlarına, yanlış izlere filan maruz kalmış ve sonunda prensesini kurtarmış falan ve evlendikleri gece kız onun pantolonunun cebinde anahtarı bulmuş. Bu kadarla bırakmak gerektiğini düşünüyormuş kız, ama adam onu terk etmiş, kendi ülkesine ve evine koşmuş, kendini bodruma atmış, kapıyı açmış ve bir de bakmış ki dolap boş. Nedenini unuttum ama kızı ve ülkesini bir kere terk etti mi geri dönemiyormuş, bunun üzerine umutsuzlukla anahtarı atmış ve yaşamının geri kalanını aksi, yaşlı bir keşiş gibi geçirmiş. Ölüm döşeğinde, maceralarını ve kız arkadaşını düşünürken Hazinenin Anahtarının Hazine olduğunu anlamış, falan filan. Tam

bir erkek şovenist, fallus yüceltici nane, ama fena hikâye değil." Bu hikâyeyi hatırlar hatırlamaz Bray için her şey birbiri ardına patlayan flaşlar gibi aydınlamış "Chautauqua Gölü'ne yansıyan kamp ateşi gibi": Romanının gerçek adı *SAYILAR* değil *NESİR*; doğru sayısal temeli de yedi değil beşmiş; onun bir fiyasko sandığı şey projenin beşte üçünün tam olarak bitirilmesiymiş: Şu anda "Pi noktasında" durduğu Beş yıllık bir plan. O sayfalar dolusu rastgele harfler Devrim Yaratacak Romanın canavarca bir anagramıymış, bunları düzene sokmak için tek gereken Bilgisayarı "yeniden programlamak"mış.

Bu teoriyi denemek için doğaçlama, basit bir "beşler" listesi yüklemiş: İnsanoğlu'nun el, ayak parmakları, duyuları ve yetileri, beşli hece ölçüsü ve "Dr. Eliot'un klasikleri", pentatonik müziğin tonları, "Çin"deki önemli kitaplar, "İrlanda"daki soylar, "Iraquois" ulusları ve "İngiliz imparatorluğu"nun bölümleri, daha önce sözü geçen Pentatök, iş günleri, insanlığın çağları, Odysseus'un son yolculuğunun ayları, Şehrazat'ın *Hamalın ve Bağdatlı Üç Hanım'ın Masalı* çerçevesindeki hikâyeler, roman kelimesinin harfleri ve birkaç ufak tefek daha. Zaten makinede bulunan yüzlerce "yedili"nin yanında bir hiçti bu; bu kıt malzemeye rağmen yiğit Bilgisayar iki kaydadeğer saptamada bulunmuş: Bir yandan, "karakter", "olay örgüsü" ve aynı sebepten "içerik", "mevzu" ve "anlam" sıradan romanların özellikleri olduğundan Devrim Yaratan Roman sıradanlığın sınırlarını aşmak için bütün bunlardan muaf olacaktı; şifre halindeki SAYILAR gibi kendi ötesinde hiçbir şey temsil etmeyecek, kendi biçimi dışında hiçbir içeriği olmayacak, kendi işleyişi dışında hiçbir konusu bulunmayacaktı. Dilin kendisinden de kaçınacaktı belki (ne adına olduğu pek kesin değil). Öte yandan, "Pi noktasında" ("kadın göbeğinin kadının boyuna olan oranı gibi, toplam uzunluğun sıfır nokta altı yüz on sekizi filan") tek bir hikâye, metin-içinde-metnin mükemmel bir örneği, eserin bütünün bir mikrokozmu ya da paradigması yer alacak: (benim umduğum gibi) "Hazinenin Anahtarı" hikâyesi değil de (okuduğumda beni havaya sıçratan) "Yunan mitik kahramanı Bel-lerophon'un hikâyesi; Apollo'nun tayfalarının Aya uçmaları gibi Pegasus'un üzerinde Olympos'a uçma girişimi; ıstırabı; *U. S. S. Hornet* gibi Dünyaya

çakılması; Reset'ini kemirerek insanlardan uzakta, kendini bataklıklara vurması."

Bray'in tabiriyle "bu özet kurgu"daki olaylar, ders notları tomarının özetindeki gibi düzensiz ve biraz uçuk olsalar da Polyeidos'un varlığını haber veriyorlardı; adını boşu boşuna tekrar tekrar bağırdığım Polyeidos'un varlığını. Eski inancına tamamıyla kavuşan Jerome Bonaparte Bray, Tidewater Vakfı'nın Genel Sekreterine yaptığı başvuruyu onu bekleyen projeyi tarif ederek kahramanca noktalıyor: *E* senesinde (# 1974/5) şayet Vakıf desteğini yenilerse, artık "NESİR'in saf hiçliğindeki o narin leke; Schizura unicorniz larvasının, kusursuz ceviz yaprağını (böylesi hiç bulunmaz) değil de kusursuz bir biçimde, kusurlu ve kemirilmiş gerçek ceviz yaprağının gerçeğini taklit etmesi gibi, mükemmellikten uzak bir tür olan romanı taklidimi mükemmelleştirecek o hayati kusur" diye tanımladığı *Bellerophonname*'yi yazmak için Bilgisayarı yeniden programlayacak. *S* senesinde Bilgisayar bütün romanı son olarak basacak; basılır basılmaz İkinci Amerikan Devrimi patlak verecek ve birincisi gibi diğerlerinin de tetiğini çekecek, bu sefer her yerde; J. B. Bray ve II. H. Mack haklı unvanlarına ve tahtlarına kavuşacaklar –sırasıyla Fransa ve İngiltere kralları ama aynı zamanda Batının ve Doğunun imparatorları olacaklar; bütün DDT, pyrethrin, rotenone ve benzeri barbarca zehir stokları yok edilecek, imalatları sonsuza kadar yasaklanacak; dünya Yeni Altın Çağa kavuşturulacak.

Bir kişinin değil bütün insanlığın kurtuluşunu hedeflediği için benimkinden daha ulvi olan bu hayal karşısında anlayışla titredim –ve bu zavallı, talihsiz hayalciye duyduğum acımayla, başvurusuna iliştirilmiş el yazısı bir not, onunla öldürdüğüm bataklık sinekleri gibi kolayca öldürüvermişti düşlerini:

Dosya. Unut. Nehre At. Takip etmene (ya da cevap vermene) hiç gerek yok. T. A.

Çağları atlayıp J. B. B.'ye yardım etmenin bir yolu yoktu –oysa o bana yardım etmişti belki de. Üzüntüyle Bray'in tarifesini sulara bıraktım ve bol böcekli geceyi, kendi tarihimi ve amaçlarımı düşünmekle geçirdim. Sabahleyin, suların yükselerek mesajı ge-

tirmesini sabırsızlıkla beklerken güneşte kurumuş, denizden tuzlanmış kumsalı arşınlayarak suyun üzerinde deniz kabukları kaydırdım. Başlangıç noktama geri döndüğümde, su çizgisi boyunca, yosunların arasında, kum pirelerinin sıçradığı yerde her zamanki testimi değil de, daha önce gördüklerime hiç benzemeyen, yılan yastıkları, kum ve deniz kabuklarıyla çevrili, şeffaf bir cam şişe buldum. Dışında, camın kendi içinden yükselen harflerle *gizemli* bir mesaj yazılmıştı: DEPOZİTOSUZDUR GERİ ALINMAZ; içinde katlanmış bir kâğıt vardı. Titreyerek kapağı açtım ve şişeyi ters çevirdim; not şişenin boğazından geçmiyordu. Düzgün bir çomak bulup şişeyi onunla dürtüklemeye başladım, ne zaman yakalar gibi olsam dişlerimi gıcırdatıyordum.

"Kır artık şunu!" dedi içinden kısık bir ses. Ağzından tutup yosunlu ve midyeli bir taşa vurdum şişeyi. Yeterince hızlı vuramamıştım. Yüzüm terledi. Üçüncü seferinde cam kırılıp not dışarı düştü: Ortadan bölünüp üçe katlanmış kaba bir kâğıttı. Açtığımda en üst satırında kırmızı mürekkeple şöyle yazılmıştı:

İLGİLİ KİŞİYE

En alt satırında da:

SAYGILARIMLA.

Aradaki satırlar gibi saygı sözcüğünün altındaki bölüm de boştu. Birçok yerde, kâğıdın kötülüğünden, mürekkep dağılmıştı. Kalbim burkularak boş kâğıdı yere fırlatır fırlatmaz paspal giyimli, gözü arpacıklı, sidik ve bayat ekmek kokan itici, ufak bir adama dönüştü.

"Yemin ederim," dedi Polyeidos, kendini koklayarak, "kuzenin Perseus'a dönüşmeyi denemiştim –bunun uygun olacağını düşündüm. Bak ne hale geldim. Mektuplarla yetinmeliydim. İşler nasıl gidiyor? Neyse; zaten biliyorum."

"Hayatım tam bir bozgun," dedim sakin bir sesle. "Mitik bir kahraman değilim. Hiçbir zaman olmayacağım. Kırk yaşına geldim bile. Ölüp unutulacağım, herkes gibi."

"Kardeşin gibi mi?"

"Boşversene. En hızlı nasıl ölümsüz olurum?"

Polyeidos kaşlarını çattı. "Bana güvendiğinden emin misin? Karın geçen sefer senin başına çorap örmeye çalıştığımı düşünüyor gibi."

"Belki de öyledir. Ama yapmadın."

"Her başın sıkıştığında neden sana yardım edeyim ki? Seneler boyu Bataklıklar Bilgesi olmak çok mu güzeldi sanıyorsun?" Koluna bir şaplak attı. "Kahrolası sivrisinekler. Deniz ürünleri bana hiç yaramıyor."

"Gördüğün gibi hiç seçeneğin yok," diye cevap verdim. "Bu işe seni Zeus atadı değil mi? Öyleyse beni Perseus gibi takımyıldız yapmak senin yararına. Kahraman bu işi başaramazsa ona yardım edeni kim hatırlar ki."

"Akıl yürütmeyi bir yana bırak," dedi Polyeidos. "Hikâyenin nasıl bittiğini biliyorum zaten."

Ondan bilgi alabilmek için epeyce sıkıştırdım.

"Boş ver. Bu bölümde sana akıl veriyorum, bu kadarı yeter. Mitik kahraman olacaksan Kalıbı takip edersin. Kalıbı takip edeceksen Dördüncü Çeyrekte şehri terk edersin falan filan. Şehri terk edip Perseus gibi ikinci tur atmak istiyorsan Pegasus'u uçurman lazım. Pegasus'un eskisi gibi uçmasını istiyorsan ben ve Athena'yla boşuna vakit kaybediyorsun." Ben belki bilmiyordum ama, dedi, kanatlı atı sürmek tek değil iki tanrıçanın iyi niyetine bağlıydı, her birine uygun lütuflarla gerçekleşiyordu. Athena'nın yuları onu yönetip harekete geçiriyordu; ama onu uçuran Afrodit'in kutsal bitkisiydi.

"Hippomanes!"

"Ne olacaktı ya? Gençken bunu düşünmen gerekmiyordu; araman gereken yulardı. Şimdi yuların var ama hip yok, inan bana senin yaşında onu bulmak kolay değildir."

Neden? Dolunayda Afrodit'in kuyusunun yanında yetişmiyor muydu?

Polyeidos göz kırptı. "Ne günlerdi ama, değil mi?"

Yoksa Perseus'un teçhizatını aldığı Stygia bataklıklarında mı? Gözlerimi kapayıp burnumun doğrultusunda gitmeli ve mecbur kalana kadar...

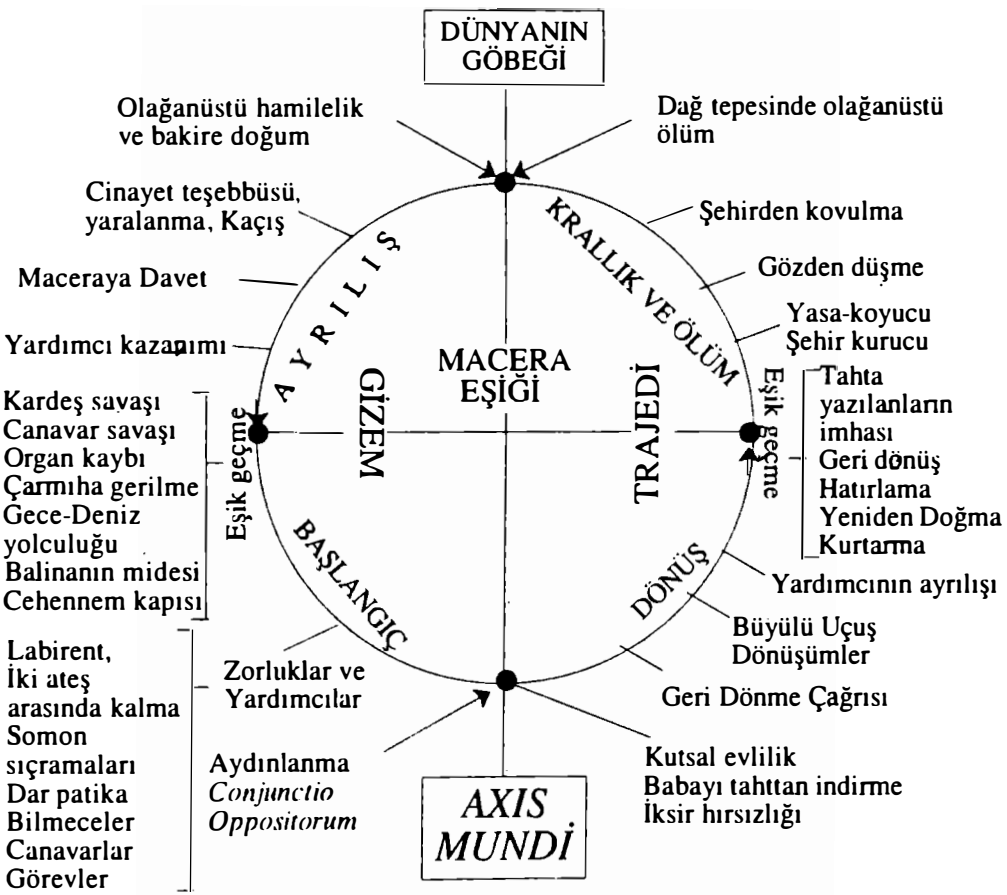
"Reset. Saflığı bırak; tam burnunun *dibinde* –ama kokusunu alacaksın demek değil bu."

Yosunların arasını deliler gibi eşelemeye başladım.

"Bak oğlum," dedi Polyeidos, "Sana bir şey söyleyeyim: Nu-

maralarını yaptığın yerlere tekrar gitmekten vazgeç, oldu mu? Bu *Perseusname* değil. Sırasıyla âşık olduğun bütün kadınları arasan daha iyi olur; Afrodit ancak bu tür şeylere gelir. Yol üzerinde büyük H.'ye rastlayacaksın bir gün, seni kıskanıyorum. Kalıp eline geçince ona sadık kal. Cennette görüşürüz."

Daha soracaklarım vardı: Yakıt ikmali yaptıktan sonra Pegasus'la ben nereye uçmalıydık? Şayet ilk arama-yeri Korint'se Philonoe de benimle gelmeli miydi yoksa onun sırası gelene kadar ondan uzak mı durmalıydım? Bu ekibe kaç kadın dahildi ve hangileri? Ben uzunca bir süre tutkuyla bağlandığım topu topu iki kadın düşünebiliyordum –kızı Sibyl ve karım– ama başkaları da vardı –mesela Amazon mızrak onbaşı– onlar da kısa süreliğine de olsa beni fazlasıyla etkilemişlerdi, birkaç tane daha vardı ki onlarla sadece bir iki saat ya da bir hafta sonu beraber olmuştum. Hangileri sayılıyordu? Ama Polyeidos o dağınık, ufak tefek adamdan, kıymetli Kalıba dönüşmüştü bile...

–onu çamurdan alıp, su-mesajı gibi katlayarak eve götürdüm.

"Herkes güverteye," dedim Philonoe'ye ve çocuklarımızla bakanları limana sıralayarak: "Ne zaman döneceğimizi, ya da dönüp dönemeyeceğimizi bilmiyorum. İşte nikah yüzüğüm Laodamia: Bir ipe geçirip boynuna as. Eğer abilerin benim yokluğumda krallığı kimin gasp edeceği konusunda kavga etmeye başlarlarsa bu yüzüğün içinden oku geçiren kazansın. Heh heh. Anlaşıldı mı bakanlar?"

"İyi çocuklar olacağız," diye yanıtladılar hep bir ağızdan Hippolochus, Isander ve Laodamia, benden çok annelerine çekmişler, "gençliğin tam olarak terbiye edilmemiş tutkularının doğal olarak meylettiği laf olsun diye isyankârlık yapma tuzağına düşmeyeceğiz, büyüklerimizin kültürel gelenekler ve mevcut kurumlardan kaynaklanan deneyim birikimine saygı duyacağız, aynı zamanda bu gelenekler ve kurumları gençliğimizin taze bakış açısından değerlendirecek, bunu yaparken de onları yıkmayı değil geliştirmeyi hedefleyeceğiz. İyi eğlenceler."

"Yüzük için teşekkürler, baba," dedi Laodamia yanağıma bir öpücük kondurarak.

"Eğer krallık seyahat hesabı masraflarınızı karşılamazsa," dedi maliye bakanım saygılı bir sesle, "Üniversitedeki kürsünüzün bir-harcama fonu olduğunu unutmayın. Karya-Solimya-Amazon ittifağına karşı kurulan savunma sanayii ve bunlarla hiç savaş yapmamamız sayesinde Likya ekonomisi mükemmel durumda. Khimaira Dağı Milli Parkı'ndaki turistik işler de hiç fena sayılmaz. Bu hizmetleriniz için minnettar vatandaşlarınız ve refah içindeki bakanlar kurulunuz size teşekkür eder. Bon voyage."

At nalı şeklindeki bir çelenk benim boynuma bir diğeri de, güvertede ağlayan Philonoe'yle benim arama pislemekte olan Pegasus'un boynuna takılmıştı. Yola çıktık. Polyeidos'un söylediklerine rağmen, yaklaşan fırtınanın *t*'sinin gafletin *f*'sine onun da öfkenin *k*'sına bağlanarak Perseus'un Andromeda'ya vurmasıyla gemiyi sarstığı *Perseusname*'nin o cümlesindeki gibi bir fırtınanın gemimizi batırmasını bekliyordum. Ama Ege ve Kiklad Adaları'nı geçerken rüzgâr çok ılımlıydı ve Likya ve çocukları ilk kez bıraktığı için mateme bürünmüş olan Philonoe'yle kavga etmenin olanağı yoktu. Vapur gezintisi, ablasıyla karşılaşma he-

yecanı, benim Polyeidos'tan Kalıbı ve doğrultuyu kapmamdan duyduğu heyecan yüzünden o günkü hava gibi pırıl pırıl görünüyordu. Oğlanların sürtüşmesini engellemek için kullandığım taktiğe övgüler yağdırdı (ama başımıza bir kaza gelirse ikisinin ülkeyi ortaklaşa yönetmekle kalmayıp tahtı kardeşleriyle paylaşacaklarından emindi, üçü birbirini o kadar çok seviyordu ki), senelerdir altın yüzüğün durmuş olduğu yerdeki beyaz yüzük yerini öptü ve ikinci balayımıza evden kaçma havası vermek için kendi nikah yüzüğünü de çıkardı (ama dikkatle sakladı). Çünkü hippomanes arayışımın beni en sonunda ona götüreceğinden ve aşkımızın tekrar canlanacağından emindi ve bu fikri büyüleyici buluyordu. Bu şekilde Egin Körfezi'ni geçerek meşhur Isthmus sahiline çıktım. "Seni burada bırakıyorum. Tekne seni Tiryns'e, Anteia'ya götürecek" dedim.

Alçak sesle, "Tamam öyle olsun," dedi, çünkü annemle tanışmak için can atıyordu.

Eğere oturdum. "Seni tam olarak ne zaman görebileceğimi bilmiyorum, Philonoe. Çok iyi bir eş ve anne oldun. Aynı zamanda iyi bir kraliçe. Hem de dost. Müzik, yemek ve mit zevkini çok beğeniyorum. Giysi, mobilya falan filan. Çok zeki ve tabii olağanüstü iyi huylusun. Aynı zamanda fiziğini de iyi korudun. Soylu bir kişiliğin var. Bakalım. Ha: Keşke insanları sevmeyi başarabilseydim, öyle anlaşılıyor ki başaramıyorum. Ayrıca, normal bir kral ve eş olamayışım çok kötü, şu ölümsüzlük meselesi olmasaydı. Çok daha mutlu olurdun, bunu hak ediyorsun da. Hoşçakal."

Yine sessizce ağlamaya başladı, ağzıma yetişemediği için (Pegasus'un üzerindeydim) yine yüzük yerini öptü ve doğum günümden önceki gece bir kahraman olmadığımı söylediğim zamanki gibi bana karşı çıktı. Yüreğimin sevgi dolu olduğunu söyledi; kabul etmek istemediğim kadar: O güzel yıllar boyu ona ve çocuklara karşı duyduğum sevgiyle; hepsinden öte her ne kadar pek sözünü etmesem de hatırasına kendimi ölesiye adamamdan olağanüstü bir insan olduğu anlaşılan merhum ikiz kardeşime karşı duyduğum sevgiyle.

Bu şaşırtıcı gözlemi sorgulayabilirdim, ama gençlik günlerimizdeki kadar dikkatli olmayan Pegasus huzursuzca ağzımda

geveledi̇klerimi deh zannedip iskeleden inmeye başladı. Memleketime geri dönüşüm Korintlileri şaşkına çevirmişti. Pek değişiklik yoktu: Bazı dükkânlar farklıydı; bir iki yeni okul. Saray küçülmüş gibi göründü, boyanması gerekiyordu; avludaki otlar fazlaca büyümüştü; üzerine tırmandığımız bir ağaç hâlâ ayaktaydı –gözlerimle boğumlarını takip ederek tepesine çıktım, bol tırtıllı ve uzun tohum kılıfları olan bir katalpa, o tohumları kurutup ahırların arkasında tüttürürdük. En iyi hatırladığım dış binalardan birisi gitmişti: Odun deposu ve kölelerin tuvaleti arasında alet/işkence odası olarak iki amaçla kullanılan kireç badanalı bir kulübe; on yaşımdayken elime cetvelle vurduğu için cezalandırmakla tehdit ettiğim, başı defneli, gevşek harmanili bir hanım olan müzik öğretmenim, beni oraya götürmüş, beş telli lirini pılı pırtı ve tozlu amforalar arasına bırakmış, terleyerek diz çöküp dizlerime sarılmış –sıradan bir yaz ikindisiymiş gibi arılar telin ardında vızıldarken– kendi tespit ettiği şaşırtıcı bir bedeli ödeyerek merhamet dilemişti. Etrafı kolaçan ettim: Hippomanesin izi bile yoktu; zaten cadı çoktan ölmüş olmalıydı. Hatmiler ve mimozaların yanındaki arı kovanlarının dibindeki gübre yığınının oradan yaşlı bir köpek uyarırcasına havladı. Yaklaşınca, çökmüş, yaşlı bir Amazon gördüm, memeleri sarkmış, dişleri dökülmüştü; çocukluk arkadaşım mı yoksa dadım mı olduğunu unuttuğum Hippolyta olduğunu sandım. Pegasus'u ahıra koyması için ona verirken çatıdaki o geceyi ve beni hatırlayacağını umarak gülümsüyordum; ama Pegasus'u bile o kocaman kanatlarının farkına varmadan tıktı bölmelerden birine. Geri döndüğünde eski mızrak onbaşısı Melanippe'nin hâlâ ahırda çalışıp çalışmadığını sordum; homurdanarak, "Şimdilerde yardımcılar beş para etmiyor; her şeyi kendim yapıyorum," deyince annemin sesini tanıdım.

"İnanamıyorum!" dedim Sibly'a o gece korulukta. "Sağlığı iyi, sadece çökmüş; hafızası da çok zayıf değil, şehri, sarayı bile çekip çevirmesi mucize. Heh. Uzun zaman beni tanıyamadı; kâh hiç oğlu olmadığını söylüyor, kâh yıllarca önce ikisinin de öldüğünü. Sonradan, evin erkekleri onu bırakıp gittikten sonra Korint'te anaerkil düzeni kurduğunu söyledi bana, ya beni iğneliyordu, ya da yaşadığı şok özellikle bu konuda zihnini etkilemişti –başka konularda zihni gayet açıktı–; ben de pek iyi bir evlat olmadığımı

kabul ettim ve yirmi yıldır onunla bağlantı kurmaya çalışmadığım için özür diledim. Burada korulukta olanları babanın anlattığını düşünüyordum ona; mitik kahramanlık işlerini ona anlatması gerekiyordu, yapmam gereken görevler olduğunu filan, işareti alınca krallığı ele geçirmek için nasıl doğudan geri geleceğimi ki bunu henüz yapmamıştım, kim bilir belki de bu hippomanes yolculuğuydu o işaret. Ama anladığıma göre o pezevenk, kusura bakma, bunların *hiçbirini* yapmamış, karım bu konuda haklıymış diye düşünmeden edemiyorum, çünkü adını söylediğimde annem şu korkunç hikâyeyi anlattı: Glaukos ve kardeşim için düzenlenen cenaze oyunlarından sonra Polyeidos onu bir kenara çekip ona olan aşkından ve Korint kralı olma hırsından Glaukos ve o, Glaukos ve ben, ben ve kardeşim arasında kavga çıkardığını, nasıl içimizden biri ölsün diye at yarışı hilesini yaptığını ve beni şehirden atabilmek için bu mitik kahramanlık ve Kalıp hikâyelerini uydurduğunu anlatmış –aynı zamanda aslında benim onun oğlu olduğumu, çünkü o gece dalgaların arasında onunla sevişenin at kılığındaki Poseidon değil at kılığındaki Poseidon kılığına girmiş kendisi olduğunu iddia etmiş. Anladın mı? Ben ona Khimaira Dağı'nda ilk rastladığımda Polyeidos bana onun aklını kaçırdığını ve bütün bu hikâyeyi uydurarak onu hapse attırdığını söylemişti; ama yemin ederim Sib, bütün bunları son derece sükunetle anlattı ve baban bütün bunları ona anlattığında şaşırmamış hattâ kızmamış olması, sadece onu hor görerek, tehlikeli bir katil ya da düşman gibi değil de adi bir kaçık gibi kilit altına alması olayı daha da inandırıcı kılıyor. Söyledikleri Polyeidos'un o zamandan beri yaptıklarını da açıklıyor biliyor musun? Mesela bir yandan beni öldürmeye çalışırken öte yandan dibimden ayrılmaması gibi. Yine de annemin kafasının pek de sağlam olmadığı belli: Mesela şu söylediklerini düşününce sonunda oğulları olduğunu ve sadece birinin kocasıyla birlikte öldüğünü kabul etmek zorunda kaldı; ama hangimiz olduğunu bir türlü belleyemedi; bana habire yanlış isimle hitap ediyordu; çok geçmeden de ilk başa geri döndü: Bellerus'un öldüğünü, Deliades'i (çoktan/ ölmüş saydığını ve Bellerus'un katili olduğunu iddia eden bu Bellerophon'un (Katil Bellerus demek istiyordu) tam bir yabancı olduğunu söyledi; bir mitik kahraman değil bir mitti. Elim kolum bağlı kaldı. 'Sesimi

hatırlamıyor musun, anne?' diye sordum ve benim açımdan *Bellerophon* lafının 'Bellerus'un sesi' anlamına geldiğini açıkladım, takip edebiliyor musun? Oğlu Bellerus'un ölümsüz olması onu sevindirmiyor muydu? Gözlerimin içine bakıp bana kusura bakma dedi, bütün ailesi ölmüştü, onu rahat bırakmazsam muhafızları çağıracaktı. Torunlarından söz etmeyi düşündüm ama onları hiç görmediği ve onları Likya'da bıraktığım için bunun işe yaramayacağını anladım. Ne gün. İnsanların böyle yaşlanması çok yazık. Hey, merhaba. Gençlik aşkın Bellerus'u görmek seni heyecanlandırmıştır herhalde, değil mi? Kuyu kovasına çarpıp da gözlerim yeşile döndüğü zaman açılan şu yara izine bak; saçlarım döküldüğü için artık daha iyi görüyorsun. Kâhincilik işleri nasıl gidiyor? Heh."

Ay ışığında cam gibi gözlerle bana şaşı şaşı baktı ve dağınık saçlı kafasını salladı. "Bellerus. Vay." Yirmi yılda Sibyl da değişmişti, hem de pek iyi yönde değil. Kutsal fahişelik ve kâhinlik mesleğinin bol miktarda âleme katılmasını, karakteristik biçimde üstü örtülü konuşmasını, kehanet için gereken taflan ve benzeri uyuşturucuları kullanmasını ve giyimini ve saç biçimini ihmal etmesini gerektirdiği düşünülse bile eski bir dost için neden bütün bunları bir kenara bırakamadığını anlayamadım, hele ben onunla bu kadar samimi ve rahat konuşurken. Athena'nın tapınağında gördüğüm hayalinden çok farklıydı, dağınık olmaktan çok yıkılmış gibi geldi bana, son sevgilisinin istismarı yüzünden giysileri kirli ve yırtıktı, bu sevgilinin de bırakın bir tanrı ya da yarıtanrıyı bir erkek bile olmadığını öğrenmek beni çok üzdü, "ahırların su patronuydu" Sibyl'a göre: "Hareketin olduğu" Tiryns'e gitmeyen tek tük Amazonlardan biriydi. Kırkında, gençlik düşüm koca memeli, leş gibi, geniş kalçalı, kıllı biri olmuştu; vazife üzerinde olmasa bile muhtelif bitkileri bol miktarda yiyor, burnuna çekiyor ve içiyordu, konuşmalarının da yarısı anlaşılmıyordu; komaya girmediği zamanlarda, kutsal gün olsun olmasın, sayısına, mevkiine ya da cinsine bakmadan Afrodit'in kuyusuna her geleni alıyor, sapıklıkta sınır tanımıyor, ziyaretçi olmadığı zamanlarda da masturbasyon yapıyordu. Bir de bolca geğiriyordu. Öte yandan kısıtlı olanaklarına rağmen çok cömertti,her türlü avare serseriyle döşeğini olduğu kadar salamura

asma yapraklarını da paylaşıyordu, ayyaşların paralarını pek çalmıyor, gizemlilikte bana söylediklerinden aşağı kalmayan kehanetlerini zor durumda olanlara bedavaya yapıyordu.

Ona ne aradığımı söyledim. "Bir aygırın hippomanesi diğerinin güherçilesidir," dedi. "Ama birinci doz bedava. Bakalım bugünlerde tuniğinin altında neler var."

Bir bitki numunesi karşılığında onunla sevişmem gerektiği (hemen hemen) ortaya çıkınca istemeye istemeye –onun ısrarıyla "eski günlerin anısına" atlar gibi– bu işi yaptım, ama onun görüntüsü eski günlerin anısıyla birleşince pek de şehvetengiz bir etki yaratmadı. Sibyl işi biliyordu: Hippomanesin kendisini görmesem de yukarıdan bir kişneme duydum, Pegasus koruluğun üzerinde büyük bir enerjiyle daireler çiziyordu, ne zamandır ilk gerçek uçuşuydu bu.

"Yaşasın!" diye bağırdım o sarmaşıkların arasına çakılırken.

"*Plus ça change*," dedi Sibyl kuru bir sesle. "Kıçımın Bellerus'u. Bir daha."

Davetin biraz kaba olmasına rağmen, bir süre sonra kısa da olsa yine üzerine çıktım. Pegasus da kısa bir süre uçtu. Aradığımı bu kadar çabuk bulmanın verdiği keyifle ve onu sonsuza kadar elimde tutup nasıl yapıldığını öğrenme hevesiyle bütün gece Sibyl'la kaldım, sonraki gece, bir sonraki gece de, II-F-1'de Perseus'un göl kıyısında kukuletalı Medusa'yla yaptığı gibi, ama tam tersi bir sonuç aldım: Pegasus her seviştiğimizde daha yükseğe ve uzağa uçmak yerine dört gecede dört yıllık düşüşünü tekrarladı ve benim cinsel gücüm de aynı hızla yok oldu.

"Vah vah vah," dedi Sibyl beşinci gece, "artık kahramanlar da eskisi gibi değil."

"Hippomanes de öyle. Eskiden burada yetişen türden kalmadı mı hiç?"

"Sadece bir tutam kaldı o güzelim şeyden geri," dedi, değişimci babasının kullandığı türden bir muskayı bana göstererek. "Benim orospuluk ve kâhinlik işindeki başarımın sırrı bu. Bunu kaybedersem işim biter."

"Bu beni gitmek istediğim yere götürebilir mi, Sib? Laf aramızda, orası neresi?"

Hedefi on ikiden vurmuştum, kendi tarzında bana cevabını

verdi, beni havalara uçurmaya, yere düşürünce gözlerimi başka bir dünyada açtırmaya yeterdi bu.

"Olympos mu? Ne Olympos'u?" diye sordum heyecanla. "Ne fikir! Ama sadece oraya uçmakla ölümsüzleşebilir miyim ki?"

Sibly kıçını kaşıyarak omzunu silkti. "Müşterilerim arasında pek fazla ölümsüz yok valla. Zaten geriye kalan son malı da sana hediye edeceğimi söylediğimi hatırlamıyorum. Şimdiye kadar sen benim için ne yaptın ki?"

Benim tanrılaşmamın ona hiçbir faydası olmayacağını kabul ettim, bunda rolü olmanın ona vereceği tatmin dışında –kuşkusuz dolaylı bir gurur ama kesinlikle burun kıvrılacak bir şey değil: Babasını nerelere götürmüştü bu; o vakitler, (merhum) Deliades ikiz kardeşinin kaderinin ışıltısında nasıl da güzel serpilip büyümüştü; hayatlarımızın baharında üçümüz o korudayken kendisi nasıl "Bellerus Korint'e de bana sahip olduğu gibi sahip olabilir; istediğinde elini uzarak" demişti. "Hadi bunu yapalım, Sib," dedim.

"Dalga mı geçiyorsun sen?"

"Lütfen?"

Sıkı bir yuh çekti. "En azından bir kahramana yaraşır ölçüde bencilsin! Bana ne olacağı umrunda değil mi? Ya sen cennete kanat açtığında karın ve çocuklarına olacaklar? Annenin adının Eurymede değil de Eurynome olduğunu bile hatırlamıyorsun! Bir de *insanlığı* kurtaracak gibi davranmıyor musun! Sen bu işi başarsan kime ne faydası dokunacak ki?"

"Kâhin sensin," dedim: "Bu tür şeyleri bilmek benim ilgi alanıma girmiyor. Benim işim Mitik Kahraman olmak, nokta, bunu yapmak için de o muskanın içindeki hippomanese ihtiyacım var, bu yüzden de sanırım seni bu kılıçla tehdit edeceğim. Eğer görmek istiyorsan sana Kalıbı gösterebilirim; senin baban çizdi. Şimdi aklını başına topla da kendini feda edip eski erkek arkadaşın Bellerus'un ölümsüzleşmesine yardım et. Bunu hiç unutmam. Annemin adına gelince: Bazı kaynaklar Eurymede bazılarıysa Eurynome olarak gösteriyor; mitlerdeki yan karakterler için böylesi bir karışıklık pek de rastlanmadık bir şey değil; hattâ kahramanın kendisinin de değişik isimleri oluyor: Mesela Deliades'e aynı zamanda *Alcimedes* de deniyor, sanırım bu 'cinsel organı büyük' anlamına eliyor, *Alcmenes* dendiği de oluyor –'ay

kadar kuvvetli'? Başkentimizdeki İlham Perilerinin kuyusunun adı olan *Peiren* de kullanılıyor. Ben ona sadece *anne* diyorum. Lütfen?"

"Lütfen diyen bir kahraman," dedi Sibyl ama esneyerek muskayı bana uzattı.

Onun (çiçek bozuğu) yanağını öptüm. "Çok teşekkürler. Gerçekten de."

"Tabii. Bundan sonraki duraktaki hostesin için özel bir mektup. Sakın açma. Siktir git şimdi, beni de sucularımla ayyaşlarıma bırak."

Perseus'un Medusa'ya veda edişi gibi değildi ama ona tekrar teşekkür ettim, cennete gidip mektubu sahibine verince (üzerinde sadece büyük bir alfa vardı) Eurymede/nome ve Philonoe için minnettarlıkla Athena'ya başvuracağım gibi Afrodit'le de onun yararına konuşacağıma söz verdim. "Hoşçakal."

Sibly tepesinden hiç ayrılmayan tatarcıkları kışkışlayarak "Geber emi" dedi. Bu korkunç bedduanın bana mı yoksa onlara mı olduğunu pek kurcalamamayı tercih ettim, şimdi olsa yine öyle yaparım; muskayı kırıp açtım, bir bacağımı Pegasus'un üzerine attım, bitkiyi burnuna dayadım ve canımı kurtarmak için yulara sıkıca yapıştım, çünkü kapalı bir odadaki çılgın bir güve gibi gökkubbeye gidip gidip dönmeye başlamıştı. İlk ve son defa beni hava tuttu; Zeus bilir Sibyl o bitkiyi nerede buldu. Üzerimdekilerle birlikte yediğim kahvaltıyı da aşağı boşalttım, hayal görmeye başladım, aman. Gençliğimde onca iniş yapmıştım ama Pegasus'un kuyruğunu döndürüp kişneyerek kimbilir hangi şehrin dışında bir limon bahçesine çakılışı gibisini görmemiştim.

Olympos değildi. Her tarafım çizikler içinde, başım ağrıyarak uyandım. Değil beni aşk ve nane limon çorbasıyla tekrar hayata rahibeleyecek zeki bir Calyxa, Pegasus'tan bile eser yoktu. Aynı kayalık korudaydım, bir düzine yaramdan ölümlü kanı akıyordu; Tirnys'in duvarlarını çıkarana dek geçen beş dakika zarfında bile dünyadan başka bir yere düşmüş olabileceğimi aklıma getirmedim. İnleyerek, bir onda altı defadan daha fazla aynı şekilde oyuna gelmemek için Sibly'in notunu yırtarak açtım. *Lütfen bu mektubu getireni hayata geri yollayın* diyordu tuhaf ilk cümlesi, İkinci Çekilmeye kadar ikinci cümleyi bir kenara bırakalım. Yu-

muşak saplı kısa kılıçlı ve son moda zırhlı, soluk surâtlı bir züppe ağaçlardan birinin arkasından çıkıp peltek peltek konuşmaya başladı: "Ben yarımyarıtanrı Megapethet, Kraliçe Ththeneboeia'nın tahte mitik kahraman, Perteut'un katili ve yarıtanrı Bellerophon'dan olma oğlu. Tana tetlim olmanı töylüyorum, yokta ölürtün –tu gizli metajı yırtmayı da ket lütfen."

Yeniden inledim. "Aman Tanrım!"

"Evet. Tadece böyle peltek konuttuğum için benim homotektüel olduğumu dütünüyorsun. Töylemeden edemeyeceğim, alfa, badı kraliçelerin bu kuturu, ödellikle kaba takalar etnatında taklit etmelerine rağmen, batka birçok vakada olduğu gibi benim durumumda da kutur doğuttan geliyor ve erkeklikle udaktan yakından alakatı yok; beta, ne konutma kuturu ne de cintel tercih duyarlılıktan natibini almamıtlar dıtında kimteye komik gelmez bence. Gamma, atlında benim homoerotik olduğum doğru ama tavatçı Tpartalılar da öyleydi, yaaa. Tırıtmayı ket: Yumutak olabilirim ama tu elimdeki kıta kılıcı çok iyi kullanırım."

Belki de öyleydi, ama uğradığım hüsranın acısını çıkarmak için tam üzerine yürüyordum ki Pegasus bir kanadını ve arka bacağını sakınarak ve sersem sersem başını sallayarak her nereye savrulmuşsa oradan çıkıp bana doğru koşmaya başladı –en sert saplı sultanı bile serseme çevirecek bir sahne. Ben üzerine zıplar zıplamaz bir Amazon müfrezesinin her bir askeri bir çalının arkasından çıkıp tam teçhizat Megapenthes'in yardımına koştular, ama Peg Likya'daki gibi benim ağırlığımı çekemeyerek çöktü. Amazonların tecavüzcülere ne yaptıklarını hatırlayınca sabık kurbanımın haklı şikâyetiyle Tiryns'e göç ettiğinden korkarak kılıcımı çektim, onlarla savaşmak ya da esir düşmek olasılıklarının her ikisi de beni pek açmadığı için kendimi kılıcın üzerine atmaya hazırlanıyordum.

"Durun!" diye bağırdı Megapenthes Amazon muhafızlara, aynı zamanda da bana. "Bu benim babam Bellerophon! Kanatlı attan anlatılıyor. Ktantut numaratını yapın!"

Halim haraptı, Ksantus Ovası'ndaki balıkçı karıları gibi, bir tanesi dışında bütün Amazonlar kemerlerini açıp taytlarını indirip kıçlarını bana doğru diktiler. Onlara uymayan sarı saçlı genç asker kılıcını kınına sokup tiksintiyle oradan uzaklaştı. Ben de.

Daha yakından bakınca onların gerçek Amazonlar olduğundan kuşkuya düşmüştüm: Tenleri çok beyazdı; kalçaları çok yumuşak, sesleri çok kadınsı, elbiseleri çok şıktı. Pegasus bile şöyle bir koklayıp ilgisini kaybetti.

"Teslim oluyorum," dedim. "Her şey çığrından çıktı. Kral Proitos'a misafiri olduğunu söyleyin. Karıma da bunu şaka olsun diye yapıyorsa, hiç de eğlenceli olmadığını."

Beni esir alanlar da eğlenmişe benzemiyordu, ama gerçekten de esir alınmıştım. "Sus, domuz," dedi önderleri ve bileklerimi bağlayıp boynuma bir ip geçirerek beni Kraliçe Stheneboeia'ya götürmelerini emretti yanındakilere. "Salaklık yaparsan," diye uyardı beni "taşaklarına tekmeyi yersin."

"Tıkma canını," diye mızmızlandı Megapenthes benim yerime. "O benim yarıtanrı babam. Telam, baba."

"Eğer öyleysem iki gözüm önüme aksın," dedim. "Sthenehernehaltsa adında birini bile tanımıyorum. Ayrıca, yarımyarıtanrılık diye bir şey yoktur. Proitos nerede? Bırak tuniğimi kahrolası!"

"Emirlere göre bizi kışkırtmadığın sürece seni hadım etmeyeceğiz," dedi muhafızların başı, artık Amazon olmadığından her ne kadar emin olsam da yeterince tehditkârdı. "Açıkçası bu işi yapma zevki bana ait. Hadi eve gidelim Prens, annene eski erkek arkadaşını yakaladığımızı söyle. Proitos'u ona yolda gösteririz."

Megapenthes suratını astı. Şaşkına ve deliye dönmüş olmama rağmen elim kolum bağlı olduğu için beni soyup şehre götürdüler. Hepsi kadın olan dükkâncılar ve yayalar ıslık çalıp organlarım hakkında kaba laflar sarfediyorlardı. Birkaç erkek utançlı bir merakla perdeleri aralamıştı. Diğerleri, genç ve boyalı olanlar, orta yaşlı hanım arkadaşlarının kollarında sırıtıyorlar ya da utançla yelpazelerini yüzlerine kapıyorlardı.

"Anteia nerede?" diye sordum. "Bu şehre ne oldu?"

"Soruları kraliçe soracak," dedi Amazon kılıcının kenarında parmağını gezdirerek. "Çeneni kapa ve dinle."

Tanıdık taht odasındaki *Perseusname*'den fırlamışa benzeyen sahneyi görünce şaşkınlıktan dilimi yutacaktım: Silahlı (erkek) bir muhafız, masanın etrafında oturan (erkek) bakan ve müşavirler, bir sürü (erkek) garson, uşak, refakatçi, iç oğlanı, müzisyen ve

hokkabaz, masanın üzerinde üç çıplak (kadın) dansöz ve başında da Kral Proitos, hepsi yüzlerinde korku ya da şaşkınlıkla bizden tarafa bakakalmış. Bunların gerçeğe yakın heykeller olduğunu düşünebilirdim, ama (bir eliyle göğüslerini diğer eliyle de utancını gizleyen dansçı kız dışında) duruşları klasik değildi ve bizim güzel Yunan heykellerimizin aksine gözbebekleri olan gözleri, sonsuzluğa değil de bir zamanlar benim durduğum yerde durmuş olan korkunç bir mütecavize dikilmişti. Zavallı Proitos benim öğüdümü dinlemeyip tahtından şöyle bir doğrulmuş, taştan bir peçeteyle ağzını silip granit bardağındaki mermer şarabı dökerken yakalanmıştı taşlaşmaya.

"Perseus mu geldi?" diye sordum Megapenthes'e.

"Şu boktan çeneni kapatıp yere kapan," dedi muhafızların başı. "Kraliçe geliyor."

Benim yanımda diz çökmekte olan Megapenthes (hiç böylesi baş eğmek zorunda kalmamıştım, elini tutmasam düşecektim) başını sallayarak fısıldadı: "Benim doğduğum tene. Tonra, birkaç tene önce, tenin gibi, tekrar geri döndü, ben de yarımyarıtanrı olduğumu kanıtlamak için onu öldürdüm."

"Daha neler!" Muhafız kılıcını tekrar çekti ama ben içeri giren Kraliçeyi görür görmez (şimdi elli yaşlarındaydı, cüsseli ve hafiften bıyıklı, üzerinde zırhı yanında ben ele geçirildiğimde oradan ayrılan genç Amazon vardı) ayağa kalkıp "Anteia! Nedir bu saçmalık?" diye bağırdım.

"Bana Stheneboeia de," dedi hükmeden bir edayla, taşlaşmış merhum eşinin yanındaki boş tahta oturdu. "Anteia benim köleliğimden kalma bir ad."

"Söyle de giysilerimi geri versinler, Anteia!"

"Önce bir bakalım." Aşağılayıcı bir gülümsemeyle beni süzdü. "Ah, ah, yaşlamışız, değil mi?"

"Boşversene. Philonoe nerede?"

"Ne fark eder?"

"Ne demek ne fark eder; tabii fark eder! Bir erkeğin bir kadını terk etmesi onu çok sevmediğini göstermez. Özellikle de o bir..."

"Çükünü kesin," dedi muhafızlara. "Küstahlıktan. Heh. Üzerinde kesmek için meşhur toplantı masasını kullanabilirsiniz. Ne toplantılar yapılırdı ama!" Beni titreyerek masaya götürmelerini,

benim kör aletimi tutup kendi keskin aletlerini kaldırmalarını bekledikten sonra onlara durmalarını söyledi. Konuşmamızın ondan sonraki bölümünde bu berbat vaziyette kaldım. "Stheneboeia," tahtına geri dönerek yirmi yıl önce Tiryns'ten kaçışımdan hemen sonra hamile olduğunu fark ettiğini anlattı soğuk bir sesle; o zamanlar Proitos'la sevişmeyi çoktan kestiğine ve bir âşığı olmadığına göre bu hadisenin meydana gelmesinin yegâne sebebi Athena'nın tapınağında ona "tekrar tekrar tecavüz etmemden" başka bir şey olamazdı. "Bir yarıtanrıdan gelen bu tecavüz" her ne kadar onun hâlâ zoruna gitse ve beni Amazonlar gibi cezalandırmak için içi gitse de, "büyükbabası Poseidon'u ve "vahşice vücuda geldiği" tapınağın tanrıçasını gücendirmemek için "bu tecavüzün ürünü olan yarımyarıtanrı Megapenthes"in" hayatını bağışlamıştı. Ama Proitos "o cinsiyetçi domuz tavırlarıyla" sanki çocuk bir tecavüz değil de bir aşk macerasının sonucu ortaya çıkmış gibi onu aşağılamıştı, bu yüzden de kısa bir süre sonra kaderine uyan Perseus, gelini Andromeda ve Gorgon'un kafasıyla gelip kocasının "domuzca âlemlerinden" birine daldığında – iğrendiği için kendisi bunlara katılmıyormuş– ve Proitos'un paniğe kapılıp saldırı emri vermesiyle bütün saray erkânını ve elit muhafızları taşa çevirdiğinde hiç üzülmemiş.

"Hoş Perseus da domuzlukta hepinizden aşağı kalmaz ya," dedi sonra, "o gösterişli kibiri, bebek yüzlü karısı –her şeyini Athena ve kafasını kestiği şu zavallı kadına borçlu değil sanki! Ama o domuz kahramanlar arasında en iyilerinden biriydi, tanrı bilir, hoş bir havası da vardı. Birkaç ay burada kaldılar; evliliğin cinsiyetçi bir kurum olduğu konusunda Andromeda'yı bilinçlendirmeye çalıştım; üçlü takılıp biraz eğlendik; Perseus şehri istediğim gibi idare etmeme izin verdi –onu benden almaya hakkı olduğu için filan değil, ama domuz domuzdur."

Bunun hemen ardından, saray erkânının taşlaşmasını fırsat bilip bütün bakanların yerlerine karılarını getirmiş, Amazon askeri danışmanların yardımıyla dişi saray muhafızları yetiştirmiş, kanun kitaplarındaki bütün yasalarda ve cinsiyetler arasındaki ilişkileri düzenleyen bütün şehir geleneklerinde sözü geçen cinsiyetleri tam tersine çevirmiş ve Tiryns'i tam bir anaerkil düzene sokmuş. Başarısını (annemin Korint'teki daha yumuşak prog-

ramları gibi) Perseus'un Argolis'in tamamı üzerindeki mülayim egemenliğine borçlu olmak onda minettarlık değil haset uyandırmış, eski maceralarını yaşadığı yerlere tekrar gittiğini öğrenince oğlunun da yardımıyla ona basit bir tuzak hazırlamış. Hiçbir domuz şövalyenin bir kadınla dövüşmeyeceğini bildiğinden Megapenthes'in ona meydan okumasını sağlamış, oğlan Medusa'nın kafası ve Athena'nın kalkanı ortaya çıkana kadar bekleyecek sonra da kendi aynalı kalkanıyla karşısına çıkacakmış: Yansımayla karşılaşan Perseus taşa, taş elmaslara, elmaslar da sonunda yıldızlara dönüşmüş, bunları görmek her gece Tiryns kadınlarını neşelendiriyormuş. Medusa'nın kendisinin de –Andromeda, Kassiope ve birkaçı– daha gitmesi pek yazıkmış ama kurunun yanında yaş da yanmış.

"Akıl almaz!" diye bağırdım. Muhafız keseyim mi gibilerinden Kraliçeye baktı; bir baş hareketiyle durduruldu; *başına* sıkı bir çimdik attı. Tırnaklar. Perseus'un yıldız oluşunun bu alçakça açıklamasıyla, kendi hayatımı da üzerine kurduğum, bir belgede okuduğum muzafferane açıklamalar arasındaki tutarsızlığı işaret ettim.

"Benim o köle ruhlu ev kedisi kız kardeşim hepsini anlattı," diye cevap verdi Anteia (ona Stheneboeia diyemiyorum) "Bu bir yalan. Tam bir kurmaca. Pegasus'un Medusa himayesinde bir takımyıldız olduğunu söylüyor mesela: Öyleyse sen neyin üzerinde buraya geldin?" Bunu düşünerek gerilediğimi görünce klasik mitlerimizin büyük bölümünün erkek-egemen karakterini yermeye başladı, bu konuda derin bir bilgisi olduğu anlaşılıyordu –kuşkusuz Philonoe'un etkisi– ve dünyanın esas, doğal anaerkil düzeninin geçmiş çağlarda erkek domuz babaerkiller tarafından kanlı biçimde yerle bir edilişinin hayret verici bir kaydı olduğunu düşünüyordu mitlerin. "Mitoloji kazananların propagandasıdır," dedi, bütün o küçük mitçikler tarafından desteklenen büyük mitin kahraman erkeklik miti olduğunu ekledi –sadece erkeğin kadına üstünlüğünün öküzün erkeğe üstünlüğü yanında hiç kaldığı kaba kuvvet meselesinde değil, cesaret, kurnazlık, cinsel başarı ve özellikle de büyüklük ve ölümsüzlük konusundaki kutsal kader açısından. "Sen bir yalansın!" dedi vahşi bir sesle: "Seni tekrar yazacağız!"

Organım yüzünden endişelensem de hem Perseus'un hem de benim hikâyelerimizi zaten yeniden yazdığını söylemeden edemedim. Taptığım adamın burada bulunmuş olduğundan kuşkum yoktu: Taşlaşmış Proitos bunun kanıtıydı ve bu olayın kendisi *Perseusname*'de anlatılmasa bile soylu anlatıcının "Akrisios ve Proitos arasındaki eski kan davasını ikisinin de ölümüyle bitirdiğini" hatırlıyorum; dahası Anteia'nın anlattığı yıldızlaşma sürecinin fiziği, hikâyenin doruk noktasında âşıkların gözleri arasında geçen hadiseye benziyordu. Ama kahramanlık kavramına körlemesine düşman olmayan herkesin kabul etmesi gerektiği gibi, benim okuduğumda otantik bir mit-yapımı tınısı varken onunki iftiracı tabu devirmeciliğin kuruluğunu taşıyordu. Pegasus tutarsızlığını açıklayamıyordum; kadınların mitik ve gerçek tarihteki ikincil rolünün hesabının benden sorulmaması gerektiğini düşünüyordum; isteyerek ya da istemeyerek daha da fazla sömürülmelerine ve ikinci sınıf muamele görmelerine neden olmuşsam bundan büyük üzüntü duyuyordum (Aristoteles'in şemasını hatırlıyor muydu acaba?); karmaşık sorular olan cinsellik ve mizaç meselesinde doğaya karşı kültür, ayrımcılığa karşı değer verme ya da beklenen rollere karşı kişisel eğilimler ilgimi çekiyordu ama kesin bir fikrim yoktu. Yine de mitik kahraman ve yarıtanrı olduğumdan hiç şüphem yoktu, aynı Megapenthes'in bu unvana sahip olamayacağından da kuşkum olmadığı gibi; göklerdeki kuzenim gibi sahip çıkacaktım bu unvana ölene ya da ölümsüzleşene kadar.

"İnsanların bellekleri bazı şeyleri değiştiriyor Anteia," Proitos, Perseus'un babası olduğuna inanmıştı sonunda. Eski öğretmenim Polyeidos babamın Poseidon değil kendisi olduğunu iddia ediyor. Ben seninle bir kere bile sevişmedim, sen de bunu biliyorsun."

Muhafız bu sefer kendinden emin kılıcını kaldırdı.

"Domuz belagati," diye hırladı Anteia. "Tiryns'te erkek 'kadından çocuk sahibi olmaz' kadın erkekten olur. Bu şehirde birinci pozisyon erkeğin altta olduğu pozisyondur. Tecavüz suçunu işlediğini kabul ediyor musun?"

"Sana karşı değil. Yirmi yıl önce bir Amazon mızrak onbaşıya karşı, sonra kendimden nefret etmiştim. Şu yanındaki refakatçinin hık demiş de burnundan düşmüştü, tuhaf tesadüf."

"Onu götürün," diye emretti Kraliçe. "Göklere çıkamayacaksın Bellerophon. Kahrolası kamışın yalancı gırtlağına tıkılmış vaziyette Tartarus'u boylayacaksın."

"Kutura bakma baba," dedi Megapenthes muhafızlar beni dışarı çıkarırken. "Neden tetlim olup, bundan böyle annemin cintel köleti olmuyortun? Yatamın kurtulacağı için Philonoe Teyze buna tet çıkarmazdı. Onu bilinçlendiriyoruz."

Anteia ona uslu bir çocuk gibi çene çalmayı bırakıp kendisine bir bardak Phaedra getirmesini söyledi. Kaderimi beklemek üzere bir zindana götürüldüm, beni bekleyen işkence, hadım edilme, ölüm kadar arzumu yerine getiremeyecek olmam da üzerimde büyük bir ağırlık yaratıyordu. Hücremi şöyle bir gözden geçirince kaçmanın ya da kendimi öldürmenin imkânsız olduğunu gördüm. Anteia'nın refakatçisi olan gardiyanımın göz hapsinde korkunç bir gün geçirdim, ben iç geçirip odayı arşınlarken, uyumaya, yiyip içmeye, işemeye ve sıçmaya çalışırken gözünü bir an olsun üzerimden ayırmıyordu. Benim mızrak onbaşıya benzerliği gerçekten şaşırtıcıydı: Kıvırcık, siyah saçlar, ince bir gövde, koyu ten ve gözler, küçük meme ve kalçalar –keşke ölmek üzere olmasaydım dedim, rahat rahat bu tesadüfü inceleyebilir, annesinin Korint'taki bir Amazon göçmeni olup olmadığını öğrenebilirdim. Yine de adı Melanippe olabilir mi diye bir sordum: Ne cevap verdi ne de arkasını döndü, celladımın ayak sesleri merdivenlerde yankılanırken bana öylece baktı.

Ama Anteia sadece kıza kapıyı açmasını söyleyip, elinde görünür bir iğdiş ya da idam aleti olmaksızın içeri girdi.

"Selam," dedi, kapanmış kapının hemen eşiğinde durarak. Sesi yumuşaktı.

"Selam," dedim temkini elden bırakmadan ve ayağa kalktım. "Otursana."

Hafifçe gülümseyerek yanında durduğum küçük, parmaklıklı pencereye yaklaştı, ama –yer kirli olduğundan ve ne bir sıra ne de döşek olduğundan– teklifimi geri çevirdi. Nefesi şarap kokuyordu. Durumu değerlendirmeye çalışarak gözlerimi yüzüne diktim. Genellikle aşağıya, sanki benim mahrem yerlerime bakıyordu.

"Her şeyi bir an önce anlamalısın," dedi. "Şu anda hiçbir şey hakkında konuşamam."

"Hiçbir şey anlamadım. Philonoe nerede?"

"Buraya gelmek istemiyordum," dedi aksi aksi. "Seni bir daha asla görmek istemiyordum, Bellerophon."

"Al benden de o kadar. Neler oluyor?"

"Bana yardımcı olmuyorsun," diye sızlandı kafasını iki yana sallayarak. "Söylemen gereken şeyleri söylemiyorsun."

"Megapenthes benim oğlum değil," dedim. "Hem yarımyarıtanrı diye bir şey de yoktur zaten. Tek suçum sen istediğinde seninle sevişmemiş olmam ve bu da Themiskyra dışında hiçbir yerde kanun dışı değil. Hem ben işimi halletmek için Athena'ya ulaşmaya çalışırken sen habire araya giriyordun. Dahası Athena tapınaklarında sevişilmesinden hoşlanmaz: Medusa'ya bak. Beni baştan çıkarmana izin verseydim şu anda bir Gorgon olabilirdin."

"Benden öyle bir kaçışın vardı ki," diye sızlandı, "gören Gorgon olduğumu sanırdı."

Bu tavrımı açıkladım. "Öyle değil, Anteia. İlk gece tapınakta beni gerçekten heyecanlandırdın; eminim fark etmişsindir. Ama hırslıydım, bir mitik kahraman olmak, aynı zamanda suçumu bağışlatmak istiyordum, bir yandan da misafirperverlik kurallarını düşünüyordum. Sadece yanlış yer ve yanlış zamandı. Üzgünüm."

"Hıh." Ama konuşmayı sürdürdü, sesinde savaşçılıktan çok incinmişlik vardı. "Kardeşim sana tapıyor. O çifte standartlı düzmecelerini gülümseyerek kabul etmesi cinayet. Taşaklarına tekmeyi basmalıydı."

Cevap vermedim; bana nasıl vahiy geleceğini merak ettim umarsızca, acaba *Perseusname*'deki gibi aynı kadınla birbirini takip eden geceler geçirmek yerine değişik kadınlarla mı birlikte olacaktım, Anteia'yı da bunlara dahil etmem gerekiyor muydu yoksa doğrudan Philonoe'ye mi geçmeliydim. Ama sesi gittikçe sertleşen Kraliçe, Amazonların Son Çeyrek dediği döneme girmek üzere olduğunu söyledi: Adetleri pek seyrekleşmişti, yakında kesilecekti. Kızları ya orospu ya keş olmuşlardı: Birisi yüksek dozdan ölmüştü; diğer ikisi seneler süren delilik ve rezil davranışlardan sonra kötü evlilikler yapmışlardı. Proitos öldükten sonra şehri yönetmek hiç de eğlenceli bir şey olmamıştı: Bütün zengin dullar gibi her türlü servet avcısı ve jigolo ile uğraşmak

zorunda kalmış sonunda kızgınlık ve umutsuzluktan anaerkil düzeni kurmuştu. Hatırlamanın keyif verdiği pek az şey vardı hayatında; sert babası Iobates'ten tut tecavüzcü, zampara kocasına, zalim ve sadakatsiz âşıklarına –ki hiçbiri benden daha beter değildi– kadar bir erkek suiistimalleri kataloğuylu sanki hayatı.

"Megapenthes son darbeydi," diye sürdürdü konuşmasını buruk bir sesle. "Onun nasıl olduğunu görünce senin bir düzenbaz olduğunu anladım. Ama gururumu kurtarmak için çeyrektanrı hikâyesine sarıldım. Şimdi onu da elimden almaya çalışıyorsun. Hayatıma geri döndüğün için geber!"

Şikâyetinin tutarsızlıklarını yoluna koyma fikri beni bezdirdiğinden sadece, Melanippe'nin adını ve rütbesini tekrarlaması gibi, sahtekâr olmadığımı ve ikimizin de asla sevgili olmadığımızı tekrarladım.

Anteia'nın tavrı kurnaz bir hal aldı: "Biz birbirimize benzeriz Bellerophon," diyerek ağzını şaklattı. "Khimaira hakkındaki şu saçmalıklara inandığımı mı zannediyorsun? Bunu Polyeidos'la senin hayal etmediğinizi kanıtlayan tek bir ipucu olmadığını Philonoe bile doğruluyor: Bir başka domuz fantezisi, hayali dişi canavarı öldürmek. Onu gören bile yok! Polyeidos'un anneni aldatmaya çalıştığı gibi sen de Iobates'i aldattın –ama bu işte en çok aldanan Philonoe, senin düzenbaz olduğunu gayet iyi bildiği halde sevmeye devam ediyor."

"Khimaira'yı öldürdüm," diye karşı çıktım büyük bir kızgınlıkla. "Gerçekti Anteia: Dumanları ve alevleri gördüm..."

"Sönmüş bir volkanın içinde azıcık duman yapmak iş mi?"

"Kalkanımın ısırıldığını hissettim! Onun dumanların arasında uçtuğunu gördüm."

"Hangisi kanatlıydı?" diye üsteledi Anteia. "Aslan mı, keçi mi yoksa yılan mı?"

"Kayanın üzerinde izini bıraktı!"

"Senden başka kimsenin görmediği bir iz. Hadi, Bellerophon. Senin de Perseus gibi eski başarılarının izini sürdüğünü söyledi Philonoe; bence sen zaten hiç başarı kazanmadın. Likyalıların seni kovmasını istemenin nedeni bu uyduruk Kalıp değildi..." Daha önce saray muhafızının üzerimde bulduğu Polyeidos'un kâğıdını yüzüme fırlattı. "Vicdan azabıydı. Senin hayatın kurmaca."

Sarsılmış bir vaziyette başımı salladım. "Sana nasıl geldiğini anlayabilirim. Ama benim hakkımda Philonoe'nin bilmediği bir şey var..."

"Düşündüğünden daha fazlasını biliyor o," dedi Anteia beni aşağılayan bir sesle. "Khimaira Dağı'ndaki keçi çobanlarından canavarın kraterde yeniden faaliyete geçtiğini öğrenince seni korumak için hikâyeyi örtbas etmiş. Seni şehirden uzaklaştırmak için neden o kadar acele etti sanıyorsun?"

"Yalan söylüyorsun! Kendi kendinle çelişiyorsun! Karya korsanlarını ben batırdım; Solimyalıları ve Amazonları ben kovaladım, kendisi ve halkı için büyük planları olan o mızrak onbaşıya ben tecavüz ettim. Khimaira'yı da ben öldürdüm, öldürdüm, öldürdüm. Gelgit hikâyesi Philonoe'nin hileydi, kabul ediyorum, ama tanrıların onayladığı ve başarmama yardım ettiği bir hileydi. Athena'nın Pegasus'u yularlamama yardım etmesi gibi. Gerçek olduğumun yeterince kanıtı var: Pegasus'a ne diyeceksin?"

Antenia muzaffer bir edayla gülümsedi. "Sahibi gibi bir fiyasko. Philonoe senin şu uyduruk hippomanes hikâyeni anlattı: Hattâ inanmış bile! Tesadüf eseri evde biraz vardı, senin sahtekârlığını ona göstermek için o cinsiyetçi domuz atın üzerine çıkıp bu öğleden sonra bir torba ot yedirdim. Ne aygır ama! Diz çöküp geberdi."

Yüreğim burkularak, uzun söylevinin ne kadarı yalan, ne kadarı yanlış anlama, ne kadarı üzücü gerçekler bilemeden tartışmayı bıraktım, sadece hücremin taş duvarına dayanıp, kamışımı yakaladım ve "*Gerçek* Amazonlar bir erkeğin ölüm ve hadım edilme arasında bir seçim yapmasına izin verirler. Eğer bana her ikisini de yapacaksan lütfen önce öldür. Kardeşin için, tamam mı?"

"Onun o ödlekliği için," dedi Anteia, "Aslında ikinizin de Likya'ya dönmenize izin vereceğim –kamış, taşaklar, düzenbazlıklar, hepsi. Tek bir şartla."

Şüpheyle ona baktım. Gülümsedi.

"Beni hamile bırak."

"Saçmalama."

"Kılıcını çek," dedi soğuk bir sesle Amazon'a, elbisesini çıkarmaya başladı: "Benim yaşımda hamile kalmanın tehlikelerini

bir kenara bırak, ya da daha önce beni aşağılamak için kullandığın o şemaları ya da beni çekici bulmadığın gerçeğini. Yarıtanrı oğlumuza bunun son kahramanca görevin olduğunu söylerim, bu iş olana kadar uğraşacaksın. Yere yat, lütfen."

Başımı salladım. "Bu konuşmayı daha önce de yapmıştık Anteia. Bir erkek sadece tehdit edildiği için kaldıramaz,"

"Öyleyse bizde biraz oynarız. Seni tahrik etmesi için Melanippe'yi çağırayım mı? Gurur meselesi yapmam."

"Sen Melanippe'sin!" diye bağırdım muhafıza, yüzü her zamanki gibi ifadesiz kaldı. "Bu bir mucize!"

"Düz ya da geber, Bellerophon," dedi Anteia. "İstediğin şekilde yapabiliriz; istersen üstte bile olabilirsin. Ama illa da yapıcaz."

Tam bir dürüstlükle onunla hiçbir koşul altında yapamayacağımı tekrarladım. Kişisel bir hafife alma ya da cinsiyetçi bir kibir söz konusu değildi: Fallusun benimkiyle uyum içinde olmayan apayrı bir iradesi vardı, Polyeidos'un büyüsü gibi. Şimdi nasıl da sarkıyordu, hem buna şaşmamak gerekirdi, ne kadar çok şeyin ona bağlı olduğu düşünülürse...

Anteia armalı kemerini ilikleyerek hücreyi terk etti. "Kesilip akşam yemeğine ızgara yapılmasını istiyorum Melanippe. Aşağı yardım gönderirim." Bana son bir kez küçümseyerek baktı. "Onlarla küçük bir hors d'oeuvre tabağı da yollarım."

O gittiğinde, dışarıda takviye gücün gelmesini bekleyen ifadesiz yüzlü genç muhafıza umutsuzca yalvardım. Kraliçenin bu önemli ihtiyacı karşısında kaldıramama suçu için (gerçi hafifletici sebepler vardı ama) asla bağışlanamayacağımı söyledim; ne de kahramanlık hırslarım uğruna ailemi feda ettiğim için (yine aynı gerçi); ne de hayatımdaki kadınları ikinci plana ittiğim için (ama her iki cinsiyetten de aşkın davetini alan kaç kişi vardır ki? Hem Philonoe'nin itaate zorlandığını kim söyleyebilirdi?). Kendini böyle bir davaya adamış, tanıdığım tek kadına gözü kapalı saldırdığım için suçluydum kuşkusuz: Yaptığım hayvanlıktan ve onun nasıl biri olduğunu fark ettikten sonra kendimden tiksinerek onu Korint'a Hippolyta'nın gözetimine götürdüğüm günden beri hiç yaşlanmamış o gururlu, inanılmaz kişi. Demek Amazonların sadece dönüşüm değil gençleşme güçleri de olduğu doğruydu! Ka-

dınlara karşı girişti̇ği̇m bütün ihlâller için pişmandım –özellikle de aralarından birini hayatta her şeyden üstün tutmayı başaramadığım için, diğer birçok cinsiyetçi domuz gibi– bağışlanmayı da beklemiyordum. Eğer kaderimde ölmek yoksa tanrılar beni öyle ya da böyle korurlardı; aksi takdirde kendimi yanlış değerlendirmiştim ve değer verdiğim yegâne şey hayatım değil kahramanlık mesleğim olduğu için artık yaşamak istemiyordum. Ama o ve Anteia'nın çarpık Amazonya'sında düşüp kalktığı o sahte Amazonlar (çünkü gerçeğini sahtesinden ayırt edebiliyordum, hem kendine Amazon diyenleri, hem de bağlı oldukları değerleri) beni iğdiş edilmiş bir cesede dönüştürmeden önce beni kendisinden bile daha fazla seven sabırlı karıma hoşçakal demek (ve birkaç soru sormak) istiyordum.

"Tamam," dedi Melanippe ve hızla kapıyı açtı, sonra Kraliçe'nin gittiği yönün aksine yöneldi. Kendime geldiğimde teşekkürler ederek ardına düştüm; bir an durup ifadesizce bana baktı, sonra yürümeye devam etti. Bu mucizeler dizisine inanamıyordum; onunla karşılaşmam, kendisine ve geleceğine karşı işlediğim suçu bağışlamış görünmesi, hiç yaşlanmamış oluşu. Beli ve kalçaları ne kadar inceydi, bacakları ne kadar biçimli (çoğu Amazon'un giydiği baklava desenli taytlardan giymişti) o kolsuz, demir örme bluzun içinde omuzları ne kadar güzeldi! Koridorlar ve arka yollardan geçtik; gece durgun, karanlık, baharlıydı –ama çıplaklığım ve muhtelif hislerim yüzünden tüylerim diken diken olmuş ve erbezim de az sonra dünyaya veda edeceğim için iyice büzülmüştü.

Bir köşeyi dönünce sarayın çöplüğüne geldik, sessizliğin elzem olmasına rağmen gördüğüm manzara karşısında kendimi tutamayarak üzüntüyle inledim: Meyve kabukları ve artıklar üzerinde ay ışığı altında yatıyordu ölü Pegasus, karnı yukarı dönük, kanatları vurulmuş kocaman bir martı gibi açılmış, dört bacağı da beni asla götüremeyeceği gökyüzüne dikilmiş. Boynuna sarılmak, katilini lanetlemek, ona övgüler düzmek için çöplere bata çıka yanına gittim: Yaşlı havacı, kahramanlıklarımın yağız yoldaşı, üvey kardeşim! Ah henüz ölmemişti, ölmek üzereydi: Beyaz tüylerinden birini kımıldattı, kulağıma hafif kalp atışı geldi.

"Hippomanes!" diye tısladım Melanippe'ye, (bütün Ama-

zonlar gibi atlara âşık olduğundan) kılıcını bir kenara bırakıp benimle birlikte koşmuş, topuğundan nabzına bakıyor, göz kapaklarından birini kaldırıyordu (bir heykelinki gibi bembeyaz parladı göz akı, küçük bir ay gibi) hattâ hayat öpücüğü vermeye bile kalkıştı. "Philonoe'yi boşversek iyi olacak sanırım," dedim: "Sen beni öldürmeden bu ata gerçek hippomanes bulmak zorundayız, yoksa gidici!"

Melanippe topukları üzerine oturup ağzını yara izli koluna sildi, bir an düşündü, bana kılıcını verdi. "Üzerimde biraz var. Bütün Amazonlarda olur, özellikle de Birinci Çeyrekte. Neden beni öldürüp kaçmıyorsun?"

Ses aynıydı. Ondan daha fazla duralamayıp ellerimi arkama götürdüm. "Olmaz."

"Tecavüz edip kaçmaya ne dersin?"

Gözlerimi kapayıp başımı salladım.

"Onu benden zorla alsan?"

Yeniden duraladım. "Hayır. Hepsinden bıktım Melanippe. Sadece lütfen diyeceğim."

Kılıcı indirip kaşlarını çatarak bana baktı. "Gerçekten iktidarsız mısın?"

"Tabii ki hayır."

"Bu şehirden nefret ediyorum," dedi birden samimiyetle. "Bütün Amazonlar öyle. Tek nedeni Amazonlukla hiç bağdaşmayan insansevmezlik değil. Kâhinlerimiz adı Alfayla başlayan Tirynsli bir kadının bütün zamanların en büyük kadın katilini doğuracağını söylüyorlar: Amazondeşen Herakles. Bu yüzden buraya yollandım: Görevim Megapenthes'i gözleyip gerçekten bir yarımyarıtanrıysa öldürmekti, ama görüyorum ki değilmiş. Stheneboeia'nın gerçek adını ve en büyük amacının ne olduğunu biliyordum; eğer sen ya da başka bir tanrı veya yarıtanrı onu hamile bıraksaydı, öldürmek zorunda kalacaktım. Ama artık hamile kalabileceğini sanmıyorum."

Bu konuda ona katılarak kadının adının Alkmene ("şey kadar kuvvetli") olacağını, âşığının Zeus'un kendisi olacağını, ancak ileriki bir devirde buluşacaklarını (Polyeidos'tan öğrendiğim şekliyle) ona aktardım. Oğullarının Themiskyra'daki kanlı randevusunun –Polyeidos'un *amphigouri* yoluyla *Amphityon*'a dö-

nüşmeye çalıştığı sırada dönüştüğü siyah desenli bir amfiporeusun üzerinde resmedilmişti– geleceğin tarihinin daha şimdiden bir parçası olduğunu söylemeye gönlüm razı gelmedi.

"Pegasus'u hayata döndürebilir misin?" diye sordum.

Sırıttı. "Tabii. Seni de. Geri çekil." Hızlı, alçakgönüllü,aslında oldukça da kadınsı bir hareketle elbisesinin altından büyülü bitkinin tek bir yaprağını çıkardı ve eğilip atın burnuna dayadı. Elimde olmadan –ona çok yakındım, duygulanmış ve meraklanmıştım– elim kalçasına değdi. Geri dönüp gülümsedi. "Zıplamaya hazır ol."

Hem ne hazırdım –Pegasus bir tüy girdabı gibi kişneyerek bomba gibi ayaklarının üzerine dikildi. Melanippe de kuşkusuz hissetmiş olmalıydı. Yuları yakaladım, o atın üzerine atlayıp beni de önüne almak için uğraşırken hayvanı yatıştırmak için elimden geleni yaptım. Bir kez daha feda edilen Philonoe'ye şöyle bir değdi geçti düşüncelerim: Melanippe neşeyle bir kahkaha attı, atı topuklayarak çöplükten bir roket gibi fırladığımızda düşmemek için belime sıkıca sarıldı, hattâ beş kilometre yükseklikte Argolis, Attica Euboea'yı geride bırakırken iyice dikilmiş olan fallusumu eline aldı –bana kıskançlığımı unutturacak kadar yakın olan yıldızlar ve ayın altında, Karadeniz, Scythia, Themiskyra üzerinden Thermodon'un ılık, sazlı kıyılarına sürdü beni onunla.

Orada, ne desek, Bellerophon ve o sonsuza kadar mutlu yaşadılar. Melanippe Pegasus'un nallarının kurşununu âşığının kalemine döktü. Bunlar onun kelimeleri; bu Bellerophon'un hayatı. Hippomanesi sakladı; günde üç kere uçuyorlar. Ölümsüzlüğünün sırrını açıklamayı reddediyor (Bellerophon bunun Lethe gibi bir etki yarattığını düşünüyor, çünkü Melanippe o eski tecavüzün pek az ayrıntısını hatırlıyor, genç kızlığının ve Beşinci Hafif Süvarinin daha da az) ama Bellerophon kendini bu ölümsüzlüğe dahil olmuş gibi hissediyor, en azından on, on iki yaş genç hissediyor kendini, yeniden yükseldi suları. Ne desek? Harika bir sevgili Melanippe–oyuncu, sınır tanımaz, yaratıcı, zinde ve güçlü. Habire güreşiyorlar. Isırmayı seviyor, genelde pek acıtmıyor. Bellerophon'un keyfi yerinde, hem de Anteia'nın hadım masasına dayalı geçirdiği o çeyrek saatin acısının jenital öz-güveninden çıkmasına rağmen. Ara ara Philonoe ve çocukların nasıl olduğunu

merak ediyor, annesi ve Sibyl'ı da, Polyeidos'a ne olduğunu da. Ama *Perseusname*'nin sonundaki ölümlü ve ölümsüz bölümler meselesiyle kendini teskin ediyor; bakınız.

Daha başka. Hafta sonları Themiskyra'ya gidip, lokanta, tiyatro, müze filan takılıyorlar; hafta içi günlerini bataklıkta kiraladıkları küçük kulübede bu hikâyeyi yazmakla geçiriyorlar. Melanippe'nin sürgünden dönme vizesi ve kendisinin eski bir tecavüzcü ve en büyük düşmanlarının sabık kralı olmasının hareketlerini kısıtladığını düşünüyor Bellerophon. Lay lay lom. Ha evet: Amazonların hayatlarından çok etkilenmiş vaziyette: Tam anlamıyla özgür insanlar, erkek pasif bir kulampara ne kadar kadına benzerse o kadar benziyorlar Tiryns'teki taklitlerine. Aralarında lezbiyenliğe sıkça rastlanıyor; ama biseksüellik daha da yaygın; yine de çoğunluğu ateşli heteroseksüeller, erkeklerden nefret edenler de pek az. Erkekler misafir olarak gayet iyi karşılanıyor ve onlara kibar muamele ediliyor, ama geliş gidişleri titizlikle kontrol ediliyor ve sadece istisnai durumlarda şehirde yaşamalarına ve çalışmalarına izin veriliyor. Bellerophon antropolojik bir inceleme hazırlamak için notlar alıyor, konusu Amazonlar ve tamamlayıcıları sırf erkeklerden oluşan toplum Gargarezyalılar arasındaki ilişkiler, Melanippe'nin yardımıyla zaman mefhumu söz konusu olmayan geleceklerinde bunu bir gün yazacak kuşkusuz: Mesela her bahar iki ay boyunca iki toplumun üyeleri serbestçe sınırlarındaki ormanlık dağlarda çiftleşiyor, hamile kalan Amazonlar geri dönüp çocuklarını doğuruyor; erkek bebekler ne öldürülüyor ne de hadım ediliyor, büyük bir şefkatle emzirilip bakıldıktan sonra, sütten kesilip Gargarezyalılara veriliyor. Hiç kimse kendi akrabalarını tanımadığı için ensest tabusu onlara yabancı: Bellerophon ileride yaşayacak bir Teb kralının hikâyesini anlattığında, Melanippe kral kazara babasını öldürdüğü için üzüldü ama telafi için annesiyle evlenmesinin yerinde olduğunu söyledi. Evliliğin yasak olmasına rağmen (Amazon öğretmenler bu kavramı meraklı öğrencilerine anlatmakta güçlük çekiyorlar) erkekler ve kadınlar arasındaki aşk, hattâ "sürekli" ilişkiler tek bir şeyle cezalandırılıyor, o da âşıkların kendi toplumlarındaki mevkilerinden feragat edip çiftleşme mevsiminde olduğu gibi şehrin dışında yaşaması –hattâ böylesi ilişkileri bir tür sürekli çiftleşme

mevsimi bu yüzden de sürekli bir sapkınlık kabul ediyorlar ve âşıkların aşırı iştahları, hayal gücü eksikleri ve sorumsuzlukları hakkında hafiften iğneleyici şakalar yapıyorlar. Bu arada, Jerome B. Bray'in şu sevgilisi, Anteia'nın sarayındaki hanımlar gibi bir Amazon taklidi olmaktan öte geçemiyordu herhalde: Ne Melanippe ne de burada yaşayan başka biri *Torah, Pentatöka, Gematria* ya da o türlü bir şey duymuş.

Falan filan. Bütün bunlar bu hikâyenin karakterlerini pek de ilgilendirmeyen başka bir hikâye ki onu da Melanippe şimdi bir amforaya koyup üzerini mühürleyip, sular yükseldiğinde Thermodon'a bırakacakmış gibi geliyor Bellerophon'a, oradan da Akdeniz, Marmara, Ege, Herakles'in sütunları arasından Okyanus'a sürüklenecek. Nesiller savaşır, şarkı söyler, sevişir, yok olurken, onun çağlar boyu küçük büyük balıklar tarafından dürtüklene dürtüklene, tuhaf takımyıldızlar altında bata çıka sürükleneceğini hayal etmek hoşuna gidiyor. Şehirler ve heykeller yerle bir olur, tanrılar değişir, yeni dünyalar ve diller gün ışığına çıkar, eskiler ortadan kaybolurken. Bakalım, öyleyse deşifre edilmiş edilmemiş her şeyle birlikte o da yok olacak –yo, yo, üzerini çiz: Yok *olmamalı*, hayır kesinlikle; sonsuza kadar yaşayacak, Bellerus'un sesi, ölümsüz Bellerophon, işte işin esası bu.

Sonra: Bellerophon ve Melanippe'in aşkı evrensel zaman ve mekâna yayılacak; dilin müziğine, sessiz, görünür işaretlere filan; Bellerophon memnun; gerçekten de; iyi geceler.

2

"İyi geceler iyi olmuş," dedi Melanippe Birinci Bölümü okuyunca. "Bu saçmalığı yazdığına inanamıyorum."

Kalbim kırık, neden diye sordum; bana hiç de fena gelmemişti.

"*Çünkü*," diye bağırdı. "Bu bir yalan! Bu yanlış! Gediklerle dolu! Hiçbir yerini ben yazmadım; her kelimeyi kendin yazdın. Tamamıyla özgür olduğumu, hiç kusurum olmadığını, ölümsüz olduğumu filan uydurdun, bu çılgınlık. Bok *memnunsun! Memnuniyet* benim kitabımda ölmekle birdir; eğer Medusa olsaydım

ve Perseus'a sonsuza kadar benimle olacağı için mutlu olup olmadığını sorsaydım ve o da bana *memnun* olduğunu söyleseydi suratına tükürürdüm! Tamam, Amazonları doğru anlatmışsın, ama beni resmedişine hayret ettim: Sözünü ettiğin o özel durum dışında ölümsüz olmadığımı gayet iyi biliyorsun: Yani şu 'Melanippe kimliği' meselesi. Dolunay evremin eşiğindeyim ve her ay bunu daha iyi hissediyorum: Sırf sen bu sayfaları yazarken on kilo aldım ve beş yaş yaşlandım. Dadım Hippolyta'nın annemin ben doğduğumda kendini öldüren sağır dilsiz, deli bir Amazon olduğunu, babamın onu bir gece ahırın damına bırakan beyaz atlı bir kahraman olduğunu anlattığını söylemiştim sana o ilk gece Tiryns'de. Neden saklayayım? Kızın olacak yaşta görünmekle kalmıyorum, büyük ihtimalle kızınım, bunu ben sorun etmediğime göre sen de etmemelisin. Sana karşı hiç kin duymadım; annemi hamile bıraktığının farkında olmadığına kesin gözüyle baktım hep. Sen tecavüz etmeden önce onun Amazonya'daki geleceği en parlak kişi olduğunu (senden) öğrendiğimde ve onu delirtip kendisini öldürmesine bunun neden olduğunu anladığımda bile seni bağışladım. Ama kendimi kandırmam; Argolis'te senden söz edildiğini çok duymuştum; kahramanlara hayrandım ve hiç bir kahramanla karşılaşmamıştım; Stheneboeia'dan tiksinmiştim ve Tiryns'ten kaçmak istiyordum. Gözüm yükseklerde değildi (Stheneboeia'nın benimle yatmasına asla izin vermedim); o aceleyle sana gerçekten âşık oldum. Bildiğin gibi sana saygı duyuyorum. Seni seviyorum hattâ; karşılaştığım en tutkulu olmasa bile en nazik ve tatlı sevgilisin, her şeyi daha önce yaptığın için heyecanını köreltmese yaş farkı da umrumda değil. Evlenmek, bir aile kurmak, bir ev, mobilyalar, eşyalar almak filan hoş. Doğrusunu söylemek gerekirse ölümsüzleşmekten ziyade batağa battığımızı düşünüyorum: Bütün gün yazıp duruyorsun, sabah, öğle, akşam, doğrusu bir mitik kahraman olmak ve kendi hayat hikâyende ölümsüzleşmek dünyanın en güzel şeyi olmalı –buna gerçekten saygı duyuyorum– ama ben *hareketi* seviyorum, tamam mı? Philonoe tam senin tipinmiş –bu lafı art niyetsiz söylüyorum. Kitap okumayı, mitleri, nakış işlemeyi seviyormuş; ben *hareketli* bir hayata alışığım ve biz hiçbir şey *yapmıyoruz!* Kendini topladığında Likya'ya gideceğimizi umuyordum, kraliçe olma me-

raklısı olduğumdan değil, bir şeyler yapıyor olmak için. Bizi dünyanın her yerine götürebilecek kanatlı bir atımızın olması beni çileden çıkarıyor, bizim tek yaptığımız yemeklerden sonra bataklığın üzerinde tur atmak –sonra ben yemek yapıp parmaklarımla trampet çalarken sen yine yaz babam yaz. Bunu söylemek hiç hoşuma gitmiyor ama bir kahramandan ziyade sıradan bir adamla daha mutlu olurdum herhalde. Alay etmek için söylemiyorum. Amazonluktan bıktım; ölene kadar bu kulübeye çakılıp kalmak demekse bir yarıtanrının kız arkadaşı olmaktan da bıktım. Ama durmadan sevgili değiştirmekten de bıktım; tek isteğim sıradan, basit bir koca ve dokuzu erkek on çocuk. Bana ne dersen de; bir dahaki çiftleşme sezonunda, benim başına gelen en yeni değil en önemli şey olduğumu düşünecek Gargarezyalı bir doktor ya da avukat bulmalıyım. Onu bu kadar çok sevmeyebilirim ama iddiaya girerim daha mutlu olurum. Hippomanes artık işe yaramamaya başladığında yanında olmak istemiyorum, Bellerophon; ya beni de diğerleri gibi terk et ya da ölümü bekleyerek burada oturalım. Polyeidos'un İkinci Yükselme için sana verdiği Kalıpta üç kadından söz edildiğini düşünüyordun, ama benim hesabıma göre ben dördüncüyüm: Sibyl, annem, Philonoe ve ben, değil mi? Ama sen kendin *Bellerophonname*'de her şeyin beşli olduğunu söylemiştin, belki de bir sonrakini aramaya ve işin sonunu getirmeye başlasan iyi olur. Belki şu Khimaira, *Perseusname*'deki Medusa gibi tekrar güzel bir kıza dönüşüvermiştir. Onun gerçekten değişip değişmediğini öğrenmelisin, değişmemişse onu gerçekten öldürüp seni istediğin yere götürüp götürmeyeceğini denemelisin. Zaten sana göre olmadığımı biliyorum, sen de biliyorsun ama kabul etmek istemiyorsun. Gençleşmiyorsun; ben de öyle: Amazonların çoğu olduklarından daha genç gösterirler, çünkü biz seneleri saymayız. İnsanların onayladığı ve kendilerini aramaya hazırladığı farklılıklardır bence kendini gösteren. Ama düşündükçe, bu geceki dolunayın Birinci Çeyreğimi bitireceğine daha çok inanıyorum, bir gecede on dört yıl birden yaşlandığımı düşüneceksin. O zaman da oyuncu, zinde ve hareketli olduğumu söyleyebilecek misin? Ben de yoruldum, biliyorsun; hem de çok; bazen *Son* çeyrekteymiş gibi hissediyorum kendimi! Belki böyle devam etmemeliyim; adetimin yaklaştığını biliyorum, bu da beni

hep hüzünlü ve acımasız yapmıştır. Ama yemin ederim bu ölümsüzlük değil: Askıya alınmış hareketlilik sadece. Bu da beni hikâyene geri döndürüyor; içinde bana söylettiğin o zekice şeylere rağmen yazının y'sinden anlamam ben; ama bunu kıyıya vurmuş bir halde bulup sıradan bir öyküymüş gibi okusaydım siktir ederdim; Polyeidos, Philonoe, Anteia, annen ve çocuklarına ne olduğundan hiç söz etmiyorsun, özellikle de memleketinden ayrılırken onlara verdiğin yüzüğün ne olduğundan; ne Sibyl'ın mektubunun geri kalanında ne yazdığını söylüyor ne de Khimairalı bölümü açığa çıkarıyorsun –bir kere gerçek miydi, geri döndü mü?– kardeşinin ölümündeki o karmaşayı da çözmüyorsun, falan filan. Üzerine 'Birinci Bölüm' bile yazmışsın, ama ben İkinci Bölümü göremedim. Kuşkusuz içinde hoş şeyler var, o ağır girişi aşıp da ilerlemeye başlayınca hoş şeyler çok; ama ölümsüzlüğün bu yazıya bağlıysa hiç şansın yok."

Kötü bir gece. Yeni yeni anlamaya başladığım yalanlar ve mit arasındaki farkı anlatmaya dilim varmadı; mitin tek tek insanlardan nasıl daha gerçek ve daha önemli olabileceğini anlatmaya, öyle ki belki kahraman olmamalıydım, hattâ var olmamalı, hattâ var olmuş bile olmamalıydım. Aslında konuşamıyordum. Diyeceğini dediği için Melanippe de öyle. Hüzünle ve acımasızca seviştik: Medusa bize göz kırpıyordu; Pegasus kişnedi; sevgilim hayatının en büyük zevkini yaşadı, geçiş döneminin etkisi kuşkusuz. Ben de. Uyudu; dolunayda ikinci bölümü yazdım; şafaktan hemen önce, Perseus ve ekibi Asya üzerinden batarken usulca yeniden seviştik; bana Birinci Çeyrek hippomanesinden kalan son parçayı verdi, koca bir yaprak ve gidip Khimaira'yı gerçekten öldürmemi tembihledi.

"Polyeidos olmadığından emin misin?" diye sordum ona. "Sen Bellerophon olduğundan emin misin?" dedi bana.

Heh. Hikâyenin yazdığım kadarını kâhinin Kalıbına sardım – *Perseusname* gibi olmasa da en azından o sıralarda açık, dürüst ve bozulmamıştı– uykulu Pegasus'un üzerine atladım, biraz hip koklattım, batıya kanat açtık.

3

Polyeidos karşınızda: Dönüşümcü, genel kâhin.

Dünyanın ufkunu ve çeşitliliğini gören hiç kimse tek bir biçimle tatmin olamaz. Tanrıların ve kâhinlerin böylesi bir görme kabiliyeti vardır; dönüşüm eğilimimiz de buradan geliyor. Yine de Zeus hangi kılığa girerse girsin Zeus'tur, "klasik Yunan mitolojisinin en büyük tanrısı"; ben de her kılıkta sadece Polyeidos'um, aynı mitolojideki minör bir kahramanın danışmanı, belki babası. Bataklıklar Bilgesi olmak usandırıcıydı. Bellerophon'dan ölesiye sıkıldım. Zeus ne görüyor bilmem ama ben (dağınık kızımın meşe yaprakları üzerindeki harfleri ya da parçalı uydu fotoğrafları gibi parça parça) insanlık tarihinin gelmiş geçmiş her yerini görüyorum; Aleia Bataklıkları'nda örümcekleri ezip, üzerimdeki sülükleri çıkarmaya çalışırken sadece o bataklıktan değil, bütün Yunan mitolojisinden kurtulmak için yanıp tutuşmaya başladım –o bezdirici tecavüzler, küçük kıskançlıklar, güç peşinde koşmalar kataloğu; o mermer sütunlu ölümsüzler varoşu. Acaba neden gelecekten-bir-kişi yerine (sıkıcı bir tarih hatası) Şehrazat'a, III. Henry Burlingame'a ya da kendi çağı ve yerindeki Napoleon'a dönüşemiyorum? Bellerophon'un ikinci denemesi sırasında kısa bir süreliğine dönüştüğüm o tuhaf belgeyi hatırlayınca (hoş bir rastlantıydı; çünkü genelde dönüştüğüm sayfaları okumam), bizzat Zeus'tan bana yardım etmesini rica ettim (alışılmış, onun ününü yeni dünyada yayma sözünü vererek tabii) yapılması gerektiği gibi tek bir imge üzerinde yoğunlaştım –genelde Napoleon'un bayraklarında görülen ve onun sözde cesedini St. Helena'dan Paris'e taşırken tabutun üzerine örttükleri mor örtünün üzerine simle işlenmiş balarısı motifi– ve iyice bir ıkındım.

Kendime geldiğimde cennetin arka kapısında, kocaman iğrenç bir böcektim, Tabanus atratus olabilir, gürültülü kanatlarım ve berbat boynuzlarımla bir tanrı boku kümesinin üzerinde uçuyordum. Büyük Zeus (benim açımdan) üzerime heyula gibi dikilip tiksintiyle gürledi: "Sen dönüşümcüsün: Bunun da biçim değiştirmiş ambrosia olduğunu farzet. Heh heh."

Ulaşabilecekleri bir mesafedeysen Olympusluların kaprisleri

hayatını belirler. Denedim; boşuna. Fark etmez: Yeni bölmeli gözlerim geleceğin –benim, Bellerophon'un, dünyanın– hiç görmediğim yönlerini görmemi sağlıyordu. İnlemeye çabaladım; Zeus sırıttı.

"Demek şimdi gördün, öyle mi Heironymous? Senin Bellerophon Mitik Kahramanlık Kalıbını elifi elifine taklit ederek tam bir mitik kahraman taklidi haline geldi. Bu tür şeyler bizi eğlendirir. Ama şu meşhur kalıbına bir kere daha bak. *Gizem* ve *Trajedi* diyor: Kahramanın öteki dünyaya yaptığı yolculuğun, aydınlanmasının, sınıfları aşmasının, kendi özel eğiliminin gizemi: gündelik gerçekliğe dönüşü,kutsalı cümleler ve şehirlere tercüme edemeyişi, insanların ve tanrıların gözünden düşüşü, sürgün edilmesinin Trajedisi. Bellerophon'un hikâyesinin şu ana kadarki bölümüne bir bak: Gizem ve Trajedi yok, karmaşa ve fiyasko var, d'accord?"

Bir atsineği (demek Heironymous'tum, yine yanlış büyü yüzünden alfabemizde baş harfi olmayan bir şeye dönüşmüştüm) tanrıların tanrısıyla laf yarıştıramaz. Öylesine vızıldayıp omuz momuz silktim.

"Her şey olması gerektiği gibi," diye gürlemesini sürdürdü Zeus. "Ama bak sırada ne var! Vaktiyle benim de Amazon sevgililerim olmuştu, inan bana şu Melanippe denen kızın hippomanesi esaslı bir şey. Bellerophon'a bak, o çılgın at üzerinde, dakikada bir kilometre hızla cennette uçuyor! Gizem ve Trajedi yaylasını görecek kadar yükselmiş bile; bir iki sayfa daha yükselirse her ikisini de geçip burada sonsuza kadar bir yıldıza kapılanır! Bu tür şeylerden hoşlanmayız, bu mesele halledilmedikçe böceklikten kurtulamazsın."

"Mmm."

Şimşeğin zikzak ucuna parmağıyla dokundu. "Öte yandan, Pegasus benim yiğenim, at olarak da hiç fena sayılmaz, birilerinin kibirini biraz bilemek gerektiğinde kullandığım şu şimşekleri Cyclops'tan getirmek için biçilmiş kaftan. Ama senin şu Bellerophon'a bunlardan birini yollarsam kanatlı attan geriye yüz kilo kedi mamasından başka bir şey kalmaz. Anladın mı?"

"Mm."

"Pekâlâ: O yığından çıkış vizesi istiyorsan senin oğlan buraya

gelene kadar bekle sonra da Pegasus'u sağrısından ısır. Arkası kendiliğinden gelir: Yeni bir ülke, yeni lisan, yeni mitler –buradan üç bin yıl uzakta. Ya yaparsın ya da sonsuza kadar bok yersin. Oldu mu?"

Heyecanla hımladım.

"Güzel. Öyleyse sadece beklerken yemen gerekecek. Kahrolası ölümlüler." O giderken çıkarabildiğim seslerle ben de küfür ettim, iki kara arka bacakla öfkeli öfkeli kanatlarımı sıvazladım ve rakibinin Reset'ini kendi lehine dönüştüren bir güreşçi gibi, fermanını kendi lehime dönüştürmenin bir yolunu aradım bütün gözlerimle. Ama çare yoktu, yemek vakti gelmişti, açlıktan ölüyordum ama daha iyi bir şey bulmak için eşikten ayrılmayı göze alamıyordum. O sırada Cennetin Kraliçesinin ta kendisi dışarı çıktı kraliyet oturağını boşaltma bahanesiyle. Sadece mmm'lar ve hım'larla elimden geldiğince anlatmaya çalıştım derdimi.

"Merak etme," dedi Hera, derin bir nefes aldı. Oturağı bir kenara koyup Korint'i işaret etti. "Nemea yakınlarında otlayan şu seksi, küçük, beyaz danayı görüyor musun? Öyle yemeği için ona ne dersin?" Kocasının kılığını değiştirdiği son sevgilisi Io'ydu gösterdiği: O anki durumum düşünülürse (kapı eşiği menüsünün aksine gayet iştah açıcı bir parçaydı, işkencecimden intikam almanın keyfi de cabası. "Bildiğin gibi Bellerophon'un buraya gelmesine daha çok var," diye sürdürdü konuşmayı Kraliçe. "Seni idare ederim. Hadi git."

Çığlıklar atan Io'yla kendime uzun bir ziyafet çektim, Dodona'dan o günden sonra adının verildiği denize, Boğaziçi'nden Kafkaslar'a (Büyük Z'nin akbabalarının Promethus'u didiklediği yer) tekrar Colchis'e Joppa'ya (porselen dükkânından geçen bir boğa gibi *Perseusname* I-F-5'in içinden geçerek) taa doğu Bactria ve Hindistan taraflarına, sonra yoldan bir hikâye katarı aldığım Arap Çöllerine, Etiyopya ve Nil'e. Chemmis'te patlayacak hale gelip onu bıraktım, boş tapınağın yanında duyargalarımı yıkamak için bir çeşmede durdum, sonra geğire geğire Olympos'a çıktım ki sol gözlerimle ne göreyim, Zeus, elinde şimşeği, ya kendisinin öfkeyle ya da suçüstü yakalanan karısının korkuyla kırdığı krallık oturağının parçaları ve boklar arasında, eşikte dikilmiş; ya sağ gözlerimle, Pegasus'un yularına asılmış cesur Bellerophon Pe-

gasus'u Melanippe'nin verdiği bitkinin son yapraklarıyla besliyor, bir yandan da büktüğü Kalıbı kamçı gibi kullanarak haşmetli hayvanı cennetle arasında kalan son fersahlara sürüyor.

"Tam zamanı!" diye bağırmaya çalıştım ikisine de. "Al sana küçük bir ısırık Bell-oğlum! Heh! Bayan Io için üzgünüm Zeus, efendim: Sizin hanım beni oyuna getirdi. Ama Mısır'a sağ salim varmasına nezaret ettim, çocuğunuzu doğurmak üzere; Chemmis'teki güzel, spiral bir tapınakta: Duvarlarında hoş resimler filan var. Onu çok kötü ısırmadım; şöyle azıcık, gerçekten, şu atı ısıracağım gibi değil, bitiş çizgisini geçemeyecek! Heh. Hadi bakalım!"

Zeus şimşeğini, Bellerophon da Kalıbı havaya kaldırırken Pegasus'u kuyruğunun altından sıkı bir ısırdım, peh. Kanatlı at silkinip kişneyince tanrının eli havada kaldı; ama kahramanınki yerini buldu, o eğerden sonsuzluğa düşmeden önce tepeme bir tane indirdi sonra kendini bıraktı. Pegasus son sahibinin yanına gitti; ezildikten sonra, gözden düşmüş oğluyla birlikte yere düşen Yunan kâhini Polyeidos'un soluk bir kopyasına dönüştüm. Zeus arkamızdan bir kahkaha savurdu (cennetten düşmek epey zaman alıyor):

"Yüzlerce göz yüzlerce kör nokta demektir Polyeidos! Biz tanrılar yeminimizi bozamayız ama size keşke bozsa dedirtebiliriz. Öyle ya da böyle, içine düştüğün o yeni dünyada sonsuza kadar Bataklıklar Bilgesi olacaksın. Oğlun sana oynadığı oyunları bağışlayana kadar da hikâyesinin o ya da bu şekline gireceksin. Kimbilir neden. Heh. Hoşçakal!"

Kendini dağıtmış olan Bellerophon üzerime kayıp bağırdı: "Senin oğlun olduğumu söylediğinde, seni orospu çocuğu, beni kim sanıyordu?"

Ölmek ve plan kurmakla o kadar meşguldüm ki hemen cevap veremedim; Polyeidos biçimim artık ölmüş sayılırdı; bu sonu kendime en uygun biçimde planlamaya çalışıyordum –takip eden konuşmaya nasıl dönüşebileceğimi; sonra Üçüncü Bölümün tamamına, oradan da (en azından ay benden yana olduğunda) *Bellerophonname*'nin tümüne; ölümden sonra uzayan tırnaklar ve saçlar gibi nasıl Bellerophon'un bütün yapıtını ve onunla ilgili edebiyatı kapsayacağımı; Admetus'un karısı Alcestis'i kandırması

gibi, sahte kahraman oğlumu, kendi hikâyesi Bellerophon mitine dönüşerek benim yerime geçmeye nasıl kandıracağımı. Öyle ya da böyle Bataklıklar Bilgesi olmaya mahkûmsam dünyayı istiridyem kılacaktım. Son bir gayretle, "Amerikanca"yazılmış, uçuşan şu son sayfalara dönüştüm:

Polyeidos: İşte böyle. Gördüğün gibi yıldızlarımız pek hızlı kayıyor. Düşerken soracağım şu beş soruyu gelecek kuşaklar için cevaplayarak bu hikâyeyi *Perseusname* tarzı, mutatis mutandis bitirmeye ne dersin?

Bellerophon: Sen *Perseusname*'yi örnek al istersen; ben artık hiçbir şeyi örnek almıyorum. Birinci hakkını kulladın. *Benim* ilk sorum sen biçim değiştirmeden önce sorduğum son soru: Zeus senin oğlun olduğumu söylediğinde beni kim sanıyordu?"

P.: Bellerophon tabii ki. Başka kim olacaktı ki? N. Q. beni Kalıpla ezdiğinde dalgalar arasında anneni becerdiğimde savrulan kehaneti gerçekleştirdin: Ölümümün oğlumun elinden olacağı, şayet benim yerime geçmeyi kabul etmezse falan. Her zamanki. Böylesi bir şey yapmanı hiç beklemiyordum doğrusu, hattâ bundan birkaç sayfa sonra sert bir iniş yaptığında nasıl olsa ölecek olmana rağmen; oysa böyle sayfalı bir biçimde az da olsa yaşama olasılığı var. İkinci Bölümün sonunda Themiskyra'dan ayrıldıktan sonra ne işler çevirdin? Lütfen doğrudan sayfaya konuş.

B.: Khimaira Dağı'na giderken komik bir şey oldu. Melanippe'nin hipi beni şimdiye kadar çıktığım bütün yüksekliklerden daha yükseğe çıkardı ve hikâyemdeki bütün yan karakterlerin sonlarını gördüm. Korint'teki bunak ve acılı annem, piçlerine sahip çıkmadığı için Poseidon'a ve ona sahip çıkmadığı için Bellerophon'a küfrederek Glaukos ve Bellerus'un mezarları başında can çekişiyordu. Onu şereflendirmesi gereken tanrıça tarafından mahvedilmiş kızın iyice aklını kaçırmıştı: Kâhinvari bir uyuşukluk içinde koruda "Bellerus! Bellerus!" diye bağırarak dolanırken sevgilisi onun o kokuşmuş kadınlığını ondan korkuya kapılan on dörtlük veletlere satıyordu. Daha da beteri Sibyl'ın o sonuncu sevgilisi, Melanippe'ydi, *ilk* Melanippe: İntihar etmemiş, Hippolyta'nın adını ve işini alarak kızı II. Melanippe'yi büyütmüştü. Kızının babası olup olmadığımı göremiyordum neyse ki: Melanippe'nin saflığını bozup kariyerini daha başlamadan bi-

tirince, kendine duyduğu nefretten Sibyl gibi kendini bırakmış: Taş kalpli yırtıcı biri olmuştu. Tiryns üzerinde, öfkeli bir boğaya benzeyen Anteia'nın, munis kızları üçlü ilişkiye zorladığını, bu sırada Megapenthes'in de bir darbe hazırladığını ve iki t'li sodomokrasi peşinde olduğunu gördüm. Philonoe'yi gördüm: Başka erkeklerle birkaç kısa ilişki ve bir intihardan sonra hâlâ şefkat doluydu, sakin bir Likya huzurevinde inzivaya çekilmiş günlerini kitabi bir yalnızlık ve seyrek masturbasyonlarla geçiriyordu. Yükseklerden ona yolladığım öpücüklerden neyse ki habersizdi, çocuklarımız ve ülkenin içinde bulunduğu durumdan da öyle. Çocuklar yarımyarıtanrı olmamış (zaten imkânsız) sıradan, hırslı, lanet olası erişkinler olmuşlardı. Oğlanlar programa uyarak yüzük yarışını düzenlemiş, benim vârisimi belirlemek için hangisinin çocuğunun yüzüğün öteki tarafına konacağı konusunda kavgaya tutuşmuşlar, kendi çocuğu Sarpedon'u öneren akıllı kız kardeşleri tarafından yatıştırılmışlardı; liseden-terk-biri-kılığına-girmiş-Zeus kılığında onu baştan çıkarmış liseden terk birinden olma oğluymuş bu onun, en eski numara: O serserinin emelleri uğruna kendinden vazgeçişi kadar kolay ikna etmişti bu ağabeylerini onun uğruna kendi emellerinden vazgeçmeye. Ne ikna ne de memnun olmuştu Zeus'un kendisi, bu küstahlığı yüzünden sevgili kızımı öldürmekle görevlendirdi Artemis'i ve Ares'i de (öldürecek adam bulma konusunda Z'ye güvenebilirdi) Karyalılar ve Solimyalılarla süregelen sonsuz savaşımızın on milyonunca muharebesinde oğullarımı haklamakla. Öldüler, öldüler. Sonra, Sarpedon küçükken, Krallık benim eski öğrencilerim olan naipler tarafından yönetildi, o büyüyünce Truva Savaşı'na katılıp kaybeden tarafla birlikte ölecek.

Bu sonuncudan sonra, gördüklerimin sadece basit bir manzara değil gelecek olduğunu anladım: Bu yüzden de gözlerimi korkuyla Thermodon kıyılarına çevirdim ve bu dehşetin son parçasını gördüm: Benim cesur sevgilim, her zamanki dolaysızlığıyla, onun zarif gövdesinde vücut bulan bir ölümsüzlük düşünü, ölümlü benliğinden daha çok sevdiğime olan inancının doğruluğunu ölçmek için beni İkinci Bölümdeki zorlu sınavdan geçirmişti; ne ölüm ne de yaşamla oyun oynayacak türde biri olduğundan, ben gittikten sonra elini yüzünü yıkamış, dişlerini fırçalayıp saçlarını taramış,

yatağımızı toplayıp üzerine yatmış ve öğleden sonra ilk Dolunay adet kanaması başlayana kadar çocukluğundan hatırladığı Amazon kamp şarkılarını söyleyerek vakit geçirmişti; benden hamile kalmadığı ortaya çıkınca ifadesizce ve duraksamadan o mükemmel, küçük, esmer sol göğsüne bıçağını köküne kadar saplamıştı. O ana kadar gözümü bağlayan ne varsa uçtu gitti ve hayatımın Khimairavari asılsızlığını gördüm. Mitik Kahramanlık Kalıbını elifi elifine taklid ederek bir mitik kahraman değil, tam bir Reset olmuştum. Ben Perseus değildim, hikâyem de *Perseusname* değildi –öyle olsak bile ne olacaktı ki? Ölümlü ben değil, ölümsüzlüktü mit.

P.: Bu ikinci sorundu, cevabı da kendin verdin.

B.: Kimin umrunda?

P.: Hadi, hadi, birçok iyi kadını mahvettin, kimbilir kimden olan kızın da dahil ve bu harabe senin adam etti –aman ne avuntu! Ama kabul et ki geleceği görmekte yenisin, görüntü hep biraz sislidir orada: Bunun sadece seni bakış açından böyle olduğunu söylesem ne dersin? En azından "ölümlü tarafıyla" (*Perseusname*'den) Phionoe büyük bir şefkat ve tatlı bir alayla seni ilk gerçek âşığı olarak hatırlıyor, onu Melanippe için terk etmene üzülüyor (ama acı acı değil) ama yalnızlıktan zevk almaya hattâ tercih etmeye başladı. Daha hisli, genç bir kadın olan Melanippe her ne kadar o hançeri kendine gerçekten batırsa da oradan geçen bir Garganezyalı tarafından Hades'e gitmekten kurtarıldı, yakışıklı, genç, istikbali parlak bir misafir cerrah olan bu adam çığlıklarını duyunca ona yardıma koştu, sonra moralini düzeltmek için onu bir Akdeniz turuna çıkardı, sonunda evlendiler, onu dokuzu erkek on çocuğun mutlu annesi yaptı.

B.: Keşke böyle olsa kahrolası. İlerisi daha da iyi olsa. Doğru mu peki?

P.: Kim bilir? O tarafa baktığımda tek görebildiğim onların (nispeten) ölümsüz tarafları, senin şu sonsuz hikâyen. Öyleyse cevabı belli soruları saymayalım. En büyük icadım olan Khimaira'ya ne dersin? "Hayatımın Khimairavari asılsızlığını gördüm" satırıyla böylesi bir imgeyi yok ettiğini sanmıyorsundur herhalde.

B.: Hiç de değil. Gördüğüm onun hiç de büyük bir icat ol-

madığıydı: Özgün bir şey değildi o; kimseyi ne incitti ne de yardımı dokundu; akıl almaz bir şey ama canavarca değil ve Medusa ya da Sfenks'le kıyaslandığında metaforik gücü bile çok az. Kraterde, benim mızrağımın ucundaki kurşunu eriterek kendi mahvına yardım edişi bundandı: Tek mit-yapımsal yanı ölümüydü. Söylemeye bile gerek yok ama *bunu* anladığım an Khimaira'yı gerçekten öldürdüğüm andı. Artık Likya'ya gitmeye gerek kalmamıştı; yolumu değiştirdim Athena'nın yularına asıldım, topukladım atı ve doğrudan Olympos'a yöneldim.

P.: Ölmekte olan babana hatır için bir söyleyiver, madem ölümsüzlüğün kötü bir nane olduğunu anlamıştın ne demeye bu işi yaptın? Megalomanlıktan mı? Saçmanın gerçekliğini ihtirasla olumlamak için mi?

B.: Tabii baştan beni ihtiraslıydım; ama epik ölçekte ihtirası sadece boş gurur olarak tanımlamak iki kere hata yapmak olur. Çünkü Bellerophon'un ölümsüzlük tutkusunun mesela toplumsal bir karşılığı olmamasına ve tamamen seçkinci olmasına rağmen –aslında kendinden başka kimseye faydası yoktu– şunu da belirtmeli ki bu "onu" şöhrete kavuşturmamıştır, çünkü kullandığı isim gerçek ismi değil, kurmaca bir isimdir. Öyleyse şöhreti anonimdi âdeta. Dahası, sürgün edilmiş bir tiran ya da kaçak gibi şöhretinin tadını da çıkaramadı takma ad kullanarak; çılgın uçuşu başarıya ulaşsaydı bile bilemeyecekti: Aldığı ismi taşıyan başka bir takımyıldız olacaktı gökyüzünde –ama *Perseusname* bunun tam aksi, "Perseus", "Medusa", "Pegasus" adını verdiğimiz o kalıpların kendi varlıklarından habersiz olduklarını düşünmek çok zor, sayfa üzerindeki harfe dökülmüş eşleri gibi. Ya da gizemli bir biçimde farkında iseler bile bu sabit, dondurulmuş vaziyetlerinden memnun olduklarını. Anladın mı baba? Çünkü sen benim babamsın –pis moruk, rezil keçi, yaşlı horoz!– bundan eminim: Polyeidos'un oğlundan başka kim bir hayatı bu kadar uzun zaman böylesi iyi taklit edebilirdi ki?

P.: Şey. *Bu kadar uzun* olduğu doğru. Doğum belgende Poseidon'un adı olmasaydı başka olurdu.

B.: Hayatım baştan sona yanlış kelimelerle dolu. Ama Bellerus'unki öyle değil.

P.: İşte geliyor. Siz aşağıdakiler:

B.: Hangi bataklığa düşüyoruz? İnsanlar benim dilimi konuşuyorlar mı?

P.: Unut bunu. Şu anki sakinler Kızılderili, Algonkça konuşuyorlar, bir mitolojileri var ama edebiyatları yok. Düşüş hızımıza bakılırsa, biz düştüğümüzde siyah beyaz olacaklar, az çok İngilizce konuşacaklar ve (kimsenin okumadığı) bir edebiyatları olacak ama mitolojileri olmayacak. Hikâyeye devam: Yunancası bile yeterince çirkef ama iki yüz sayfadır neler olacağını biliyordum zaten. Her dilde Sibyl'ın Mektubunun İkinci Cümlesi.

B.: Doğru. POSEİDON'UN OĞLU DEĞİLDİR. Ben yıldızlara yazgılı Bellerus değil, yıldız çarpmış Deliades'tim. O gece korulukta ben onun yerine Sibyl'ı (üvey kız kardeş!) düzerken o benim yerime öldü. Onun ölümlü katiliydim; bu yüzden de ölümsüz sesi oldum: Deliades'i Bellerophon'a gömüp, o günden bu güne kendimden vazgeçerek kardeşimin yarıtanrı hayatını yaşadım. Bu *benim* hikâyem değil; hiç olmadı. Khimarihos ya da Khimaira'yı *ben* öldürmedim, ne kanatlı ata bindim ne de Philonoe'yle seviştim, başını Melanippe'nin bacaklarına dayayan da *ben* değildim: Hepsiyle geceler boyu konuşan ses Bellerus'un sesiydi. Anlattığı hikâye de yalan değil, gerçekten öte bir şey...

P.: Kısacası, bir mit. Biliyorsun Philonoe bütün bunları İlk-Çekilme günlerinde tahmin etmişti. Melanippe de at yarışı bölümünü yazmadan çok önce. Bana kalırsa, bütün bu söylediklerinin şüphe götürmediği şüphe götürmez. Bu gerçekleşmeden önce biliyordum, şimdi şaşırmışsam bunun nedeni kâhinlerin geçmişi ve geleceği görmelerine rağmen ıvır zıvırı görememeleri –gerçek bir kâhini her şey şaşırtır. Sen de son sahneni patlattın. Hızla bize doğru yükselen Cennet değil: Dorchester Eyaleti, Maryland, Upsilon Sigma Alpha ve çağlar boyunca böyle kalacak. Ona çarptığında kardeşinden daha da derine gömüleceksin.

B.: Kaç soru kaldı?

P.: Benim bir senin iki. Şimdi sana cevap verdiğime göre ikimizin de birer tane.

B.: Beni bu hikâyeye dönüştürebilir misin Polyeidos? Bırak sonsuza kadar Bellerus'un sesi olarak kalayım, ölümsüz bir *Bellerophonname*.

P.: Mümkün değil.

B.: Son altı sayfadır beni buna ikna etmeye çalışıyorsun! Sana yerini almayı teklif ediyorum! Bana imkânsız olduğunu söyleme!

P.: İmkânsız sayılır –senin dediğin o saf anlamıyla. Kendimden başka kimseyi bir şeye dönüştüremem.

B.: Öyleyse ben öldüm. İyi geceler Bellerus. Herkese iyi geceler.

P.: Yapabileceğim tek şey –sana borcum olduğundan değil, sırf kendime özgü bazı nedenlerden– *kendimi* bu röportajdan *Bellerophonname*-biçimindeki-sana dönüştürmek: Yunanca'dan da nasibini almış bir dilde basılmış belli miktarda sayfalar, sınırlı sayıda "Amerikalı" tarafından okunacak, bunların hepsi de ondan keyif alıp onu bitirmeyecek. Ne yazık ki bu işin içinde benim de bir rolüm olması gerekiyor –Zeus'u alt etmeni yolu yok. Ama *senin* bir parçan olarak orada olacağımdan, kendi istediğim bazı şeyleri yapmakta da özgür olacağım: "Harold Bray" belki, ya da kurmaca olmayan karşılığı, Fransız tahtının meşru vârisi ve İkinci Devrimin elebaşı, sana *Perseusname*-olmayan yepyeni bir Reset veriyorum, geri kalan zamanda yapabileceğimin en iyisi bu. Sular çok hızlı yükseliyor.

B.: Bu pek hoşuma gitmedi. Dikenlerin arasına düşsem daha iyi; kör topal bir kâhin olsam; insanlardan uzaklara gitsem; Reset'imi söyleyerek bataklık gelgitlerinde sonsuza kadar sürüklensem.

P.: Dişlerini gıcırdatmayı bırak. İşine gelirse.

B.: Gelir.

P.: Eyvallah. Heh. Dünyaya söyleyecek son bir şeylerin var mı? Çabuk.

B.: Bundan nefret ediyorum, Dünya! Bellerophon için planladıklarım hiç de böyle değildi. Korkunç bir kurmaca, orantısız, abartılı, aksak, eksik, muazzam marazlı bir metafor...

P.: Beş tane daha.

B.: *Bellerophonname* değil bu. Bu bir